

សាងកម្លាំងជម្រុញចិត្ត ឆ្លុះពន្លឺជីវិត

200

គន្លឹះគត

ជីវិតជោគជ័យ

នូ ចំណាន

ប្រែសម្រួលរៀបរៀង

អារម្ភកថា

ក្នុងលោកនេះមានទាំងអ្នកដែលទទួលជោគជ័យនិងអ្នកដែលបរាជ័យ តើហេតុអ្វីទើបបានជាដូច្នេះ? ប្រសិនបើយើងវិភាគពីរូបរាងមុខមាត់ សមត្ថភាព ប្រវត្តិការសិក្សា មនុស្សទាំងនេះអាចមិនផ្សេងគ្នាណាស់ណាទេ តែមនុស្សខ្លះត្រឡប់បានទទួលភាពនិយមចូលចិត្តពីមនុស្សទូទៅ ក្នុងខណៈដែលមនុស្សខ្លះមិនជាទីស្វាគមន៍របស់អ្នកដទៃឡើយ ។ អ្នកខ្លះគ្រប់គ្រងលុយកាក់បានពូកែខ្លាំងណាស់ តែចំណែកអ្នកខ្លះវិញបែរជាជាប់បំណុលអ្នកស្រុកគ្មានថ្ងៃរួច។ មនុស្សខ្លះមានសេចក្តីសុខជាមួយនឹងជីវិតជានិច្ច តែមនុស្សខ្លះទៀតបែរជាមុខក្រៀមក្រំគ្មានស្រាកស្រាន្ត មិនដែលមានសេចក្តីសុខជាមួយនឹងជីវិតសូម្បីបន្តិច។ មនុស្សខ្លះជួបតែសំណាងល្អ ក្នុងខណៈដែលអ្នកខ្លះទៀតជួបតែគ្រោះអាក្រក់ តើហេតុអ្វីទើបបានជាដូច្នេះ?

លោកអ្នកខ្លះណាអាចនឹងឆ្លើយថា ទាំងអស់នេះអាស្រ័យនៅលើ “វាសនា” អ្នកណាវាសនាល្អជីវិតក៏ជួបតែសេចក្តីសុខ។ នរណាវាសនាមិនល្អ ជីវិតក៏នឹងជួបតែរឿងអព្វមង្គល។

តែទោះបីជាជោគជតានឹងមានពិតប្រាកដអត់ក្តី យើងក៏អាចផ្លាស់ប្តូរជោគជតារបស់យើងបាន ប្រសិនបើយើងមានចិត្តគំនិតដែលរឹងប៉ឹង ហ៊ានតស៊ូជីវិត មានភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម រឿងដែលធ្លាប់អាក្រក់ក៏នឹងល្អប្រសើរឡើង រឿងដែលល្អស្រាប់ហើយក៏នឹងរឹតតែល្អខ្លាំងឡើង។

ក្នុងទស្សនៈរបស់អ្នកដែលទទួលជោគជ័យ ពួកគេម្នាក់ៗ
យល់ឃើញថា ភាពជោគជ័យគឺជា លទ្ធផលរបស់សេចក្តីព្យាយាម
ពុះពារ ខ្សែបែងចែករវាងភាពជោគជ័យនិងភាពបរាជ័យក៏គឺ ពេល
ដួលហើយហ៊ានក្រោកឡើងមកសាកល្បងជាថ្មីម្តងទៀត រឺមិន
ដូច្នោះបើហ៊ានស្លូតទៅទៀតយ៉ាងមិនរាថយ ជីវិតក៏នឹងទទួល
ជោគជ័យ ចង់បានអ្វីក៏នឹងបានរបស់នោះសមតាមបំណងប្រាថ្នា។

សៀវភៅមួយក្បាលនេះ បានរូបរួមគំនិតនៃភាពជោគជ័យ
ពីអ្នកប្រាជ្ញមេធាវីទាំងពិភពលោក មកបង្ហាញដល់លោកអ្នកអាន
ទាំងឡាយ គតិទាំងនេះជាសច្ចធម៌នៃជីវិត ទើបឆ្លុះពន្លឺចិញ្ចែង
ចិញ្ចាចគ្រប់យុគគ្រប់សម័យ ចាត់ទុកជាសៀវភៅមួយក្បាលដែល
ល្អណាស់ អត្ថន័យអាចនឹងជ្រៅបន្តិច តែបើបែងអានមួយថ្ងៃ 1 មេ
រៀន អានហើយនាំមកគិតលំអិត នាំមកត្រួតពិនិត្យជាមួយនឹងជីវិត
ពិតរបស់យើង ក៏អាចនឹងទទួលបានគន្លឹះគំនិតប្រចាំថ្ងៃដែលល្អ
ណាស់ ធ្វើឲ្យយើងមានថាមពលក្នុងការតស៊ូជីវិតខ្លាំងឡើង
មាន ឪកាសទទួលជោគជ័យច្រើនឡើង។

សម័យក្មេងៗ យើងចូលចិត្តស្តាប់និទានមុនគេង ពេលធំ
ឡើង ក៏សូមឲ្យយើងមកអានគតិគួរឲ្យរិះគិតមុនគេងចុះណា ដើម្បី
ជីវិតក្នុងថ្ងៃស្អែកនេះនឹងបានល្អប្រសើរជាងថ្ងៃម្សិលដែលកន្លងផុត
ទៅហើយ។

មាតិការៀង

យល់ជីវិត.....	7
~ជីវិត~.....	8
~ការសិក្សា ចំណេះដឹង និងសតិបញ្ញា~.....	26
~ការធ្វើការងារ~.....	35
~សេចក្តីឧស្សាហ៍~.....	40
~សេចក្តីក្លាហាននិងសេចក្តីព្យាយាម~.....	47
~ពេលវេលានិងឪកាស~.....	65
~ភាពជោគជ័យនិងភាពបរាជ័យ~.....	76
~ឧបសគ្គនិងសេចក្តីទុកលំបាក~.....	86
~ការពិចារណានិងការសម្រេចចិត្ត~.....	96
~ការពឹងខ្លួនឯង~.....	98
~ការត្រួតពិនិត្យនិងការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង~.....	104
នៅរួមគ្នាក្នុងសង្គម.....	125
~ទង្វើនិងពាក្យសម្តី~.....	126
~ការសេពគប់មិត្ត~.....	140
~ការវិភាគវិះគន់~.....	157
~ភាពអត់ធ្មត់និងការស៊ូប្រាំ~.....	161

សភាពដាក់ខ្លួន និង ភាពឆ្អឹងឆ្អែង.....	168
សមនុស្សល្អនិងមនុស្សអាក្រក់.....	171
សគុណធម៌.....	180
សឧត្តមគតិដើម្បីសាធារណៈ.....	185
សកេត្តិឈ្មោះ.....	189
សសេរីភាព.....	191
កោតស្ងប់ស្ងែងជីវិត.....	194
សតត្រ្រី.....	195
សការអានសៀវភៅ.....	196
សទស្សនគតិ.....	203
សអារម្មណ៍កំប្លែង.....	210
សភាពស្រស់ស្អាត.....	212
សសេចក្តីសង្ឃឹម.....	215
សសេចក្តីស្រលាញ់.....	220
សសេចក្តីសុខ.....	225

យល់ដឹង

សិរីវិចិត្រ

1 ជីវិតគឺជាការតស៊ូយ៉ាងមិនឈប់ឈរ។

Rabindranath Tagore

អ្នកនិពន្ធ កវីជនជាតិឥណ្ឌា

ការហាត់ដើរ ហាត់ហែលទឹក ត្រូវអាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម
ពុះពាររបស់ខ្លួនឯងអ្នកដទៃធ្វើជំនួសវីជ្ជយយើងមិនបានទេ។ ការតស៊ូជីវិតក៏ដូចគ្នា យើងត្រូវដើរមុខឡើង ឈានទៅខាងមុខយ៉ាង
អង់អាចក្លាហាន ត្រូវតស៊ូ ត្រូវពឹងកម្លាំងស្នូលរបស់ខ្លួនឯង ទើបរួច
ផុតពីអន្លង់នៃសេចក្តីទុក្ខលំបាក អាចបង្ហាញកាយឈរនៅក្នុង
សង្គមបានយ៉ាងទ្រង់។

ភាពជោគជ័យមិនមែនជារឿងដែលកើតឡើងមកដោយចៃ
ដន្យនោះទេ តែជារបស់ដែលត្រូវដូរមកដោយសេចក្តីពុះពារ
ព្យាយាម។ បើមិនប្រឹងប្រែងឲ្យអស់ពីកម្លាំងកំហែង ក៏គ្មានផ្លែផ្កាឲ្យ
ច្រូតកាត់ មិនស្រោចទឹកជ្រោយដី ផ្កាឈើរមែងមិនចេញផ្កាវិកស្កុះ
ស្លាយឲ្យមនុស្សបានគយគន់។ មានតែមនុស្សដែលហ៊ានតស៊ូ
ហ៊ានយកឈ្នះប៉ុណ្ណោះ ទើបជាមនុស្សដែលទទួលជោគជ័យជានិច្ច
តស៊ូ តស៊ូតទៅវាគឺជាគោលសច្ចធម៌នៃជីវិតរបស់យើង។

**2 ជីវិតគឺជាសមរភូមិចម្បាំងដែលពាសពេញទៅដោយលោហិតនិង
ភ្លើងសង្គ្រាម។ កុំសុខចិត្តធ្វើជាសត្វចៀមដែលត្រូវគេកាប់ចិត្រូវ
យ៉ាងងាយៗ នៅកណ្តាលវាលសង្គ្រាម។ យើងត្រូវមានចិត្ត ភ្លៀវឆ្លា
ស្មាហាប់ ឈានទៅមុខយ៉ាងពុះពោរទ្រនង់។**

Henry Wadsworth Longfellow

កវីជនជាតិអាមេរិច គ.ស. 1807-1882

ជីវិតប្រៀបប្រដូចខ្លែងដែលអណ្តែតនៅលើផ្ទៃនភាល័យ។
ថាមពលជីវិតទោះបីជាស្លូតស្តើងដូចសរសៃសូត្រ តែក៏នៅរុលទៅ
មុខយ៉ាងពុះពោរព្យាយាម។ មានតែការតស៊ូប៉ុណ្ណោះដែលជួយកែ
បញ្ហាទាំងឡាយទាំងពួងបាន។ ត្រូវតស៊ូទើបអាចសាងពិភពលោក
នៃសេចក្តីសុខឡើងមកបាន។ ត្រូវតស៊ូយ៉ាងមិនរាថយ ជីវិតទើប
មានមានតម្លៃមានអត្ថន័យ។

ជីវិតគឺជាល្ខោនមួយឆាក នឹងមានគុណតម្លៃអត់ រឿងនេះវា
អាស្រ័យនៅលើសេចក្តីល្អមិនមែនភាពវែងអន្លាយរបស់សាច់រឿង
នោះទេ។ ក្នុងជីវិតរបស់មនុស្សយើងនេះ មានរឿងដែលមិនសម
បំណងច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ ទើបមិនគួរបំផ្លាញព្រលឹងនិងកម្លាំងចិត្ត
របស់ខ្លួនឯងព្រោះតែឧបសគ្គត្រឹមមួយខណៈ។ គិតឲ្យជ្រះស្រឡះ
ឲ្យបានជីវិតទើបនឹងមានសេចក្តីសុខ។ គប្បីតស៊ូយ៉ាងសុទ្ធិដ្ឋិនិយម
ប្រតិបត្តិតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ប្រាជ្ញមេធី ស្វែងរកឧត្តមគតិធំ

ខ្ពង់ខ្ពស់ ឧទ្ទិសជីវិតដើម្បីសង្គម ដើម្បីមិត្តរួមជាតិ សាងសន្តិសុខ
ដល់ពិភពលោក។

មិត្តអើយ! កុំរល់ស្នាក់ស្ទើរឡើយ ចូរប្រើសតិបញ្ញាយ៉ាង
ពេញទំហឹង ឈានទៅកាន់អនាគតដ៏រុងរឿងទាំងអស់គ្នាទៅ!។

3 បើចង់ដឹងអត្ថន័យ គុណតម្លៃ និងសច្ចធម៌នៃជីវិត យើងក៏ត្រូវធ្វើតួ នាទីរបស់ភាពជាមនុស្សឲ្យល្អជាទីបំផុត។

ម៉េងចៀ

ជីវិតគឺជាការតស៊ូដែលជាប្រព័ន្ធមួយឈុត។ ជីវិតជាប្រភព
រួមរបស់សេចក្តីសុខនិងសេចក្តីទុក្ខជាអនេកប្បការ។ មានមនុស្ស
និយាយថា “សេចក្តីពិតរបស់យើងមិនមែនជារឿងដែលកើតឡើង
ក្នុងមួយពព្រិចភ្នែក។ សេចក្តីល្អរបស់យើងមិនមែនជារឿងបណ្តោះ
អាសន្ន។ ភាពស្រស់ស្អាតរបស់យើងក៏មិនមែនជាភាពសោះសូន្យ
ទេទេ។” មានតែជីវិតដែលឆ្លងកាត់ការតស៊ូយ៉ាងជោគជាំប៉ុណ្ណោះ
ទើបក្លាយជាជីវិតដែលស្គាល់ការពិត ជាជីវិតដែលស្រស់ស្អាតនិង
ឆើតឆាយ។

វិទ្យាសាស្ត្រស្វែងរកការពិត។ សាសនាស្វែងរកសេចក្តីល្អ។
សិល្បៈស្វែងរកភាពស្រស់ស្អាត។ ជីវិតដែលមានទាំងការពិត ទាំង
សេចក្តីល្អ និងភាពស្រស់ស្អាត គឺជាគ្រីស្គាល់ដែលកើតពីការរួមគ្នា

របស់វិទ្យាសាស្ត្រ សាសនា និងសិល្បៈ។ បីយ៉ាងនេះគឺជាគោលដៅជីវិតដែលគ្រប់គ្នាស្វែងរក។ ទោះបីជាជួនកាលយើងអាចនឹងមិនសម្រេចគោលដៅក៏ដោយ តែបើយើងប្រកាន់ខ្ជាប់គោលការណ៍ដែលថា “តស៊ូតទៅ!” ជីវិតរបស់យើងក៏នឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសេចក្តីពិត សេចក្តីល្អ និងភាពស្រស់ស្អាត។

4 ទោះបីជីវិតរបស់យើងខ្លីខ្លាំងណាស់ តែប្រវត្តិសាស្ត្រក៏នៅតែយឺនយូរ ចូរប្រគល់ស្នាដៃដ៏ល្អក្នុងជីវិតរបស់អ្នកឲ្យដល់អនុជនជំនាន់ក្រោយចុះ ហើយអ្នកនឹងមានជីវិតរស់នៅយ៉ាងអមតៈ

វិក្កងចុង

ជីវិតរបស់មនុស្សយើង យឺនយូរបំផុតក៏ត្រឹមមិនប៉ុន្មានសិបឆ្នាំ។ ពេលធៀបជាមួយនឹងចក្រវាឡដ៏អស្ចារ្យហើយនោះ ជីវិតពិតជាតូចល្អិតខ្លាំងណាស់។ ការស្វែងរកសេចក្តីសុខដាក់ខ្លួន យ៉ាងច្រើនក៏មានវេលាត្រឹមតែមិនប៉ុន្មានឆ្នាំប៉ុណ្ណោះឯង កាលវេលាកន្លងផុតទៅ ជីវិតក៏រលាយសូន្យទៅព្រមជាមួយនឹងពេលវេលា។

មធ្យោបាយដែលល្អនោះ យើងគួរស្វែងរកជីវិតដែលជាអមតៈស្ថិតនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ។ អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ពោលថា “ជីវិតដែលមានន័យ គឺជីវិតដែលចេះច្នៃប្រឌិតពិភពលោក ច្នៃប្រឌិតចក្រវាឡ។”

5 មនុស្សខ្លះមានជីវិតរស់នៅដូចមនុស្ស។

មនុស្សខ្លះមានជីវិតរស់នៅស្រដៀងមនុស្ស។

មនុស្សខ្លះមានជីវិតរស់នៅដោយមិនដឹងថាខ្លួនឯងជាមនុស្ស។

ឥមង

ការរក្សាជីវិតជាសភាវគតិរបស់ភាវៈរស់ រួមទាំងមនុស្ស ដែលចាត់ទុកថាជាសត្វប្រសើរ។

មានតែមនុស្សដែលមានជីវិតរស់នៅដូចមនុស្សប៉ុណ្ណោះ ជីវិតរបស់គេទើបផ្សេងគ្នាពីសត្វ ថ្វីបើដូច្នោះមនុស្សដែលមានជីវិត រស់នៅដូចមនុស្សនោះតើមានប៉ុន្មាននាក់ទៅ?

យ៉ាងណាក៏ដោយ មិនថាគេនឹងមានជីវិតរស់នៅដូចមនុស្ស រឺស្រដៀងមនុស្សក៏ដោយ ជីវិតក៏នៅតែជារបស់ដែលមានតម្លៃ។ ការដែលអាចរើបម្រាស់រហូតដល់មានជីវិតរស់រានមកបានដរាប ដល់សព្វថ្ងៃនេះ ក៏ចាត់ទុកថាពូកែខ្លាំងណាស់ហើយ ព្រោះគ្រប់ ជីវិតនៅក្នុងចក្រវាឡនេះសុទ្ធតែប្រាថ្នាចង់មានជីវិតរស់នៅដូចគ្នា ទាំងអស់។ ដើមឈើស្លឹកស្មៅត្រូវតស៊ូជាមួយនឹងបញ្ជីក្អែក។ ដើម បន្លាត្រូវតស៊ូរើបម្រាស់ជាមួយនឹងដុំថ្មដែលបិទសង្កត់វាទុក ក៏ដើម្បី នឹងលើកមែកធាងសាខាឡើងទៅទទួលពន្លឺថ្ងៃនិងទឹកសន្សើម។ សត្វផ្សេងៗ សុទ្ធតែមានអារុធប្រចាំខ្លួនក៏ដើម្បីភាពរស់រាន។ ពួកវា នឹងតស៊ូដើម្បីរក្សាជីវិតយ៉ាងពេញទំហឹង។ មនុស្សក៏ដូចគ្នា យើង ប្រសើរជាងសត្វមិនមែនរឺ? តែយើងច្រើនតែរុញរាស្រពាប់ស្រពោន

អស់សង្ឃឹម បណ្តែតបណ្តោយខ្លួនឯង រហូតដល់បំផ្លាញខ្លួនឯង
ក្នុងពេលគ្រាដែលជីវិតដូចប្រទះបញ្ហាដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ។ កាលបើដូច្នេះ
ជីវិតរបស់យើងមិនខ្សោយគុណតម្លៃជារក្ខជាតិ ជាងសត្វទេ?

**6 លទ្ធផលដ៏ផ្អែមត្រជាក់ដែលមនុស្សទូទៅបានទទួលក្នុងវ័យជរា
នោះ ភាគច្រើនជាពូជរក្ខជាតិដែលពួកគេបានព្រោះទុកតាំងពីកាលវ័
យកម្លោះក្រមុំ។**

សូឡូម៉ុន

មានមនុស្សនិយាយថា វ័យក្មេងគឺជាវ័យនៃសេចក្តីសុខ គឺ
ជាវ័យដែលអ្វីអស្រស់បស់ប្រដូចរដូវស្លឹកឈើលាស់។ វ័យកម្លោះ
ក្រមុំជាវ័យដែលរោលរាលប្រដូចរដូវក្តៅ។ វ័យជរាជាវ័យដែល
ស្រពាប់ស្រពោនពេញទៅដោយភាពកង្វល់ ប្រដូចចុងរដូវស្លឹក
ឈើជ្រុះ។

វ័យពាក់កណ្តាលជាវ័យដែលត្រូវគិតច្រើនបំផុត។ បើមិន
គិតច្រើនព្រោះលាភយស សរសើរ ក៏គិតច្រើនព្រោះកូនចៅមាន
បញ្ហា រឹតតែបើកន្លងផុតដល់វ័យជរាផងហើយ ជីវិតក៏រឹតតែសៅហ្មង
។ តែវ័យជរាក៏មិនមែនហ្មងសៅទៅទាំងអស់នោះទេ វានៅមាន
ផ្នែកខ្លះដែលគួរឲ្យមនោរម្យដូចគ្នា។ មានមនុស្សចាស់ជាច្រើន
ដែលមានជីវិតរស់នៅយ៉ាងមានសេចក្តីសុខ ទាំងនេះក៏ព្រោះថាក្នុង

នូ ចំណាន

វ័យកម្លោះក្រមុំពួកគេបានធ្វើការងារយ៉ាងពុះពារព្យាយាម ពេល
ចាស់ខ្លួនទៅ លទ្ធផលដែលកើតពីសេចក្តីពុះពារព្យាយាមរបស់ខ្លួន
ទើបអំណោយផលឲ្យជីវិតរបស់ពួកគេមានសេចក្តីសុខ ព្រមទាំង
មានទីពឹងពាក់ ធ្វើឲ្យជីវិតរបស់ពួកគេមិនអណ្តែតអណ្តូង មិនល្វឹង
ជួរចត់ប៉ុន្មាន។

នេះជាការបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថា ទោះបីជីវិតមិនមែនជាស្រា
ដែលផ្អែមត្រជាក់ តែក៏មិនមែនជាថ្នាំល្វឹងដែលគួរឲ្យស្អប់ដែរ។ វា
មានទាំងរស់ជាតិផ្អែមនិងរស់ជាតិល្វឹង ក្នុងភាពផ្អែមមានរស់ជាតិ
ល្វឹងនិងឆ្ងល់នៅជាមួយផង ក្នុងភាពល្វឹងមានភាពជូរនៅលាយឡំ
។ រក្សារសជាតិប្លែកៗ របស់ជីវិតទុកទំពាយើតៗ ពេលជរា ទើបនឹង
យល់ជីវិតបានប្រាលជ្រៅខ្លាំងឡើង។

7 ភាពស្លាប់រស់ជារឿងដែលមេឃលិខិតទុកហើយ ដូច្នេះ ទើបយើង
គួរមានសេចក្តីសុខជាមួយនឹងវេលាមួយរបស់ជីវិត បណ្តោយឲ្យសេ
ចក្តីស្លាប់ក្លាយជាឆាកពណ៌ខ្មៅ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងភាពចម្រុះពណ៌
របស់ជីវិតឲ្យកាន់តែស្រស់ស្អាតឡើងទៅចុះ។

សាន់រៀនណា

ក្នុងអំឡុងជីវិតរបស់មនុស្សម្នាក់ រមែងមានអំឡុងវេលាមួយ
ដែលគេមានអារម្មណ៍មោទនភាពណាស់ តែមិនថាគេនឹងពេញចិត្ត

ប៉ុណ្ណា ឆ្អឹងទ្រង់ប៉ុណ្ណា ចុងបំផុត ភាពរុងរឿងនឹងសន្សឹមៗ
ថយត្រឡប់ទៅកាន់ភាពរាបស្មើវិញ។

ពីរុងរឿងទៅកាន់ភាពសាមញ្ញ ការពិតជារឿងធម្មតា វាក៏
ដូចផ្កាឈើមួយទងដែលសន្សឹមៗ រីកស្កុះស្កាយរហូតដល់ស្អាត
បំផុត គ្រានោះក៏នឹងជាអំឡុងពេលជាមួយគ្នាដែលផ្កាឈើចាប់ផ្តើម
ជ្រុះចុះ ដោយហេតុនេះ មនុស្សភាគច្រើនទើបទ្រាំមិនបានក្នុងការ
គិតដល់អតីតដ៏រុងរឿងដែលបានបាត់ជ្រាបទៅជាមួយនឹងប្រវត្តិ
សាស្ត្រ។

ជីវិតរបស់មនុស្សយើងពិតជាខ្លីណាស់ ជាពិសេសអំឡុង
វេលាដែលរុងរឿងបំផុត វាពិតជាអំឡុងវេលាដែលខ្លីអ្វីម៉្លេះ!

យើងត្រូវឧស្សាហ៍ប្រឹងប្រែង ឈានទៅខាងមុខយ៉ាងពុះ
ពារព្យាយាម តស៊ូឲ្យដល់ទីបំផុតទើបនឹងអាចបើកផ្លូវអនាគតដ៏
រុងរឿងបាន។

**៨ មនុស្សដែលអាចប្រមូលរក្សាសេចក្តីសុខដែលកើតឡើងដោយចៃ
ដន្យ ពីជីវិតដែលពេញទៅដោយភាពរលាក់រលែក រឺមនុស្សដែល
អាចពាល់ត្រូវនូវសេចក្តីទុក្ខដែលកើតឡើងដោយចៃដន្យពីជីវិត**

ដែលសែនរលួន បុគ្គលម្នាក់នោះគឺបុគ្គលដែលចេះជ្រើសរើសប្រើជីវិត។

អ៊ីមង

ជីវិតជាដំបូងអាចកំបាំងអស្ចារ្យ ពិបាកអធិប្បាយ តែអាចយល់បាន ក្នុងការយល់ជីវិតនោះ យើងត្រូវយល់ខ្លួនឯងជាមុនសិន ហើយទើបយល់ពិភពលោក យល់អ្នកដទៃបាន។ ពេលយល់ជីវិតហើយ យើងក៏មានការភ្ញាក់រលឹក...រលឹកដឹងនូវគុណតម្លៃរបស់ជីវិត។

មនុស្សដើរនៅលើវិថីជីវិតដែលមានវេលាកំណត់ ដូច្នេះយើងត្រូវជ្រើសរើសបន្តិចថានឹងប្រើជីវិតដូចម្តេចល្អ។ ប្រាកដណាស់ គ្រប់ជីវិតត្រូវរើបម្រាស់តស៊ូ តែអ្នកខ្លះអាចត្រូវរើបម្រាស់ខ្លាំងបន្តិច ក្នុងខណៈដែលអ្នកខ្លះស្ទើរតែមិនបាច់រើបម្រាស់ឡើយ។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តីគ្រប់ជីវិតក៏មានតម្លៃមានន័យជានិច្ច មិនថាអ្នកនឹងមានជីវិតដែលសុខច្រើនជាងទុក្ខរឺទុក្ខច្រើនជាងសុខ តែបើអ្នកចេះរក្សាសេចក្តីសុខដែលកើតឡើងដោយចៃដន្យជាមួយនឹងជីវិតទុក្ខៗ របស់អ្នក រឺចេះភ្ជក់រសជាតិល្ងីងៗ របស់ឧបសគ្គដែលកើតឡើងដោយចៃដន្យជាមួយនឹងជីវិតដ៏សែនសុខរបស់អ្នកៗ នោះអ្នកក៏នឹងមានអារម្មណ៍ថាជីវិតនេះពិតជាគួរឲ្យមនោរម្យណាស់ ហើយមនុស្សដូចអ្នកក៏គឺមនុស្សដែលចេះជ្រើសរើសប្រើជីវិត។

9 មិនចាំបាច់និយាយឈ្មោះបុគ្គលអស្ចារ្យក្នុងនិទានឲ្យពួកយើងស្តាប់ទេ ព្រោះថាវ័យកន្លោះក្រមុំរបស់យើងក៏គឺ ពេលវេលាដ៏រុងរឿងច្រើនបំផុតក្នុងជីវិតរបស់យើង។

George Gordon Byron

កវីជនជាតិអង់គ្លេស គ.ស. 1788-1824

វ័យកន្លោះក្រមុំជាអំឡុងវ័យមាសដែលមានតម្លៃបំផុតក្នុងជីវិត យើងត្រូវចេះក្តោបក្តាប់ពេលវេលាដ៏សែនស្រស់ស្អាតក្នុងអំឡុងវេលានេះទុកឲ្យបានល្អ បណ្តោយឲ្យបេះដូងដែលរីករាយស្រស់របស់ព្រមទាំងមានឥស្សរៈសេរីភាពបានក្រេបជញ្ជក់សេចក្តីសុខនៃជីវិតយ៉ាងពេញប្រៀប។

យើងត្រូវចេះហ្វូងហែងពេលវេលាវ័យកន្លោះក្រមុំ ពលីថាមពលមួយផ្នែកដល់សង្គម ថ្លៃប្រឌិតពិតពលាកឲ្យស្រស់បំព្រងគួរឲ្យរស់នៅ សាងជាសុភាពដល់មនុស្សជាតិ សាងភាពរីកចម្រើនឲ្យដល់ខ្លួនឯងយ៉ាងពេញទំហឹង។

10 ក្នុងលោកនេះគ្មានរបស់ដែលហៅថាបានទាំងអស់ ហើយនឹងបាត់បង់ទាំងអស់ទេ។

ភាសិតចិន

មនុស្សជាច្រើនតែងគិតថា របស់ដែលខ្លួននៅមិនទាន់បាន គ្រប់គ្រងនោះជារបស់ដែលល្អបំផុត ការពិត យើងគួរចេះល្មមព្រម ចិត្តក្នុងរបស់ដែលខ្លួនមាន ជីវិតទើបមានសេចក្តីសុខ។ ក្នុងលោក នេះគ្មានរបស់ណាដែលយើងបានមកដោយមិនបាច់បាត់បង់របស់ ផ្សេងទៅនោះទេ បានម្យ៉ាងរមែងត្រូវខូចម្យ៉ាងទៅវិញជាធម្មតា។

ដូច្នេះ ទើបយើងគួររក្សានិងហ្វូងហែងរបស់ដែលយើងមាន មិនគួរទៅសោកស្តាយរបស់ដែលយើងនៅមិនទាន់បានមក។ បើ គិតបានដូច្នេះ ជីវិតទើបនឹងមានសេចក្តីសុខច្រើនឡើង។

11 មនុស្សដែលសើចយ៉ាងមានសេចក្តីសុខព្រោះមានជីវិតដែល រាបរលួន ប្រដូចការធ្វើដំណើរលើវិថីដែលរោយរាយដោយស្រទាប់ ផ្កាកុលាបនោះមិនមែនជារឿងចម្លែកអ្វីឡើយ។ តែបើមនុស្សម្នាក់ នោះនៅអាចសើចបានទៀត ទាំងដែលជីវិតពេញទៅដោយសេចក្តី ទុក្ខលំបាក មនុស្សម្នាក់នោះរមែងមានតម្លៃសមគួរដល់ការគោរព រាប់អានយ៉ាងក្រៃលែង។

លេខក

កើតមកជាមនុស្សគួរពឹងកម្លាំងស្នងរបស់ខ្លួនឯងទើបល្អ ទោះបីជីវិតមានភារៈធ្ងន់ធ្ងរប៉ុណ្ណាក៏ដោយ យើងក៏ត្រូវស្តាយភារៈ នោះទុកយ៉ាងរឹងប៉ឹង ជីវិតទើបមានកិត្តិយស។

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ ក្នុងជីវិតរបស់យើង ប្រសិន
បើបានជួបជាមួយនឹងឧបសគ្គ ក៏សូមឲ្យញញឹមតស៊ូយ៉ាងក្លាហាន
កុំបោកប្រាស់ខ្លួនឯង កុំបោះបង់ទំនួលខុសត្រូវ ជីវិតទើបអាច
ឈានមុខតទៅរៀយៗ។

**12 គោលដៅការសិក្សា គឺសិក្សាដើម្បីជីវិត គោលដៅរបស់ជីវិត គឺ
ប្រព្រឹត្តខ្លួនជាមនុស្សមានសតិ មានគុណធម៌ និងក្លាហាន។**

លៀងឈឺនៅ

ការសិក្សាមានតម្លៃក៏លុះត្រាតែមានភាពជ្រាលជ្រៅ
ជំនាញ និងទូលំទូលាយ ត្រូវមានចំណេះដឹងដែលទូលំទូលាយ
ចេះសួរ ចេះគិត ចេះវែកញែក ចេះនាំទៅប្រតិបត្តិ ទើបនឹងហៅបាន
ថាមានការសិក្សាយ៉ាងពិតប្រាកដ។ ក្នុងការសិក្សានោះត្រូវមាន
ភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម។ ភាពឧស្សាហ៍ជំនួសឲ្យភាពល្ងង់បាន
ព្រោះថាសេចក្តីព្យាយាមនៅទីណា ភាពជោគជ័យនៅទីនោះ។ ត្រូវ
តាំងចិត្តសិក្សារៀនសូត្រ មានសមាធិនឹងជឹង មានចិត្តគំនិតមិន
រវើរវាយ ការសិក្សាទើបនឹងទទួលជោគជ័យបានដោយល្អ។

គោលក្នុងការដំណើរជីវិតជារឿងដែលបានមកពីចំណេះ
ដឹង ការសិក្សា ដូច្នេះ ទើបយើងនិយាយបានពេញមាត់ពេញក-ថា
មនុស្សយើងសិក្សាដើម្បីជីវិត ហើយគោលដៅក្នុងការដំណើរជីវិត
ក៏គឺភាពជាមនុស្សដែលមានសតិ មានគុណធម៌ មានភាពក្លាហាន។

ការសិក្សាជាមួយនឹងការដំណើរជីវិតទើបជារឿងដែលពាក់ព័ន្ធគ្នាយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ។

13 យើងត្រូវតែជាចៅហ្វាយរបស់ជីវិត មិនមែនជាទាសកររបស់ជីវិតនោះទេ។

Friedrich Nietzsche

ទស្សនវិទូជនជាតិអាល្លឺម៉ង់ គ.ស. 1844-1900

កើតជាមនុស្ស ជីវិតមិនមែនមានតម្លៃត្រឹមបរិភោគ ដេក បន្ទោរបង់ បន្តពូជប៉ុណ្ណោះទេ។ បើមានជីវិតរស់នៅត្រឹមមួយថ្ងៃៗ ដោយមិនថ្លៃប្រឌិត គ្មានភាពជឿជាក់ មិនហ៊ានគិត មិនហ៊ានធ្វើ មិនហ៊ានតស៊ូ យើងក៏នឹងក្លាយជាទាសកររបស់ជីវិត។

មនុស្សដែលជាចៅហ្វាយរបស់ជីវិត គឺមនុស្សដែលហ៊ានប្រឈមមុខជាមួយការពិត មិនខ្លាចសេចក្តីទុក្ខលំបាក មិនរុញរាស្រងូតស្រងាត់ មិនអស់សង្ឃឹម មិនខ្ជិលច្រអូស មិនអាត្មានិយម មិនមូលធននិយម មនុស្សដូច្នេះទើបជាសសរទល់ទ្រប្រទេស ជាកម្លាំងចម្បងរបស់សង្គមបាន។

14 ជីវិតជាបទកំណាព្យដែលសរសេរគ្មានថ្ងៃចប់ ពួកយើងត្រូវប្រើ
លោហិតនិងទឹកនេត្រា មកធ្វើឲ្យកំណាព្យមួយបទនេះមានតម្លៃមាន
ន័យច្រើនខ្លាំងឡើង។ ជីវិតជាបទចម្រៀងដែលគ្មានថ្ងៃច្រៀងចប់
យើងមិនអាចបញ្ឈប់វាបានជារៀងរហូតទៅ។

និរនាម

ជីវិត ប្រៀបប្រដូចក្រដាសពណ៌សមួយផ្ទាំង ត្រូវប្រើពណ៌
រំលេចដែលស្រស់ស្អាតតុបតែង ត្រូវប្រើដៃដ៏ទន់ភ្លន់គូសវាសជីវិត
និងចិត្តគំនិតដែលស្ទុះស្ទាបរហ័សរហួនចូលទៅ។

ប្រសិនបើគ្មានថ្មក្រខ្វក់ ក៏មិនកើតកូនរលកដ៏ស្រស់ស្អាត
ប្រសិនបើគ្មានវិថីជីវិតដ៏រលាក់រលែក ជីវិតក៏គ្មានរស់ជាតិ ប្រសិនបើ
ប្រាស់ចាកការតស៊ូដ៏លំបាកលំបិន ជីវិតក៏មិនរុងរឿងទេ។

ជីវិតប្រៀបប្រដូចកំណាព្យមួយបទ អក្សរសិល្ប៍មួយប្រភេទ
អាងទឹកថ្លាបរិសុទ្ធមួយ ឈ្មុយឈ្ងប់ពិដោរទៅដោយចំហាយក្លិនដ៏
ទន់លឿយ ចែងចាំងដោយពន្លឺនៃក្តីសុបិន ពោរពេញទៅដោយ
ថាមពលនៃការតស៊ូ។

ជីវិតដែលមានគោលដៅ ប្រដូចរុក្ខជាតិដែលមានរឹសកែវ
ទោះភ្លៀងខ្យល់នឹងបោកបក់ខ្លាំងប៉ុណ្ណា វាក៏អាចឈរយ៉ាងជ្រងោ
នៅដូច្នោះ រឹងប៉ឹងក្លាហានតស៊ូអត់ធ្មត់ជានិច្ច។

ជីវិតដែលគ្មានគោលដៅ ប្រដូចចកដែលអណ្តែតតាមខ្សែ
ទឹកនិងកម្លាំងខ្យល់បក់ អណ្តែតទៅយ៉ាងប្រាស់ចាកគោលដៅ ទី
បំផុតក៏មានតែភាពទទេ។

15 ជីវិតដែលពិតប្រាកដគឺជាជីវិតដែលមានសេចក្តីសុខ។

អេឌីសាន់

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ ជីវិតដូចខ្សែទឹក ហូរទៅ
ហើយមិនវិលត្រឡប់។ យើងមិនគួរយកចិត្តទុកដាក់ជាមួយនឹង
ឧបសគ្គបន្តិចបន្តួច ដែលកើតឡើងនៅតាមផ្លូវ ដួលហើយត្រូវ
ក្រោកឡើងមកឲ្យបាន ចូរប្រឈមមុខជាមួយនឹងការពិតយ៉ាង
ក្លាហានចុះ។ ជីវិតរបស់មនុស្សយើងនោះស្រស់ស្អាតក្រៃលែង
បុគ្គលដែលគេចវេសការពិតគឺជាមនុស្សទន់ខ្សោយ អ្វីនឹងកើតវាក៏
ត្រូវតែកើត គេចវេសមិនផុតទេ។ ភាពផ្អែមត្រជាក់កាលបើឈាង
ចូលមកហើយ ក៏កន្លងហួសទៅក្នុងថ្ងៃណាមួយទាល់តែបាន។ ភាព
ល្ងង់ជួរចត់ដែលកើតឡើង នឹងមិនត្រឡប់មកទៀតជាគម្រប់ពីរដង
មានតែការប្រឈមមុខជាមួយនឹងការពិតយ៉ាងក្លាហានប៉ុណ្ណោះ
ជីវិតទើបមានសេចក្តីសុខ។

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ មេត្តាកុំបណ្តោយឲ្យសេចក្តី
សុខមួយខណៈសាងភាពឈឺចាប់ដល់យើងរហូតមួយជីវិត។ មេត្តា

កុំបណ្តោយឲ្យឧបសគ្គមកបំផ្លិចបំផ្លាញចិត្តវិញ្ញាណតស៊ូរបស់យើង
រហូតអនាគតរលត់រលាយ។ មនុស្សឆ្លាតតែងសាងឪកាសគ្រប់
ពេលវេលា មានតែមនុស្សល្ងង់ប៉ុណ្ណោះដែលអង្គុយរង់ចាំឪកាស។

**16 ខ្លឹមសារពិតរបស់ការកើត មិនមែនសេចក្តីសុខ តែជាសេចក្តីទុក្ខ
ជាភាពសោកសៅ គឺសម្លេងយំស្រែកមិនមែនសម្លេងសើចទេ គឺ
ចំណងមិនមែនសេរីភាពទេ។**

ស៊ីធីម៉

ជាការពិតដែលថា ជីវិតរបស់មនុស្សយើងនេះមានសេចក្តី
ទុក្ខច្រើនជាងសេចក្តីសុខ មានសុបិនអាក្រក់ច្រើនជាងសុបិនល្អ។
កណ្តាលជីវិតដែលដូចសុបិនដូចការពិតនេះ មនុស្សគ្រប់គ្នាម្នាក់ៗ
បានទទួលសេចក្តីទុក្ខវេទនាពីការកើត ចាស់ ឈឺ ស្លាប់ យ៉ាង
ធ្ងន់ធ្ងរ។ ទោះបីក្នុងឪកាសខ្លះ ជីវិតដុះពន្លឺនៃសេចក្តីសុខចេញមក
ខ្លះក្តី តែសេចក្តីសុខទាំងនោះក៏ប្រៀបប្រដូចសម្រស់បុប្ផាដែលកើត
ឡើងមកប្រដាប់ពិភពលោកត្រឹមមួយខណៈពេលប៉ុណ្ណោះឯង។

ទោះបីវិថីជីវិតពេញទៅដោយឧបសគ្គបន្ទា តែក្នុងឋានៈជា
សត្វប្រសើរ យើងនឹងរុញរាស្រពាបស្រពោន មិនព្រមឈានទៅមុខ
ដោយហេតុត្រឹមប៉ុណ្ណោះរឺ? យើងដឹងច្បាស់ហើយថាវិថីជីវិតមិន

បានរោយទុកដោយស្រទាប់កុលាបទេ កើតជាមនុស្សនឹងរាបរលួន
គ្រប់ពេលវេលាដូចម្តេចបាន ជួនកាលក៏ត្រូវបរាជ័យដូចរលំខ្លះជា
ធម្មតា។

និតិឆេ ទស្សនវិទូជនជាតិអាណ្លីម៉ង់ពោលថា “មនុស្សដែល
កើតទុក្ខ គ្មានសិទ្ធិសម្លឹងមើលពិភពលោកក្នុងផ្លូវអវិជ្ជមាន។” ហេ
ម៉ង់វេក៏ពោលថា “មនុស្សអាចដួលព្រោះត្រូវបានបំផ្លាញ តែមិន
គប្បីដួលព្រោះការបរាជ័យទេ។” ភាពបរាជ័យជាមូលដ្ឋានដែល
ក្រាលទៅកាន់ភាពជោគជ័យ។ ភាពជោគជ័យត្រូវបានកំណត់
ឡើងពីភាពបរាជ័យម្តងហើយម្តងទៀត។ ពេលបរាជ័យ យើងរមែង
មានអារម្មណ៍រន្ធត់ តែការដេកដកដង្ហើមធំជួយអ្វីបានខ្លះទៅ?

តែបើយើងហ៊ានប្រឈមមុខជាមួយនឹងការពិត ត្រួតពិនិត្យ
យ៉ាងល្អិតល្អន់មិនរួញរា រឹតតែដូលរឹតតែរឹងប៉ឹង នៅទីបំផុតយើងក៏
នឹងទទួលជោគជ័យ។

17 ក្នុងខ្សែភ្នែករបស់អ្នក ជីវិតរបស់ខ្ញុំអាចមិនធម្មតា តែខ្ញុំខ្លួនឯងក្រ
ឡប់ជាគ្មានអារម្មណ៍ថាវាមិនធម្មតា បើខ្ញុំអាចមានជីវិតថ្មីម្តងទៀត ខ្ញុំ
នឹងពេញចិត្តជ្រើសរើសជីវិតដែលស្ងប់សុខ រាបៗ ធម្មតាសាមញ្ញ។

អ៊ីម៉ង

មានមនុស្សចាស់ម្នាក់ ជីវិតរបស់គាត់ពេញទៅដោយប្រវត្តិ ការតស៊ូដ៏ជោគជាំចាត់ទុកថាជាមនុស្សមិនធម្មតាឡើយ។ ពេល អ្នកកាសែតសួរគាត់ថាមានអារម្មណ៍ដូចម្តេចចំពោះជីវិតដ៏មិនធម្ម តារបស់គាត់។ គិតមួយស្របក់ហើយឆ្លើយថា “ក្នុងខ្សែភ្នែករបស់ នាង ជីវិតរបស់ខ្ញុំអាចនឹងមិនធម្មតា តែខ្ញុំខ្លួនឯងត្រឡប់គ្មាន អារម្មណ៍ថាវាមិនធម្មតា។ ប្រសិនបើខ្ញុំអាចមានជីវិតជាថ្មីម្តងទៀត ខ្ញុំពេញចិត្តជ្រើសរើសជីវិតដែលស្ងប់សុខរាប។ ធម្មតាសាមញ្ញ”។

ក្នុងវ័យកម្លោះក្រមុំ មនុស្សជាច្រើននាក់គិតដូចគ្នានឹង មនុស្សចាស់ម្នាក់នេះ រហូតដល់ចាស់ជរាទើបសរុបបានថា តាម ពិតខ្លួនឯងប្រាថ្នាជីវិតធម្មតា។ ទេតើ។

សុំសួរបន្តិចចុះថា ជីវិតដែលមិនធម្មតានោះតើវាដូចម្តេច ទៅ? គួរនឹងដូចជាអ្នកប្រាជ្ញមេធាវីអស្ចារ្យ រឺដូចអ្នកនយោបាយល្បី ឈ្មោះក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រមែនទេ? តែបុគ្គលអស្ចារ្យដែលមិនធម្មតា ទាំងនោះ បើគិតប្រៀបធៀបជាមួយនឹងចំនួនប្រជាករទូទាំង ប្រទេសហើយ ក៏មានភាគរយតិចណាស់ នេះបង្ហាញឲ្យឃើញថា ការជាបុគ្គលដែលមិនធម្មតានោះលំបាកខ្លាំងណាស់។

ការពិត ពាក្យវិនិច្ឆ័យហើយនឹងការវាយតម្លៃបុគ្គលនោះ ជារឿងដែលអ្នកដទៃកំណត់ឡើង តែអត្ថន័យខ្លឹមសាររបស់ជីវិត នេះវិញ យើងជាអ្នកកំណត់ដោយខ្លួនឯង គ្មានមនុស្សណាមិនធម្ម តាមកតាំងពីកំណើត ថែមទាំងរឿងដែលមិនធម្មតានោះក៏កើតពី

រឿងធម្មតាៗ នេះឯង កាលបើដូច្នេះ ហេតុអ្វីយើងត្រូវព្យាយាមធ្វើ
ខ្លួនឲ្យជាមនុស្សដែលមិនធម្មតាទៅវិញ?

ការសិក្សា ចំណេះដឹង និងសតិបញ្ញា

18 បុគ្គលដែលមិនប្រើសតិបញ្ញាឲ្យសមរម្យជាមួយនឹងឪកាសគឺជា
មនុស្សរឹងរូស។ ចំណែកបុគ្គលដែលមិនចេះប្រើសតិបញ្ញាគឺជាមនុស្ស
ល្ងង់។ រីឯបុគ្គលដែលមិនហ៊ានប្រើសតិបញ្ញាគឺជាទាសករ។

ឆ្លាតុត

មាសគឺជារបស់ដែលបុថុជ្ជនយើងឃើញថាមានតម្លៃបំផុត តែបើ
នាំមាសមកប្រៀបធៀបជាមួយនឹងគុជខ្យងហើយនោះ មាសក៏
ក្លាយជារបស់សាមញ្ញទៅ។

អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ពោលថា “បុគ្គលដែលមានភាពឆ្លៀវឆ្លាត
បុគ្គលដែលមានសតិបញ្ញា គឺជាបុគ្គលដែលមានបុណ្យវាសនា
ព្រោះថាការមានសតិបញ្ញានោះរមែងខ្ពង់ខ្ពស់ជាងការមានទ្រព្យ
សម្បត្តិទាំងឡាយទាំងពួង មាសនិងគុជខ្យងឯណានឹងស្ងួតបាន?”។

សតិបញ្ញានឹងមិនប្រកួតប្រកាសប្រយោជន៍ការប្រើប្រាស់
ដល់បុគ្គលណា ដូច្នេះមនុស្សល្ងង់ខ្លៅទើបមើលងាយសតិបញ្ញា
បុថុជ្ជនទើបឆ្លៀតបំប៉ងលំនឹងសតិបញ្ញា មានតែបុគ្គលឆ្លាតប៉ុណ្ណោះ
ដែលចេះប្រើវាឲ្យកើតប្រយោជន៍។

សតិបញ្ញាមាន ២ ប្រភេទគឺ សតិបញ្ញាពិតនិងសតិបញ្ញាក្លែង
ក្លាយ។ សតិបញ្ញាពិតជាបស់ដែលមានប្រយោជន៍ចំពោះមនុស្ស
ជាតិ។ សតិបញ្ញាក្លែងក្លាយជាបស់ដែលឲ្យទោសទុក្ខចំពោះ
មនុស្សជាតិ។

បើអ្នកចង់ទទួលជោគជ័យ លក្ខខណ្ឌដំបូងក៏គឺ អ្នកត្រូវ
ស្វែងរកសតិបញ្ញាពិតឲ្យជួបឲ្យបាន។

19 ការងារផ្សេងៗ កើតពីការគិតរបស់យើង ហើយការគិតរបស់ យើងកើតពីចំណេះដឹង។

ចៀងខែឆេក

គោលដៅនៃការធ្វើការងាររបស់យើងក៏គឺ ដើម្បីសាងភាព
រីកចំរើនស្តុកស្តម្ភដល់ជាតិនិងប្រជាជន។ យើងខំធ្វើការងារក៏ដើម្បី
កសាងសង្គម។ បើនឹងធ្វើការឲ្យបានល្អយើងត្រូវមានចំណេះដឹង។
ចំណេះដឹងទើបជារឿងដែលសំខាន់ក្រៃលែងក្នុងការជួយជាតិជួយ
សង្គម។ យើងស្វែងរកចំណេះដឹងមិនមែនដើម្បីលាភយសសរសើរ
ទេ តែដើម្បីគុណធម៌និងប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន។

អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់បានពោលទុកថា ចំណេះដឹងជារឿងដែល
ត្រូវសន្សឹមៗ សន្សំយ៉ាងមានវគ្គស្មើ ហើយត្រូវសន្សំអស់រយៈពេល

យូរអង្វែងយ៉ាងជាប់មិនដាច់ មិនមែនជារឿងដែលធ្វើពេលនោះ
ឃើញផលក្លាមនោះទេ ដូច្នេះ ទើបត្រូវអាស្រ័យភាពពុះពារមុះមុត
អាស្រ័យចិត្តគំនិតដែលឧស្សាហ៍ព្យាយាមទើបទទួលជោគជ័យ។

ភារកិច្ចដែលអស្ចារ្យទាំងឡាយទាំងពួង សុទ្ធតែមិនមែន
ទទួលជោគជ័យព្រោះកម្លាំងពលំនោះទេ តែជោគជ័យព្រោះឧត្តម
គតិដ៏ប្រាកដប្រជាភ្លៀវភ្លា។

ឧត្តមគតិដ៏ភ្លៀវភ្លាកើតពីថាមពលចិត្តដ៏រឹងមាំនិងសម្រេច
ចិត្តបានដាច់ខាតគង់វង់ ត្រូវមានចិត្តគំនិតដែលមិនខ្លាចសេចក្តី
លំបាក ហ៊ានពុះពារ ហ៊ានតស៊ូ ហ៊ានយកឈ្នះ។

**20 ជីវិតរបស់មនុស្សយើងនេះសែនខ្លី ទើបគួរក្តោបក្តាប់ឪកាសធ្វើ
ការសិក្សាឲ្យល្អបំផុត កុំបណ្តោយឲ្យពេលវេលាកន្លងផុតទៅយ៉ាង
គ្មានន័យ។**

ចុងផ្ទាំង

បើនឹងនិយាយថាជីវិតក្នុងវ័យវៀនជាអំឡុងវេលាដែលមាន
សេចក្តីសុខច្រើនបំផុតក៏ប្រហែលមិនខុសប៉ុន្មាន។ ទោះបីជីវិតនឹង
ទទួលជោគជ័យរឺអត់ក៏អាស្រ័យនៅលើវ័យមាសអំឡុងពេលនេះ
ឯង នឹងប្រើវេលាដ៏មានតម្លៃក្នុងអំឡុងពេលនេះឲ្យកើតប្រយោជន៍

ដល់ខ្លួនឯងច្រើនបំផុតបានប៉ុណ្ណា? រឿងនេះអាស្រ័យនៅលើថ្វីដៃ
ក្នុងការគ្រប់គ្រងពេលវេលារបស់អ្នកខ្លួនឯង។

ពេលវេលារបស់សិស្សមិនដូចគ្នានឹងពេលវេលារបស់មនុស្ស
ទូទៅ ហេតុអ្វីបានជានិយាយដូច្នេះ? ក៏ព្រោះថាសិស្សភាគច្រើន
នឹងសិក្សានៅក្នុងសាលា ចំណាយពេលទាំងអស់ទៅលើការសិក្សា
រៀនសូត្រយ៉ាងពេញទំហឹង ដែលសំណាងល្អជាងមនុស្សទូទៅ
ច្រើនណាស់។ លៀងស៊ីឈិវ អ្នកសិក្សាដ៏ល្បីឈ្មោះរបស់ចិន
ពោលថា “ក្នុងកាលកំពុងរៀនអក្សរនៅសាលារៀន ជីវិតពិតជាគួរ
ឲ្យច្រណែនណាស់ មិនបាច់បារម្ភកង្វល់អ្វីទាំងអស់ ពេលវេលាក៏ជា
របស់ខ្លួនឯងទាំងអស់ តែមានតិចគ្នាណាស់ដែលចេះក្តោបក្តាប់
វេលាមាសនេះទុក ភាគច្រើនតែងប្រើវេលាយ៉ាងខ្លះខ្លាយ គួរឲ្យ
សោកស្តាយខ្លាំងណាស់។

មនុស្សតែងតែដូច្នេះជានិច្ច មានរបស់ល្អនៅជាមួយខ្លួនឯង
តែមិនចេះហ្វូងហែង ជាពិសេសសភាពបរិស្ថានដែលល្អ មានសេច
ក្តីសុខតែបែរជាមិនដឹងថាសុខ បើយើងមិនចេះហ្វូងហែងពេល
វេលាក្នុងអំឡុងវ័យរៀន កាលបើវេលាកន្លងផុតទៅហើយ នឹងមក
នឹកខូចចិត្តក៏ជួយអ្វីមិនបាន។

21 ការសិក្សានឹងបានផល ក៏លុះត្រាតែមានប្រណិធាន មាន ចំណេះដឹង មានភាពព្យាយាមឧស្សាហ៍។

ជើងកូហាន

វេលាអានសៀវភៅ យើងត្រូវប្រើភ្នែកមើល ខួរក្បាលគិត
មាត់អាន ដៃសរសេរ ធ្វើដូច្នេះរាល់ថ្ងៃទើបនឹងមានចំណេះដឹងដ៏
ជ្រាលជ្រៅ។

វិជ្ជាចំណេះដឹងជាកំណប់ទ្រព្យដ៏អស្ចារ្យបំផុតរបស់មនុស្ស
។ ការសិក្សាជួយឲ្យមនុស្សយើងមានចិត្តគំនិតខ្ពង់ខ្ពស់ និយាយល្អ
ប្រព្រឹត្តិត្រឹមត្រូវ ធ្វើឲ្យជីវិតមានតម្លៃមានន័យខ្លាំងឡើង។ ក្រៅពី
នេះ ការសិក្សាថែមទាំងជាការសាងជាតិ សាងសង្គម ប្រទេសនឹង
រុងរឿង ពេលប្រជាជនមានចំណេះដឹងល្អ មានការសិក្សាខ្ពស់។
ដូច្នេះ ទើបយើងមិនគួរប្រើពេលវេលាទៅដោយឥតប្រយោជន៍ គួរ
ក្តោបក្តាប់ពេលវេលាឲ្យបានជាប់ តាំងចិត្តសិក្សារៀនសូត្រ។ ការ
ដាក់ទុនផ្នែកការសិក្សាជាការដាក់ទុនដែលមានស្តុកស្តម្ភបំផុត
របស់មនុស្ស។

22 អ្នកក្រមានស្តុកស្តម្ភព្រោះមានវិជ្ជា សេដ្ឋីខ្ពង់ខ្ពស់ព្រោះមាន ចំណេះដឹង។

អ៊ុំម៉ង

ចំណេះដឹងធ្វើឲ្យមនុស្សយើងអង់អាច។

សៀវភៅគឺជាឃ្លាំងនៃចំណេះដឹង។ ការអានសៀវភៅល្អៗ មួយក្បាលប្រដូចបានជួបជាមួយនឹងមហាចិត្តអ្នកមានបំណងល្អ ដែលនឹងបណ្តាលប្រយោជន៍សុខដល់យើងពេញមួយជីវិត។ សៀវភៅគឺជាអាហារផ្នែកបញ្ញា។ បើអានសៀវភៅជាប្រចាំ ការគិត ចិត្តគំនិតនឹងស្តុកស្តម្ភ តែបើមិនព្រមអានសៀវភៅ ទោះបីជាមាន មរតករាប់ពាន់លាន គំនិតក៏នៅតែក្រីក្រខ្វះខាត។ មនុស្សដែល គ្មានប្រាក់ ប្រសិនបើស្រលាញ់ការអានសៀវភៅ ក៏នឹងរួចផុតពី កិលេសតណ្ហា ជីវិតទើបមានតម្លៃមានន័យ។ អ្នកមានដែលចូលចិត្ត អានសៀវភៅនឹងស្តុកស្តម្ភទ្រព្យសម្បត្តិនិងបញ្ញា ទើបមើលទៅ ខ្ពង់ខ្ពស់ជាមនុស្សល្អ។

មនុស្សជាច្រើនប្រាប់ថា គ្មានពេលវេលាអានសៀវភៅ។ អ្នកក្រអូថាត្រូវធ្វើការរកស៊ីពីព្រលឹមទល់ព្រលប់ នឹងយកវេលាឯ ណាមកអានសៀវភៅ។ អ្នកមានមិនបាច់សស្រាក់សស្រាំជាមួយ ការងាររកស៊ី តែក៏រក្សាត្រូវទៅចូលសង្គម គ្មានពេលអានសៀវ ភៅ។ តាមការពិតបើយើងឃើញសារៈសំខាន់របស់ការអាន សៀវភៅ ហើយឃើញថាការអានសៀវភៅជាសេចក្តីសុខម្យ៉ាង មិន មែនជារឿងលំបាកលំបិនអ្វីឡើយ យើងក៏អាចឆ្លៀតវេលាចូលរក សៀវភៅទាល់តែបាន។

23 សិក្សាដោយមិនគិតនឹងរង្វេងវង្វាន់ គិតដោយមិនសិក្សានឹងអន្តរាយ។

ខុងជឺ

ការសិក្សាជាមួយនឹងការគិត មានភាពសំខាន់ចំពោះជីវិតរបស់យើងយ៉ាងក្រៃលែង។ អ្នកខ្លះអាចនឹងឃើញថាការសិក្សាសំខាន់ជាងការគិត ក្នុងខណៈដែលអ្នកខ្លះអាចឃើញថាការគិតសំខាន់ជាងការសិក្សា តែតាមការពិតហើយទាំងពីរយ៉ាងនេះជារបស់គូគ្នា ទំនុកបម្រុងគ្នាទៅវិញទៅមកខ្វះណាមួយមិនបានទេ។

ហេតុអ្វីទើបនិយាយដូច្នេះ? ក៏សាកគិតមើលទៅ ប្រសិនបើមនុស្សម្នាក់គិតតែពីឈ្មោកមុខឈ្មោកមាត់រៀនសូត្រដោយមិនប្រើការគិត តម្រាថ្នាដូចម្តេចក៏ទទួលយកមកទាំងដុំ សភាពរបស់គេនៅមានអ្វីផ្សេងគ្នាពីខួរក្បាលគ្រឿងយន្តមួយទៅ? ក្រៅពីនេះ ការដែលគេរក្សាទុកចំណេះដឹងសន្លឹកសន្លាប់នៅក្នុងខួរក្បាល តែមិនអាចនាំមកអនុវត្ត “ប្រើជាមួយជីវិតពិត” ចំណេះដឹងដូច្នោះក៏គ្រាន់តែជាទ្រឹស្តីគ្មានប្រយោជន៍អ្វីឡើយ។ ទន្ទឹមនឹងគ្នានេះ ប្រសិនបើមនុស្សម្នាក់គិតតែពីប្រឹងរំពឹងគិតដោយមិនព្រមចាប់ផ្តើមសិក្សាស្រាវជ្រាវ ការគិតរបស់គេអាចខុសឆ្គងមិនត្រឹមត្រូវ ក្លាយជាមនុស្សរវើរវាយដែលបិទទ្វារយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងបន្ទប់ងងឹត។ បុរាណពោលថាគិតខុសឆ្គងត្រឹមតែបន្តិច ធ្វើខុសរាប់យោជន៍ ដូច្នេះ ទើបយើងមិនគួរគិតដោយមិនព្រមសិក្សាស្រាវជ្រាវ។

**24 ជីវិតជារបស់ដែលធម្មជាតិប្រទានឲ្យ តែជីវិតដែលស្រស់ស្អាត
សតិបញ្ញាជាអ្នកប្រសិទ្ធិពរឲ្យ។**

ភាសិតក្រិច

មនុស្សយើងជ្រើសរើសកើតមិនបាន តែអាចជ្រើសរើសរស់នៅបាន។ មនុស្សដែលមានកំណើតតូចទាប បើចេះប្រើជីវិត ក៏អាចមានជីវិតដែលមានសេចក្តីសុខ។ មនុស្សដែលមានកំណើតខ្ពង់ខ្ពស់ បើមិនចេះប្រើជីវិត វត្ថុរបស់របរដែលមាននៅក៏មិនអាចសាងសេចក្តីសុខឲ្យដល់ជីវិតបាន។

មនុស្សដែលមានចិត្តបម្រើប្រជាជន ឃើញប្រយោជន៍រួមច្រើនជាងប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន តែងតែមានចិត្តគំនិតទូលំទូលាយ មានសុទិដ្ឋិនិយម សម្លឹងមើលពិភពលោកក្នុងផ្លូវវល្ល ចេះដំណើរជីវិតដោយសតិបញ្ញា ជីវិតទើបមានតែសេចក្តីសុខនិងភាពស្រស់ស្អាត។

មនុស្សអាគ្នានិយមចូលចិត្តប្រលូកនៅក្នុងលោកចង្អៀតៗ របស់ខ្លួនឯង តែងមើលពិភពលោកក្នុងផ្លូវអវិជ្ជមាន ប្រើអារម្មណ៍ច្រើនជាងហេតុផល ជីវិតទើបមានតែភាពក្រៀមក្រំ។

25 រៀនអក្សរ កុំភ្លេចជួយជាតិ នឹងជួយជាតិ កុំភ្លេចរៀនអក្សរ។

ឆៃយុនកើយ

យើងម្នាក់ៗ ជ្រាបយ៉ាងល្អថា នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ ការងារទាហាននិងវិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកវិទ្យា នឹងឈានមុខ ទាន់សម័យបាន ក៏លុះត្រាតែអាស្រ័យវិជ្ជាចំណេះដឹងថ្នាក់ខ្ពស់ចូល ជួយ។ គោលដៅក្នុងការសិក្សារៀនសូត្ររបស់សិស្សានុសិស្សក៏គឺ ត្រូវសិក្សាគុណធម៌ក្នុងភាពជាមនុស្ស ទន្ទឹមនឹងគ្នានេះក៏ត្រូវសិក្សា រៀនសូត្រវិជ្ជាចំណេះដឹងដើម្បីនាំចំណេះដឹងទាំងនោះមកអភិវឌ្ឍ ជាតិស្រុកទេសឲ្យចម្រើនរុងរឿងខ្លាំងឡើង។

សង្គមក្នុងយុគបច្ចុប្បន្នកំពុងឈានមុខទៅកាន់ភាពទាន់ សម័យ ក្នុងឋានៈដែលជាសមាជិកម្នាក់របស់សង្គម យើងត្រូវ ស្តាយទទួលភារៈតួនាទីដ៏ធំធេងនេះ។ យើងនឹងរស់ខូចពេលវេលា ឲ្យដល់កិច្ចការដែលគ្មានខ្លឹមសារមិនបានទេ ថែមទាំងមិនគួរ បណ្តោយជីវិតឲ្យកន្លងផុតទៅមួយថ្ងៃៗ តាមសម្រួល ត្រូវប្រើវេលា គ្រប់នាទីឲ្យកើតប្រយោជន៍ច្រើនបំផុត។ ជីវិតដែលធ្វើការងារថ្លៃ ប្រឌិត ជីវិតដែលមានភារៈតួនាទី ជីវិតដែលឈានទៅខាងមុខ យ៉ាងក្លាហាន គឺជាជីវិតដែលមានតម្លៃមានន័យ។

បេនចាមិន ហ្វ្រែងឃ្លិន ធ្វើពេលទុកថា “ប្រសិនបើមនុស្ស ម្នាក់ៗ គិតគម្រោងការល្អៗ បានតាំងពីដើម បន្ទាប់ពីនោះគេក៏ប្រឹង ប្រែងចំពោះការងារនោះយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ មិនចាប់ការងារដទៃ និងមិនហិចហើរដើរលេង ដូច្នេះ ទោះបីគេជាមនុស្សដែលមាន

សមត្ថភាពថ្នាក់កណ្តាលប៉ុណ្ណោះ តែនៅទីបំផុត គេក៏អាចសម្រេច
ស្នាដៃដែលអស្ចារ្យបាន។”

ពិតហើយ មិនថានឹងធ្វើអ្វី សុំឲ្យធ្វើពិតធ្វើយ៉ាងយកចិត្ត
ទុកដាក់ មិនទម្លាក់ចោលកណ្តាលទី ពុះពារព្យាយាមឲ្យដល់ទី
បំផុត ជ័យជំនះក៏នឹងជារបស់យើងយ៉ាងជាក់ជាមិនខាន។

ការធ្វើការងារ

26 បុគ្គលដែលខ្វះភាពស្មោះស្មាញជាក់ មិនអាចធ្វើការធំបានទេ។

Ralph Waldo Emerson

កវីជនជាតិអាមេរិច គ.ស. 1803-1882

អ្នកចិត្តវិទូពោលថា ភាពស្មោះស្មាញភាពជឿជាក់ចាត់ទុកជា
លក្ខណៈពិសេសម្យ៉ាងរបស់អច្ឆរិយៈ។ មេត្តាសង្កេតមើលចុះ វេលា
ធ្វើការ មនុស្សដែលជាអច្ឆរិយៈតែងតែស្មោះស្មាណាស់។ ភាពស្មោះ
ស្មារបស់ពួកគេអាចជម្រុញជនដទៃឲ្យសហការជាមួយគេ ហើយ
ដោយសារពួកគេជឿជាក់ថាគ្រប់បែបយ៉ាងនឹងផ្លាស់ប្តូរទៅក្នុងផ្លូវ
ដែលល្អប្រសើរឡើង ដូច្នេះ ពួកគេទើបមិនរុញរាពេលជួប
ឧបសគ្គ។

នឹងឃើញបានថាភាពស្ទុះស្ទាជឿជាក់ជាថាមពលជម្រុញ
របស់ភាពជោគជ័យ។ បុគ្គលដែលសិក្សារៀនសូត្រដោយភាពស្ទុះ
ស្ទាក់នឹងមានលទ្ធផលការសិក្សាដែលល្អអស្ចារ្យ។ អ្នកដែលសិក្សា
ស្រាវជ្រាវដោយភាពស្ទុះស្ទាក់នឹងមានស្នាដៃដ៏គួរឲ្យស្ងប់ស្ងែង ត្រូវ
មានចិត្តគំនិតបម្រើប្រជាជនយ៉ាងស្ទុះស្ទា ទើបនឹងអាចសាងគុណ
បការៈដ៏អស្ចារ្យឲ្យដល់សង្គមបាន ត្រូវប្រតិបត្តិចំពោះអ្នកដទៃ
ដោយភាពស្ទុះស្ទាជឿជាក់ ទើបនឹងមានមិត្តភាពដែលបរិសុទ្ធ។

ក្រៅពីនេះ ភាពស្ទុះស្ទាថែមទាំងជាថាមពលដែលមាន
អានុភាពក្រៃលែង។ បុគ្គលដែលមានភាពស្ទុះយ៉ាងខ្លាំង តែងនឹង
ធ្វើឲ្យអ្នកដទៃមានភាពស្ទុះស្ទាតាមទៅផងដែរ ដូច្នេះ ទើបគេអាច
អូសទាញចិត្តអ្នកដទៃឲ្យសហការជាមួយនឹងខ្លួន។

បុគ្គលដែលមានភាពស្ទុះស្ទាយ៉ាងពិតប្រាកដតែងមាន
ថាមពលដ៏អស្ចារ្យ ដល់ថ្នាក់អាចក្រឡាប់ភ្នំរំកិលសមុទ្របានតែម្តង
ដូច្នេះ ពួកគេទើបមិនខ្លាចអ្នកដទៃបាចទឹកត្រជាក់ មិនខ្លាចឧបសគ្គ
បន្ទា ព្រោះថាពួកគេមានបេះដូងដ៏ស្ទុះស្ទាមួយដូង មិនថានឹងធ្លាក់
នៅក្នុងស្ថានការណ៍ដែលអាក្រក់ប៉ុណ្ណា ពួកគេក៏នៅតែមានភ្លើង
អាចពុះពារតស៊ូតទៅបានយ៉ាងមិនញាប់ញ័រ។

បើចង់មានបេះដូងដែលរោលរាលស្ទុះស្ទា ក៏ត្រូវចាប់ផ្តើមពី
ភាពជឿជាក់ ចាប់ផ្តើមធ្វើការងារគ្រប់យ៉ាងដោយភាពស្ទុះស្ទា
សេពគប់មនុស្សដោយភាពស្មោះស ចាត់ការបញ្ជាដោយភាពស្ទុះ
ស្ទា មិនយូរប៉ុន្មាន អ្នកក៏នឹងមានបេះដូងដែលរោលរាលស្ទុះស្ទា។

**27 មនុស្សដែលធ្វើការងារដោយគ្មានចិត្តស្រលាញ់ចំពោះការងារ
នោះៗ តែធ្វើព្រោះចង់បានប្រាក់ តែងមិនសូវបានប្រាក់ ហើយនឹង
មិនសូវមានសេចក្តីសុខជាមួយជីវិតច្រើនប៉ុន្មាន។**

ស្វាប

មនុស្សសម័យមុន ចាត់ទុកការសិក្សាជាសេចក្តីសុខម្យ៉ាង
របស់ជីវិត ចិត្តគំនិតដែលនឹងឆឹង មិនគិតចង់ប្រកួតប្រជែងដណ្តើម
មុខមាត់ជាមួយនរណានោះ ជាសេចក្តីសុខដែលមនុស្សសម័យនេះ
គ្មានថ្ងៃពាល់ត្រូវបាន។

មនុស្សសម័យថ្មីត្រូវធ្វើការងារមូលខ្លួន គោលដៅក្នុងការ
ធ្វើការងារក៏ដើម្បីប្រាក់ និយាយងាយៗ ក៏គឺមនុស្សសម័យនេះចាត់
ទុកការរកប្រាក់ថាជាសេចក្តីសុខម្យ៉ាងរបស់ជីវិត បានប្រាក់កាន់តែ
ច្រើនក៏កាន់តែមានសេចក្តីសុខ។ តែការដែលនឹងអាចរកប្រាក់បាន
ច្រើនៗ នោះ យើងត្រូវបង្ខំខ្លួនរក្សាលយ៉ាងខ្លាំង ត្រូវសស្រាក់សស្រាំ
ធ្វើការងារពីព្រលឹមទល់ព្រលប់ធ្វើឲ្យសែនលំបាកលំបិន ហើយ
មានអារម្មណ៍ថាការធ្វើការងារនោះជាទុក្ខ រឹតតែរកប្រាក់បានច្រើន
ប៉ុណ្ណា ក៏រឹតតែទុកច្រើនប៉ុណ្ណោះ។ មនុស្សដែលត្រូវធ្វើការងារ
ដោយសេចក្តីទុក្ខលំបាក ជាមនុស្សដែលគួរឲ្យអាណិតណាស់ វា
ដូចធ្លាក់នរកទាំងរស់ ថែមទាំងជីវិតរបស់យើងត្រូវពាក់ព័ន្ធនៅ
ជាមួយនឹងការងារច្រើនជាងពាក់កណ្តាលជីវិត បើយើងធ្វើការងារ

ដោយគ្មានសេចក្តីសុខ ក៏ស្មើនឹងជីវិតត្រូវធ្លាក់នរកអស់រយៈពេល
ជាយូរជាងពាក់កណ្តាលជីវិត។

ការពិតការធ្វើការងារជាសេចក្តីសុខម្យ៉ាង ក្នុងដំណើរ
ប្រព្រឹត្តទៅរបស់ការងារយើងត្រូវប្រើខួរក្បាលគិត ប្រើដៃច្នៃប្រឌិត
ការធ្វើការងារទើបធ្វើឲ្យយើងភ្លើតភ្លើន រីករាយ ហើយស្ម័គ្រដែកនាំ
សេចក្តីសុខមកឲ្យយើង បើយើងពិចារណាការពិតដូច្នេះ យើងក៏
នឹងមានសេចក្តីសុខនៅជាមួយការងារ មិនមែនមានសេចក្តីសុខ
នៅជាមួយនឹងការរកប្រាក់។

28 ពេលធ្វើការងារ យើងធ្វើយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ ពេលលេងយើង លេងយ៉ាងពេញទំហឹង។

ភាសិតលោកខាងលិច

ការធ្វើការងារជាមួយនឹងការសម្រាកជាប់គ្នា ពេល
ធ្វើការងារច្រើនៗ រាងកាយនិងចិត្តគំនិតរបស់យើងនឹងស្រួសខ្លាំង
ណាស់ ទើបត្រូវសម្រាកឲ្យបាត់ស្រួស មិនដូច្នោះទេប្រសិទ្ធភាព
ក្នុងការធ្វើការងារនឹងធ្លាក់ចុះ។ ក្នុងទំនងដូចគ្នានេះដែរ ប្រសិនបើ
គិតតែដើរលេងអាវាសែពេញមួយថ្ងៃ ជីវិតក៏នឹងគ្មានខ្លឹមសារ ធ្វើឲ្យ
ធុញទ្រាន់ មានអារម្មណ៍ថាជីវិតគ្មានតម្លៃ គ្មានន័យ។

អេឌីសាន់ អ្នកផលិតដ៏អស្ចារ្យរបស់ពិភពលោកនិយាយឲ្យ
ស្តាប់ថា គាត់ប្រកាន់យកការធ្វើការងារជាការលេងម្យ៉ាង ដូច្នេះ
ទើបមិនធ្លាប់មានអារម្មណ៍ធុញជាមួយនឹងការងារ។

ឆេកស្លូវ៉ា អ្នកនិពន្ធដ៏អស្ចារ្យរបស់ពិភពលោកពោលថា
“ការលេងជាការងាររបស់ក្មេងៗ” យើងធ្លាប់ឃើញក្មេងណាម្នាក់
ធុញទ្រាន់ការងាររបស់ខ្លួនឯងខ្លះទេ? តែលុះធំឡើង យើងតែង
ធុញជាមួយការងារដែលខ្លួនកំពុងធ្វើ ចូលចិត្តរអួថាការងារច្រំដែល
សាំញ៉ាំ ក្រៀមក្រោះគ្មានរសជាតិ ទាំងនេះក៏ព្រោះថាយើងមិននឹក
រីករាយជាមួយនឹងការងារនោះឯង យើងមិនបានបណ្តុះតម្លៃនិយម
ដែលឃើញថា “ការងារគឺជាការលេងម្យ៉ាង”។

ការងារគឺការសម្តែងចេញរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ ការងារដែល
យើងកំពុងធ្វើគឺជាកំណត់ត្រានៃឧត្តមគតិ រសជាតិនិយម ទំនួល
ខុសត្រូវ បើនឹងពោលថា “ការងារគឺកញ្ចប់ឆ្នុះខ្លួនប្រាណពិតប្រាកដ
របស់យើង” ក៏ប្រហែលមិនខុសប៉ុន្មាន ឃើញស្មាដែដែលមនុស្ស
ម្នាក់ធ្វើទុកក៏ដូចគ្នានឹងឃើញខ្លួនប្រាណពិតប្រាកដរបស់បុគ្គលម្នាក់
នោះ។

មិនថានឹងស្ថិតនៅក្នុងស្ថានការណ៍ដូចម្តេចក៏ដោយ យើងក៏
មិនគួរធុញទ្រាន់ការងារ សន្មតថាយើងចាំបាច់ត្រូវធ្វើធុរៈការងារ
ដែលច្រំដែល គួរឲ្យធុញ តែកាលបើយើងចូលមកទទួលតួនាទីនេះ
ហើយ យើងក៏ត្រូវធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយជាមួយការងារឲ្យបាន ដូចជាតែ

ប្រែផ្លាស់ប្តូរវិធីសាស្ត្រធ្វើការងារឲ្យមានភាពសប្បាយរីករាយមាន
ជីវិតដ៏រស់ឡើង។

សរុបហើយក៏គឺ យើងត្រូវបណ្តុះតម្លៃនិយមដល់ខ្លួនឯងថា
ការងារសុចរិតគ្រប់យ៉ាងសុទ្ធតែមានន័យ មានសេចក្តីសំខាន់ មាន
កិត្តិយស។ ពេលគិតបានដូច្នេះហើយ យើងក៏នឹងមានចិត្តគំនិត
ទទួលខុសត្រូវចំពោះតួនាទី មានកាយវិការដែលយកចិត្តទុកដាក់
ក្នុងការធ្វើការងារ ចេះច្នៃប្រឌិតផ្លាស់ប្តូរវិធីសាស្ត្រការធ្វើការងារឲ្យ
សប្បាយរីករាយនិងមានប្រសិទ្ធភាពច្រើនឡើង ជាហេតុធ្វើឲ្យ
មានសេចក្តីសុខជាមួយនឹងការងារ។

សេចក្តីឧស្សាហ៍

29 អនាគតជារបស់បុគ្គលដែលឧស្សាហ៍ធ្វើការងារ។

យ៉ាត សាទ

បើគិតចង់ឈានមុខក្នុងការងារ យើងក៏ត្រូវឧស្សាហ៍ លទ្ធ
ផលតបស្នងរបស់ភាពឧស្សាហ៍មិនមែនសូន្យយ៉ាងពិតប្រាកដ។
ប្រាជ្ញម្នាក់ពោលថា “អនាគតជារបស់បុគ្គលដែលឧស្សាហ៍ធ្វើការ
ងារ។” ពីភាពជោគជ័យរបស់បុគ្គលជ័យអស្ចារ្យទាំងឡាយ យើងបាន
ជួបការពិតមួយគឺ ក្នុងលោកនេះគ្មានអ្វីដែលបានមកដោយមិន
បាច់ចំណាយទុនចំណាយកម្លាំង ដូច្នេះ បើយើងឧស្សាហ៍ប្រឹង

ប្រែង យើងក៏អាចផ្លាស់ប្តូរជីវភាពមួយរបស់ខ្លួនឯងបាន។ បុរាណ
លោកថា “ទេព្យកោសល្យមិនមែនរបស់ដទៃណា ការពិតគឺភាព
ពុះពារព្យាយាម ឧស្សាហ៍ប្រឹងប្រែងនេះឯង” សម្តីនេះជាអមតៈជា
និច្ច។

ការធ្វើការងារនោះប្រៀបដូចការឡើងសង្ឃៀនប្រដាល់ ត្រូវ
បញ្ចេញកណ្តាប់ដៃយ៉ាងមានថាមពល អ្នកដែលចេះតែយកតម្រាប់
ប្រាសចាកការគិតច្នៃប្រឌិតថ្មីៗ ខ្វះវិធីសាស្ត្រថ្មីៗ ក៏នឹងគ្មានតួនាទី
ថ្មីៗ។ បើគិតចង់ប្រើថាមពលរបស់យើងផ្លាស់ប្តូរសភាពបរិស្ថាន
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន យើងត្រូវមានថាមពលដ៏រហ័សរហួន ហ៊ានគិតហ៊ានធ្វើ
ទើបអាចបើកផ្លូវស្ថានការណ៍ថ្មីៗ ឡើងមកបាន។

30 ភាពខ្ជិលច្រអូសធ្វើឲ្យរឿងផ្សេងៗ ពិបាកខ្លាំងឡើង។ ភាព ឧស្សាហ៍ធ្វើឲ្យរឿងផ្សេងៗ កាន់តែងាយ។

បេញាមិន ហ្វ្រងធួន

មនុស្សផ្សេងពីសត្វតិរច្ឆានក៏ត្រង់មនុស្សចេះធ្វើការងារ។
ការធ្វើការជួយឲ្យមនុស្សឆ្លាតខ្លាំងឡើង ព្រោះត្រូវប្រើខួរក្បាលគិត
ប្រើដៃធ្វើ ទើបមានស្មារតីចេញមក។

ទោះបីមនុស្សនឹងមានវិវឌ្ឍនាការរហូតផ្សេងពីសត្វតិរច្ឆាន ទាំងស្រុងហើយក៏ដោយ តែក្នុងក្រុមមនុស្សដូចគ្នាក៏នៅមានទាំង មនុស្សឧស្សាហ៍និងមនុស្សខ្ជិលច្រអូស ដូច្នេះ ទើបមានមនុស្ស ពូកែនិងមនុស្សមិនបានការក្នុងសង្គម។ ការពិតមនុស្សមិនមែន ផ្លៀវផ្លាតព្រោះទេព្យកោសល្យដែលមេឃប្រទានមកឲ្យ ហើយ មនុស្សក៏មិនមែនមិនបានការព្រោះមេឃលិខិតទុក្ខ បើមនុស្សគ្រប់ គ្នាម្នាក់ៗ មានភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម មានភាពពុះពារប្រឹងប្រែង ស្មើៗ គ្នា កម្រិតអាយុរបស់មនុស្សយើងក៏ប្រហែលមិនផ្សេងគ្នា ណាស់ណា។

មនុស្សខ្ជិលច្រអូសតែងតែចិត្តកំសាក មិនតស៊ូបញ្ជា ចូល ចិត្តអ្វីទាំង ចូលចិត្តបន្ទោសភរវិស័យ ក្នុងខ្សែភ្នែករបស់ពួកគេ លោកនេះមានតែរឿងពិបាកៗ ដែលធ្វើមិនបាន ខុសពីមនុស្ស ឧស្សាហ៍ដែលតែងតែជាមនុស្សរឹងប៉ឹង អត់ផ្គត់ ក្នុងខ្សែភ្នែករបស់ ពួកគេ ក្នុងលោកនេះគ្មានរឿងហួសសេចក្តីព្យាយាម។

31 បុគ្គលដែលមានចំណេះដឹងជ្រាលជ្រៅទូលំទូលាយក៏គឺមនុស្ស ដែលឧស្សាហ៍សិក្សាស្រាវជ្រាវ។ អ្នកកីឡាដែលលេចធ្លោបំផុតក៏គឺ អ្នកកីឡាដែលហ្វឹកហាត់រាងកាយយ៉ាងខ្លាំងក្លា។ មហាសេដ្ឋីដែល មានប្រាក់ច្រើនបំផុតគឺមនុស្សដែលឧស្សាហ៍ព្យាយាមបំផុត។

យើងតែងបានលឺមនុស្សអ្វីថា “អាយុប៉ុណ្ណោះហើយ មូលដ្ឋានចំណេះដឹងក៏មិនមានសូម្បីបន្តិច នៅរៀនអ្វីទៀត?” រឺ “ចាស់ច្រកយ៉ាងនេះ នៅគិតធ្វើអ្វីទៀត?” រឺ “ពេញខ្លួនមានតែរោគ ហាត់ប្រាណជួយស្តីបាន?” សម្លេងអ្វីទំនងនេះសុទ្ធតែរហូតចេញមកពីមាត់របស់មនុស្សដែលព្រមបណ្តោយជីវិតឲ្យថយថោក។ វេលានេះយើងគ្មានមូលដ្ឋានចំណេះដឹង តែបើតាំងចិត្តសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រមាណ 4-5 ឆ្នាំ ចំណេះដឹងរមែងកើនឡើង។ វេលានេះឋានៈយើងមិនល្អ តែបើឧស្សាហ៍រកស៊ី 3-4 ឆ្នាំខាងមុខទៀតរមែងមានប្រាក់ទុកដាក់មួយដុំ។ រាងកាយរបស់យើងយ៉ាប់ណាស់ តែបើតាំងចិត្តហ្វឹកហាត់ យូរទៅរាងកាយរមែងរឹងប៉ឹងឡើង។

ក្នុងលោកនេះមានអ្វីខ្លះដែលបានមកដោយមិនបាច់ចំណាយកំលាំង? ចង់ទទួលជោគជ័យក៏ត្រូវឧស្សាហ៍ គិតតែពីឈ្មានីសអ្នកដទៃ គិតតែពីដកដង្ហើមធំ គិតតែពីមើលងាយខ្លួនឯងជួយឲ្យអ្វីល្អប្រសើរឡើងខ្លះ? បូរាណលោកពោលថា “គ្មានអ្វីគួរឲ្យសោកសៅស្មើចិត្តប្រាសចាកថាមពល។” ហេតុអ្វីយើងចូលចិត្តគិតថាខ្លួនឯងធ្វើមិនបាន ចង់ឲ្យអ្នកដទៃមើលងាយដូច្នោះរឺ? កុំដូច្នោះឡើយ មិត្តអើយ មកនាំគ្នាពុះពារទៅ ធានាថាគ្មានអ្វីឃឹកហួសកែទេ។

**32 អាកាសធាតុដែលចេញចូលបានរមែងស្រស់បស់ជានិច្ច។ ខ្សែ
ទឹកដែលហូររិចរិយ រមែងផ្លាស្អាតជានិច្ច។ ជីវិតដែលពុះពារប្រឹងប្រែង
រមែងរុងរឿងជានិច្ច។**

ចម្លងចេញពីសៀវភៅវិទ្យាសាស្ត្រនៃជីវិត៖

មនុស្សគ្រប់គ្នាម្នាក់ៗ មានសេចក្តីប្រាថ្នា មានឧត្តមគតិ
យើងគួរនឹងដាក់គម្រោងការដែលល្អហើយមានអនាគតឲ្យដល់ខ្លួន
ឯង បន្ទាប់ពីនោះទើបឈានទៅខាងមុខយ៉ាងពុះពារព្យាយាម
ដូច្នេះទើបនឹងមានឱកាសបានភ្ញាក់រសជាតិដ៏ផ្អែមក្រអូបពីលទ្ធផល
នៃជ័យជំនះ ជីវិតរបស់យើងទើបមានសេចក្តីសុខ មានតម្លៃមាន
ន័យយ៉ាងពិតប្រាកដ។

ប្រាកដណាស់ វិចីជីវិតរបស់មនុស្សយើងនោះពោរពេញ
ទៅដោយឧបសគ្គ យើងត្រូវជម្នះសេចក្តីលំបាកទាំងនេះឲ្យបាន
ត្រូវឈានទៅខាងមុខយ៉ាងក្លាហានទើបទទួលជោគជ័យ ទើបអាច
ទៅដល់ចំណុចកំពូលរបស់ជីវិត។ ជីវិតមនុស្សការពិតគឺជាប្រវត្តិនៃ
ការតស៊ូមួយឆាក យើងមិនត្រឹមតែត្រូវតស៊ូជាមួយនឹងជីវិតប៉ុណ្ណោះ
ទេ តែនៅត្រូវតស៊ូជាមួយនឹងធម្មជាតិ ត្រូវតស៊ូដើម្បីអនាគតរបស់
ខ្លួនឯង។

បើចង់មានជីវិតដែលមានតម្លៃមានន័យ យើងត្រូវមានឧត្តម
គតិ មានក្តីសុបិន។ បុគ្គលណាគ្មានឧត្តមគតិដ៏ធំធេង ក៏នឹងគ្មាន
អនាគតដ៏រុងរឿង មិនទទួលជោគជ័យយ៉ាងស្រស់ស្អាត និងគ្មាន
ជីវិតដែលអ្វីអរមានជីវិតដ៏វ៉ា។

**33 ឧស្សាហ៍មានប្រយោជន៍ លេងគ្មានប្រយោជន៍ ជីវិតនឹងមាន
ប្រយោជន៍អត់ អាស្រ័យនៅលើភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម។**

ភាសិតចិន

ភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម ជាគុណធម៌ដ៏ស្រស់ស្អាតម្យ៉ាង។
ភាពខ្ជិលច្រអូសជានិស្ស័យដែលមិនល្អម្យ៉ាង។ មនុស្សយើងចង់
មានអនាគតដែលស្រស់បំព្រង ក៏ត្រូវធ្វើការងារយ៉ាងឧស្សាហ៍
ព្យាយាម។ មនុស្សឧស្សាហ៍តែងមានហេតុផល ទើបសប្បាយចិត្ត
សប្បាយថ្លើម មនុស្សខ្ជិលច្រអូសតែងរកលេសមកបិទបាំងភាព
ខ្ជិលច្រអូសរបស់ខ្លួន ចូលចិត្តគេចវេសការពិត ជីវិតទើបជួបប្រទះ
តែសេចក្តីទុក្ខលំបាក។

អ្នកស្រែសម្រាកសម្រាំធ្វើការងារធ្ងន់នៅក្រោមពន្លឺថ្ងៃ
ចៃសរាល់ថ្ងៃ។ កម្មករនាំគ្នាធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រយ៉ាងឧស្សាហ៍
ព្យាយាម។ ពួកគេសុទ្ធសឹងតែជាមនុស្សឧស្សាហ៍ ជាមនុស្សគួរឲ្យ
រាប់អាន។ អាជីពសុចរិតគ្រប់ប្រភេទ សុទ្ធតែមានកិត្តិយស មាន
គុណតម្លៃ។ យើងត្រូវធ្វើការងារក្នុងតួនាទីយ៉ាងប្រឹងប្រែង ត្រូវ
ទទួលខុសត្រូវឲ្យដល់ទីបំផុត មិនគិតរឿងបន្តិចបន្តួច មិនរំពឹងគិត
ដល់ផលប្រយោជន៍ច្រើនហួសពេក។ ពេលជួបប្រទះជោគជ័យ
យើងក៏នឹងមានសេចក្តីសុខក្រៃលែង តែបើបរាជ័យក៏មិនមាន
អារម្មណ៍ខ្មាសអៀនខ្លួនឯង ហើយមិនគួរបន្ទោសអ្នកដទៃ រឺបន្ទោស

មេឃបន្លោសដី តែគួរសរុបមេរៀនពីភាពបរាជ័យ ដើម្បីជាមូលដ្ឋាន
ជោគជ័យក្នុងគ្រាតទៅ។

សម្រាប់មនុស្សខ្ជិលច្រអូសនោះរមែងគិតតែចាំឆក់ឪកាស
តែម្យ៉ាង ច្រើនធ្វើការឲ្យរួចតែពីដៃ គ្មានទំនួលខុសត្រូវ គ្មានក្តីសុបិន
គ្មានឧត្តមគតិ ប្រើជីវិតឲ្យគ្រាន់តែផុតទៅមួយថ្ងៃៗ យ៉ាងច្របូក
ច្របល់ ពេលត្រូវអ្នកដទៃស្តីថាជាសំភៀន គេក៏ធ្វើពុតថ្លូថ្លូសុំការ
យល់ចិត្ត មនុស្សប្រភេទនេះគ្មានថ្ងៃទទួលជោគជ័យយ៉ាងពិត
ប្រាកដ។ ចាំទុកថា មេរៀនចុងក្រោយរបស់មនុស្សខ្ជិលច្រអូសគឺ
មានជីវិតដែលបរាជ័យ។

សេចក្តីសុខដែលកើតពីភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម ជាសេចក្តី
សុខដែលពិតប្រាកដ និងជាសេចក្តីសុខដែលអ្នកដទៃលើកតម្កើង
សរសើរ ដូច្នេះ ទើបយើងគួរលះបង់ចោលភាពខ្ជិលច្រអូស បែរមក
ហ្វឹកហាត់ខ្លួនជាមនុស្សឧស្សាហ៍ អនាគតទើបរុងរឿងស្រស់ថ្លា។

**34 ភាពឧស្សាហ៍ប្រឹងប្រែងជាទុននៃភាពជោគជ័យ ភាពខ្ជិលច្រអូស
ជាប្រភពនៃភាពបរាជ័យ។**

ភាសិតចិន

ភាពឧស្សាហ៍ប្រឹងប្រែងកើតពីចិត្តដែលស្ទុះស្ទា ស្រលាញ់
ចូលចិត្តមានសេចក្តីព្យាយាម មិនថានឹងលំបាកប៉ុណ្ណា ក៏អាចពុះ

ពរឧបសគ្គ ឈានទៅកាន់ចំណុចគោលដៅបានយ៉ាងក្លាហាន មាន
ចិត្តគំនិតប្រាកដប្រជាមិនរង្គោះរង្គើ អាចតាំងជំហរតស៊ូរហូតដល់ទី
បំផុត។

ក្នុងជីវិតពិត ទោះបីជាការសិក្សារៀនសូត្រការប្រកប
អាជីពសុទ្ធតែត្រូវប្រឈមជាមួយនឹងសេចក្តីលំបាកលំបិនទាំងអស់
បើយើងមិនស្វិតស្វិន អស់សង្ឃឹមនឿយណាយបញ្ឈប់ពាក់កណ្តាលទី
រឿងដែលចំណាយកម្លាំងមកតាំងពីដើមក៏នឹងសាបសូន្យទេក្លាម
។ ភាពឆ្លៀវឆ្លាតរបស់ខ្វរក្បាលគ្រាន់តែជាធាតុផ្សំម្យ៉ាងផ្នែកសរីរៈ
ប៉ុណ្ណោះ ខ្វរក្បាលល្អវីមិនល្អ មិនអាចកំណត់អនាគតរបស់មនុស្ស
ម្នាក់បានទេ តែឧស្សាហ៍វីមិនឧស្សាហ៍នេះវិញទេតើដែលអាចកាត់
ក្តីភាពជោគជ័យវីភាពបរាជ័យរបស់មនុស្សបាន។

សេចក្តីក្លាហាននិងសេចក្តីព្យាយាម

35 ការសម្រេចចិត្តរបស់មនុស្សម្នាក់ខុសវីត្រូវ តែងតែត្រូវទៅសរុប
គ្នាឯលទ្ធផលចុងក្រោយ តែកាលបើសម្រេចចិត្តចុះទៅហើយ យើង
ក៏ត្រូវពុះពារទៅតាមផ្លូវនោះយ៉ាងក្លាហាន។

អ៊ឹមង

“ផ្លូវដែលយើងជ្រើសរើសខ្លួនឯង យើងត្រូវទទួលខុសត្រូវ
ដើរទៅឲ្យដល់ទីបំផុត” ទោះបីគ្រាន់តែជាពាក្យសម្តីខ្លីៗ ត្រឹមមិន
ប៉ុន្មានប្រយោគប៉ុណ្ណោះ តែខ្ញុំមានអារម្មណ៍ពេញចិត្តណាស់ វាផ្តល់
គោលគំនិតដល់ខ្ញុំច្រើនសន្លឹកសន្ធាប់។

ជាការពិតតែម្តង លើវិថីជីវិត យើងនឹងដើរដូចម្តេចក៏បាន
តែដែលសំខាន់ក៏គឺត្រូវឲ្យដល់ទីបំផុត មិនថានឹងជាការតាំងប្រណិ
ធាន ការដំណើរជីវិត រឺការចាត់ការបញ្ជា យើងក៏គួរនឹងប្រកាន់យក
ឥរិយាបថដូច្នេះទើបជាមនុស្សបានយ៉ាងសមមោទនភាព។

**36 ខ្សែផ្លូវតូចៗ កើតពីដានជើងដែលទន្ទ្រាំជាន់របស់មនុស្ស។ ខ្សែ
ផ្លូវធំៗ កើតពីការសាងផ្លូវរបស់មនុស្ស តែមិនថាផ្លូវខ្សែនោះនឹងតូចរឺ
ធំ ពេលឈានដើរហើយយើងក៏ត្រូវដើរតទៅរឿយៗ ផ្លូវខ្សែនោះទើប
នឹងក្លាយជាផ្លូវដែលពិតប្រាកដ។**

អ៊ុយង

ក្នុងជីវិតរបស់មនុស្សយើងនោះ ជួនកាលយើងអាចជួប
ជាមួយសភាពលំបាកលំបិនបានដូចគ្នា តែបើយើងនៅមិនទាន់
អស់កំលាំងចិត្ត នៅស្វ័យមិនរាថយ ទីបំផុតក៏អាចស្រាវជ្រាវរកឃើញ
ផ្លូវថ្មីដែលភ្លឺស្វាង ព្រោះថាផ្លូវកើតពីដានជើងដែលទន្ទ្រាំជាន់របស់
មនុស្ស ទោះបីជាខ្សែផ្លូវតូចៗ ដែលរៀបរងទៅមកលើចង្កេះភ្នំ បើ

មានមនុស្សដើរឆ្លងកាត់រាល់ថ្ងៃ នៅទីបំផុតវាក៏នឹងក្លាយជាផ្លូវខ្សែថ្មី ដែលរាបស្មើ។

បើគិតនឹងបុកបើកខ្សែផ្លូវជីវិតថ្មីដែលស្រស់បំព្រង យើងត្រូវ ល្អែងរៀនសូត្រ ត្រូវមានក្តីវិរិយៈឧស្សាហ៍ មិនគួរគិតតែដើរទៅតាម ខ្សែផ្លូវមានស្រាប់ដែលអ្នកដទៃបុកបើកទុករួចហើយ។

37 បើចិត្តយើងមានភាពជឿជាក់ថាអាចធ្វើបាន ទោះឲ្យរំកិលភ្នំលប់ សមុទ្រ នៅទីបំផុតក៏សម្រេចទាល់តែបាន តែបើចិត្តយើងគិតថាធ្វើ មិនបាន ទោះបីជាងាយត្រឹមក្រឡាប់បាតដៃ ក៏នៅគ្មានថ្ងៃទទួល ជោគជ័យ។

បណ្ឌិតសុនយ៉ាតសេន

ភាពជឿជាក់ក្នុងខ្លួនឯងគឺជឿជាក់លើសមត្ថភាពរបស់ យើងខ្លួនឯង ពេលមានភាពជឿជាក់ក៏នឹងកើតថាមពលមានភាព រឹងប៉ឹង ក្លាហានអត់ធ្មត់ មិនភិតភ័យរូញរា មិនខ្លាចភាពលំបាក លំបិន មានភាពអង់អាច មានចិត្តរលឹកដឹងថា “នឹងសម្រេចវិ បរាជ័យសុទ្ធតែអាស្រ័យនៅលើខ្លួនយើងខ្លួនឯង។” “ខ្លួនជាទីពឹង របស់ខ្លួន។” “ដូលខ្លួនឯង ក្រោកឡើងខ្លួនឯង។” “ខ្ចីប្រមុះអ្នកដទៃ ដកដង្ហើមមិនរលូន។”

មានតែមនុស្សរឹងប៉ឹងប៉ុណ្ណោះទើបនឹងតាំងជំហរនៅក្នុង
សង្គមនេះបាន។

មានតែមនុស្សរឹងប៉ឹងប៉ុណ្ណោះទើបនឹងទទួលជោគជ័យក្នុង
អាជីពការងារបាន។

ក្នុងលោកនេះទោះបីមានភារកិច្ចធំៗ ដែលមនុស្សម្នាក់មិន
អាចសម្រេចបាន ត្រូវអាស្រ័យការរួមចិត្តរួមផ្ញើរបស់មនុស្សច្រើន
ក្រុមទើបទទួលជោគជ័យ តែបុគ្គលដែលជាមេដឹកនាំក៏ត្រូវមាន
ភាពរឹងមាំអត់ធ្មត់ ទើបមិនត្រូវអ្នកដទៃមើលងាយ ហើយអាចបាន
ទទួលការជួយសង្គ្រោះពីអ្នកដទៃ។ ជឿថាគ្រប់គ្នាប្រហែលមិនចង់
ជួយមនុស្សកំសាក ដែលមិនស្រលាញ់ភាពឈានមុខ គ្មានសញ្ញា
ថានឹងទទួលជោគជ័យពិតទេ?

ដូច្នេះ ភាពជឿជាក់ក្នុងខ្លួនឯងនិងភាពរឹងប៉ឹងអត់ធ្មត់ ទើប
ជាលក្ខខណ្ឌក្នុងការឈានទៅកាន់ភាពជោគជ័យ ភាពជឿជាក់ក្នុង
ខ្លួនឯងជាគ្រឿងធានាភាពជោគជ័យ ចំណែកភាពអត់ធ្មត់គឺជាថាម
ពល។ ពេលមានភាពជឿជាក់ក៏នឹងបង្កើតជាថាមពលនៃភាព
រឹងប៉ឹងអត់ធ្មត់ ពេលមានថាមពលនៃភាពរឹងប៉ឹងអត់ធ្មត់ ភាពជឿ
ជាក់ក្នុងខ្លួនឯងក៏រឹតតែខ្លាំងក្លា ពីយ៉ាងនេះគាំពារនូវគ្នានឹងគ្នា ធ្វើឲ្យ
អាចយកឈ្នះឧបសគ្គបានសព្វសារពើ រឿងដែលលំបាកផ្សេងៗ
ទើបសម្រេចបាន។

**38 ចូរជឿជាក់ចុះថាអ្នកអាចធ្វើបាន ហើយអ្នកនឹងអាចធ្វើបានពិត
ប្រាកដមែន។**

ចម្លងមកពីសៀវភៅជម្រុញចិត្ត

បើចង់ភ្ញាក់រស់ជាតិដ៏ផ្អែមក្រអូបរបស់ជីវិត ក៏នឹងត្រូវមាន
របស់ដោះដូរ របស់នោះគឺភាពពុះពារព្យាយាម តំណក់ញើសនិង
សាច់ឈាម។

បើអត់ទ្រាំនឹងសេចក្តីទុកលំបាកមិនបាន អ្នកក៏នឹងត្រូវសេច
ក្តីទុក្ខលំបាកវាយប្រហាររហូតដល់ដួលរលំទៅ។

វេលានេះ ពួកយើងមានជីវិតរស់នៅក្នុងសង្គមដែលច្របូក
ច្របល់វិលវ៉ាយ ដូចឈរនៅកណ្តាលព្យុះកាច ព្យុះអាចនឹងបោក
បក់យើងគ្រប់ពេល។ ត្រូវក្រើនរំលឹកខ្លួនឯងជានិច្ចថាយើងកំពុង
ប្រឈមមុខជាមួយព្យុះកាច ដូច្នេះ យើងទើបត្រូវជឿជាក់ចំពោះ
ខ្លួនឯង ទើបមិនត្រូវខ្យល់ព្យុះបោកបក់រហូតដួលផ្តាប់ផ្ទា។

ងើបមុខឡើង ដាស់ចិត្តរបស់យើងឲ្យស្ទុះស្វាគ្លាហាន
ហើយយើងនឹងរកឃើញថាខ្យល់ព្យុះគ្រាន់តែកេតឆ្លងកាត់ខ្លួនយើង
ទៅប៉ុណ្ណោះឯង។

ការជឿជាក់ចំពោះខ្លួនឯងជាកម្លាំងសទ្ធាដែលល្អបំផុត កុំ
ដួលព្រោះឧបសគ្គ!។ បញ្ហាផ្សេងៗ ក្នុងលោកនេះសុទ្ធតែមាន

ចម្លើយដ៏សមរម្យរបស់វាខ្លួនឯង ប្រដូចមេសោទាំងអស់ដែលមាន
កូនសោដ៏ត្រឹមត្រូវក្នុងការខែមូល។

ចូរជឿជាក់ចុះថាអ្នកអាចធ្វើបាន ហើយអ្នកនឹងអាចធ្វើបាន
យ៉ាងពិតប្រាកដ។

**39 ភាពពិបាកងាយ សម្រេចរឿងរយរបស់ការងារ សុទ្ធតែ
អាស្រ័យនៅលើទស្សនៈនិងការសម្រេចចិត្តរបស់យើងខ្លួនឯង យើង
មិនគួរឈ្នាក់រង្វេងមន្ត្រីខ្មោចបីសាច បណ្តោយខ្លួនឯងលិចលង់នៅក្នុង
អន្លង់នៃភាពអស់សង្ឃឹម។**

ចៀងខែឆេក

នរណាៗ ក៏ធ្លាប់មានអំឡុងពេលដែលកើតអារម្មណ៍ទន់
ខ្សោយ គ្រាន់តែថាតើអ្នកនឹងមានវិធីសាស្ត្រសម្រួលអារម្មណ៍ឲ្យ
ប្រក្រតីបានដូចម្តេចប៉ុណ្ណោះឯង ប្រសិនបើអ្នកមានថាមពលល្មម
រឹងប៉ឹងល្មម អ្នកក៏អាចឆ្លងកាត់អំឡុងចរន្តធ្លាក់ទាបបានជានិច្ច។

នៅលើវិថីជីវិត បើជួបឧបសគ្គ សុំត្រឹមអ្នកព្រមទទួលស្គាល់
មតិយោបល់អ្នកដទៃ ត្រួតពិនិត្យសភាពបរិស្ថានយ៉ាងល្អិតល្អន់
គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ទទួលហេតុការណ៍ផ្សេងៗ យ៉ាងស្ងប់ស្ងៀមនឹង
ជីង ទោះបីឧបសគ្គនោះធំធេងប៉ុណ្ណា អ្នកក៏អាចឆ្លងផុតទៅបាន។

បុរាណលោកបង្រៀនថា “ចាស់ច្រកណាស់ក៏ចូរម្លូរវិថី ម្លូរវិថីពេលណាក៏ងាយស្រួលយោធាពេលនោះ។” ត្រូវមានចិត្តដែលមិនរុញរាចំពោះឧបសគ្គ វិថីដ៏រលាក់ទើបនឹងអាចកែសម្រួលឲ្យរាបស្មើបាន។

40 កណ្តាលភាពងងឹតឈឹង ចូរកុំភ័យខ្លាច សុំត្រឹមមានភាពជឿជាក់និងសេចក្តីស្រឡាញ់យើងក៏អាចឈានទៅខាងមុខបាន។ កុំរកដាច់ខាត កាលបើគិតនឹងគោងឡើងឲ្យដល់កំពូលភ្នំ។ យើងត្រូវបញ្ចេញកម្លាំង ខណៈពេលជាមួយគ្នាក៏ត្រូវប្រយ័ត្នប្រយែង ពុះពារអត់ធ្មត់។ ពេលយើងគោងឡើងទៅរឹតតែខ្ពស់ ក៏រឹតតែមើលឃើញទស្សនីយភាពខាងមុខយ៉ាងច្បាស់លាស់។ ការតស៊ូដែលកើតឡើងតាមផ្លូវក៏មានឪកាសឈ្នះគ្រប់ទីកន្លែង។

ចម្លងពីសៀវភៅព្យាង្គទឹកកណ្តាលសមុទ្រខ្សាច់

វិថីដែលរលាក់គឺប្រភពលត់ដំឡូយើងមានភាពពុះពារអត់ធ្មត់ វិថីដែលពោរពេញទៅដោយអន្តរាយគឺជាប្រភពហ្វឹកហាត់ឲ្យយើងកើតភាពក្លាហាន។ វិថីដែលងងឹតងងុលធ្វើឲ្យយើងអាចបែងចែកចិត្តមនុស្សបានថាខ្ពង់ខ្ពស់រឺថោកទាប។

វិថីជីវិតរបស់មនុស្សយើងប្រៀបដូចផ្លូវដើរដែលរលាក់អន្តរាយ និងងងឹតយកឲ្យប្រាកដប្រជាអ្វីមិនបានឡើយ មានតែ

មនុស្សដែលមិនខ្លាចសេចក្តីទុក្ខលំបាកប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចដើរនៅ
លើផ្លូវខ្សែនេះបានយ៉ាងក្លាហាន ហើយឈានទៅខាងមុខយ៉ាងពុះ
ពារព្យាយាម ដែលនៅទីបំផុតក៏អាចច្នៃប្រឌិតអនាគតរបស់ខ្លួនឯង
បានជោគជ័យ។

41 វិធីគេចពីភាពបរាជ័យដែលប្រាកដប្រជាបំផុតក៏គឺសម្រេចចិត្តធ្វើ ជ័យជម្នះឲ្យក្លាយមកជារបស់យើងតែម្តងមក។

ណាប៉ូលេអុង

ភាពជោគជ័យដ៏អស្ចារ្យកើតឡើងដោយសារតែអ្នកប្រឹង
ប្រែងលះបង់ថាមពលទាំងអស់ផ្ដោតទៅលើចំណុចគោលដៅដែល
អ្នកបានកំណត់ទុក។ ដោយហេតុនេះឯង សូម្បីមនុស្សដែលមាន
សមត្ថភាពថ្នាក់កណ្តាលបើមានការផ្ដោតចិត្តនិងមានភាពពុះពារ
ព្យាយាម បំណងប្រាថ្នារបស់គេក៏នឹងលេចចេញជាការពិតបាន។

ឧបសគ្គ សេចក្តីទុកលំបាកផ្សេងៗ ដែលយើងកំពុងជួប
ប្រទះ មិនមែនជាកត្តានៃភាពបរាជ័យពិតប្រាកដនោះទេ ផ្ទុយទៅ
វិញ វាត្រឡប់ក្លាយជាមេរៀនដ៏មានតម្លៃ យើងគួរនឹងអរគុណវាទើប
ត្រូវ ព្រោះថាវាជាកត្តាដែលបង្ខំឲ្យយើងរឹងប៉ឹងឡើង មានបទ
ពិសោធន៍ច្រើនឡើង។

នៅចំពោះមុខមនុស្សរឹងប៉ឹងដែលពេញប្រៀបទៅដោយ
 ថាមពលវិវិយៈឧស្សាហ៍ សេចក្តីទុក្ខលំបាកនិងភយន្តរាយដ៏កាច
 សាហាវបំផុត ក៏មិនអាចធ្វើអ្វីគេបានឡើយ។ ដោយប្រណិធានដ៏
 មុះមុតនិងដោយថាមពលសម្រុកទៅមុខដ៏ពេញលេញ ឧបសគ្គ
 ទាំងពួងនឹងត្រូវបានបំផ្លាញចោល។ ខាងមុខរបស់ពួកគេមានតែវិថី
 នៃភាពជោគជ័យដែលគង់រង់នឹងរាបស្មើរលូន។

42 មនុស្សដែលទន់ខ្សោយបំផុត ប្រសិនបើលះបង់កាយចិត្តឲ្យដល់
 រឿងណាមួយក៏អាចទទួលជោគជ័យបាន ក្នុងជ្រុងផ្ទុយគ្នា មនុស្ស
 ដែលរឹងមាំបំផុត ប្រសិនបើចាប់ការងារច្រើនផ្នែកហួសពេក ក៏នឹង
 មិនទទួលជោគជ័យឡើយសូម្បីតែម្យ៉ាង។

ខាល

ការដែលការងារមួយសម្រេចជោគជ័យបាននោះ ត្រូវ
 អាស្រ័យកត្តាច្រើនយ៉ាង តែកត្តាដែលសំខាន់បំផុតក៏គឺ ត្រូវមាន
 សមាធិ ត្រូវលះបង់កាយចិត្តឲ្យដល់ការងារមួយនោះ។

មានមនុស្សសួរម៉េងដ៏ថា “ធ្វើដូចម្តេចទើបនឹងមានចំណេះ
 ដឹង?” ម៉េងដ៏ឆ្លើយថា “មិនបាច់ធ្វើអ្វីទាំងអស់ ក្រៅពីបណ្តោយចិត្ត
 ឲ្យទំនេរ។” ចម្លើយរបស់ម៉េងដ៏ខ្លីៗ ងាយៗ តែស៊ីជម្រៅអត្ថន័យ
 ជ្រាលជ្រៅ។ ម៉េងដ៏បង្រៀនឲ្យមនុស្សយើងធ្វើចិត្តឲ្យទំនេរ ក៏គឺត្រូវ
 នូវ ចំណាន

តាំងសមាធិ មិនគិតរើរវាយ កាលណាចិត្តស្ងប់ ទោះនឹងសិក្សារឺធ្វើ
អ្វីក៏បានផលល្អទាំងអស់។

ភាពខ្ពស់ទាបរបស់អាយុមានផលចំពោះភាពឆាប់រហ័ស
ក្នុងការទទួលដឹងក៏ពិត តែមិនអាចកំណត់ភាពជោគជ័យរបស់
មនុស្សម្នាក់បានទេ ដូចជាទន្សាយរត់ប្រណាំងជាមួយនឹងអណ្តើក
អណ្តើកដឹងច្បាស់ថាខ្លួនឯងមិនរហ័សរហូនលឿនស្មើនឹងទន្សាយ
តែដោយសេចក្តីពុះពារព្យាយាម នៅទីបំផុតក៏ដល់ទីដ៏យ។
ចំណែកទន្សាយនោះឆ្អឹងឆ្អែចាត់ទុកថាខ្លួនឯងមានទេពកោសល្យ
រត់បានលឿនមកតាំងពីកំណើត ទើបធ្វេសប្រហែស ដេកលក់ពាក់
កណ្តាលផ្លូវ នៅទីបំផុតក៏បរាជ័យឲ្យដល់អណ្តើក។

បុគ្គលដ៏អស្ចារ្យទាំងក្នុងអតីតនិងបច្ចុប្បន្ន សុទ្ធតែជាបុគ្គល
ដែលមានសមាធិល្អណាស់។ មនុស្សយើងកាលបើត្រូវការទទួល
ជោគជ័យហើយ គេក៏នឹងពុះពារតម្រង់ទៅកាន់គោលដៅដ៏អស្ចារ្យ
លះបង់កម្លាំងកាយចិត្តដើម្បីការងារមួយនោះ នៅទីបំផុតក៏ទទួល
ជោគជ័យ។

43 មនុស្សយើងបើបាត់បង់ទ្រព្យសម្បត្តិមានសប្រាក់ទៅរហូតអស់
រលីង ក៏ចាត់ទុកថាបុគ្គលម្នាក់នោះបាត់បង់ជីវិតទៅហើយមួយផ្ទៃ

ក៏ តែបើមនុស្សយើងបាត់បង់ភាពក្លាហានទៅរហូតអស់រលីង ក៏
ចាត់ទុកថាមនុស្សម្នាក់នោះបាត់បង់ជីវិតទៅហើយទាំងជីវិត។

Miguel De Cervantes

អ្នកនិពន្ធដនជាតិអេស្ប៉ាញ គ.ស. 1574-1616

បើមនុស្សម្នាក់គ្មានភាពក្លាហាន គ្មានថាមពលគ្រប់គ្រាន់
ក្នុងការពុះពារឧបសគ្គទៅរហូតដល់ចំនុចគោលដៅដែលតាំងទុក
គ្មានភាពរឹងប៉ឹងអត់ធ្មត់ គ្មានភាពព្យាយាមក្នុងការតស៊ូដើម្បី
ប្រយោជន៍សុខរបស់ខ្លួនឯងនិងមិត្តមនុស្ស បុគ្គលម្នាក់នោះរមែង
មិនមែនជាបុគ្គលដែលទទួលជោគជ័យក្នុងជីវិត។

ក្នុងជីវិតរបស់មនុស្សយើង ភាពក្លាហាននឹងប្រាកដចេញ
មកក្នុង 3 រូបបែបគឺ ភាពក្លាហានផ្នែករាងកាយ ភាពក្លាហានផ្នែក
ចិត្តគំនិត និងភាពក្លាហានផ្នែកសតិបញ្ញា។

ភាពក្លាហានធ្វើឲ្យមនុស្សយើងហ៊ានបង្ហាញកាយចេញមក
តស៊ូដើម្បីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនឯងនិងបុគ្គលដទៃ។ ភាពក្លាហានដែល
មានកិត្តិយសបំផុតគឺភាពក្លាហានក្នុងការច្នៃប្រឌិតប្រទេសជាតិ។

មនុស្សដែលមានភាពក្លាហានគឺជាមនុស្សមានទឹកចិត្ត ចេះ
យល់ចិត្តយល់ឆ្លើមអ្នកដទៃ មិនអាយាតព្យាយាម។

ពេលមានភាពក្លាហានក៏នឹងមានភាពជឿជាក់ និងមិន
សន្លឹះសង្ស័យ។

ពេលមានភាពក្លាហានក៏នឹងមានសេចក្តីសង្ឃឹមមិនមូល
ធននិយម។

ពេលមានភាពក្លាហានក៏នឹងមានចិត្តគំនិតពុះពារអត់ធ្មត់
មិនខ្លាចសេចក្តីទុក្ខលំបាកអាចពឹងកំលាំងស្នូលខ្លួនឯង។

ពេលមានភាពក្លាហាន ធ្វើខុសទើបហ៊ានទទួលខុស ធ្វើឲ្យ
ខ្លួនឯងក្លាយជាមនុស្សដែលសម្បូរបែបល្អខ្លាំងឡើង។

ទាំងនេះគឺជាសច្ចធម៌ដែលភាពក្លាហានប្រទានឲ្យ។

**44 បើបញ្ឈប់ពាក់កណ្តាលទី ភ្នំក៏ក្លាយជាដីទួល បើពុះពារព្យាយាម
ដីមួយបង្អីក៏ក្លាយជាទីរាបដីទួលាយបាន។**

ខុងជី

លៀងឈឺនៅ អ្នកគិតយុគបុរាណពោលថា “ដីវិតរបស់
មនុស្សយើង មានឧបសគ្គ 60-70% រលូនត្រឹមតែ 30-40% ប៉ុណ្ណោះ
វិលរលំផ្លាស់ប្តូរគ្នាទៅដូច្នេះជានិច្ច។” បើមនុស្សយើងមានសេចក្តី
ព្យាយាម គ្រប់យ៉ាងរមែងសម្រេចសមប្រាថ្នា។ សេចក្តីព្យាយាម
ប្រៀបដូចម៉ូទ័រគ្រឿងចក្រ ម៉ូទ័រឈប់ពេលណា គ្រឿងចក្រក៏ឈប់
ធ្វើការពេលនោះ។ ដូចគ្នានឹងមនុស្សយើង បើខ្វះសេចក្តីព្យាយាម
លះបង់ការងារកណ្តាលទី តែងតែរញ្ជ្រាព្រោះឧបសគ្គ មនុស្ស
ដូច្នេះនឹងទទួលជោគជ័យបានដូចម្តេច?

សេចក្តីព្យាយាមជាវិសគល់នៃភាពជោគជ័យ ការដែល
យើងអត់ធ្មត់ចំពោះឧបសគ្គទាំងឡាយទាំងពួងបាន ក៏ព្រោះមាន
សេចក្តីព្យាយាមជាកម្លាំងគាំទ្រ។ កុំខ្ជិលច្រអូស កុំប្រមាទធ្វេស
ប្រហែស នៅទីបំផុតភាពជោគជ័យក៏នឹងក្លាយជារបស់យើងយ៉ាង
ពិតប្រាកដ។ ពីងពាងធ្វើសម្បុក ត្រូវខ្យល់ភ្លៀងបំផ្លាញម្តងហើយ
ម្តងទៀត តែវាក៏មិនលះបង់សេចក្តីព្យាយាម នៅតែធ្វើសម្បុកតទៅ
រឿយៗ នៅទីបំផុតក៏ជោគជ័យ។ សត្វត្រចៀកកាំធ្វើសម្បុក ត្រូវ
មនុស្សចិត្តអាក្រក់លួចសម្បុកម្តងហើយម្តងទៀត តែវាមិនរញ្ជ្រា
នៅទីបំផុតក៏សាងសម្បុករហូតរួច។

លើវិថីជីវិតដ៏វែងអន្លាយរបស់មនុស្សយើង រឿងមិនសម
បំណង មិនរលូន មានរាប់រយប្រការសារពើ ធ្វើដូចម្តេចទើបនឹងប្តូរ
ភាពបរាជ័យឲ្យក្លាយជាភាពជោគជ័យបាន រឿងនេះអាស្រ័យនៅ
លើភាពព្យាយាមរបស់យើងខ្លួនឯង។

45 យើងត្រូវហ៊ានប្រឆាំងអារម្មណ៍ដែលចង់សាកល្បង ហ៊ាន
និយាយការពិត ហ៊ានបង្ហាញខ្លួន ហ៊ានប្រើជីវិតដែលស្មោះត្រង់
សុចរិត មនុស្សក្លាហាន សម្តីនិងទង្វើនឹងជាឯកភាពគ្នាជានិច្ច។

អ៊ីមង

មនុស្ស ទោះបីជាសត្វប្រសើរ តែការជាមនុស្សក៏ពិបាក
 សែនពិបាក ក្រៅពីត្រូវសម្របខ្លួនឲ្យចូលជាមួយនឹងបរិស្ថានហើយ
 នៅត្រូវកែប្រែផ្លាស់ប្តូរបរិស្ថានឲ្យប្រសើរឡើងផងដែរ។ ក្នុងការ
 សេពគប់សមាគមន៍ជាមួយនឹងអ្នកដទៃមិនត្រូវប្រើអារម្មណ៍ ទន្ទឹម
 នឹងគ្នានេះក៏ត្រូវមានទឹកចិត្ត ចំណែកការចាត់ការបញ្ជា ត្រូវចិត្ត
 ទូលាយមានសតិ មានសេចក្តីព្យាយាម ជាមួយនឹងខ្លួនឯងត្រូវតឹង
 រឹង ត្រូវត្រួតពិនិត្យ ត្រូវប្រាថ្នាល្អ ។ល។ រឿងទាំងនេះមិនមែនជា
 រឿងងាយទេ តែក្នុងលោកនេះគ្មានអ្វីងាយតែម្យ៉ាងរឺពិបាកតែម្យ៉ាង
 ក្នុងភាពងាយមានភាពពិបាក ក្នុងភាពពិបាកមានភាពងាយ
 លាយឡំគ្នាជានិច្ច។ ក្នុងផ្នែកការងារ បើយើងពឹងកំលាំងស្ទង់របស់
 ខ្លួនឯង សេចក្តីលំបាកផ្សេងៗ រមែងកែបាន ក្នុងផ្នែកការដំណើរ
 ជីវិត បើយើងមានគុណធម៌ មានភាពក្លាហាន ជីវិតរបស់យើងក៏នឹង
 ឈានមុខទៅក្នុងផ្លូវដែលល្អស្អាត។

46 មនុស្សក្លាហានឃើញថាក្នុងលោកនេះគ្មានរឿងណាដែលធ្វើ មិនបាន គ្មានសត្រូវមួយណាដែលយកឈ្នះមិនបាន។

ពូជឥ

រាល់ថ្ងៃនេះ ស្ថានភាពរបស់ពួកយើងលំបាកណាស់ តែថា
 បែបនេះឯងគឺជាឪកាសមាសដែលល្អបំផុតសម្រាប់សាកល្បងភាព
 ក្លាហាននិងសេចក្តីព្យាយាមរបស់យើង។

កូដីអ៊ី មន្ត្រីល្បីឈ្មោះនៅក្នុងសម័យរាជវង្សថាំង បានសាង
សេចក្តីល្អដល់ប្រទេសជាតិច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់។ កត្តាសំខាន់ដែល
ធ្វើឲ្យគេអាចឧទ្ទិសគុណ្ឌបការៈបានដូច្នោះក៏គឺសេចក្តីក្លាហាន និង
ភាពដាច់ខាតដែលខ្ពង់ខ្ពស់ជាងមនុស្សទូទៅរបស់គេនោះឯង។

ជ័យជំនះមិនមែនជារឿងដែលកើតឡើងដោយចៃដន្យ
ហើយភាពជោគជ័យក៏មិនមែនជ្រុះចុះមកពីលើមេឃ តែជារបស់
ដែលដូរមកដោយតំណក់ញើសនិងសាច់ឈាម។ ក្នុងខ្សែផ្នែក
របស់អ្នកក្លាហាន ពួកគេឃើញថាក្នុងលោកនេះគ្មានរឿងណាដែល
ធ្វើមិនបាន គ្មានការងារអ្វីដែលធ្វើហើយមិនជោគជ័យ តែមនុស្ស
មួយផ្នែកក៏នូវតែទទួលភាពបរាជ័យ ទាំងនេះដោយសារមនុស្ស
ទាំងនោះខ្វះការតាំងចិត្តពិត ខ្វះសេចក្តីព្យាយាមនោះឯង
ប្រសិនបើយើងមានប្រណិធានដ៏ជាក់លាក់ មានចិត្តគំនិតដែលស្វ័
មិនរាថយ មិនជោគជ័យមិនបញ្ឈប់ ការងារគ្រប់យ៉ាងរមែងទទួល
ជោគជ័យយ៉ាងពិតប្រាកដ។

47 រឿងដែលសំណាងល្អបំផុតរបស់មនុស្សយើង មិនមែនស្ថិតលើ
មិនធ្លាប់ជំពប់ដួលនោះទេ តែវាស្ថិតនៅលើរាល់លើកដែលដួលតែង
តែអាចក្រោកឡើងមកបានហើយឈានមុខតទៅយ៉ាងមិនបង្អែបង្អង់។

ក្រេតស៍

មនុស្សជាច្រើនចូលចិត្តដកដង្ហើមធំយ៉ាងអស់សង្ឃឹមថា
“ជីវិតដូចក្តីសុបិន ក្តីសុបិនដូចជីវិត” តែក៏មានមនុស្សជាច្រើនឃើញ
ថាជីវិតដូចទៀនមួយដើម រាប់តាំងពីវិនាទីដំបូងដែលអុជភ្លើងភ្លឺ
ឡើង រាត្រីនឹងធ្វើតួនាទីនាំផ្លូវអ្នកដទៃឈានទៅកាន់ផ្លូវភ្លឺស្វាងរហូត
ទៅ។

ជីវិតរបស់មនុស្សយើង ប្រៀបដូចផ្លូវ one way ដែលមានតែ
ផ្លូវទៅតែម្យ៉ាងគ្មានផ្លូវត្រឡប់ ទោះបីមាត់ផ្លូវមានសណ្ឋាគារស្ថិត
នៅរាត់រាយ តែសណ្ឋាគារទាំងនោះក៏មិនអនុញ្ញាតឲ្យយើងស្នាក់
នៅបានយូរប៉ុន្មានទេ។ ចូរឈានជើងដើរតទៅ ស្វែងរកសណ្ឋាគារ
ថ្មីដែលល្អជាងដើមវិញ កុំរស់អាឡោះអាល័យសណ្ឋាគារដែល
សម្រាកបណ្តោះអាសន្ននេះឡើយ ទោះបីវិថីដែលនឹងឆ្ពោះទៅនោះ
ពោរពេញទៅដោយឧបសគ្គបន្ទា តែយើងក៏មិនអាចធ្វើជាទាហ៊ាន
គេចទ័ពរត់ប្រសាចទៅទីដទៃបាន។

កើតជាមនុស្ស ត្រូវហ៊ានលត់ដំខ្លួនឯងនៅកណ្តាលសេចក្តី
ទុក្ខលំបាកជីវិតទើបនឹងរឹងមាំ ស្ទុះស្ទាបរហ័សរហួន ហើយនឹងស្ងប់

សុខ បើខ្លាចនោះខ្លាចនេះ ជីវិតក៏នឹងត្រូវសេចក្តីលំបាកទាំងនេះ
ទះស៊ីរហូតដល់ស្លាប់ខ្លួន។

48 បុគ្គលទទួលជោគជ័យទាំងឡាយ ភាគច្រើនតែងតែទទួល
ជោគជ័យព្រោះមានសេចក្តីព្យាយាម។ ពួកគេប្រើចិត្តដែល “ហ៊ាន
សម្រុក ហ៊ានតស៊ូ” ទៅយកឈ្នះគំនិតប្រភេទ “ធ្វើមិនបាន”។

ចៀងលី

“ទេព្យកោសល្យ” ជារឿងដែលនរណាៗ ក៏ចង់មានតែ
អាស្រ័យពាក្យថា “ទេព្យកោសល្យ” តែម្យ៉ាង អ្នកក៏ទទួលជោគជ័យ
មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញទូទាំងពិភពលោកយ៉ាងដូច្នេះរឺ? គំនិត
បែបនេះមិនត្រឹមត្រូវប៉ុន្មានទេ ថែមទាំងហាក់គួរឲ្យអស់សំណើច
ព្រោះថា “ទេព្យកោសល្យ” ជារឿងដែលត្រូវអាស្រ័យសេចក្តី
ព្យាយាមទើបនឹងអាចលេចធ្លោបាន ប្រៀបដូចកូនឈឺដែលរឹងប៉ឹង
មួយដើម បើយើងនាំទៅដាំនៅក្នុងដីដែលឧត្តមសម្បូរ វាក៏នឹងធំ
ធាត់ក្លាយជាដើមឈើដែលរឹងមាំ តែបើយើងមិនស្រោចទឹកឲ្យវា
ឡើយ មិនយូរប៉ុន្មានកូនឈឺនោះក៏នឹងស្ងួតស្រពោនស្លាប់ទៅ។

យើងជ្រាបច្បាស់ថា ភាពជោគជ័យមិនមែនជ្រុះចុះមកពី
លើមេឃទេ “ភាពជោគជ័យកើតពីទេព្យកោសល្យ 1% កើតពីភាព
ឧស្សាហ៍ព្យាយាម 99%”។ ភាពជោគជ័យមិនមែនជារឿងចៃដន្យ

តែបើខ្វះភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាមមិនបង្កើតខ្លួនឯងយ៉ាងតឹងរឹង ទេព្យកោសល្យក្នុងខ្លួនគេក៏មិនលេចធ្លោ។ អេឌីសាន់តែងតែប្រាប់នរណាៗ ថា “ភាពជោគជ័យកើតពីទេព្យកោសល្យ 1% ភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម 99%” សម្តីនេះត្រឹមត្រូវបំផុត គួរឲ្យគិតបំផុត។

“ទេព្យកោសល្យ” មិនមែនជារឿងដែលមានគ្រប់គ្នា តែភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាមជារឿងដែលគ្រប់គ្នាអាចធ្វើបាន ដូច្នេះ មនុស្សខ្វះក្បាលល្អទើបមិនគួរឆ្អឹងឆ្អែ ហើយមនុស្សដែលខ្វះក្បាលមិនល្អក៏មិនគួររុញរាព្រៀមក្រំចិត្ត សុំត្រឹមមានសេចក្តីព្យាយាម នៅទីបំផុតក៏នឹងទទួលជោគជ័យនៅថ្ងៃណាមួយយ៉ាងពិតប្រាកដ។

49 កងទ័ពដែលគ្មានផ្លូវចម្ងាយ នឹងស្វិតស្លាប់។

ខែត

ការតស៊ូដូចផ្តុំចាស់ប្រកបជាការតស៊ូដែលគួរឲ្យខ្លាចណាស់ពេលចាស់ប្រកបពិតៗ សភាវគតិនៃការយករួចរស់នឹងធ្វើឲ្យសព្វសត្វស្វិតស្លាប់ កាលបើស្វិតស្លាប់ត្រឡប់រួចស្លាប់ ដូច្នេះ ការសម្រេចចិត្តស្វិតស្លាប់ទើបជាកត្តានៃជ័យជំនះ។

មិនថានឹងធ្វើអ្វីក៏ដោយ យើងគួរបន្ថែមចិត្តស្វិតស្លាប់ ឈានទៅខាងមុខយ៉ាងក្លាហាន ទើបមានថាមពល និងមានឪកាសទទួលជោគជ័យ។

៖ពេលវេលានិងឪកាស៖

50 ជីវិតមនុស្សមានឡើងមានចុះ បុគ្គលដែលអាចក្តោបក្តាប់ចង្វាក់ ការឡើងរបស់ជីវិតបានក៏នឹងទទួលជោគជ័យ បើបាត់បង់ឪកាស ល្អៗ ទៅហើយ ជីវិតក៏នឹងកើតរឿង អវិជ្ជាអណ្តូងទៅរហូតអស់ មួយជីវិត។

ឆេកស្លូវ៉ា

ក្នុងផ្ទៃសមុទ្រដ៏ទូលំទូលាយគ្មានកោះត្រើយ សំពៅមួយ គ្រឿងកំពុងពុះពារទៅខាងមុខ របស់ដែលកំពុងចង្អុលនាំផ្លូវក៏គឺ បង្គោលភ្លើងហ្វារដែលភ្លឺចែងចាំងកន្លែងនោះ មិនថាព្យុះព្យោមាវ ក្រោធាឲ្យកើតរលកយក្សកាចសាហាវប៉ុណ្ណា តែសំពៅមួយគ្រឿង នោះក៏នៅតែតោងជាប់ណែននៅជាមួយព្យុះកាច ឆ្ពោះសំដៅពន្លឺភ្លឺ ស្វាងប្រដូចក្មេងតូចដែលគ្មានទីពឹងពំនាក់ លុះគ្រាឃើញម៉ែអ្នក មានមេត្តាពិចម្ងាយក៏រត់ចូលអោបទ្រូងដឹកកំក្តៅរបស់ម៉ែភ្លាម។ បង្គោលភ្លើងឈរជ្រដៅនៅទីនោះ ចាំចង្អុលបង្ហាញទិសនិងផ្តល់កំ លាំងចិត្តដល់នាវាកូនចំដែលអវិជ្ជាត្រសែតកណ្តាលមហាសាគរ ពន្លឺភ្លើងហ្វារនៅលើបង្គោលឆ្ពោះពន្លឺនៅរាល់រាត្រីមិនដែលសម្រាក មិនដែលអធិ លាតដៃអោបពពួកនាវាដែលវង្វេងផ្លូវជានិច្ចមក។

ជីវិតមនុស្សរឺមិនប្រព្រឹត្តទៅដូច្នេះ? លោកគ្រូជីវិតសែនល្អ របស់នាង មិត្តពិតរបស់នាង ពុកម៉ែអ្នកមានព្រហ្មវិហាររបស់នាង នឹងចាំចង្អុលបង្ហាញនាងជានិច្ចបើនាងវង្វេងទិសខុសផ្លូវ ពួកគេនឹង

ចាំជួយសង្គ្រោះ ចាំឲ្យកម្លាំងចិត្ត ជម្រុញឲ្យនាងតស៊ូជីវិតថ្មី ឈាន
ទៅកាន់វិថីជីវិតដែលត្រឹមត្រូវ ពុះពារទៅកាន់ជ័យជំនះនិងភាព
ជោគជ័យ។

បង្គោលភ្លើងហ្វារនឹងបញ្ចេញពន្លឺដ៏ព្រោងព្រាយជារៀង
រាល់រាត្រី ដោយមិនហាមាត់អ្វីវិច្ច័យសម្បីបន្តិច វាលះបង់ខ្លួនឯង
យ៉ាងស្ងៀមស្ងាត់ ប្រដូចមាតាអ្នកមានមេត្តារបស់ពួកនាវា
ទាំងឡាយនៅកណ្តាលផ្ទៃដលសារ ដែលទន្ទឹងរងចាំការវិលត្រឡប់
របស់នាវាតូច។

នាវាតូចៗ ពេលបានទទួលការចង្អុលផ្លូវពីពន្លឺរបស់បង្គោល
ភ្លើងហ្វារហើយ ក៏នឹងពុះពារត្រេចចរតទៅខាងមុខយ៉ាងមុះមុត
ព្រោះវាមានទិសដៅច្បាស់លាស់ហើយ នៅទីបំផុតក៏ដល់គោល
ដៅ។ ក្នុងអំឡុងជីវិតខ្លីៗ របស់មនុស្សយើងក៏ដូចគ្នា យើងត្រូវមាន
គោលដៅនិងទិសដៅជីវិតដ៏ច្បាស់លាស់ ប្រដូចនាវាតូចកណ្តាល
មហាសមុទ្រដែលបានទទួលការបង្ហាញផ្លូវពីពន្លឺភ្លឺស្វាងរបស់
បង្គោលភ្លើងហ្វារ ទើបវាមិនវង្វេងទិសខុសផ្លូវ។

51 នាឪកាសនេះ ចូរដឹកដីដែលក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់មួយក្តាប់ឡើង
មក! លោកអ្នកអាចនឹងជួបគ្រាប់ពូជមួយគ្រាប់ រឺសត្វល្អិតតូចៗ មួយ
ក្បាលក្នុងដីមួយក្តាប់នោះ បើដែរបស់អ្នកធំល្មម ថែមទាំងមានសេច

ក្តីអត់ធ្មត់ច្រើនល្មម គ្រាប់ពូជក៏នឹងក្លាយជាព្រៃដែលខៀវខ្ចី សត្វល្អិត
តូចៗ ក៏នឹងក្លាយជាទូតឋានសួគ៌ាមួយហ្វូង កុំភ្លេចថា កាលវេលា
នោះឯងដែលធ្វើឲ្យសត្វតូចៗ ក្លាយជាទូតសួគ៌ា ទាំងអស់នេះចាប់
ផ្តើមពីឥឡូវ មិនថានឹងប្រើពេលយូរប៉ុណ្ណា អំឡុងពេលឥឡូវនេះក៏
នៅតែសំខាន់បំផុត។

ខាលីល យ៉ាប្រាន

កវីជនជាតិលីបបង់

មនុស្សភាគច្រើនតែងតែព្រងើយកន្តើយចំពោះពេលវេលា
តិចៗ តូចៗ ដូចជា នាទី វិនាទី តែរាប់តាំងពីអតីតកាលរហូតដល់
បច្ចុប្បន្ននេះវិស្វម្សីតែក្នុងអនាគត ប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏វែងអន្លាយក៏
សុទ្ធតែកើតពីការរួមផ្សំគ្នារបស់វិនាទីទាំងអស់ គ្រាប់ខ្សាច់តូចៗ រួម
គ្នាជាភ្នំ ទឹកតំណក់តូចៗ រួមគ្នាជាមហាសមុទ្រវែងអន្លាយគ្មានកោះ
ត្រើយ។ នឹងឃើញបានថា វត្ថុដែលតូចបំផុតក៏នៅអាចសន្សំរួមគ្នា
ជាវត្ថុមហិមាបាន កាលវេលាក៏ដូចគ្នា ដូច្នេះយើងគួរថ្លមស្រលាញ់
ពេលវេលាឲ្យច្រើនៗ កុំបណ្តោយឲ្យពេលវេលាដ៏មានតម្លៃកន្លង
ផុតទៅយ៉ាងឥតប្រយោជន៍ ហើយថ្ងៃដែលគួរឲ្យស្រលាញ់បំផុតក៏
គឺ “ថ្ងៃនេះ” វិនាទីដែលមានតម្លៃបំផុតគឺ “ឥឡូវនេះ” ក្នុងមួយវិនាទី
ដែលអ្នករុញរានោះ “បច្ចុប្បន្ន” ក៏នឹងក្លាយជា “អតីត” ទៅភ្លាម
ព្រោះដូច្នេះ ទើបយើងត្រូវក្តោប “បច្ចុប្បន្ន” ទុកឲ្យល្អ។

បើយើងថ្លមស្រលាញ់ពេលវេលា យើងក៏នឹងចេះប្រើពេល
វេលាឲ្យកើតប្រយោជន៍ ធ្វើការងារគ្រប់យ៉ាងដោយការតាំងចិត្ត មិន

យឺតយ៉ាវ មិនរើរវាយ អណ្តែតអណ្តូង។ ការធ្វើការដោយមិនតាំង
ចិត្ត ទោះបីប្រើពេលវេលានិងថាមពលទៅជាច្រើនទ្វេដង ក៏មិន
អាចធ្វើការងារឲ្យល្អបានដែរ។

“ព្រះអាទិត្យអស្ចង្គត ស្នែកនេះក៏នៅគោចរឡើងមកជាថ្មី”
ស្លឹកឈើជ្រុះទៅហើយក៏នៅមានថ្ងៃលាស់ថ្មីបែតងស្រស់ម្តងទៀត
តែកាលវេលានេះទេតើ កន្លងផុតទៅហើយមិនវិលត្រឡប់ ដូច្នេះ
ទើបយើងមិនគួរប្រើជីវិតក្នុងយុវវ័យយ៉ាងគ្មានតម្លៃ ពេលចាស់ខ្លួន
នឹងបានមិនបាច់ក្រៀមក្រំខូចចិត្ត។

**52 យើងត្រូវគម្រិះពេលវេលា កុំប្រើពេលវេលាយ៉ាងខ្លះខ្លាយសូម្បី
តែមួយវិនាទី។ ពេលវេលាដែលបាត់បង់ទៅនោះគួរឲ្យសោកស្តាយ
ប្រដូចមាសដែលសាបសូន្យទៅ កុំបណ្តោយឲ្យមួយថ្ងៃៗ កន្លងផុត
ទៅដោយយើងគ្មានចំណេះដឹងវិគុណធម៌កើនច្រើនឡើង។**

Rafael Del Riego Y Nunez

នាយទាហានអេស្ប៉ាញ

មានសម្តីមួយពោលថា “ថ្ងៃដែលល្អបំផុតគឺជាថ្ងៃនេះ” ពេល
វេលាជារបស់ដែលមានតម្លៃច្រើនបំផុត គ្មានពេលវេលា ជីវិតនឹងក
ខ្លួនជារូបរាងបានដូចម្តេច? ថ្ងៃដែលមនុស្សជឿជាក់បំផុតគឺជាថ្ងៃ
នេះ មិនមែនថ្ងៃម្សិល មិនមែនថ្ងៃស្អែក។ ពេលវេលាកន្លងទៅមួយ

ថ្ងៃ ក្តីសង្ឃឹមដែលនឹងទទួលជោគជ័យក៏ស្រុតចុះមួយផ្នែក រវល់តែ
ជួនថ្ងៃចាស់ស្វាគមន៍ថ្ងៃថ្មី ជួនថ្ងៃនេះស្វាគមន៍ថ្ងៃស្អែកដូច្នេះរាល់ថ្ងៃ
វេលា 10 ឆ្នាំក៏ហោះហើរចាកចេញទៅយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ យើងក៏
នឹងមិនទទួលជោគជ័យអ្វីឡើយ ក្រៅពីនឹកខូចចិត្តយ៉ាងស្ងាត់ៗ ដើរ
ទៅរហូតផុតវិថីជីវិតយ៉ាងគ្មានន័យ។

ថ្ងៃមូលមិនវិលត្រឡប់ ស្អែកនេះក៏នៅតែជារបស់អណ្តែត
ត្រសែត កាលវេលាឲ្យគ្រប់យ៉ាងដល់យើង ហើយក៏ទំពារលេបគ្រប់
យ៉ាងរបស់យើងផងដែរ ដូច្នេះ មានតែមនុស្សល្ងង់ប៉ុណ្ណោះដែល
រុញរាមិនហ៊ានឈានទៅខាងមុខ សម្រាប់មនុស្សឆ្លាត នឹងរុលទៅ
មុខយ៉ាងក្លាហាន។

53 ឪកាសជារបស់មានតម្លៃ មនុស្សឆ្លាតនឹងមិនព្រម បណ្តោយឲ្យឪកាសរហូតដៃទៅងាយៗ។

មេបពើវ

ឪកាសលាតត្រដាងនៅត្រង់ចំពោះមុខយើង ពាសពេញ
ដូចថ្មគ្រួស មានតែមនុស្សល្អិតម៉ត់ចត់ប៉ុណ្ណោះទើបនឹងអាចមើល
ឃើញវា។ ក្នុងថ្ងៃនីមួយៗ មានឪកាសមាសកើតឡើងសន្លឹកសន្លាប់
គួរឲ្យស្តាយដែលយើងតែងតែបណ្តោយឲ្យរហូតដៃទៅងាយៗ
សម្រាប់មនុស្សដែលចេះក្តោបឪកាស គេនឹងត្រៀមរួចរាល់ដោះ

នូវ ចំណាន

ស្រាយជាមួយឪកាសដែលតែងតែកើតឡើងយ៉ាងទាន់ហាន់ជា
និច្ច។

54 ថ្ងៃនេះជាបទសរុបរបស់អតីតកាល ហើយជាបទចាប់ផ្តើមរបស់ អនាគត។

John Law

អ្នកសេដ្ឋសាស្ត្រជនជាតិអង់គ្លេស គ.ស. 1671-1729

ថ្ងៃវេលាឆ្លងផុតទៅឆាប់រហ័សខ្លាំងណាស់ មួយពព្រិចភ្នែក
ថ្ងៃនេះក៏ក្លាយជាថ្ងៃម្សិលទៅហើយ ដូច្នេះ បើមានគម្រោងការណ៍
យើងក៏ត្រូវចាប់ផ្តើមធ្វើភ្លាម មិនគួរបង្អែបង្អង់ចាំថ្ងៃនេះថ្ងៃនោះជា
ជាចំខាត។

ការប្រើពេលឲ្យកើតប្រយោជន៍ ក៏គឺការរំពឹងដល់ការពិត
ត្រូវក្តាប់ថ្ងៃនេះឲ្យនៅ កុំរល់តែរំពឹងនឹកដល់ថ្ងៃម្សិល មិនថាថ្ងៃ
ម្សិលនឹងរុងរឿងរោចន៍រីយ៉ាប់លំបាកប៉ុណ្ណាក៏ដោយ ព្រោះគ្រាន់តែជា
អតីតដែលកន្លងផុតទៅហើយ រឿងដែលយើងគួរធ្វើក៏គឺសរុបមេ
រៀនពីអតីតដើម្បីជាមេរៀនក្នុងថ្ងៃនេះនិងថ្ងៃតៗ ទៅ។

55 គម្រោងការក្នុងមួយឆ្នាំចាប់ផ្តើមពេលចូលឆ្នាំថ្មី គ្រោងការក្នុងមួយថ្ងៃចាប់ផ្តើមពេលព្រឹកព្រលឹម។

ភាសិតចិន

“ការចាប់ផ្តើមដែលល្អស្មើនឹងឈ្នះទៅហើយពាក់កណ្តាល”
ភាសិតពាក្យនេះផ្តល់គោលគំនិតដល់យើងល្អណាស់ ដូច្នេះ ក្នុងថ្ងៃនីមួយៗ ទើបគួរចាប់ផ្តើមថ្ងៃថ្មីឲ្យស្រស់បំព្រោងមានសេចក្តីសុខទាំងអស់គ្នាពីព្រលឹមតែម្តង។ ការភ្ញាក់ពីព្រលឹម នឹងជួយឲ្យថ្ងៃនោះមិនរតករតាក ព្រោះមានការត្រៀមខ្លួនដែលល្អ គ្រប់យ៉ាងទើបដំណើរទៅតាមគ្រោងការយ៉ាងរលូន ទោះបីមានឧបសគ្គកើតឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស យើងក៏តាំងខ្លួនទទួលបញ្ហាបាន តែបើយើងភ្ញាក់យឺត យើងនឹងជួបថាខ្លួនឯងអារម្មណ៍មិនល្អពេញមួយថ្ងៃតែម្តង ហើយថ្ងៃនោះក៏នឹងបញ្ចប់យ៉ាងរតាក់រតុបបំផុត។

មនុស្សដែលប្រាថ្នាភាពឈានមុខយ៉ាងស្ទុះស្ទា ក្រៅពីត្រូវតាំងគម្រោងការប្រចាំថ្ងៃហើយ ថែមទាំងត្រូវមានគម្រោងការប្រចាំឆ្នាំទៀតផង។ បើមានគម្រោងការប្រចាំឆ្នាំ ជីវិតក្នុងឆ្នាំនោះក៏នឹងមានគោលដៅ មិនអណ្តែតអណ្តូងប្រាសចាកខ្លឹមសារ លុះផុតឆ្នាំសរុបការងារ យើងក៏នឹងឃើញលទ្ធផលការងារដែលគួរឲ្យរីករាយ ចិត្តដែលខ្លួនយើងខ្លួនឯងអ្នកធ្វើទុកព្រោះដូច្នេះ ថ្ងៃចូលឆ្នាំថ្មីទើបគួរជាថ្ងៃដែលយើងនឹងបានចាប់ផ្តើមជីវិតថ្មីឲ្យមានសេចក្តីសុខខ្លាំង

ឡើង។ យើងមិនគួរឆ្លងឆ្មាំថ្មីដោយការដើរលេងស៊ីដឹកហួសខ្នាតជា
ហេតុឲ្យប្រាក់អស់ពីហោបៅ ត្រូវចាប់ផ្ដើមជីវិតថ្មីដោយការទៅបុល
ខ្ចីទ្រព្យ រឺកើតឧបត្តិហេតុខូចសាច់ឈាម រឺឈ្លោះទាស់ទែងជាមួយ
អ្នកដទៃត្រូវក្តីក្តាំឡើងតុលា។

**56 បើចង់មានពេលវេលាកើនច្រើនឡើង ក៏ត្រូវកំចាត់លក្ខណៈ
និស្ស័យដែលចូលចិត្តប្រើពេលវេលាយ៉ាងខ្លះខ្លាយចោល។**

ប្រធានាធិបតីរូសវេល

យើងតែងប្រើពេលវេលាយ៉ាងខ្លះខ្លាយក្នុងរឿងអ្វីខ្លះ? លទ្ធ
ផលពីការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកជំនាញឃើញថា មនុស្សយើង
តែងខូចពេលវេលាឲ្យដល់រឿងផ្សេងៗ ដូច្នេះ៖

1. **ភ្ញាក់យឺត** នេះជាមូលហេតុសំខាន់ដែលធ្វើឲ្យមនុស្ស
យើងខូចពេលវេលាច្រើន ព្រឹកព្រលឹមអាកាសធាតុល្អ យើងតែង
ចង់ដេកតបាន 1-2 ម៉ោង ធ្វើឲ្យពេលវេលាក្នុងថ្ងៃនីមួយៗ ថយតិច
ចុះទៅច្រើនណាស់ ទាំងនេះដោយសារគម្រោងការក្នុងថ្ងៃនីមួយៗ
ចាប់ផ្ដើមតាំងពីព្រឹកព្រលឹមនោះឯង។

2. **បង្អែបង្អង់ពន្យាពេល** នេះជាអាគ្នេយ៍សម័យរបស់មនុស្ស
ភាគច្រើន បើយើងពន្យាពេលការងារដែលត្រូវធ្វើឲ្យរួចក្នុងថ្ងៃនេះ
ទុកធ្វើក្នុងថ្ងៃស្អែកវិញ ថ្ងៃស្អែកនឹងដូចម្តេចទៅ? ការដែលអ្នកចុះ

កិច្ចនិងបុគ្គលអស្ចារ្យក្នុងវិស័យផ្សេងៗ អាចទទួលជោគជ័យបាន មូលហេតុសំខាន់ក៏ព្រោះពួកគេចេះក្តោបក្តាប់ពេលវេលានោះឯង។ មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ ចូរសម្រេចចិត្តធ្វើការងារក្នុងថ្ងៃនេះ ឲ្យសម្រេចក្នុងថ្ងៃនេះចុះ កុំបង្ខំបង្គង់ពន្យារពេលទៀតឡើយ។

3. ដាក់ឧបករណ៍ប្រើប្រចាំថ្ងៃទុកជិតដៃ នេះក៏ជាវិធីសន្សំ ពេលវេលាដែលបានផលមួយវិធីទៀត ទោះបីជារឿងតូចតាច តែក៏ សំខាន់ណាស់។ ក្រៅពីខគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍ 3 ប្រការនេះហើយ យើងថែមទាំងត្រូវចេះធ្វើការងារតាមភាពប្រញាប់ប្រញាល់ភាពធ្ងន់ ស្រាល ត្រូវធ្វើការងារសំខាន់ៗ មុន ចំណែកការងារងាយៗ ទុកធ្វើ ពេលក្រោយ ដូច្នេះនឹងជួយឲ្យយើងមានអារម្មណ៍ថាមានពេល វេលាពេរពាស ចិត្តគំនិតមិនស្រួលខ្លាំងហួសពេក។

57 មិនថានឹងលំបាកលំបិនប៉ុណ្ណាក៏ដោយ យើងគ្រប់គ្នាក៏អាច ស្តាយទទួលភារៈតួនាទីរបស់ថ្ងៃនេះបានជានិច្ច។ យើងអាចធ្វើ ការងាររបស់ថ្ងៃនេះឲ្យសម្រេចជោគជ័យនៅក្នុងថ្ងៃនេះ។

ស្ទីវហ្វេនសាន់

យើងគ្រប់គ្នាម្នាក់ៗ ឈរនៅលើចំណុចកាត់រវាងអតីតនិង អនាគត ក្នុងខណៈដែលសម្លេងនាឡិកាព្យាបាលក៏រត់រង្វង់ នោះឯង អនាគតក៏ក្លាយជាអតីតទៅហើយ។ មនុស្សជាច្រើនខ្លាចក្រែង អតីតនិងអនាគតខ្លាំងណាស់ គិតច្រើនរហូតខួរក្បាលស្ទើរផ្ទុះ។ បើ គិតចង់កែបញ្ហានេះ យើងត្រូវនាំគ្នាចាប់ផ្តើមតាំងពីពេលនេះ។

ប្រាកដណាស់ ការងារក្នុងថ្ងៃនេះអាចនឹងមានផ្នែកមួយតភ្ជាប់មកពី
អតីត ហើយមានមួយផ្នែកទៀតដែលធ្វើដើម្បីអនាគត។ យើងត្រូវ
រំពឹងគិតដល់ការពិត ឈានទៅខាងមុខយ៉ាងក្លាហាន។ ថ្ងៃនេះគឺជា
ពេលវេលាដែលយើងមានយ៉ាងពិតប្រាកដ យើងមិនគួររុញរក
នឿយណាយជាមួយនឹងឧសគ្គដែលកើតឡើងកាលពីថ្ងៃម្សិល
ហើយមិនបិទភ្នែកបិទច្រមុះព្រួយកង្វល់ជាមួយនឹងអនាគត ព្រោះ
ថាវានឹងធ្វើឲ្យរាងកាយព្រមទាំងចិត្តគំនិតរបស់យើងស្រួសខ្លាំង
និងល្អិតល្អៃរហូតអស់កម្លាំងកំហែង។

កណ្តាលវិថីដ៏ចោទនេះ បើយើងមិនកង្វល់ថាវេលានេះ
យើងនៅឆ្ងាយពីចំណុចគោលដៅច្រើនតិចប៉ុណ្ណា គិតតែចាប់
អារម្មណ៍ថាចម្ងាយផ្លូវពីនេះទៅឆ្ងាយប៉ុណ្ណា យើងក៏នឹងមាន
អារម្មណ៍ថាខ្សែផ្លូវនេះខ្លីចុះ ទំនងដូចគ្នា បើយើងលះបង់កាយចិត្ត
ឲ្យដល់ថ្ងៃនេះ ថ្ងៃស្អែកនេះប៉ុន្មានពាន់ប៉ុន្មានម៉ឺនថ្ងៃដែលកំពុងតាម
មកក៏នឹងល្អជាងថ្ងៃនេះ។

58 បើគិតនឹងធ្វើអ្វីក៏គួរចាប់ផ្តើមធ្វើភ្លាម ព្រោះថាគំនិតរបស់មនុស្ស
យើងផ្លាស់ប្តូរជានិច្ច ថែមទាំងចូលចិត្តពន្យារពេលវេលា គំនិតដែល
កើតឡើងទើបប្រៀបប្រដូចកូនរលកដែលបោកប្រាំងហើយលាថយ
ត្រឡប់មក រឹតតែយឺតយ៉ាវរឹតតែខ្សោយកំលាំង។

ក្នុងបណ្តារលក្ខណៈនិស្ស័យដែលជាឧបសគ្គចំពោះភាព
ជោគជ័យរបស់យើង ការពន្យារពេលចាត់ទុកជាឧសគ្គដ៏សំខាន់
បំផុត រហូតដល់មានអ្នកនិយាយថា “ការពន្យារពេលជាមហាថោរ
ដែលលូចវេលារបស់យើងទៅរហូតអស់។” សម្តីមួយមាត់នេះមាន
ហេតុផលល្អតែម្តង។

សម្រាប់មនុស្សហើយ វេលាជារបស់ទៀងទាត់បំផុត និង
គ្មានភាពអាណិតប្រណីច្រើនបំផុត មនុស្សគ្រប់គ្នាមានពេលវេលា
ប្រហែលៗ គ្នា នរណាៗ ក៏អាចអាស្រ័យវេលាមកសាងសេចក្តីសុខ
ឲ្យដល់ខ្លួនឯងបាន តែបើនរណាមិនឃើញភាពសំខាន់របស់ពេល
វេលា បុគ្គលម្នាក់នោះក៏មិនអាចធ្វើឲ្យជីវិតមានតម្លៃមានអត្ថន័យ
ឡើងមកបាន។

បើចង់មានជីវិតដែលមានតម្លៃមានន័យ ក៏ត្រូវក្តោបក្តាប់
ពេលវេលាឲ្យល្អ កុំបណ្តោយឲ្យពេលវេលាអិលហូរចេញទៅពី
យើងដោយឥតប្រយោជន៍ បើគិតចង់ធ្វើរឿងអ្វីក៏ចូរចាប់ផ្តើមធ្វើ
ភ្លាមកុំបង្ខំបង្ខង់ពន្យារពេលដាច់ខាត។

59 ក្នុងខណៈដែលយើងកំពុងកន្លោះក្រមុំនៅឡើយ យើងអាចនឹង
គិតថាភាពកន្លោះក្រមុំនឹងនៅជាមួយអ្នកជានិរន្តរ៍ តែថ្ងៃដែលវែង
បំផុតក៏នៅមានរាត្រីកាល។ វែកកន្លោះក្រមុំក៏ដូចគ្នា យើងមានសិទ្ធិ

គ្រប់គ្រងវាត្រឹមម្តងប៉ុណ្ណោះ កាលបើវេលាកន្លងផុតទៅ ភាពកន្លោះ
ក្រមុំក៏មិនវិលត្រឡប់មកវិញ ដូច្នេះទើបយើងគួរប្រើវ៉ែយកន្លោះក្រមុំ
ឲ្យសមផ្លែបំផុត។ ត្រូវឧស្សាហ៍ព្យាយាម រីករាយស្រស់បស់ កសាង
ខ្លួនប្រដូចអ្នកស្រែដែលចាប់ផ្តើមព្រោះគ្រាប់ពូជក្នុងរដូវស្លឹកឈើជ្រុះ
ដើម្បីរងចាំប្រមូលផលផ្លែផ្កាដ៏សែនស្រស់ស្អាតក្នុងថ្ងៃខាងមុខ។

នាលី

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ វ៉ែយកន្លោះក្រមុំជាវ៉ែយដែល
ស្រស់ស្អាតបំផុត តែក៏ខ្លីខ្លាំងណាស់ ពេលដែលយើងភ្ញាក់ពីគេង
សុបិន វាក៏បាត់សាបសូន្យទៅហើយ ដូច្នេះយើងត្រូវក្តោបក្តាប់
វេលាក្នុងអំឡុងពេលនេះឲ្យល្អ ព្យាយាមធ្វើការងារដើម្បីសាងមូល
ដ្ឋាននៃសេចក្តីសុខក្នុងអនាគតដ៏វែងឆ្ងាយ កុំគិតតែពីងើយមុខ
មើលភាពស្រស់ស្អាតលើផ្ទៃមេឃរហូតដើងភ្លាត់អិលទៅជាន់
កុលាបស្រស់ស្អាតខ្មៅចង្ក្រ។

~ភាពជោគជ័យនិងភាពបរាជ័យ~

60 ស្ទឹងមួយខ្សែតែកើតពីដងអូរតូចៗ សូម្បីមហាសមុទ្រក៏នៅមាន
វេលាដែលរីងខ្ទះខុសប្រក្រតី រឿងដែលយើងប្រាថ្នាខ្លាំងបំផុត ផល

ចុងក្រោយតែងតែបរាជ័យ។ រឿងដែលយើងតាំងគោលដៅទុកទាប
បំផុត តែងនឹងសម្រេចយ៉ាងហួសពីការរំពឹងទុក។

ឆេកស្ប៉ែ

ក្នុងទីលានកីឡា ការប្រកួតប្រជែងផ្សេងៗ នឹងប្រព្រឹត្តិទៅ
យ៉ាងប្រក្រតី បើអ្នកកីឡាពុះពារប្រកួតប្រជែងឲ្យដល់ទីបំផុត ក៏
មានឪកាសស្រវាជ័យជំនះមកគ្រប់គ្រង។

ពួកយើងគួរនឹងធ្វើជាយុវជនដែលល្អ មានទំនួលខុសត្រូវ
ចេះស្រលាញ់ជាតិស្រលាញ់ប្រជាជន ពុះពារធ្វើការឲ្យដល់ទីបំផុត
ចាំទុកថាវិតតែចូលទៅជិតជ័យជំនះក៏វិតតែមានអារម្មណ៍លំបាក។
បុគ្គលដែលអាចយកឈ្នះសេចក្តីលំបាកលើកចុងក្រោយបំផុត
ប៉ុណ្ណោះ ទើបនឹងក្លាយជាអ្នកទទួលជោគជ័យយ៉ាងពិតប្រាកដ។

ខណៈនេះគឺជា 5 នាទីចុងក្រោយហើយ នរណាមានសេចក្តី
ក្តីក្លាហាន មានភាពដាច់ខាត ក៏នឹងក្លាយជាអ្នកឈ្នះ។ នរណា
ស្រលាញ់ខ្លួនខ្លាចស្លាប់ មិនតស៊ូ មិនសម្រុក ក៏នឹងជាអ្នកចាញ់
និយាយងាយៗ ក៏មានន័យថា មានតែអ្នកពុះពារដល់ទីបំផុត
ប៉ុណ្ណោះទើបនឹងទទួលជោគជ័យ។

61 បទពិសោធន៍និងលទ្ធផលដែលភាពបរាជ័យនាំមកកាន់ខ្ញុំក៏គឺវា
ជាភស្តុតាងដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំដឹងថា ការធ្វើដូច្នេះមិនអាចទទួល
ជោគជ័យបាន គ្រាតទៅខ្ញុំក៏អាចចៀសវាងកំហុសឆ្គងក្នុងទំនងដូច
គ្នានេះបាន។

អេឌីសាន់

មនុស្សដែលមានសេចក្តីសុខក្នុងជីវិតក៏គឺបុគ្គលដែលមាន
ជីវិតនៅកណ្តាលក្តីសង្ឃឹម នេះគឺជារឿងដែលទ្រព្យសម្បត្តិនិង
ថាមពលទាំងពួងមិនអាចបណ្តាលឲ្យកើតឡើងបាន។ សេចក្តី
សង្ឃឹមអាចផ្តល់កំណើតថាមពលជីវិត វាស្រដៀងនឹងគ្រឿងចក្រ
មួយគ្រឿងដែលជម្រុញឲ្យមនុស្សដែលមានប្រណិធានឈានទៅ
ខាងមុខ គោរឡើងកាន់ទីខ្ពស់ ធ្វើឲ្យជីវិតមើលទៅមានតម្លៃមាន
ន័យសម្បូរបែប គួរឲ្យស្រលាញ់ខ្លាំងឡើង។

សេចក្តីសង្ឃឹមត្រូវស្ថិតនៅលើមូលដ្ឋានរបស់ភាពអាច
ប្រព្រឹត្តិទៅបាន វាទើបមិនក្លាយជាភ្លឺរើរវាយអណ្តែតអណ្តូង
ទោះបីជួនកាលក្តីសង្ឃឹមអាចក្លាយជាភ្លឺអស់សង្ឃឹមក៏ដោយ តែក្តី
សង្ឃឹមនោះក៏នៅតែមានតម្លៃមានន័យ។ អេឌីសាន់អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ
បុគ្គលដ៏អស្ចារ្យបំផុតរបស់ពិភពលោកក៏ធ្លាប់អស់សង្ឃឹម ធ្លាប់
បរាជ័យមកជាមុន តែរាល់លើកគាត់នឹងនិយាយថា “បទពិសោធន៍
និងលទ្ធផលដែលភាពបរាជ័យនាំមកកាន់ខ្ញុំក៏គឺ វាជាភស្តុតាង
ដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំដឹងថា ការធ្វើដូច្នេះមិនអាចទទួលជោគជ័យបាន គ្រា
តទៅខ្ញុំក៏អាចចៀសវាងកំហុសឆ្គងក្នុងទំនងដូចគ្នានេះបាន”។

62 អ្នករត់ប្រណាំងជាច្រើននាក់បរាជ័យព្រោះជំហានចុងក្រោយ ត្រឹមមិនប៉ុន្មានជំហានប៉ុណ្ណោះ។ នាវាជាច្រើនគ្រឿងលិចលង់ពេល ជិតដល់ច្រាំង។ ការសិក្សាជាច្រើនគ្រាបរាជ័យក្នុងសមរភូមិចុងក្រោយ។

ធារទឹកផ្លាកណ្តាលជ្រលងភ្នំ

លើវិថីជីវិតរបស់យើងៗ តម្កល់ក្តីសង្ឃឹមអ្វីទុកខ្លះ? កាលបើ តម្កល់ក្តីសង្ឃឹមអ្វីទុក សូមកុំបញ្ឈប់ ដែលសំខាន់គឺកុំលះបង់ចោល កណ្តាលទី។

អនាគតជារបស់អ្នកផ្សេងប្រេងដ៏ក្លាហាន ពួកគេហ៊ានលោត ជ្រោះទៅកាន់វេលានៃអនាគតកាលដែលនៅមិនទាន់មកដល់ ព្រោះ ក្នុងគំនិតរបស់ពួកគេនោះមិនខ្លាចការសាកល្បងថ្មីៗ ទើបហ៊ាន សាកល្បងធ្វើគម្រោងការធំៗ ដោយមិនរំពឹងគិតដល់ភាពគង់វង់ របស់ខ្លួនឯង។

សូមឲ្យគ្រប់គ្នាហ៊ានចាប់ការងារធំៗ ដោយភាពដាក់ខ្លួន ស្មោះត្រង់ ប្រើជីវិតយ៉ាងសាមញ្ញ និងមានគំនិតយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ចុះ។

63 សុំត្រឹមមានគំនិតដែលចង់ទទួលជោគជ័យ លោកអ្នកក៏នឹង ទទួលជោគជ័យដ៏អស្ចារ្យ។

មនុស្សគ្រប់គ្នាសុទ្ធតែស្វែងរកឧត្តមគតិ ពេលយើងសម្រេច
ឧត្តមគតិមួយហើយ យើងក៏គួរចាប់ផ្តើមតស៊ូដើម្បីសម្រេចឧត្តម
គតិថ្នាក់តទៅ។

នឹងហៅឧត្តមគតិថាជាសណ្ឋាគារពង្រាយតាមផ្លូវដែល
តាំងនៅក្នុងវិថីជីវិតរបស់យើងក៏រមែងបាន វាជាទីកន្លែងដែលយើង
សម្រាកបានត្រឹមបណ្តោះអាសន្នប៉ុណ្ណោះ លុះបាត់ហត់ហើយក៏គួរ
នឹងចាប់ផ្តើមរត់ទៅកាន់គោលដៅដ៏ផ្សេងទៀតក្នុងលំដាប់តទៅ។

ជីវិតនឹងមានសេចក្តីសុខព្រោះបានដើរតួនាទី សម្តែង
សមត្ថភាពដ៏ថ្លៃប្រឌិតតាមស្ថានីយប្រចាំផ្លូវលើវិថីជីវិតដូច្នេះឯង
ប្រសិនបើគំនិតនិងចិត្តរបស់យើងអាចលោតផ្លោះនិងឈានមុខទៅ
តាមខ្សែផ្លូវមួយខ្សែនេះយ៉ាងមិនបង្អែបង្អង់ យើងនឹងឃើញថាវិថី
នេះជាខ្សែផ្លូវទេសចរណ៍ដ៏ស្រស់ស្អាតក្រៃលែង ហើយគំនិតរបស់
យើងក៏រឹតតែបើកទូលាយ រឹតតែគង់វង់។ គំនិតដ៏សុទ្ធិដ្ឋិនិយមនឹង
ជួយឲ្យយើងជឿជាក់ចំពោះភាពជោគជ័យ ហើយពេលយើងគិតថា
យើងនឹងទទួលជោគជ័យ យើងក៏នឹងទទួលជោគជ័យដ៏អស្ចារ្យ។

64 ចម្ងាយផ្លូវទោះបីជាខ្លី តែបើមិនដើរក៏គ្មានថ្ងៃដល់ ការងារទោះបី
តូច តែបើមិនធ្វើក៏គ្មានផ្លូវសម្រេចរួចរាល់។

មិនថានឹងធ្វើអ្វីក៏ដោយ យើងត្រូវតាំងប្រណិធានទុកថា “ត្រូវធ្វើឲ្យជោគជ័យ” ដូច្នេះទើបនឹងសម្រេចតួនាទីយ៉ាងស្រស់ស្អាត និងបានទទួលជោគជ័យប្រភេទដែលអ្នកដទៃឃើញហើយត្រូវច្រណែន។

នរណាៗ ក៏ចង់ទទួលជោគជ័យ តែភាពជោគជ័យមិនបានធ្លាក់ចុះមកពីលើមេឃទេ ដូច្នេះយើងត្រូវចាប់ផ្តើមធ្វើយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ ទើបនឹងឈានចូលទៅឈរនៅក្បែរទ្វារនៃភាពជោគជ័យបាន។

65 ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ បុគ្គលដែលទទួលជោគជ័យទាំងឡាយមិនគ្រាន់តែមានសមត្ថភាពខ្ពស់ជាងបុគ្គលទូទៅប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងជាបុគ្គលដែលមានភាពរឹងប៉ឹងយ៉ាងក្រៃលែង ព្រមទាំងមានឧត្តមគតិដ៏ប្រាកដប្រជា។

សូតុល្ល

មហាកវីចិនយុគរាជវង្សសុខ

66 បើចង់ទទួលជោគជ័យ ក៏ត្រូវប្រតិបត្តិតាមគន្លឹះអាថ៌កំបាំងដូចតទៅនេះ៖

1.មានក្តីសង្ឃឹម បើមនុស្សយើងគ្មានក្តីសង្ឃឹម ក៏ប្រហែលនឹងក្រៀមក្រំស្លាប់ ប្រៀបដូចត្រីដែលញែកចេញពីទឹកដែលត្រូវក្រៀមស្លូតស្លាប់យ៉ាងពិតប្រាកដ តែមនុស្សយើងផ្សេងពីត្រីត្រង់ដែលត្រីមានទឹកក៏គ្រប់គ្រាន់ហើយ តែក្តីសង្ឃឹមរបស់មនុស្សយើងនោះគ្មានព្រំដែន វាពង្រីកខ្លួនធំឡើងរៀងៗ បើចង់ឃើញសេចក្តីសង្ឃឹមចេញមកជាការពិត យើងក៏ត្រូវបន្ថែមថាមពលឲ្យខ្លួនឯងជាមុន ដោយការអានសៀវភៅច្រើនៗ។

2.មានឧត្តមគតិ មនុស្សយើងមានជីវិតរស់នៅដោយក្តីសង្ឃឹម ហើយក្តីសង្ឃឹមនេះក៏គួរជាក្តីសង្ឃឹមដ៏អស្ចារ្យ ក្តីសង្ឃឹមដែលអស្ចារ្យមួយនេះឯងគឺជាឧត្តមគតិដែលតម្កល់ទុក។

3.មានភាពជឿជាក់ កាលបើមានក្តីសង្ឃឹម មានឧត្តមគតិហើយ ក៏ត្រូវមានភាពជឿជាក់ចំពោះខ្លួនឯង ជឿជាក់ថាយើងអាចសម្រេចការតូនាទីបានយ៉ាងរលូនពិតប្រាកដ ជឿជាក់ថាយើងអាចយកឈ្នះសេចក្តីលំបាកនិងឧបសគ្គទាំងពួងបាន បើសូម្បីតែខ្លួនឯងក៏នៅមិនជឿជាក់លើខ្លួនឯង នឹងឲ្យអ្នកដទៃជឿជាក់លើខ្លួនយើងបានដូចម្តេចទៅ?

4.ត្រូវមានសេចក្តីព្យាយាមឧស្សាហ៍ សេចក្តីព្យាយាមជាកត្តាសំខាន់បំផុតក្នុងការវិនិច្ឆ័យថានឹងទទួលជោគជ័យរឺទេ បើ

យើងមានក្តីសង្ឃឹម មានឧត្តមគតិ មានភាពជឿជាក់ តែខ្វះភាព
ព្យាយាម គ្រប់យ៉ាងក៏ដូចគ្នាចុះបាន។

5.មានគោលដៅ មិនថានឹងធ្វើរឿងអ្វីក៏ដោយ យើងត្រូវមាន
គោលដៅ បើគ្មានគោលដៅ ក៏នឹងស្រមេញស្រមាញដូចមនុស្ស
ភ្នែកខ្វាក់ស្លាប់ជំរើ ទៅមិនដល់ច្រាំងសោះឡើយ។ គោលដៅរបស់
យើងគប្បីត្រឹមត្រូវ រុងរឿង រុងរឿង សុទ្ធិដ្ឋិនិយម ពុះពារតស៊ូ ដណ្តើម
ឈានមុខ។ កាលបើមានគោលដៅដូច្នេះ រមែងទទួលជោគជ័យ
យ៉ាងពិតប្រាកដ។

ពួកយើងយុវជន ប្រៀបដូចកង់នៃយុគសម័យ សរសរទល់
នៃសង្គម ទាហាទនៃប្រទេសជាតិ យើងត្រូវធ្វើជាមនុស្សរឹងប៉ឹង
ដែលទ្រមេឃទ្រផែនដីបាន អាចធ្វើការងារបានយ៉ាងសម្បូរបែប។
យើងសង្ឃឹមត្រឹមធ្វើការងារធំប៉ុណ្ណោះ តែមិនធ្លាប់ប្រាថ្នាធំចង់ធ្វើជា
ចៅហ្វាយនាយមនុស្ស។ ភាពជឿជាក់របស់យើងរឹងមាំដូចដែក
ពេជ្រ។ យើងមានភាពពុះពារព្យាយាម។ យើងមានគោលដៅដ៏ធំ
ធេងរុងរឿង ហើយយើងនឹងទទួលជោគជ័យយ៉ាងពិតប្រាកដ។

67 កេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រវត្តិដ៏ធំធេងបំផុតក្នុងជីវិតរបស់យើង មិនមែនស្ថិត
នៅលើការមិនធ្លាប់បរាជ័យសូម្បីមួយលើក តែស្ថិតនៅលើគ្រប់គ្រា
ដែលបរាជ័យហើយ អាចក្រោកឡើងមកតស៊ូជាថ្មីទេតើ។

មានតែមនុស្សដែលមិនធ្លាប់ធ្វើអ្វីឡើយនោះឯងទើបនឹង
មិនធ្លាប់ធ្វើខុស ដូច្នេះ បើយើងនឹងធ្លាប់ខុសឆ្គងមកខ្លះ ក៏មិនមែន
ជារឿងប្លែកតែប្រការណាឡើយ។

បើគិតចង់ធ្វើការងារធំ ក៏ត្រូវត្រៀមខ្លួនត្រៀមចិត្តទុក
ឲ្យរួចរាល់។ ការប្រឈមមុខជាមួយនឹងឧបសគ្គសេចក្តីទុក្ខលំបាក
ពាក្យរិះគន់ ឈ្នះខ្លះ ចាញ់ខ្លះ ចាត់ទុកជារឿងធម្មតាណាស់។

ការដែលដើមឈើតូចៗ ធំធាត់ជាដើមឈើធំៗ បាន ក៏
ព្រោះវាមិនខ្លាចខ្យល់មិនខ្លាចភ្លៀង មិនខ្លាចពន្លឺថ្ងៃ មិនខ្លាចព្យុះ។
កូនឈើដែលបានទទួលការថ្កោកថ្កមខ្លាំងហួសពេកមិនធ្លាប់ត្រូវថ្ងៃ
មិនធ្លាប់ត្រូវភ្លៀង ក៏នឹងគ្មានឪកាសធំធាត់ជាឈើធំដែលរឹងមាំបាន
ឡើយ។

សេចក្តីទុក្ខលំបាកជាប្រភពនៃថាមពល ជារោងចាក់ពុម្ព
ដែលសាងវីរជនមកច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ហើយ។ មនុស្សដែលនឹង
ទទួលជោគជ័យបាននោះ ត្រូវជាមនុស្សដែលមានចិត្តតស៊ូអត់ធ្មត់
មិនខ្លាចសេចក្តីទុក្ខលំបាក ពុះពារតស៊ូដើម្បីឧត្តមគតិ ឈានមុខ
ទៅតាមគោលដៅដែលតម្កល់ទុកយ៉ាងមិនរួញរា។

ការដែលខ្លាំងហោះឡើងខ្ពស់បាននោះ ក៏ព្រោះវាបញ្ជ្រាស់
ខ្យល់ មិនបណ្តោយតាមខ្យល់នោះទេ។

68 កុំយំកន្ទក់កន្ទេញជាមួយនឹងទឹកដោះដែលកំពប់ធ្លាក់ដី។

ភាសិតអឺរ៉ុប

ក្រោយពីធ្វើខុសហើយ មនុស្សជាច្រើននាក់គិតមិនជ្រុះ
ទន្ទឹងសួរខ្លួនឯងថាហេតុអ្វីទើបធ្វើខុស? រឹតតែគិតរឹតតែស្អប់ចិត្ត
ក្រៀមក្រំ រហូតដកខ្លួនមិនរួច។

តាមការពិតហើយ មាននរណាខ្លះដែលមិនធ្លាប់ធ្វើខុស?
សុំត្រឹមចិត្តយើងកុំគិតអាក្រក់ តែខុសព្រោះវិធីសាស្ត្រមិនត្រឹមត្រូវ រឺ
សមត្ថភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ រឺគិតមិនម៉ត់ចត់ យើងក៏មិនបាច់តិះដៀល
ខ្លួនឯងប្រភេទឲ្យអភ័យគ្នាមិនបាន តែគួរនឹងស្រាវជ្រាវរកមូល
ហេតុនៃកំហុសឆ្គង ល្មមសរុបមេរៀនបានហើយក៏ឈានតទៅ
យ៉ាងក្លាហាន ព្យាយាមកែខែតំនិតឬវិធីសាស្ត្រធ្វើការងារដែលខុស
ឆ្គងរបស់ខ្លួនឯង មិនរល់សោកសៅខូចចិត្តនៅជាមួយអតីតដែល
ហៅត្រឡប់មកវិញមិនបាន ព្រោះនឹងធ្វើឲ្យខូចពេលវេលា ខូច
ថាមពលទទេ។

មនុស្សឆ្លាតនឹងមិនព្រមខូចពេលវេលាឲ្យដល់រឿងដូច្នេះជា
ដាច់ខាត តែនឹងសរុបមេរៀនដើម្បីដាស់តឿនចិត្តខ្លួនឯងមិនឲ្យធ្វើ
ខុសដដែលៗ ទៀត។

៖ ឧបសគ្គនិងសេចក្តីទុកលំបាក ៖

69 ប្រសិនបើជីវិតរបស់យើងរាបស្មើដូចផ្ទៃស្តារនឹងគ្មានរសជាតិអ្វីឡើយ ជួនកាល យើងក៏ត្រូវការភ្នំនិងជ្រោះជ្រលងខ្លះ។

ចម្លងមកពីសៀវភៅអណ្តាងទឹកកណ្តាលទន្លេឡាច់

ប្រសិនបើជីវិតយើងរាបស្មើទាំងអស់ វាប្រហែលជាសាបរលេមចំឡែក ជួនកាល យើងក៏ត្រូវការភ្នំនិងជ្រោះជ្រលង ព្រោះថាភាពលំបាកលំបិនរបស់ជ្រោះជ្រលងភ្នំនឹងធ្វើឲ្យចិត្តគំនិតរបស់ពួកយើងហឹកហាក់ក្លាហាន ស្ទុះស្ទាមានជីវិតដ៏វ៉ា មានថាមពលក្នុងការច្នៃប្រឌិតពិជិតយកជ័យ។ ការសាកល្បងរបស់ជ្រោះជ្រៅនឹងលប់ជ្រុងនៃភាពឆ្អឹងឆ្អែរបស់យើង ធ្វើឲ្យយើងស្រស់បស់និងរោលរាល។

ឧបសគ្គទាំងនេះនឹងលត់ដុំរាងកាយព្រមទាំងចិត្តគំនិតរបស់យើងឲ្យមានសេចក្តីអត់ធ្មត់ចំពោះសេចក្តីទុក្ខលំបាក។ កើតមកជាមនុស្សមួយជាតិ គួរតាំងសច្ចាប្រណិធានទុកថាត្រូវតោងឡើងមកពីជ្រោះជ្រលងទៅឲ្យដល់កំពូលភ្នំឲ្យបាន។ កាលធ្លាក់នៅក្នុងជ្រោះជ្រលង យើងនឹងបានទទួលមេរៀនដ៏ឈឺចាប់សន្លឹកសន្លាប់ គ្រាឡើងទៅដល់កំពូលភ្នំ យើងក៏នឹងបានទទួលកិត្តិយស។ ជីវិតរបស់យើងមិនត្រឹមតែត្រូវឆ្លងរដូវក្តៅរដូវភ្លៀងប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងត្រូវឆ្លងរដូវរងារទៀតផង យើងទើបត្រូវតោងឡើងមកពីជ្រោះជ្រលងហើយឡើងទៅកាន់កំពូលភ្នំឲ្យបាន។

មនុស្សដែលរងនៅក្នុងអំពូកណ្តាលជ្រលងភ្នំទាំងឡាយ
ពេលពន្លឺប្រាក់ពន្លឺមាសលេចឡើងដឹងមេឃជាគ្រាដំបូង ក៏ដល់
វេលាដែលពួកគេត្រូវតោងឡើងទៅកាន់ទីខ្ពស់ ហើយប្រញាប់
ស្រវាចាប់ពន្លឺដ៏ស្រស់ត្រកាលនេះទុកយ៉ាងឆាប់រហ័ស បើយឺតយ៉ាវ
អស់អែករាវែកបន្តិចទៀតពន្លឺថ្ងៃក្តៅចែសក៏នឹងចេញមកឈរ
ស្វាគមន៍ពួកគេលើកំពូលភ្នំ។

**70 ការត្រួតត្រាទីគ្រប់យ៉ាងសុទ្ធតែមានសេចក្តីលំបាក យើងត្រូវតស៊ូ
ដោយក្តីពុះពារព្យាយាមនិងលំបាកលំបិន តែក្នុងគ្រប់រឿងដែល
ពេលមកនេះ សុទ្ធតែមានជ័យជំនះដ៏អស្ចារ្យបង្កប់នៅ។**

ចម្លងពីសៀវភៅអណ្តូងទឹកកណ្តាលទន្លេឌាច់

ការតស៊ូយ៉ាងពុះពារមុះមុតជាបេះដូងរបស់ជីវិត ហើយនឹង
ជាអាវុធដ៏មុតស្រួចក្នុងការឈានទៅកាន់ភាពជោគជ័យក្នុងអាជីព
ការងារ។ ជីវិតជួបឧបសគ្គរឹតតែច្រើន ថាមពលនៃការតស៊ូក៏រឹតតែ
រឹងមាំ ភាពជោគជ័យដែលកើតចេញពីភាពរឹងមាំរបស់យើងខ្លួនឯង
ជាភាពជោគជ័យដែលមានតម្លៃច្រើនបំផុត។ វាជាគ្រឹះស្ថានដែល
កើតចេញពីការរួមផ្សំគ្នារវាងការតស៊ូតំណក់ញើសនិងសាច់ឈាម
ព្រោះហេតុដូច្នេះ កណ្តាលឧបសគ្គ យើងទើបរឹតតែត្រូវតស៊ូយ៉ាង
ម៉ឺងម៉ាត់។ ពេលផ្ទះស្នាមញញឹមចេញមកស្វាគមន៍បញ្ជាក់ ក៏នឹងគ្មាន

ឧបសគ្គណាដែលដោះស្រាយមិនបាន គ្មានសត្រូវណាដែលយក
ឈ្នះមិនបាន។

រាត្រីកាលដឹងដ៏តលឿងហើយនឹងវែងអន្លាយកន្លងផុតទៅ
ហើយ វេលាព្រឹកព្រលឹមដ៏ភ្លឺស្រស់បំព្រងនឹងចូលមករាក់ទាក់យ៉ាង
ពិតប្រាកដ។ ស្ថានការណ៍ដែលអាក្រក់និងលំបាកលំបិន គឺជាថ្ម
សំលៀងកាំបិតដែលធ្វើឲ្យថាមពលនៃការតស៊ូរបស់យើងក្លាយជា
អាវុធដ៏មុតស្រួច។ បើចង់រួចរស់ យើងត្រូវដាស់មនសិការឲ្យហ៊ានត
ស៊ូឧបសគ្គទាំងពួង ឈានទៅខាងមុខយ៉ាងក្លាហាន រក្សាចិត្តគំនិត
សុទ្ធិដ្ឋនិយម ពុះពារព្យាយាមមិនរាថយ ភាពជោគជ័យក៏នឹងក្លាយ
ជារបស់យើងយ៉ាងពិតប្រាកដ។

71 រឿងដែលធ្វើឲ្យយើងអស់កម្លាំងកំហែងនោះ មិនមែនជាភ្នំដែល
ស្ថិតនៅជ្រដោខាងមុខទេ តែជាខ្សាច់គ្រាប់តូចៗ មួយគ្រាប់នៅក្នុង
ទ្រនាប់ជើងរបស់យើងខ្លួនឯង។

ឥឡូវ

បុគ្គលដែលមានចិត្តរឹងប៉ឹងតែងអត់ធ្មត់ចំពោះការហាត់ពត់
លត់ដំបានគ្រប់ប្រភេទ។ គេមើលឃើញសេចក្តីទុក្ខលំបាកផ្សេងៗ
ដែលរងចាំនៅខាងមុខ តែគេក៏នៅតែដើរចូលទៅដោះស្រាយបញ្ហា

ដើរចូលទៅប្រឈមមុខជាសេចក្តីលំបាកទាំងនោះយ៉ាងទទួលខុសត្រូវ។ គេមិនដែលខ្លាចក្រែងវិគិតថយក្រោយឡើយ។

មនុស្សសម័យនេះនៅតែមាននិន្នាការវាយតម្លៃខ្លួនឯងទាបហួសពេក ហើយវាយតម្លៃសេចក្តីលំបាកដែលស្ថិតនៅខាងមុខខ្ពស់ហួសពេក ដូច្នេះ មនុស្សជាច្រើនទើបចូលចិត្តគិតថា ខ្លួនឯងធ្វើរឿងនេះមិនបាន ដោះស្រាយបញ្ហានេះមិនរួច។ តែបើអ្នកវាយតម្លៃសេចក្តីលំបាកនិងបញ្ហាផ្សេងៗ ឲ្យទាបជាងសមត្ថភាពរបស់អ្នក ពេលដោះស្រាយបញ្ហាវិប្រឈមជាមួយសេចក្តីទុក្ខលំបាក អ្នកនឹងមានអារម្មណ៍ថាគ្រប់យ៉ាងងាយឡើង។

72 ដើមឈើដែលរឹងមាំបំផុត គឺដើមឈើដែលដុះនៅក្នុងបរិវេណដែលលេចធ្លោបំផុត ត្រូវខ្យល់ត្រូវភ្លៀងបោកបក់ខ្លាំងៗ ដោយប្រាសចាកការឃុំគ្រងរបស់ដើមឈើដទៃៗ។ វាធំធាត់ឡើងជាឈើមានតម្លៃ កណ្តាលការបោកបក់យ៉ាងធ្ងន់របស់ភ្លៀងនិងខ្យល់។

ចំលងពីសៀវភៅអណ្តូងទឹកកណ្តាលទន្លេឧបាត់

សេចក្តីលំបាកលំបិនជារឿងហាត់ពត់លត់ដ៏មនុស្ស ជាកត្តាសាកល្បងភាពរឹងប៉ឹងរបស់មនុស្ស និងជាថ្នាក់សាកល្បងមាស ប្រៀបដូចខ្យល់និងភ្លៀងដែលសាកល្បងសមត្ថភាពរបស់កម្មករសំពៅ

ដូច្នោះដែរ។ មនុស្សខ្លះត្រូវបានសាកល្បងសមត្ថភាពម្តងក៏ស្ទុះ
បោះពួយឡើងមេមៃ តែអ្នកខ្លះត្រឡប់បែរជាដួលក្រឡាប់ផ្តាប់ផ្ទា។

ក្នុងយុគសម័យបុរាណកាល សៀវភៅ ជីកស្តារទន្លេយ៉ាងស៊ី
កៀង ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាឧទកភ័យ។ គាត់បានសស្រាក់
សស្រាំធ្វើការងារធ្ងន់ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃអស់រយៈពេលជាយូរដល់ទៅ
៩ ឆ្នាំពេញ ទោះបីដើរឆ្លងកាត់មុខផ្ទះខ្លួនឯងជាច្រើនដង តែកាលបើ
ភារកិច្ចមិនទាន់ចប់សព្វគ្រប់ ក៏មិនព្រមឈាបចូលទៅសួរសុខទុក្ខ
ក្រុមគ្រួសារ។ ពីរឿងនេះនឹងឃើញបានថា ជ័យជំនះនឹងក្លាយជា
របស់មនុស្សដែលមានចិត្តគំនិតរឹងប៉ឹង មានឧត្តមគតិមុះមុត ហ៊ាន
ប្រយុទ្ធតស៊ូជាមួយសេចក្តីលំបាកប៉ុណ្ណោះ។

73 បើមិនទ្រាំរងារព្រលឹងដល់ឆ្លឹង នឹងបានស្រូបស្រង់ក្លិនផ្កាមើយដ៏ ក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់រឺ?

កវីបុរាណចិន

មិនធ្លាប់មានអ្នកទទួលជោគជ័យណាដែលជោគជ័យយ៉ាង
ងាយៗ មុននឹងទទួលជោគជ័យ។ គ្រប់គ្នាសុទ្ធតែត្រូវតស៊ូជាមួយ
សេចក្តីទុក្ខលំបាកសព្វសារពើ ត្រូវត្រដរសស្រាក់ស្រាំ ត្រូវប្រឈម
មុខជាមួយនឹងឧបសគ្គ។ ពួកគេបាត់បង់ទឹកភ្នែក តំណក់ញើស
ស្រក់ហូរ ចំណាយកម្លាំងកំហែងយ៉ាងមហាសាល នៅទីបំផុតក៏

ទទួលជោគជ័យប្រភេទដែលមនុស្សទូទៅឃើញហើយច្រណែន
មិនបាន។

បើទៅសម្ភាសន៍បុគ្គលដែលទទួលជោគជ័យក្នុងការងារ
អាជីពផ្សេងៗ ថា “ក្នុងខណៈដែលលោកមានអារម្មណ៍អស់សង្ឃឹម
រុញរាត្រៀមគ្រោះបំផុតនោះ តើលោកធ្លាប់គិតខូចចិត្តជាមួយការ
ជ្រើសរើសផ្លូវដើររបស់ខ្លួនឯងដែររឺទេ?” មួយរយទាំងមួយរយរបស់
ពួកគេនឹងឆ្លើយថា “អត់ទេ”។

ហេតុអ្វីផ្ដាមើយមិនជ្រើសរើសរីកស្កុះស្កាយក្នុងរដូវស្លឹកឈើ
លាស់ដែលពន្លឺថ្ងៃកក់ក្ដៅ វាយោបក់ទន់ភ្លន់ តែត្រឡប់ជ្រើសរើស
រីកស្កុះស្កាយក្នុងរដូវរងារដែលត្រជាក់ដល់ឆ្អឹងទៅវិញ? ចម្លើយក៏គឺ
ព្រោះថាផ្ដាមើយក៏គឺផ្ដាមើយនោះអី!។

ហេតុអ្វីមនុស្សដ៏អស្ចារ្យទាំងឡាយមិនជ្រើសរើសការងារ
ដែលងាយៗ តែបែរជាជ្រើសរើសការងារដែលសែនលំបាក
សម្រាកសម្រាំទៅវិញ? ចម្លើយក៏គឺ ព្រោះថាចំនុចនេះគឺជាចំនុច
ដែលបុគ្គលអស្ចារ្យផ្សេងគ្នាពីមនុស្សសាមញ្ញនោះអី!។

សូម្បីអ្នកទទួលជោគជ័យក្នុងកម្រិតតូចៗ ទូទៅ ពួកគេក៏
សុទ្ធតែតស៊ូមកយ៉ាងពុះពារមុះមុត ហាត់ពត់លត់ដំអស់រយៈពេល
ជាយូរថ្ងៃ ទើបបានផ្លូវសេដ្ឋកិច្ចដ៏ផ្អែមក្រអូបរបស់ភាពជោគជ័យ។

រាងកាយដែលមិនធ្លាប់ហ្វឹកហាត់មកពីមុននឹងទន់ជ្រាយ
មិនរឹងប៉ឹង។ ចិត្តគំនិតដែលមិនធ្លាប់លត់ដំមកពីមុននឹងស្រួយ

ស្រាលបែកបាក់បានដោយងាយ។ សតិបញ្ញាដែលមិនធ្លាប់ឆ្លង
កាត់ការសាកល្បងមកពីមុននឹងគោករាក់រើរវាយបានងាយ ដូច្នេះ
ការហាត់ពត់លត់ដំទើបជារឿងដែលជាប្រយោជន៍ចំពោះមនុស្ស
យើងខ្លាំងណាស់។

74 មានតែមនុស្សចិត្តតស៊ូប៉ុណ្ណោះ ដែលមានឪកាសភ្ញាក់រសជាតិដ៏
ក្រអូបពីលទ្ធផលនៃភាពជោគជ័យ មានតែមនុស្សអត់ធ្មត់តស៊ូ
ប៉ុណ្ណោះដែលមានជីវិតដ៏សកម្ម ដោយសារអាចឆ្លងកាត់ការសាក
ល្បង ពីសេចក្តីទុក្ខលំបាកនិងឧបសគ្គបាន។

អ៊ុយង

ជីវិតមនុស្ស ការពិតហើយវិថីដ៏រលាក់រលែក កណ្តាលការតស៊ូរើបម្រាស់ ជីវិតរមែងមានទាំងសុខនិងទុក្ខ។ ក្នុងខណៈដែលជីវិតរាបរលូនសមបំណង យើងមិនគួរឆ្លើងឆ្លែបំប៉ោងចិត្ត ព្រោះថាគ្មាននរណាដែលពិតជាបានថាគ្រោះកម្មនឹងវាយប្រហារទៅលើមនុស្សណា។ ពេលមានសេចក្តីសុខ ក្តីសមបំណងមួយខណៈ មិនបានមានន័យថាជីវិតរបស់បុគ្គលម្នាក់នោះនឹងទទួលជោគជ័យជានិច្ចនិរន្តរ៍ ផ្ទុយទៅវិញ ភាពរាបរលូនសមបំណងត្រឡប់ធ្វើឲ្យមនុស្សយើងប្រមាថធ្វេស មិនគិតតស៊ូ ជាការបក់ដៃដង្ហោយហៅភាពបរាជ័យឲ្យចូលមកកាន់ខ្លួនឯងពិតៗ។

ជាការជ្រាបទាំងអស់គ្នាយ៉ាងល្អថា មនុស្សដែលមានជីវិត
រស់នៅយ៉ាងមានសេចក្តីសុខរយៈពេលយូរៗ នោះតែងតែទន់
ជ្រាយ ចិត្តកំសាក ដូច្នេះបើយើងមានឪកាសមានជីវិតដែលមាន
សេចក្តីសុខជាមួយនឹងគេខ្លះ យើងក៏គួរដាស់តឿនចិត្តខ្លួនឯង
ទុកជានិច្ចថា “ពេលមានសេចក្តីសុខដល់ចំណុចខ្ពស់បំផុតពេលណា
សេចក្តីទុក្ខក៏នឹងចូលមកសួរសុខទុក្ខយើងមិនខាន។” មានសេចក្តី
សុខច្រើនប៉ុណ្ណា ក៏ទុក្ខធ្ងន់ជាទ្វេគុណប៉ុណ្ណោះដែរ។

ក្នុងទំនងដូចគ្នា ប្រសិនបើជីវិតរបស់យើងជួបជាមួយនឹង
សេចក្តីទុក្ខ ជួបឧបសគ្គធ្ងន់ធ្ងរ យើងក៏មិនគួរក្រៀមក្រំគ្រាំទ្រង
ព្រោះថាជាទូទៅហើយ ជីវិតរបស់មនុស្សយើងមានរឿងមិនសម
បំណងច្រើនជាងសមបំណង។ ដូច្នេះ ពេលជួបជាមួយសេចក្តីទុក្ខ
លំបាកវីអន្តរាយ ទើបយើងគួរនឹងរូបរួមសេចក្តីក្លាហាន តស៊ូជាមួយ
នឹងសេចក្តីលំបាកយ៉ាងដល់ទីបំផុត។ ពេលយើងហ៊ានប្រឈម
មុខជាមួយសេចក្តីលំបាក សតិបញ្ញារបស់យើងក៏នឹងដុះលូតលាស់
ឡើង មានការជឿជាក់ក្នុងខ្លួនឯង និងមានសេចក្តីវិរិយៈឧស្សាហ៍
ច្រើនក្រៃលែងឡើងប៉ុណ្ណោះ។

**75 ថ្មភ្នំដែលបាំងនៅខាងមុខ ជារបស់រារាំងសម្រាប់មនុស្សទន់
ខ្សោយ តែជាជណ្តើរសម្រាប់មនុស្សរឹងមាំ។**

ភាសិតចិន

វិថីជីវិតរបស់មនុស្សយើង ប្រៀបដូចផ្លូវដើរដែលឆ្ងាយសែន
ឆ្ងាយ ទើបមិនអាចរាបរលូនរហូតផ្លូវ ពេលជួបឧបសគ្គ យើងនឹងកែ
បញ្ជាដោយកាយវិការប្រភេទណា។

ប្រសិនបើទំនុកបម្រុងចិត្តគំនិតឲ្យរឹងប៉ឹង តស៊ូអត់ធ្មត់ មិន
ខ្លាចសេចក្តីទុក្ខលំបាក ហ៊ានយកឈ្នះឧបសគ្គទាំងពួង យើងក៏នឹង
ជាអ្នកឈ្នះ អនាគតនឹងមានតែភាពរុងរឿងស្រស់បស់ តែបើយើង
ទន់ខ្សោយ សុខចិត្តឌីនក្បាលឲ្យឧបសគ្គ យើងក៏នឹងជាអ្នកចាញ់
ត្រូវលិចលង់នៅក្នុងសេចក្តីទុក្ខក្រៀមក្រំរហូតទៅ។

76 សេចក្តីកង្វល់ប្រៀបដូចកៅអីយោគមួយ វាធ្វើឲ្យយើងមាន ការងារធ្វើ តែមិនអាចធ្វើឲ្យយើងឈានមុខបាន។

Johann Christoph Friedrich Von Schiller

អ្នកតែងបទល្ខោនជនជាតិអាល្លឺម៉ង់ គ.ស. 1759-1805

ក្នុងខណៈអស់សង្ឃឹម គ្រប់គ្នាមានអារម្មណ៍ជឿជាក់ចំពោះ
អនាគត បញ្ហាស្ថិតនៅលើថា តើអ្នកមានឧត្តមគតិដ៏ពិតប្រាកដរឺទេ?
តើអ្នកអាចហៅសតិឲ្យត្រឡប់មកបានរឺទេ? ថាមពលនេះឯងដែល
ជាថាមពលរុញច្រានឲ្យមនុស្សម្នាក់ទទួលជោគជ័យ។

រកមិត្តម្នាក់មកនិយាយរឿងក្នុងចិត្ត កុំយ៉ាងខ្លួនឯងទុកនៅ
ក្នុងរង្វង់ជីវិតដ៏សែនចង្អៀត ដូច្នេះទើបនឹងជួយឲ្យអ្នកភ្លេចក្តីអស់
សង្ឃឹមនិងក្តីទុក្ខកង្វល់បាន។

ការចងចាំក្នុងរឿងដែលមិនគួរចងចាំ សុទ្ធតែកើតឡើង
ព្រោះជីវិតទេហ្វូសពេក ច្រំដែលហួសពេក ប្រសិនបើផ្លាស់ប្តូរ
បែបផែនការដំណើរជីវិតតែបន្តិចរឿងដែលធ្លាប់ធ្វើឲ្យយើងកើតក្តី
ទុក្ខកង្វល់ ក៏នឹងក្លាយជារឿងធម្មតាសាមញ្ញ ដែលមិនសំខាន់ប្រការ
ណាឡើយ។

អារម្មណ៍នឹកគិតរបស់មនុស្សយើងនេះផ្លាស់ប្តូរបាន ពេល
សេចក្តីឈឺចាប់ទុក្ខកង្វល់កន្លងផុតទៅ សេចក្តីសុខក៏នឹងចូលមក
សួរសុខទុក្ខ។ យើងគួរនឹងពុះពារព្យាយាមច្នៃប្រឌិតសេចក្តីសុខ
សេចក្តីល្អ បោះបង់សេក្តីព្រួយកង្វល់ សេក្តីទុក្ខក្រៀមក្រំទៅឲ្យផុត
ពីជីវិត។

ការពិចារណានិងការសម្រេចចិត្ត

77 ការពិចារណាជារឿងល្អ តែបើពិចារណាច្រើនហួសពេក ក៏នឹងធ្វើឲ្យយើងវង្វេងវង្វាន់ មិនអាចចំណែកត្រូវខុស វង្វេងទិសខុសផ្លូវបានដូចគ្នា។

សុំនពៅ

មុននឹងសម្រេចចិត្តធ្វើអ្វី យើងគួរគិតឲ្យល្អិតល្អន់ជាមុនសិន ត្រូវព្រិះរិះពិចារណាថាវាមានផលល្អផលអាក្រក់ដូចម្តេចខ្លះ មានចំណុចខ្សោយកំហុសឆ្គងត្រង់កន្លែងណា គួរពិចារណាឲ្យបាន 2 ជុំ បើបានចម្លើយដូចគ្នា 2 ដង ក៏ចាប់ផ្តើមធ្វើបានតែម្តង។

តែយើងមិនគួរគិតរំលឹកបញ្ហាដូចគ្នាច្រើនហួសពី 3 លើក ព្រោះការគិតច្រើនៗ អាចធ្វើឲ្យយើងវង្វេងវង្វាន់ ចំណែកខុស ចំណែកត្រូវមិនចេញ គួរគិតរំលឹកមួយលើក ហើយត្រួតពិនិត្យខុសត្រូវមួយលើកទៀតក៏ល្មមគ្រប់គ្រាន់ហើយ។

78 មិនគួរត្រចៀកស្រាល វង្វេងជឿសម្តីផ្តេសផ្តាស គួរអត់ធ្មត់រិះគិតឲ្យម៉ត់ចត់ មិនគួរឈ្លោះទាស់ទែងដើម្បីពិសោធន៍ថាខ្លួនឯងត្រឹមត្រូវ គួរល្អិតល្អន់នឹងផឹង គិតពិចារណាយ៉ាងស្ងាត់ៗ។

ចម្លងពីសៀវភៅដាស់តឿនចិត្ត

មនុស្សជាសត្វដែលមានសតិ មានគំនិត ទើបគួរប្រើខ្លួន ក្បាលគិតពិចារណានិងវិនិច្ឆ័យរឿងផ្សេងៗ យ៉ាងម៉ត់ចត់។ ក្នុងជីវិត ប្រចាំថ្ងៃរបស់មនុស្សយើង តែងតែមានរឿងទំនាស់ផ្សេងៗ នានា មានបញ្ហាញឹកញាប់ស្មុគស្មាញ។ មនុស្សកម្លោះក្រមុំច្រើនតែឈាម ក្តៅអារម្មណ៍រូសរាន់ឆេះឆាវ ទ្រាំស្តាប់សម្តីដែលមិនចូលត្រចៀក មិនបានសូម្បីតែមួយមាត់ នរណានិយាយអ្វីមិនត្រូវចិត្តក៏នឹង មោហោក្រោធា ឡូឡាឡោងឡោង ដូច្នេះនឹងធ្វើការងារធំដូចម្តេច បាន? បុរាណពោលថា “បញ្ហាមានរាល់ថ្ងៃ មិនខ្វល់រវល់រមែងមិន កើតរឿង។” មនុស្សយើងសុំត្រឹមឲ្យមានជំហររឹងប៉ឹង នរណានឹងធ្វើ អ្វីយើងបាន?

អារម្មណ៍ នរណាៗ ក៏មានទាំងអស់គ្នានោះឯង តែមិនគួរ បណ្តោយឲ្យវាឡូឡាដោយគ្មានហេតុផល។ អ្នកខ្លះអន្ទពាលខ្លាំង ណាស់ ទាំងដែលដឹងច្បាស់ក្នុងចិត្តថាខ្លួនឯងខុស តែត្រឡប់មិន ព្រមទទួលកំហុស មិនតែប៉ុណ្ណោះថែមទាំងបោះកំហុសឲ្យអ្នកដទៃ ចូលចិត្តប្រកែកយកឈ្នះ មនុស្សប្រភេទនេះ គ្មាននរណារាប់អាន ដាច់ខាត។

យើងគួរតែនឹងផឹង ម៉ត់ចត់ល្អិតល្អន់ទើបត្រឹមត្រូវ ត្រូវ គ្រប់គ្រងអារម្មណ៍ឲ្យបាន គិតពិចារណាឲ្យម៉ត់ចត់ហើយទើបធ្វើ។

79 ក្នុងខណៈដែលអ្នកកាន់សៀវភៅពីរក្បាលទុកក្នុងដៃ កំពុងគិតថាគួរនឹងអានក្បាលណាមុននោះ អ្នកដទៃក៏អានសៀវភៅពីរក្បាលនេះរហូតដល់ចប់ទៅហើយ។

ណាសាន់

ភាពស្ទាក់ស្ទើរជាទម្លាប់មិនល្អម្យ៉ាងដែលជាប់ខ្លួនមនុស្សជាច្រើននាក់ មិនថាធ្វើអ្វីក៏ដោយ មនុស្សជាច្រើនចូលចិត្តត្រៀមផ្លូវគេចទុកជាមុន ទើបក្លាយជាមនុស្សមិនដាច់ខាត ស្ទាក់ស្ទើរមិនហ៊ានសម្រេចចិត្ត ត្រូវចាំប្រឹក្សាអ្នកនោះអ្នកនេះ គិតចូលគិតចេញច្រើនត្រឡប់ នៅទីបំផុតក៏ធ្វើអ្វីមិនសម្រេចសូម្បីម្យ៉ាង។

ប្រសិនបើយើងហ្វឹកហាត់ខ្លួនឲ្យក្លាយជាមនុស្សប្រាកដប្រជា សម្រេចចិត្តហើយមិនប្តូរចិត្ត ពេលប្រឈមមុខជាមួយនឹងបញ្ហា យើងក៏អាចអាស្រ័យភាពដាច់ខាតមកដោះស្រាយបញ្ហាបាន ភាពដាច់ខាតជាកត្តាមួយដែលជួយឲ្យយើងទទួលជោគជ័យ។

ការរឹងខ្លួនឯង

80 មនុស្សយើងមិនគួរឈរបានព្រោះមានមនុស្សចាំគ្រា តែគួរក្រោកឡើងមកឈរបានដោយខ្លួនឯង។

អែនធូនីណា

មនុស្សកម្លោះក្រមុំភ្លើងខ្លាំង ចូលចិត្តសាកល្បង ចូលចិត្តធ្វើ
 អ្វីថ្មីៗ ជានិច្ច តែក៏ទ្រាំចំពោះការសាកល្បងមិនបាន ជួបឧបសគ្គតែ
 បន្តិចក៏រុញរាទៅហើយ ភ្លើងរលត់ឈប់តស៊ូភ្លាមៗ អ្នកខ្លះដល់ថ្នាក់
 បំផ្លាញខ្លួនឯង រឺមិនដូច្នោះក៏បន្ទោសអ្នកនោះបន្ទោសអ្នកនេះ
 រហូតដល់ធ្វើអ្វីមិនសម្រេចសូម្បីម្យ៉ាង ទាំងនេះក៏ដោយសារមនុស្ស
 កម្លោះក្រមុំខ្វះការជឿជាក់នោះឯង។

ការពិត អ្វីៗ ក៏សាកល្បងធ្វើបាន បើមិនសាកល្បង នឹង
 វាយតម្លៃកម្លាំងរបស់ខ្លួនឯងត្រូវរឺ? ថែមទាំងបើមិនធ្វើឲ្យដល់ទី
 បំផុត យើងនឹងដឹងបានដូចម្តេចថាលទ្ធផលវានឹងចេញមកក្នុងរូប
 ណា យើងទើបមិនគួរធ្វើអ្វីពាក់កណ្តាល កាលបើគិតចង់សាកល្បង
 ធ្វើរឿងអ្វីក៏ចូរធ្វើឲ្យដល់ទីបំផុត ជួនកាលយើងអាចនឹងបានជួប
 ជាមួយភាពជោគជ័យប្រភេទស្មានមិនដល់ក៏ថាបាន។

យើងគួរនឹងមានសេចក្តីក្លាហាននិងមានភាពជឿជាក់ក្នុង
 ការប្រឈមមុខជាមួយការពិត។ ជីវិតគឺជាការតស៊ូ សត្រូវគឺជាថ្នាំ
 ពេកម្លាំង ដូច្នេះបរាជ័យខ្លះម្តងម្កាលក៏មិនជាអ្វីនេះណា។ យើង
 មិនគួរអស់សង្ឃឹម តែគួរហ្វឹកហាត់ចិត្តឲ្យក្លាហានអត់ធ្មត់ពីភាព
 បរាជ័យដែលកើតឡើង ដូច្នេះទើបនឹងទទួលជោគជ័យបាន។

**81 កើតជាមនុស្សត្រូវនឹងចេះពឹងកម្លាំងស្នងរបស់ខ្លួនឯង តាំងខ្លួន
ដោយខ្លួនឯង ការពឹងខ្លួនឯងប្រសើរជាងការពឹងបុគ្គលដទៃ។**

ហ៊ុលីនអ៊ី

យើងគួរនឹងមានគម្រោងការសម្រាប់អនាគតរបស់ខ្លួនឯង
ប្រសិនបើបណ្តោយជីវិតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅតាមយថាភូត ប្រើជីវិតកន្លង
ទៅផុតមួយថ្ងៃៗ យ៉ាងប្រាសចាកគោលដៅ ជីវិតរបស់យើងក៏
ប្រហែលនឹងមរណាទៅដោយមិនខុសគ្នាអ្វីពីដើមរុក្ខជាតិ។

យើងគួរនឹងសាងអនាគតរបស់ខ្លួនឯងឲ្យស្រស់បស់
រុងរឿង ដើម្បីអនាគតរបស់យើង យើងទើបត្រូវឧស្សាហ៍ប្រឹង
ប្រែង ត្រូវតស៊ូអត់ធ្មត់ ត្រូវពឹងខ្លួនឯង កុំសង្ឃឹមពឹងអ្នកដទៃខ្លាំង
ពេក ព្រោះក្នុងលោកនេះគ្មាននរណាឡើយដែលព្រមជួយសង្គ្រោះ
យើងគ្រប់ពេលវេលា។ ការសង្ឃឹមពឹងអ្នកដទៃទើបដូចការខ្ចីច្រមុះ
អ្នកដទៃដកដង្ហើម នឹងស្រួល សុវត្ថិភាព គង់វង់ មានកិត្តិយសស្មើ
នឹងដកដង្ហើមដោយរន្ធច្រមុះរបស់ខ្លួនឯងបានរឺ? ចាំទុកថា អនាគត
ក្តាប់នៅក្នុងដៃរបស់យើងខ្លួនឯង មិនមែនព្រហ្មលិខិតទេ។

**82 ព្រះជាម្ចាស់នឹងជួយសង្គ្រោះតែបុគ្គលដែលចេះជួយខ្លួន
ប៉ុណ្ណោះ។**

បេនចាមីន ប្រាងហ្គីន

សេចក្តីស្រឡាញ់របស់ព្រះគឺនិរន្តរភាព មិនមែនជាសេចក្តីស្រឡាញ់ដែលលំអៀងរឺជ្រើសរើសស្រឡាញ់ស្អប់។ ព្រះជាម្ចាស់ជួយសង្គ្រោះតែមនុស្សដែលចេះជួយខ្លួនឯងប៉ុណ្ណោះ ប្រសិនបើយើងរុញរាអស់កម្លាំងចិត្តហើយ ព្រះជាម្ចាស់ក៏មិនដឹងថានឹងជួយយើងដូចម្តេចបាន។

ពួកយើងគ្រប់គ្នាប្រសិនបើត្រូវការកម្លាំងជួយសង្គ្រោះ ត្រូវការព្រលឹងនិងកម្លាំងចិត្ត ក៏មានតែត្រូវចាប់ផ្តើមពីដៃទាំងពីររបស់ខ្លួនឯងជាមុន មានតែដូច្នេះប៉ុណ្ណោះទើបនឹងឆាប់រហ័សបំផុត និងជឿជាក់បានបំផុត។ ពេលយើងបានពុះពារព្យាយាមមួយរយៈកម្លាំងគាំទ្រពីខាងក្រៅក៏នឹងមកជួយយើងខ្លួនឯង។

83 រាប់តាំងពីអតីតរហូតមកទល់បច្ចុប្បន្ន បុគ្គលដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញទាំងឡាយម្នាក់ៗ ទទួលជោគជ័យព្រោះហ៊ានពុះពារឧបសគ្គ។ ក្នុងលោកនេះគ្មានអ្វីដែលបានមកដោយមិនបាច់ចំណាយកំលាំងកំហែង ដូច្នេះ ការពឹងកំលាំងស្ម័គ្ររបស់ខ្លួនឯង ទើបជានយោបាយដែលល្អបំផុត។

ហែមប៊ើរ

ពិតមែនហើយ ការពឹងកំលាំងស្ទង់ខ្លួនឯងជារឿងដែលល្អ
បំផុត បើគិតតែរើរវាយ មិនបុកមិនសម្រុកចូល អ្នកដែលខាតទុនក៏
គឺខ្លួនយើងខ្លួនឯង។

ភាពជោគជ័យមិនមែនជារឿងដែលបានមកដោយហេងរឺ
សំណាង បើខ្វះចិត្តគំនិតដែលរឹងប៉ឹងអត់ធ្មត់ ខ្វះសេចក្តីព្យាយាម រឺ
ទ្រាំចំពោះការវាយប្រហារមិនបាន រឺមិនហ៊ានពិជិតសេចក្តីទុក្ខ
លំបាក យើងក៏នឹងបរាជ័យយ៉ាងមិនបាច់សង្ស័យ។ ផ្ទុយទៅវិញ បើ
យើងកាន់យកគតិ “សេចក្តីព្យាយាមនៅទីណា ភាពជោគជ័យនៅទី
នោះ។” ហ៊ានសម្រុក ហ៊ានស្វ័យការពិត ឧស្សាហ៍ប្រឹងប្រែង ភាព
ជោគជ័យក៏នឹងក្លាយជារបស់យើងយ៉ាងពិតប្រាកដ។

84 គួរតែជ្រាបយើងទៅដែលជាអ្នកចាត់ការបរិស្ថាន មិនមែនជាអ្នក
ដែលត្រូវបរិស្ថានចាត់ការនោះទេ។ ពេលយើងបែរមុខចូលរកពន្លឺភ្លឺ
ស្វាង ស្រមោលឯងរំពៃមែងធ្លាក់នៅផ្នែកខាងក្រោយ។

ម៉ាជិន

ការជួយខ្លួនឯងជាគោលនៃភាពជោគជ័យ ដូច្នេះបរិស្ថាន
នឹងល្អរឺមិនល្អទើបគ្មានផលប៉ះពាល់ចំពោះឧត្តមគតិរបស់យើង។
យើងគួរពេញចិត្តជីវិតការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ខ្លួនឯង កុំយកជីវិតរបស់
ខ្លួនឯងទៅប្រៀបធៀបជាមួយនឹងអ្នកដទៃ។ គន្លឹះនៃភាពជោគជ័យ

រីបរាជ័យក្នុងតួនាទីការងារនោះ អាស្រ័យនៅលើសេចក្តីអត់ធ្មត់
របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ បើយើងមិនខ្លាចឧសគ្គ ដូលហើយហ៊ានក្រោក
ឡើងមកជាថ្មី ភាពជោគជ័យក៏នឹងក្លាយជារបស់យើងយ៉ាងពិត
ប្រាកដ។

ណាប៉ូលេអុង ពោលថា “ពាក្យថាគ្មានឪកាស ជាលេស
ដោះសារដ៏ល្អបំផុតរបស់មនុស្សទន់ខ្សោយ។” ដូចគ្នានឹងមនុស្ស
ខ្ជិលច្រអូសតែងសំអាងថា “ធ្វើមិនបានព្រោះសភាពបរិស្ថាន
លំបាកលំបិនខ្លាំង។” យើងគេម្នាក់ៗ ជ្រាបច្បាស់ថាឪកាសជារបស់
មនុស្សឧស្សាហ៍។ សេចក្តីទុក្ខលំបាកជាមេរៀនសាកល្បងយ៉ាងល្អ
បំផុតសម្រាប់បុគ្គលក្លាហាន។ សភាវគតិរបស់មនុស្សក៏គឺ ត្រៀម
រួចរាល់ក្នុងការតស៊ូរើបម្រាស់ដើម្បីឲ្យរួចផុតពីសភាពការណ៍ដែល
លំបាកលំបិន។ មើលឧទាហរណ៍ឆេកស្លូវ៉ា អ្នកនិពន្ធដ៏អស្ចារ្យ
របស់ពិភពលោកទៅមើល ដំបូងឡើយគាត់គ្រាន់តែជាអ្នកអូស
រទេះសេះមុខរោងភាពយន្តតែប៉ុណ្ណោះ រឺអេឌីសាន់ អ្នកផលិតដ៏
មានឈ្មោះល្បីរន្ទឺលោក ដើមឡើយគាត់ក៏គ្រាន់តែជាអ្នកលក់
កាសែតលើរថភ្លើងប៉ុណ្ណោះ។

ឧទាហរណ៍ទាំងនេះសុទ្ធតែពិសោធន៍ឲ្យយើងឃើញច្បាស់
ថា មនុស្សដែលកើតនិងធំធាត់មកជាមួយសភាពបរិស្ថានដែលរឹត
តែលំបាក ចិត្តតស៊ូក៏រឹតតែខ្ពស់ រឹតតែតស៊ូ ភាពជោគជ័យក៏រឹតតែ
ច្រើន។ មនុស្សដែលមានភាពជឿជាក់លើខ្លួនឯងតែងតែមាន
បាដិហារិយ៍ អាចប្តូរភាពទន់ខ្សោយឲ្យក្លាយជាភាពរឹងមាំ ប្តូរភាព

ធម្មតាសាមញ្ញឲ្យក្លាយជាភាពអស្ចារ្យ ដូច្នេះ បើយើងមានប្រណិ
ធានដ៏ប្រាកដប្រជា មានភាពជឿជាក់ដែលមិនរង្គោះរង្គើ ទោះបី
សភាពបរិស្ថានលំបាកប៉ុណ្ណាក៏រារាំងយើងមិនបាន។

ការត្រួតពិនិត្យនិងការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង

85 បើយើងអាចវិភាគវិះគន់ខ្លួនឯងយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ត្រង់តាមការពិត
ហ៊ានត្រួតពិនិត្យខ្លួនឯង ព្រមទទួលកំហុសរបស់ខ្លួនឯង កំចាត់
ចោលនូវចំណុចខ្សោយរបស់ខ្លួនឯងហើយ នឹងនៅមានសត្រូវណា
ដែលយកឈ្នះមិនបានទៀតទៅ?

ចៀងខែឆោក

មិនមែនមនុស្សគ្រប់គ្នាក្នុងលោកនេះអាចធ្វើជា
ប្រធានាធិបតី ហើយមិនមែនគ្រប់គ្នាអាចជាសេដ្ឋីពាន់លាន ហ្នឹត
រមែងវែងជាងធ្លាប់ នេះជារឿងធម្មតា រឿងសំខាន់គឺត្រូវស្គាល់ខ្លួន
ឯង។ បើយើងអាចវាយតម្លៃខ្លួនឯងបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ហើយចេះ
ប្រើបរិស្ថានឲ្យកើតប្រយោជន៍យ៉ាងសមរម្យ ចេះដាក់ខ្លួនឲ្យសម
នឹងឋានៈ ទោះបីប្រកបអាជីពអ្វីក៏ដោយ យើងក៏នឹងមានសេចក្តី
សុខជាមួយជីវិត អាចទទួលជោគជ័យ សាងភាពចម្រើនរុងរឿង
ដល់សង្គមបាន។

យើងគួរដឹងចំណុចខ្សោយរបស់ខ្លួនឯង តែមិនមែននាំចំណុច
ខ្សោយទាំងនោះមកជាលេសសំអាងក្នុងការគ្រប់គ្រងខ្លួនឯងអំពី
ចិត្តគំនិតដែលមិនស្រលាញ់ភាពឈានមុខ។

កើតជាមនុស្សត្រូវព្រមទទួលការពិត ទើបអាចកំចាត់ចំណុច
ខ្សោយរបស់ខ្លួនឯងឲ្យថយតិចចុះ ហើយពង្រីកចំណុចល្អរបស់ខ្លួន
ឯងឲ្យជាសមត្ថភាពពិសេស។ បុគ្គលដែលមានចិត្តគំនិតសម្បូរ
បែបល្អ នឹងមិនឈ្លក់វង្វេងខ្លួនឯង មិនគិតរើរវាយ តែនឹងឧស្សាហ៍
ប្រឹងប្រែង ទទួលការប្រឈមបញ្ហារបស់ជីវិតយ៉ាងមិនរួញរា មាន
ជីវិតយ៉ាងមានសេចក្តីសុខ នឹងទទួលជោគជ័យ។

86 គុណតម្លៃរបស់ភាពជាមនុស្ស មិនមែនស្ថិតនៅលើថាគេ “មាន” អ្វី រឺ “ធ្វើ” អ្វី តែស្ថិតនៅលើថាគេជាមនុស្សបែបណា។

អេមិលេ

មានមនុស្សនិយាយថាពិភពលោកនេះយោរយៅណាស់
សម្តីនេះមានផ្នែកខ្លះជាការពិតខ្លះ តែបើមើលពីជ្រុងមួយទៀត
ពិភពលោកនេះក៏យុត្តិធម៌ល្អដូចគ្នា ព្រោះថាមានតែមនុស្សដែល
រឹងប៉ឹងពីងខ្លួនឯង ស្រលាញ់ភាពឈានមុខប៉ុណ្ណោះ ទើបនឹងមាន
កិត្តិយសនិងបានទទួលថ្លៃតបស្នង ចំណែកមនុស្សដែលមិនស្វែង
រកភាពឈានមុខក៏នឹងត្រូវបានដាក់ទោសយ៉ាងសក្តិសម។

នូ ចំណាន

ក្នុងជីវិតរបស់មនុស្សយើង គ្រប់គ្នាម្នាក់ៗ មានឪកាសក្នុង
 ការទទួលជោគជ័យដូចៗ គ្នាទាំងអស់ តែនឹងទទួលជោគជ័យតិចរឺ
 ច្រើននោះអាស្រ័យនៅលើខ្លួនឯងជាសំខាន់ កត្តាដែលបណ្តាលឲ្យ
 មនុស្សម្នាក់ឈានឡើងមកឈរនៅលើចំនុចខ្ពស់បំផុតរបស់ពិភព
 លោកបានក៏គឺ ការតស៊ូពុះពារហើយនឹងសេចក្តីព្យាយាមរបស់គេ
 នោះឯង។ តំណែងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងសង្គមមិនធ្លាប់ជារបស់មនុស្ស
 ខ្ជិលច្រអូសឡើយ ព្រះជាម្ចាស់ប្រទានអំណោយធំបំផុតដល់
 មនុស្ស នោះគឺភាពឧស្សាហ៍ព្យាយាម ប្រសិនបើគិតតែពីអង្គុយៗ
 ដេកៗ រងចាំរាជរថមកឈប់ទទួល ទោះបីចារងចាំរហូតដល់ថ្ងៃ
 ស្លាប់ក៏មិនសមបំណង។

87 ការភ្ញាក់រលឹកចំពោះកំហុសឆ្គងប្រៀបដូចជាកញ្ចក់មួយផ្ទាំង
 ដែលអាចឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យយើងឃើញនូវកំហុសឆ្គងរបស់ខ្លួនឯងយ៉ាង
 ច្បាស់លាស់ ហើយធ្វើឲ្យយើងមានឪកាសបានកែខែកំហុសឆ្គងឲ្យ
 ត្រឹមត្រូវឡើងវិញ។

Heinrich Heine

កវីជនជាតិអាល្លឺម៉ង់ គ.ស. 1797-1856

កត្តាដែលធ្វើឲ្យមនុស្សមានភាពជាមនុស្សក៏គឺ មានហេតុ
 ផល មានអារម្មណ៍នឹកគិត។ តែមនុស្សទោះបីមានហេតុផល មាន
 អារម្មណ៍នឹកគិតគ្រប់គ្នា ហេតុអ្វីអ្នកខ្លះទើបជាមនុស្សល្អ ជាទី

ស្រលាញ់របស់អ្នកដទៃ អ្នកខ្លះជាមនុស្សអាក្រក់ជាទីស្អប់ខ្ពើម
របស់អ្នកដទៃទៅវិញ? ភាពផ្សេងគ្នារបស់បុគ្គលទាំងពីរប្រភេទនេះ
ស្ថិតនៅលើថាបុគ្គលម្នាក់នោះចេះត្រួតពិនិត្យខ្លួនឯង ធ្វើខុសហើយ
ចេះភ្ញាក់រលឹករឺទេ។

ការភ្ញាក់រលឹកគឺជាបេះដូងរបស់ការដុះខាត់ខ្លួនឯង ជាកម្ម
ការដែលវិនិច្ឆ័យថាបុគ្គលម្នាក់នោះមានសតិសម្បជញ្ញៈ មានគុណ
ធម៌រឺទេ។ បុគ្គលដែលមិនចេះភ្ញាក់រលឹកនឹងក្លាយជាបុគ្គលដែលមិន
ចេះឲ្យអភ័យអ្នកដទៃ ហើយនឹងជាមនុស្សដែលមិនស្គាល់ខ្លួនឯង
មិនស្គាល់អ្នកដទៃ។ អង្គភាពណាមានសមាជិកដូច្នេះ នឹងច្របូក
ច្របល់រំលំវាយមិនចេះចប់មិនចេះហើយ។

សម្រាប់ប្រាជ្ញហើយ ពេលធ្វើការងាររួចសព្វគ្រប់ទៅមួយ
គេនឹងត្រួតពិនិត្យយ៉ាងល្អិតល្អន់ កែប្រែសម្រួលការងារធម្មតាៗ
មួយនោះឲ្យវិចិត្រប្រដូចជាសិល្បៈមានគុណតម្លៃ។ តែសម្រាប់
មនុស្សដែលចូលចិត្តប្រើអារម្មណ៍ ក្រៅពីមិនព្រមត្រួតពិនិត្យខ្លួន
ឯងហើយ ថែមទាំងចូលចិត្តរុះរើរឿងដែលកន្លងហើយ ចូលចិត្ត
សងគំនុំដោយមិនរំពឹងដល់ផលខូចខាត ចូលចិត្តពង្រីករឿងតូចឲ្យ
ក្លាយជារឿងធំ ធ្វើរឿងធំឲ្យរីករាលដាលរហូតកែខែដោះស្រាយមិន
បាន លទ្ធផលចុងក្រោយក៏ធ្វើឲ្យខ្លួនឯងនិងញាតិមិត្តត្រូវឈឺចាប់។

បុរាណលោកពោលថា “មុននឹងស្តីថាអ្នកដទៃ សុំឲ្យមើល
ខ្លួនឯងជាមុន។” ប្រសិនបើមនុស្សគ្រប់គ្នាប្រតិបត្តិតាមពាក្យប្រៀន

ប្រដៅនេះ អង្គការ សង្គម និងប្រទេសជាតិ ក៏នឹងមានតែសេចក្តី
សុខសេចក្តីចម្រើន។

88 ពេលមើលចំណុចខ្សោយរបស់គេហើយ ក៏គួរមើលចំណុចល្អរបស់
គេផងដែរ។ ពេលចាំចំណុចខូចខាតរបស់គេបានហើយ ក៏ត្រូវចាំចំណុច
ល្អរបស់គេបានដូចគ្នា។ ត្រូវជ្រាបចំណុចល្អរបស់ខ្លួនឯងនិងជ្រាបចំណុច
ខ្សោយរបស់ខ្លួនឯង។ ត្រូវគិតដល់ចំណុចលេចធ្លោរបស់ខ្លួនឯងនិង
ចំណុចខ្វះខាតរបស់ខ្លួនឯង។

រ៉ុងស៊ុនចាំង

មនុស្សយើងកាលបើមានចំណុចល្អក៏រមែងមានចំណុចអាក្រក់
ពិតប្រាកដ ចំណុចល្អជារឿងដែលគួរឲ្យមោទនភាព តែបើយើងវាយ
តម្លៃចំណុចល្អរបស់ខ្លួនឯងខ្ពស់ហួសពេក យើងក៏នឹងក្លាយជាឆ្អឹង
ឆ្អែកអាក្រក់ ចូលចិត្តមើលងាយអ្នកដទៃ។

សម្រាប់ចំណុចខ្សោយនោះត្រូវបំបិទគួរឲ្យខ្លាចណាស់ណា
ទេ នឹងខ្លាចត្រឹមតែថាខ្លួនឯងមិនចេះភ្ញាក់រលឹក មិនព្រមកែប្រែ
សម្របសម្រួលចំណុចខ្សោយកង្វះខាត ធ្វើឲ្យជាប់ជានិស្ស័យក្លាយ
ជាមនុស្សមិនល្អទៅ។

សតិបញ្ញារបស់មនុស្សយើងឃ្លាតគ្នាមិនឆ្ងាយណាស់ណា
ទេ ក្រៅពីអច្ឆរិយៈនិងមនុស្សបញ្ញាអន់ប៉ុណ្ណោះដែលមានអែយូរ

ឆ្ងាយគ្នាខ្លាំងណាស់ មនុស្សទូទៅនឹងមានអែយ្យូប្រហាក់ប្រហែល
គ្នាណាស់ តែហេតុអ្វីអ្នកខ្លះទទួលជោគជ័យក្នុងជីវិតយ៉ាងស្រស់
ត្រកាលក្នុងខណៈដែលមនុស្សជាច្រើននាក់ទៀតជួបតែភាពបរា
ជ័យ? គំនូចគន្លឹះសម្រាប់បញ្ហានេះក៏គឺ តើយើងស្គាល់ខ្លួនឯង
ច្បាស់ល្អឬទេ?

ការស្គាល់ខ្លួនឯងក៏គឺ ចេះវាយតម្លៃសតិបញ្ញានិងសមត្ថ
ភាពរបស់ខ្លួនឯងយ៉ាងត្រឹមត្រូវនិងតឹងរឹង ថែមទាំងហ៊ានពង្រីក
សក្តានុពលលាក់កំបាំងនៅក្នុងខ្លួនឯងយ៉ាងពេញទី បន្ទាប់ពីនោះ
ដាក់គោលដៅនឹងពុះពារតស៊ូយ៉ាងមុះមុត។ សេក្តីព្យាយាមគឺជា
គោលការណ៍នានានូវភាពជោគជ័យ លទ្ធផលនេះកើតចេញពីការ
សន្សំរបស់កាលវេលា។

អ្នកខ្លះជាប់និស្ស័យដែលមិនល្អម្យ៉ាង គឺចិត្តធំ ដាក់គោល
ដៅខ្ពស់ហួសកម្លាំង និយាយងាយៗ ក៏គឺ មិនស្គាល់ខ្លួនឯង មិន
ស្គាល់កាលទេសៈ មិនចេះក្តោបឪកាស រវល់តែស្ទាក់ស្ទើរ វេលា
និងឪកាសល្អៗ ទើបកន្លងផុតទៅរឿយៗ នៅទីបំផុតក៏មិនទទួល
ជោគជ័យអ្វីៗ ទាំងអស់ ពិតជាគួរឲ្យឈឺចិត្តណាស់។

89 មេរៀនដែលល្អបំផុតសម្រាប់ខ្ញុំ សុទ្ធតែបានមកពីកំហុសឆ្គងនិង
បរាជ័យរបស់ខ្លួនឯង។ ភាពល្ងង់ខ្លៅនិងកំហុសឆ្គងក្នុងអតីត នឹង
ក្លាយជាសតិបញ្ញាហើយនឹងភាពជោគជ័យក្នុងអនាគត។

Maria Edgeworth

ឧបនិស្ស័យនិងការប្រព្រឹត្តិរបស់មនុស្សម្នាក់ឈានមុខ
ឡើងវិញទេ? បញ្ហានេះសន្តានបេះដូងជារឿងរង តែការត្រួតពិនិត្យ
កំហុសឆ្គងនេះតើសំខាន់ជាង។ ភាសិតលោកពោលថាដំរីជើងបួន
នៅមានក្លាត់ អ្នកប្រាជ្ញចេះស្ទាត់នៅមានភ្លេច កើតជាមនុស្ស
នរណាខ្លះដែលមិនធ្លាប់ធ្វើខុស នរណាខ្លះដែលមិនមានចំនុច
ខ្សោយកង្វះខាត? ដូច្នេះការធ្វើខុស ការមានចំនុចខ្សោយខ្វះខាត
ទើបមិនមែនជារឿងប្លែក បញ្ហាស្ថិតនៅលើថាពេលធ្វើខុសហើយ
ព្រមទទួលខុសវិញទេ? ហ៊ានកែខ្សែត្រឹមត្រូវវិញទេ?

ការរលឹកកំហុសនិងកែប្រែចំនុចខ្សោយកំហុសឆ្គងទើប
មានភាពសំខាន់ចំពោះអនាគតរបស់មនុស្សម្នាក់ក្រៃលែង ថែម
ទាំងមានផលចំពោះសង្គមយ៉ាងធំធេង ដូច្នេះទើបយើងគួរឆ្លៀត
ពេលវេលាមួយថ្ងៃបន្តិច ធ្វើការត្រួតពិនិត្យខ្លួនឯងថាធ្វើខុសអ្វីខ្លះ
មានចំនុចខ្សោយកង្វះខាតត្រង់ណា ហើយកែប្រែឲ្យត្រឹមត្រូវចុះ។

90 ការសន្សំសំចៃជាកំណប់ទ្រព្យរបស់អ្នកក្រ ហើយនឹងជាភាព
ឆ្លៀវឆ្លាតរបស់អ្នកមាន។

Alexandre Dumas Pere

យើងតែងគិតថាបុគ្គលគ្មានប្រាក់គឺជាអ្នកក្រ អ្នកមានប្រាក់ គឺជាអ្នកមាន តែការពិតហើយក្នុងលោកនេះគ្មានអ្វីក្រឃាំងពិត ប្រាកដ ហើយគ្មានអ្វីមានស្តុកស្តម្ភឃាំងពិតប្រាកដ។

ប្រសិនបើអ្នកក្រពេញចិត្តក្នុងរបស់ដែលខ្លួនឯងមានគេ រមែងមិនផ្សេងគ្នាអីពីអ្នកមាន ទំនងដូចគ្នា បើអ្នកមានមិនពេញចិត្ត ក្នុងរបស់ដែលខ្លួនឯងមាន គេក៏មិនផ្សេងគ្នាអីពីអ្នកក្រ។ ក្រៅពីនេះ ភាពស្តុកស្តម្ភដ៏ពិតប្រាកដនៅមិនបានមានន័យដល់មាសប្រាក់ ត្រឹមតែម្យ៉ាង តែបានដល់ការធ្វើសេក្តីល្អផ្សេងៗ ពោលគឺ ប្រសិនបើ ត្រូវការជ្រាបថាបុគ្គលម្នាក់នេះមានរឺមិនមាន ក៏ត្រូវមើលថាគេគិតអ្វី ធ្វើអ្វី មិនមែនមើលត្រឹមតែថាគេមានអ្វីប៉ុណ្ណោះទេ។ ដូចជា សេដ្ឋី ដែលមានប្រាក់រាប់រយលានតែនៅល្មោភលោភលន់ ចង់បានមិន មានទីបំផុត ទើបត្រូវបង្វិលប្រាក់ រកប្រាក់រមូលខ្លួន មានប្រាក់ ប៉ុន្មានក៏មានអារម្មណ៍ថាមិនគ្រប់គ្រាន់ប្រើ សេដ្ឋីបែបនេះត្រូវហៅ ថាអ្នកក្រទើបត្រឹមត្រូវ។ តែអ្នកក្រខ្លះក្រព្រោះប្រកាន់ខ្ជាប់ឧត្តម គតិ ជាមនុស្សស្មោះត្រង់សុចរិត មិនធ្លាប់រៀបចំ មិនធ្លាប់ឆក់ ឪកាស មិនធ្លាប់យកប្រៀបអ្នកដទៃ ថែមទាំងមានអារម្មណ៍ពេញ ចិត្តចំពោះជីវិតដែលសាមញ្ញរាបងាយ ចេះប្រើជីវិតយ៉ាងសន្សំសំចៃ សមឋានៈ អ្នកក្រដូច្នេះចាត់ទុកជាអ្នកក្រដែលមានស្តុកស្តម្ភ។

91 រឿងកើតកុំប្រឆើយ រឿងកន្លងកុំតប្រឆើយ រឿងច្រើនកុំមូមៅ។

ចម្លងពីសៀវភៅ “ជីវិតស៊ីវិល”

ជីវិតនឹងរលូនបាន មុនដំបូងត្រូវចេះរៀបចំលំដាប់ការ
ដំណើរជីវិតប្រចាំថ្ងៃហើយនឹងការងារឲ្យមានរបៀបរៀបរយព្រម
ទាំងមានវិន័យ ត្រូវចេះកែតម្រូវថាអ្វីសំខាន់ជាគោល អ្វីសំខាន់ជា
រង។ បណ្តុះនិស្ស័យដែលអាចរៀបចំការងារផ្សេងៗ តាមភាពធ្ងន់
ស្រាល។ ការធ្វើការងារយ៉ាងមានលំដាប់លំដោយដូច្នេះ នឹងជួយ
ឲ្យការងាររបស់យើងបានផលជាទីពេញចិត្តខ្លាំងឡើង។

ពេលចេះផ្ទេរខួរក្បាលឲ្យដល់ការងារដែលមានភាពសំខាន់
ជាគោល យើងក៏មិនខូចពេលវេលាដ៏មានតម្លៃឲ្យដល់រឿងគ្មានខ្លឹម
សារ។ បើធ្វើបានដូច្នេះ ជីវិតរបស់យើងក៏នឹងមិនបាត់បង់ខ្លឹមសារ
ហើយនឹងមានស្មារតីជាច្រើនទៀត។

92 មនុស្សយើងគួរនឹងមានមោទនភាពចំពោះខ្លួនឯងតាំងពីក្មេង។

បណ្ឌិត សុនយ៉ាត់សេន

គោលការមូលដ្ឋានក្នុងភាពជាមនុស្សក៏គឺ ត្រូវចេះ
ស្រលាញ់ខ្លួនឯងជាលំដាប់ដំបូង។ មនុស្សដែលមិនចេះស្រលាញ់
ខ្លួនឯងតែងតែធ្វើខ្លួនអាក់ស្រែ មិនជាទីនិយមចូលចិត្តរបស់អ្នកដទៃ
ដូច្នេះ ទើបមិនអាចធ្វើការងារធំបាន។

មនុស្សដែលចេះស្រលាញ់ខ្លួនឯងរមែងមានមោទនភាព
ចំពោះខ្លួនឯង។ ពេលមានមោទនភាពចំពោះខ្លួនឯងក៏នឹងកើតភាព

ជឿជាក់ចំពោះខ្លួនឯង។ ពេលមានភាពជឿជាក់ចំពោះខ្លួនឯង ក៏
អាចទទួលជោគជ័យក្នុងគ្រប់រឿង។

**93 ចង់ឲ្យអ្នកដទៃប្រតិបត្តិចំពោះយើងដូចម្តេច យើងក៏គួរប្រតិបត្តិ
ចំពោះអ្នកដទៃដូច្នោះ នេះគឺជាក្រឹត្យក្រមហើយនឹងហេតុផល។**

ចម្លងពីសៀវភៅ “ថែទាំសុខភាព”

យើងតែងតែសម្លឹងមើលឧបនិស្ស័យរបស់ខ្លួនឯងនិងអ្នក
ដទៃដោយទស្សនៈដែលផ្សេងគ្នា លើកឧទាហរណ៍ដូចជា បើអ្នក
ដទៃធ្វើបែបនោះ យើងក៏ថាអ្នកដទៃឆ្លើងឆ្នែងអួតអាង តែបើជាខ្លួន
យើងខ្លួនឯង យើងបែរជានិយាយថានេះជាការគោរពចំពោះខ្លួនឯង
។ យើងថាអ្នកដទៃមិនទាន់សម័យរឹងរូស តែបើជាខ្លួនយើងខ្លួនឯង
យើងបែរជានិយាយថាយើងជាមនុស្សនឹងផឹងគង់វង់ រឺថាអ្នកដទៃ
ក្រឡាប់ក្រឡកមានល្បិចកល តែបើជាខ្លួនយើង បែរជានិយាយថា
នេះគឺជាលក្ខណៈចេះបត់បែនតាមកាលទេសៈ ចេះសម្របខ្លួន។
យើងថាអ្នកដទៃពូកែអួតចូលចិត្តរករឿង តែសរសើរខ្លួនឯងថាជា
មនុស្សស្រលាញ់យុត្តិធម៌។ យើងថាអ្នកដទៃចិត្តឆោឆោរឆាប់មួមៅ
តែសរសើរខ្លួនឯងថាជាចំបាផ្កា។ ជាការពិតយើងថាអ្នកដទៃ
ខ្វះខ្មោយ តែសរសើរខ្លួនឯងថាមានភាពជាអ្នកក៏ឡាចិត្តទូលាយ។
យើងថាអ្នកដទៃគ្មានខ្លឹមសារ តែសរសើរខ្លួនឯងថាបើកចំហត្រង់

ទៅត្រង់មក។ យើងថាអ្នកដទៃអាត្មានិយម តែបែរជាវាយតម្លៃខ្លួនឯងថាចេះស្រលាញ់ខ្លួនឯង។ យើងថាអ្នកដទៃក្រឡើងក្រឡាប់ តែបែរជាសរសើរខ្លួនឯងថា រីករាយមានជីវិតជីវា។ យើងថាអ្នកដទៃកាចសាហាវ តែបែរជាសរសើរខ្លួនឯងថាគ្លាហាន ។ល។ ទាំងអស់នេះសុទ្ធតែជាការបោកប្រាស់ខ្លួនឯងដែលទទួលជោគជ័យយ៉ាងក្រៃលែង។

យើងគួរនឹងមើលការពិតដោយទស្សនៈដែលទៀងត្រង់ កុំចូលដៃជាមួយខ្លួនឯង កុំអគតិ ហើយយើងនឹងឃើញថាជុំវិញខ្លួនយើងមានមិត្តច្រើនឡើង។

94 សុភាពជនសុខចិត្តលះបង់ ទើបធ្វើដំណើរម៉ឺនលីដោយប្រាសចាកឧបសគ្គ។ មនុស្សថោកទាបចូលចិត្តរករឿង ជើងនៅមិនទាន់ប៉ះថ្នល់ ផ្លូវក៏ចាស់ទៅហើយ។

អ៊ុំម៉ង

មនុស្សយើងត្រូវធ្វើការរកស៊ីនៅក្នុងសង្គម ទើបគេចរសការប្រកួតប្រជែងមិនផុត។ កាលមនុស្សមិនអាចគេចចេញពីសង្គមទៅប្រើជីវិតរស់នៅតែម្នាក់ឯង មនុស្សទើបចាំបាច់ត្រូវធ្វើការរួមជាមួយនឹងអ្នកដទៃ ។ ក្នុងការធ្វើការងាររួមជាមួយនឹងអ្នកដទៃនោះរមែងកើតការប្រៀបធៀបឡើង យូរថ្ងៃទៅ យើងក៏មើលឃើញខ្លួន

ឯងថានរណាឆ្លាត នរណាល្ងង់ នរណាពូកែ បញ្ញាអន់ នរណា
ខ្ពង់ខ្ពស់ នរណាថោកទាប។

សម្រាប់មនុស្សឆ្លាតនោះ វិធីសាស្ត្រយកឈ្នះសត្រូវគឺ “ប្រើ
ទន់ទប់រឹង” ជាផ្នែកសុខចិត្តបន្ទាបបន្ថន់សិនដើម្បីយកឈ្នះចិត្ត
សត្រូវ ដោយវិធីសាស្ត្រដូច្នេះ គេមិនចាំបាច់ត្រូវដល់ទេ មិនចាំបាច់
ត្រូវលះបង់សាច់ឈាមក៏ដល់ច្រាំងបានយ៉ាងស្រួល។ ខុសពី
មនុស្សចិត្តចង្អៀតអាត្មានិយម មិនព្រមចាញ់ប្រៀបសូម្បីតែបន្តិច
មនុស្សដូច្នេះអាចនឹងដល់ច្រាំងបានដូចគ្នា តែក៏ប្រហែលត្រូវបែក
ក្បាលបែកក្បូងរឺមិនដូច្នោះរឺកលរិការ ជ័យជំនះដូច្នេះមានតម្លៃមាន
ន័យសម្រាប់ជីវិតដូចម្តេច?

**95 មិនកតញ្ញចំពោះបុព្វការី សំពះព្រះសំពះទេព្តាទៅក៏ឥត
ប្រយោជន៍។ បងប្អូនបែកបាក់សាមគ្គីគ្នា សេពគប់មិត្តភក្តិទៅក៏ឥត
ប្រយោជន៍។**

ភាសិតចិន

កតញ្ញកតវេទីជាឫសគល់នៃគុណធម៌ សង្គមនឹងស្ងប់សុខ
ឬទេ ប្រទេសជាតិនឹងចម្រើនរុងរឿងឬទេ សុទ្ធតែអាស្រ័យនៅលើ
គុណធម៌មួយនេះឯង។

ជនជាតិចិនពោលថា “តុងឈិនមកពីកូនកតញ្ញ” ខុងជី
ពោលថា “ត្រូវដុះខាត់ការគិតចិត្តគំនិតខ្លួនឯងឲ្យល្អជាមុនសិន
ក្រុមគ្រួសារទើបនឹងមានសេចក្តីសុខ ប្រទេសជាតិទើបនឹងស្ងប់
សុខ ពិភពលោកទើបមានសន្តិសុខ។”

សព្វថ្ងៃនេះ ចិត្តគំនិតរបស់មនុស្សយើងស្រុតធ្លាក់ទាប កូន
កតញ្ញកម្ររកខ្លាំងណាស់ សីលធម៌រាប់ថ្ងៃចាំតែនឹងបាត់ស្លាត់ស្លូត
ទៅ ចិត្តមនុស្សមិនបរិសុទ្ធម៌តំបត់ដូចមនុស្សសម័យមុន ឃើញ
ហើយពិតជាគួរឲ្យរន្ធត់ណាស់។ មនុស្សចាស់ជរាត្រូវបានបោះបង់
ចោលឲ្យរស់នៅយ៉ាងគួរឲ្យអាណិតព្រោះកូនចៅមិនក្រឡេកមើល
។ បងប្អូនកាប់សម្លាប់គ្នាឯងព្រោះដណ្តើមផលប្រយោជន៍ ទាំងនេះ
ក៏ព្រោះថាចិត្តមនុស្សគ្មានកតញ្ញកតវេទីសេសសល់នៅនោះឯង។
បើចង់ឃើញសង្គមត្រជាក់ត្រជុំជាសុខ យើងក៏គួរជួយគ្នាបណ្តុះ
ភាពកតញ្ញកតវេទីឡើងក្នុងបេះដូងរបស់មិត្តមនុស្ស។

96 គំនិតមិនរាបងាយ ក៏ព្រោះចិត្តគំនិតវីរវាយខ្លះខ្លាយ។

ហ្វុវសែម

ធម្មជាតិដ៏អស្ចារ្យគឺជារឿងរាបៗ ងាយៗ ដូចជា ភ្នំដែល
ខ្ពស់កប់មេឃ ខ្សែទឹកដែលហូររិចៗ ដើមឈើស្លឹកស្មៅដែលបែតឯ
ខ្លី ត្រីតូចដែលរីករាយ ។ល។ គ្រប់យ៉ាងសុទ្ធតែមានភាពរាបងាយ

ជាទុន មនុស្សក៏ដូចគ្នា គួរនឹងប្រកាន់យកគោលរាបងាយ តែងខ្លួន
យ៉ាងរាបងាយ ទទួលទានអាហារធម្មតា។ ពោលគឺ ផ្ដោតទៅលើ
ភាពងាយស្រួល មានសេចក្ដីសុខ មានសុខភាពរឹងមាំ ប៉ុណ្ណោះក៏
ល្អមហើយ។ យើងមិនគួរប្រើជីវិតដែលឡូយឆាយខ្លះខ្លាយហួស
ពេក ព្រោះនឹងធ្វើឲ្យមិនស្រួលទាំងកាយនិងចិត្ត មិនកើតផលល្អ
ទាំងចំពោះខ្លួនឯងហើយនឹងសាធារណៈ។

មនុស្សដែលប្រើជីវិតយ៉ាងឡូយឆាយខ្លះខ្លាយគឺជាមនុស្ស
ដែលបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិរបស់ពិភពលោកច្រើនបំផុត។ បើចង់
រក្សាសភាពបិស្តានរបស់ពិភពលោកឲ្យស្រស់ស្អាតយើងក៏ត្រូវទំ
លាយគំនិតរើរវាយខ្លះខ្លាយ ហើយបែរមកប្រើជីវិតយ៉ាងរៀបរយ
សាមញ្ញ។

97. របៀបជីវិតប្រចាំថ្ងៃ។

1. ភ្ញាក់ពីព្រលឹម ពេលភ្ញាក់ហើយក៏ក្រោកឡើងពីគ្រែភ្លាម។
2. សរសេរអក្សរផ្ទះក្រោយអាហារពេលព្រឹក ជាការសម្រាកនិង
ហ្វឹកហាត់អក្សរដែរទៅព្រមគ្នា។
3. ហាត់អង្គុយសមាធិរាល់ថ្ងៃ។

4. អានសៀវភៅរាល់ថ្ងៃ ពេលអានចូរអានម្តងមួយក្បាល ចប់ហើយ ចាំអានក្បាលដទៃ។
5. សរសេរកំណត់ត្រា កត់ថាថ្ងៃនេះធ្វើសេចក្តីល្អអ្វីខ្លះ ធ្វើអ្វីខ្វះខាត ខ្លះៗ។
6. ប្រយ័ត្នសម្តី កុំនិយាយអ្វីនៅៗ។
7. ធ្វើសេចក្តីល្អ គ្មានរឿងអ្វីនិយាយឲ្យអ្នកដទៃស្តាប់មិនបាន។
8. សន្ទនាវិស្សាសៈដោយរឿងដែលមានខ្លឹមសារ ដូចជា ជជែក រឿងសីលធម៌ ចំណេះដឹងជុំវិញខ្លួន សេដ្ឋកិច្ច សិល្បៈ។
9. ហ្វឹកហាត់ឲ្យមនុស្សជាមនុស្សតឹងរឹង មានរបៀបរៀបរយ មាន សមាធិក្នុងការធ្វើការងារ ចិត្តគំនិតមិនរើរវាយ។
10. មិនដើរលេងពេលយប់។

98 រាងកាយដែលរឹងមាំ ជាទីស្ថិតនៅរបស់ចិត្តវិញ្ញាណដ៏អស្ចារ្យ។

ភាសិតលោកខាងលិច

ភារកិច្ចដ៏ធំធេង ស្ថិតនៅលើមូលដ្ឋានរបស់ចិត្តគំនិតដែល រឹងប៉ឹង ស្រស់បស់រហ័សរហួន តែចិត្តទាំងនេះកើតចេញពីរាងកាយ ដែលរឹងមាំសម្បូរបែប។ បើយើងចង់សាងធុរកិច្ចរបស់យើងឲ្យ

ទទួលជោគជ័យ ជាបឋមក៏ត្រូវហ្វឹកហាត់រាងកាយរបស់យើងឲ្យរឹងមាំ និងរឹងប៉ឹងល្មមក្នុងការទទួលការងារធ្ងន់បាន។

សព្វថ្ងៃនេះ ជីវិតការរស់នៅរបស់យើងហាក់ដូចជាសុភាព តែតួនាទីការងារផ្សេងៗ ក៏ដណ្តើមពេលវេលាទៅរហូតអស់រលីង។ យើងមិនបានឲ្យពេលវេលាដល់ការហាត់ប្រាណវីហ្វឹកហាត់រាងកាយ ទើបធ្វើឲ្យខ្វះភាពស្រស់បស់ភាពអត់ធ្មត់តស៊ូ ខ្វះភាពហ៊ឹកហ៊ាក់ស្ទុះស្ទា។ កាលបើរាងកាយនិងចិត្តគំនិតរបស់យើងប្រព្រឹត្តិទៅដូច្នេះ យើងនឹងធ្វើការដែលប្រថុយប្រថាន ដែលមានបញ្ហា ដែលត្រូវតស៊ូ យ៉ាងស្ទុះស្ទាបានដូចម្តេចទៅ?

99 មនុស្សខ្សោយក្បាលបុរាណ ថែមទាំងចូលចិត្តពាក់របាំងមុខ ស្ទើរមនុស្សបើកចំហត្រង់ទៅត្រង់មកមិនបានទេ ទោះបីនឹងមើលទៅស្រដៀងគ្រោតគ្រោតតែក៏ស្មោះត្រង់។

ហួក ឡាតេ

ឋានៈរបស់មនុស្សម្នាក់រមែងជាឆ្លងមួយជាមួយឧបនិស្ស័យដែលស្មោះត្រង់។ មនុស្សដែលស្មោះត្រង់ សម្តីនិងទង្វើតែងតែត្រង់ទៅត្រង់មកគ្មានន័យបង្កប់ មិនធ្វើពុតតែងរឿង មិននិយាយផ្សេងចិត្តផ្សេង មិនមាត់ប្រាស្រ័យចិត្តនោះនៃឃាតករ តែនឹងធ្វើរឿង

ផ្សេងៗ តាមសភាព តាមសមរម្យ ធ្វើដោយចិត្តកុសល មិនលេង
ល្បិចកលសូម្បីតែបន្តិច។

យើងមិនគួរមើលមនុស្សដែលធ្វើត្រង់ទៅត្រង់មកជា
មនុស្សល្ងីល្ងើមិនកើតការ ព្រោះថាសម្តីត្រង់ៗ ហើយនឹងទង្វើដែល
ត្រង់ទៅត្រង់មកនោះកើតពីសន្តានដែលបរិសុទ្ធិប្រាសចាកការក្លែង
បន្លំ ចាត់ទុកជាសុដីវធម៌ប្រសើរដែលកម្លោះក្រមុំគ្រប់គ្នាគប្បីមាន
ពេលមានគុណសម្បត្តិល្អដូច្នេះហើយ ភាពជោគជ័យរមែងក្លាយជា
របស់យើងយ៉ាងពិតប្រាកដ។

100 ត្រូវត្រួតពិនិត្យខ្លួនឯងរាល់ថ្ងៃមើលទៅថាយើងធ្វើអ្វីមិនល្អមិន ស្មោះត្រង់ខ្លះ?

ខុងជឺ

វិធីដែលល្អបំផុតក្នុងការត្រួតពិនិត្យខ្លួនឯងក៏គឺ សរសេរ
កំណត់ត្រាប្រចាំថ្ងៃ។ ប្រវត្តិសាស្ត្រគឺជាបទកំណត់ត្រាប្រវត្តិការត
ស៊ូរបស់មនុស្សជាតិ ចំណែកកំណត់ត្រាប្រចាំថ្ងៃក៏គឺប្រវត្តិការតស៊ូ
របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ។

កំណត់ត្រាប្រចាំថ្ងៃប្រៀបដូចកញ្ចក់ប្រាំមួយទិសដែលថ្លា
ស្អាត ចាំឆ្លុះឧបនិស្ស័យចិត្តគំនិត សេចក្តីឧស្សាហ៍ព្យាយាម
អារម្មណ៍នឹកគិតរបស់យើងចេញមកយ៉ាងច្បាស់លាស់។

បុគ្គលដែលកត់ត្រាប្រចាំថ្ងៃ ជីវិតនឹងមិនទំនេរ មិនស្ងាត់ ជ្រងំ និងមិនជួបជាមួយនឹងក្តីអស់សង្ឃឹម ព្រោះពេលកត់ត្រាហើយ ចិត្តគំនិតក៏នឹងមានកន្លែងយឺតតោង ជីវិតក៏នឹងមានតម្លៃមានន័យ។

កំណត់ត្រាប្រចាំថ្ងៃប្រៀបដូចផ្កាលើនៃជីវិត ជាប្រភពសន្សំ និងឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យឃើញនូវភាពមានជីវិតជីវ៉ា។ ក្នុងសៀវភៅកត់ត្រា មានទាំងសេចក្តីសុខ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីអស់សង្ឃឹម ក្តីសមបំណង ហើយនឹងខ្លួនប្រាណដ៏ពិតប្រាកដរបស់យើងខ្លួនឯង។

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយមកកត់ត្រាទាំងអស់គ្នាទៅ ចិត្តគំនិតរបស់យើងនឹងបានស្រស់បស់ឡើង។

101 មិនបន្ទោសកំហុសឆ្គងបន្តិចបន្តួចរបស់អ្នកដទៃ។ មិននាំអាថ៌ កំបាំងផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកដទៃទៅដើរផ្សព្វផ្សាយ។ មិនអាយាតព្យាបាទ។ គុណសម្បត្តិ 3 ប្រការនេះ នឹងជួយលើកកម្ពស់កម្រិតចិត្តគំនិត របស់យើងឲ្យខ្ពង់ខ្ពស់ឡើង។

ហុងជីងលឿង

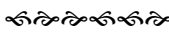
នៅបាតបឹងរបស់បេះដូង យើងគួរមានអារម្មណ៍គោរព ស្រឡាញ់អ្នកដទៃជានិច្ច ជាពិសេសអំឡុងពេលដែលក្រោធខឹង ហួសនឹងអត់ទ្រាំ យើងគួរស្រែកដង្ហោយក្នុងចិត្តថា “គេជាបុគ្គលគួរ

ឲ្យគោរពដែលគេស្តីឲ្យយើង ពីព្រោះគេបំណងល្អចំពោះយើង ហើយការដែលគេរិះគន់យើងយ៉ាងហិរក្តៅនិងធ្ងន់ធ្ងរដូច្នេះ ក៏ព្រោះ គេខ្វះវិធីសាស្ត្រព្រមទាំងយល់ច្រឡំ។” ព្យាយាមបំភ្លេចភាពមូហុង ចិត្តទាំងនេះទៅ ហើយរួមការងារគ្នាទៅ សេចក្តីសុខក៏នឹងកើត។

បើអ្នកដទៃបាញ់រះពាក្យសម្តីចូលមករកយើងដោយទឹកមុខ ដែលផ្អែមស្អុយ មិនបាច់ដោះសារីតមាត់តសម្តីជាមួយគេ បណ្តោយឲ្យគេស្ងប់សតិអារម្មណ៍សិន ហើយចាំសាកសួរការពិត ថាវាមានរឿងអ្វីទៅ តាំងចិត្តស្តាប់ទស្សនៈក្នុងការមើលបញ្ហារបស់ គេ ហើយប្រាប់គេថា ថយម្នាក់មួយជំហ៊ានល្អទេ ម្នាក់ៗ ព្រមទទួល សំណើរបស់គ្នាទៅវិញទៅមក ជួយគ្នារកវិធីដោះស្រាយបញ្ហា។ ពេលរួមចិត្តរួមកម្លាំងគ្នាបាន ទោះបីបញ្ហាពិបាកប៉ុណ្ណា ក៏ដោះ ស្រាយបាន។

ការឈ្លោះទាស់ទែងគ្នាគ្មានប្រយោជន៍អ្វីឡើយ ពេលកើត បញ្ហាឡើង បើម្នាក់ៗ ព្រមអត់ឱនឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក រឿងក៏នឹង មិនរីករាលដាល។

ការសាងសង់ត្រូវនោះងាយណាស់ ដូចគ្នានឹងការរំលាយ សង្រ្គម វាក៏មិនពិបាកហួសសេចក្តីព្យាយាម។ រកឪកាសដ៏សមរម្យ ទៅទទួលទានអាហារជាមួយគ្នាបានមួយពេលអាចកែបញ្ហាបាន សព្វសារពើ។

**102 មិនចេះស្រលាញ់ខ្លួនឯង មិនចេះគោរពខ្លួនឯង ជាមូលហេតុ
ដែលធ្វើឲ្យមនុស្សចំនួនច្រើនបរាជ័យ។**

ហូលី

ក្នុងខ្លួនយើងមានគុណសម្បត្តិល្អៗ ដែលនៅមិនទាន់បាន
នាំចេញមកអភិវឌ្ឍមានច្រើនទៀត បើយើងតាំងចិត្តអភិវឌ្ឍសក្តានុ
ពលបង្កប់ទាំងនោះ យើងក៏នឹងក្លាយជាមនុស្សដែលមានសមត្ថ
ភាពពិសេសសន្ធឹកសន្ធាប់។

សមាធិ ការតាំងចិត្ត សេចក្តីព្យាយាម ជាបស់ដែលគ្រប់គ្នា
មាននៅក្នុងខ្លួន តែតាមការពិត យើងបែរជាឃើញអ្នកខ្លះមាន
សមាធិល្អណាស់ មានសេចក្តីព្យាយាមខ្ពស់ណាស់ ក្នុងខណៈ
ដែលអ្នកខ្លះមិនមានរបស់ទាំងនេះឡើយ ទាំងនេះអាស្រ័យនៅលើ
ថា បុគ្គលម្នាក់នោះបានអភិវឌ្ឍគុណសម្បត្តិទាំងនេះរឺទេ បើយើង
អភិវឌ្ឍគុណសម្បត្តិទាំងនេះរហូតដល់ក្លាយជាឧបនិស្ស័យម្យ៉ាង
យើងក៏នឹងក្លាយជាមនុស្សរឹងប៉ឹង មានថាមពលក្នុងការតស៊ូ ពុះពារ
សេចក្តីទុក្ខលំបាកប្រភេទគ្មានដែនកំណត់។

កើតជាមនុស្ស ត្រូវចេះស្រលាញ់ខ្លួនឯង មោទនភាព
ចំពោះខ្លួនឯង មិនប្រព្រឹត្តិខ្លួនផ្ដេសផ្ដាស មិននិយាយស្តីឥត
ប្រយោជន៍ជឿជាក់មិនបាន តែគួរនឹងនិយាយពិតធ្វើពិត ពីងខ្លួនឯង
ជាមនុស្សរឹងប៉ឹង មានសច្ចៈ ពេលយើងស្រលាញ់ខ្លួនឯងគោរពខ្លួន
ឯងដូច្នេះ អ្នកដទៃរមែងស្រលាញ់និងគោរពយើងដូចគ្នា ខុសពី

មនុស្សខ្លីលច្ឆន្ទៈដែលចូលចិត្តប្រើជីវិតយ៉ាងអាវ៉ាសៃ មនុស្ស
ប្រភេទនេះរមែងគ្មានផ្លូវបានទទួលការគោរពរាប់អានពីអ្នកដទៃ។

នៅរូមគ្នាក្នុងសង្គម

103 ពេលគិតចង់ធ្វើរឿងអ្វី ក៏ចូរចាប់ផ្តើមធ្វើវាឥឡូវនេះតែម្តង កុំពន្យារពេល។

កងសាន់លូរៀង

បុគ្គលដ៏អស្ចារ្យរបស់ពិភពលោកទទួលជោគជ័យបាន ព្រោះហេតុអ្វី? យើងខ្ញុំឃើញថា ក្រៅពីពួកគេមានសមត្ថភាពលើស មនុស្សទូទៅហើយ ពួកគេថែមទាំងមានគំនិតដ៏អស្ចារ្យ ថែមទាំងជា អ្នកប្រតិបត្តិដែលពេញប្រៀបដោយភាពជឿជាក់និងក្លាហាន ពុះ ពារតស៊ូយ៉ាងមុះមុត នៅទីបំផុតក៏ទទួលជោគជ័យ។

នឹងឃើញបានថា ទ្វារនៃភាពជោគជ័យបើកទូលាយ សម្រាប់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាមជានិច្ច មានតែបុគ្គលដែល ពុះពារតស៊ូឧបសគ្គទាំងពួងយ៉ាងមុះមុត ឆ្លងកាត់សេចក្តីងងឹត ទាំងពួងយ៉ាងក្លាហានប៉ុណ្ណោះ ទើបនឹងទៅដល់ចំណុចខ្ពស់បំផុតនៃ ជ័យជំនះបាន។ សេចក្តីព្យាយាមនៅទីណា ភាពជោគជ័យនៅទី នោះ បុគ្គលដែលគិតតែពីនិយាយ គិតតែទន្ទេញទ្រឹស្តី តែមិនព្រម ចាប់ផ្តើមអនុវត្ត គ្មានផ្លូវជួបជាមួយនឹងភាពជោគជ័យបានទេ។

104 ពេលនៅចំពោះមុខបុគ្គលដែលពួកគេជាងរឺមានបទពិសោធន៍
ច្រើនជាងយើងរឺមនុស្សប្លែកមុខ មធ្យោបាយដែលល្អបំផុត យើងគួរ
នឹងនិយាយឲ្យតិចចុះ ព្រោះរឹតតែនិយាយច្រើនប៉ុណ្ណា ក៏រឹតតែជា
ផលអាក្រក់ចំពោះខ្លួនឯងច្រើនប៉ុណ្ណោះ ជាដើមថា បើកចំហភាព
ល្ងង់រឺចំណុចខ្សោយរបស់ខ្លួនឯងរឺមិនដូច្នេះក៏ធ្វើឲ្យយើងបាត់បង់
ឪកាសក្នុងការរក្សាទុកចំនេះដឹងរឺបទពិសោធន៍របស់អ្នកដទៃ។

ហេល

ការចង់និយាយចាត់ទុកជាចំនុចខ្សោយម្យ៉ាងរបស់បុព្វជន
ព្រោះហេតុអ្វីទៅ? ក៏ព្រោះថាវេលានិយាយ យើងតែងតែចូលចិត្ត
និយាយអំពីខ្លួនឯង ដូចជា ជជែកថាខ្លួនឯងអស្ចារ្យប៉ុណ្ណា ស្តាយភា
វៈធ្ងន់ប៉ុណ្ណា។

មនុស្សដែលរឹតតែក្រៀមក្រំ រឺខ្វះការជឿជាក់ចំពោះខ្លួនឯង
ក៏រឹតតែចង់និយាយច្រើនប៉ុណ្ណោះ គេចង់បង្ហាញខ្លួនខ្លាំងណាស់
ចង់អធិប្បាយខ្លួនឯង ដើម្បីអះអាងថាជំហររបស់គេត្រឹមត្រូវ។

មនុស្សប្រភេទនេះ ពេលមានឪកាសបាននិយាយពេល
ណា នឹងនិយាយវាយប្រហារអ្នកដទៃជានិច្ច។ បើជួបមនុស្សប្រភេទ
នេះ កុណាអភ័យទោសឲ្យគេទៅ ព្រោះថាគេគួរឲ្យអាណិតណាស់
។ គេតែងតែមានអារម្មណ៍ជានិច្ចថាអ្នកដទៃពិតជាមានកំហុសឆ្គង
ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ខ្លាំងណាស់ មានតែគេប៉ុណ្ណោះដែលត្រឹមត្រូវ
បំផុត។

អ្នកចិត្តវិទូពោលថា ប្រជាករិតតែច្រើន អារម្មណ៍សុវត្ថិភាព
របស់មនុស្សម្នាក់រិតតែកាត់បន្ថយចុះ ហើយចិត្តគំនិតដែលរិតតែ
ក្រៀមក្រំ ដូច្នេះ ក្នុងសង្គមយុគបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលដែលព្រមស្តាប់អ្នក
ដទៃថ្ងៃថ្ងៃរីបពេញភាពម្ល៉េះ ហើយនិយាយល្ងង់លោមចិត្ត ពីរបី
មាត់តាមឪកាស ទើបក្លាយជាអ្នកស្វែងបុណ្យដ៏អស្ចារ្យតែម្តង។

105 អ្នកទ្រទ្រង់គុណធម៌ អ្នកមានសច្ចៈ មនុស្សពូកែមានបញ្ញា និង
មិននិយាយច្រើន មានតែមនុស្សថោក មនុស្សឆ្លាត មនុស្សល្ងង់
ប៉ុណ្ណោះ ដែលចូលចិត្តនិយាយច្រើន។

ឆែលីង

មានភាសិតមួយពោលថា “និយាយច្រើនគួរឲ្យរំខាន
និយាយអួតអាងគ្មាននរណាជឿជាក់ និយាយលើកតម្កើងខ្លួនឯង
សង្កត់សង្កិនអ្នកដទៃជាការផ្លាញផ្លាស់ខ្លួនឯង។”

ភាសិតនេះបង្រៀនឲ្យមនុស្សយើងចេះប្រយ័ត្នប្រយែងក្នុង
ការនិយាយស្តី។ សម្តីពេលរហូតអណ្តែតចេញពីមាត់ហើយនឹងហៅ
ត្រឡប់វិញមិនបានដាច់ខាត ដូច្នេះ ទើបគួរគិតមុននិយាយ មិនគួរ
និយាយមុនគិត។ ការនិយាយក្នុងរឿងដែលមិនគួរនិយាយចាត់
ទុកជាកំហុសឆ្គងម្យ៉ាង តែបើមិននិយាយក្នុងរឿងដែលចាំបាច់ត្រូវ

និយាយ ក៏ចាត់ទុកជាកង្វះខាតម្យ៉ាងដែលមិនមែនជាវិស័យរបស់
បុគ្គលក្លាហាន។

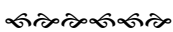
106 ក្នុងការនិយាយស្តី ត្រូវកាន់គោលការដូច្នេះ៖

1.ប្រើសម្តីងាយៗ ធ្វើឲ្យភាគីម្ខាងទៀតយល់រឿងដែលយើង
និយាយ ពោលគឺយើងដឹងប៉ុន្មានក៏និយាយចេញមកប៉ុណ្ណោះ ធ្វើឲ្យ
ភាគីមួយទៀតដឹងស្មើនឹងអ្វីដែលយើងដឹង។

2.ត្រូវនិយាយឲ្យបានអត្ថន័យជាក់លាក់ ការបញ្ចេញសម្លេងគប្បី
ត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់។

3.និយាយខ្លីៗ មានន័យ កុំនិយាយច្រើនបែកជាអូរហូរជាស្ទឹង
រឿងណាមិនចាំបាច់ក៏កាត់ចោល រឿងណាចាំបាច់ក៏ត្រូវនិយាយឲ្យ
ល្អិតល្អន់ កុំនិយាយរឿងដែលមិនគួរនិយាយ ព្រោះអត្ថន័យនឹង
ច្របូកច្របល់ ធ្វើឲ្យអ្នកស្តាប់វង្វេងនិងចាប់អត្ថន័យមិនបាន ហើយ
មិនគួរមិននិយាយក្នុងរឿងដែលចាំបាច់ត្រូវនិយាយ។ ការអាក់
អូលក្រែងចិត្តក្រែងថ្លើមមិនហ៊ាននិយាយត្រង់ៗ នឹងធ្វើឲ្យភាគី
ម្ខាងទៀតមិនយល់សម្តីរបស់យើង រឺមិនដឹងក្នុងរឿងដែលគេគប្បី
ដឹង ដែលនឹងជាផលអាក្រក់ទាំងចំពោះអ្នកនិយាយហើយនឹងអ្នក
ស្តាប់។

យូនឆៃ

**107 មាត់របស់មនុស្សឆ្លាតវក្សាទុកនៅក្នុងចិត្ត ចិត្តរបស់មនុស្ស
ល្ងង់ល្បីទុកនៅនឹងមាត់។**

សូឡូម៉ុន

ពាក្យសម្តីឆ្លុះបញ្ចាំងគំនិតនិងឧបនិស្ស័យ យើងអាចបែង
ចែកមនុស្សម្នាក់ថាជាល្ងង់ឆ្លាត អភិជនវិទាសករ ដោយស្តាប់ពីពាក្យ
សម្តីដែលជ្រុះចេញមកពីមាត់របស់ពួកគេនោះឯង ដូច្នេះ វេលានឹង
និយាយស្តីទើបយើងគួរប្រយ័ត្នប្រយែងឲ្យល្អ។ បើចង់រស់នៅរួម
ជាមួយអ្នកដទៃយ៉ាងមានសេចក្តីសុខ ក៏មិនគួរមាត់គ្រោតគ្រាត
ប្រើសម្តីចាក់ដោតអ្នកនោះអ្នកនេះដោយសារសប្បាយមាត់ ត្រូវ
ឧស្សាហ៍តៀនខ្លួនឯងថា “និយាយល្អជាកិត្តិយសដល់មាត់ និយាយ
ច្រើនភ្លាត់ប្រយ័ត្នមាត់នឹងមានពណ៌”។

108 និយាយពិត ធ្វើពិត ស្មោះត្រង់ នរណាៗ ក៏ជឿជាក់។

ស៊ីនេអូ

ក្នុងលោកនេះ ការមានជីវិតរស់រានមិនមែនជារឿងដែល
សំខាន់បំផុត នៅមានរឿងដែលសំខាន់ជាងនេះ យើងត្រូវក្តោប

ក្តាប់រឿងនោះឲ្យបាន ជីវិតទើបនឹងមានតម្លៃមានន័យយ៉ាងពិតប្រាកដ។

តម្លៃរបស់ជីវិតមិនបានស្ថិតនៅលើការសេពសុខផ្នែកវត្ថុ តែស្ថិតនៅលើភាពស្មោះត្រង់។ បុគ្គលដែលមានជំហររឹងប៉ឹង រក្សាភាពទៀងត្រង់យ៉ាងតឹងរឹងជានិច្ច មិនថាធ្លាក់នៅក្នុងទឹកនៃងដែលក្រខ្វាក់ប៉ុណ្ណា គេក៏នឹងស្អាតបរិសុទ្ធិជានិច្ច មិនធ្លាប់ប្រឡាក់ប្រឡូស ភក់ជីវីខូចឈ្មោះខូចសម្លេង។

ភាពស្មោះត្រង់ធ្វើឲ្យមនុស្សយើងមានឧបនិស្ស័យល្អ និងជាជញ្ជីងដែលទៀងត្រង់បំផុតក្នុងការវាស់តម្លៃរបស់មនុស្ស។

109 ការលះបង់រឺការសាងគុណប្រយោជន៍ដល់សាធារណៈនោះត្រូវជាទង្វើដែលជាការពិត មិនមែនគ្រាន់តែជាពាក្យស្លោកដែលឡាយឆាយ។

វណ្ណៈ

កើតជាមនុស្ស ត្រូវនិយាយពិតធ្វើពិតទើបមានកិត្តិយស តែមនុស្សជាច្រើនចូលចិត្តនិយាយច្រើនជាងចូលចិត្តធ្វើ ព្រោះថាការនិយាយនោះងាយជាង ចំណាយថាមពលតិចជាង លំបាកតិចជាង ចាប់ផ្តើមធ្វើពិតៗ។ ជាពិសេសអ្នកដែលមានកិលេសតណ្ហាច្រើនៗ

នឹងចូលចិត្តអ្នកអាងខ្លាំងណាស់ ព្រោះគិតថាការនិយាយអ្នក
និយាយបូជាចម្លើយខ្លួនឯងបានមុខមាត់ល្បឿនជាងវិធីដទៃៗ តែ
មនុស្សដែលនិយាយហើយមិនធ្វើ រឺធ្វើមិនបាន រឺនិយាយម្យ៉ាងធ្វើ
ម្យ៉ាងនឹងគ្មានផ្លូវបានមុខមាត់ទេ មានតែអាបមុខទៅវិញទេ។

និយាយត្រឹមតែមាត់មួយក៏ពិត តែសម្លេងនោះចូលទៅក្នុង
ត្រចៀកចំនួនច្រើន ទង្វើរបស់យើងទើបធ្លាក់ជាផ្ទាំងហ្ស៊ីបខ្សែភ្នែក
របស់មហាជន។ បើនិយាយបានយ៉ាងឡូយតែធ្វើមិនបានល្អ ក៏នឹង
ខូចខាតភាពជាមនុស្ស ត្រូវបានមហាជនស្តីបន្ទោសថាពូកែតែអ្នក
សម្តីផ្អែមតែជាទឹកឃ្មុំលាយថ្នាំពុល ដៃកាន់កាំបិតមាត់កាន់សីល បី
សាចពាំគម្ពីរ។

110 កុំនិយាយស្តីអ្នកអាង កាយវិការបូកធំ គប្បីដឹងទុកថាពាក្យសម្តីដែលចេញពីមាត់ហើយនោះហៅត្រឡប់មកវិញមិនបានទេ។

ខាល សែនបើក

កវីជនជាតិអាមេរិច គ.ស. 1878-1967

យើងតែងតែភ្លេចខ្លួន ប្រើពាក្យសម្តីដែលមិនល្អ រឺសម្តី
ប្រភេទបំផ្លាញ មកវាយប្រហារអ្នកដទៃ ការពិត ការហ្វឹកហាត់ខ្លួន
ជាមនុស្សឆ្លាតនោះមិនពិបាកណាស់ណាទេ តែការហ្វឹកហាត់ខ្លួន
ជាមនុស្សល្អមានមេត្តានេះវិញលំបាកណាស់។ ការប្រើសម្តីដែល

ឆ្លើងឆ្នែអូតអាង នឹងបង្កើតក្តីក្តៅក្រហាយបានតាំងពីថ្នាក់ក្រុម
គ្រូសារ ថ្នាក់សង្គម ហើយនឹងថ្នាក់ប្រទេសជាតិ។ ប្រសិនបើមិន
ចេះគ្រប់គ្រងខ្លួនឯង បណ្តោយឲ្យសម្តីដែលនិយាយអូតអាងរហូត
ចេញពីមាត់តាមចិត្តចង់ សម្តីទាំងនេះក៏នឹងបង្កផលអាក្រក់ដល់ខ្លួន
យើងខ្លួនឯង។

111 មនុស្សពិត ដឹងក៏ប្រាប់ថាដឹង មិនដឹងក៏ប្រាប់ថាមិនដឹង ការ និយាយស្តីត្រូវប្រយ័ត្នសម្តី។

ជំរុញ

មនុស្សគិតផលប្រយោជន៍ចំពោះមុខ ទើបនិយាយកុហក
អូតអាងលើសការពិត មូលបង្កាច់លាបពណ៌បុគ្គលដែលខ្លួនមិន
ចូលចិត្ត។ មនុស្សដែលចូលចិត្តរិះគន់រឿងផ្សេងៗ តាមចិត្តចង់
នោះជាមនុស្សមាត់រអិល គិតថាខ្លួនឯងថ្វីមាត់ក្លាហាន តែការពិត
ហើយ ត្រឡប់ជាការបង្អាប់ខ្លួនឯង បន្ទាបតម្លៃខ្លួនឯង គ្មាន
ប្រយោជន៍អ្វីឡើយ។

មនុស្សយើងជាមិត្តនឹងគ្នា គួរមានចិត្តស្មោះសចំពោះគ្នា
ទើបត្រឹមត្រូវ បើមិត្តភក្តិធ្វើមិនត្រូវក៏គួរនឹងស្តីបន្ទោសដាស់តឿន
ដោយបំណងល្អនិងបើកចំហ មិនគួរនិន្ទាក្រោយខ្នង។

បុរាណលោកប្រដៅថា “កុំនិយាយអំពីកង្វះខាតរបស់
 បុគ្គលដទៃ កុំលើកតម្កើងចំណុចល្អរបស់ខ្លួនឯង ជួយសង្គ្រោះអ្នក
 ដទៃកុំគិតទារគុណបុណ្យ ប្រយ័ត្នសម្តី កំណត់អាហារ ចេះល្មម
 ព្រមចិត្ត ភ័យពាលនឹងចៀសចេញឆ្ងាយ។” ខុងជឺពោលថា “មិន
 និយាយក្នុងរឿងដែលគួរនិយាយ នឹងខូចមនុស្ស និយាយក្នុងរឿង
 ដែលមិនគួរនិយាយ នឹងខូចវាចា អ្នកប្រាជ្ញមិនព្រមខូចមនុស្ស
 ហើយនឹងមិនព្រមខូចវាចា។” ការនិយាយនោះ មើលទៅហាក់ដូច
 ជារឿងងាយៗ តែការពិតមិនមែនជារឿងងាយទេ បើចង់ធ្វើជា
 មនុស្សដែលបើកចំហជាទីគោរពរាប់អានរបស់មនុស្សទូទៅ ក៏ត្រូវ
 ចាប់ផ្តើមពីការប្រយ័ត្នសម្តីជាលំដាប់ដំបូង។

112 ថ្ងៃប្រឌិតគឺថាមពល ធ្វើត្រាប់តាមគឺសេចក្តីវិនាស។

ម៉ាទីន

ពិភពលោកតែងតែរើសផ្លូវចេញឲ្យមនុស្សដែលមាន
 ថាមពលថ្លៃប្រឌិតជានិច្ច។ បុគ្គលដែលចូលចិត្តធ្វើតាមអ្នកដទៃ
 យកតម្រាប់តាមអ្នកដទៃ តែងតែគ្មានឪកាសរុករកផ្លូវថ្មីៗ។

ពិភពលោករបស់យើងត្រូវការមនុស្សកន្លោះក្រមុំដែល
 ពេញប្រៀបទៅដោយថាមពលថ្លៃប្រឌិតអាចរុករកដែនដីថ្មីៗ បាន
 ។ មនុស្សលំដាប់នាំមុខនឹងឈានទៅលើវិថីដែលរុងរឿង មិនព្រម

ធ្វើក្នុងរឿងដែលអ្នកដទៃធ្លាប់អនុវត្តធ្វើមករួចហើយ និងមិនព្រម
ប្រើវិធីសាស្ត្រដែលអ្នកដទៃធ្លាប់ប្រើមកហើយ។

ការដែលពិភពលោករបស់យើងចម្រើនឈានមុខបានដូច
សព្វថ្ងៃនេះ ត្រូវលើកសេចក្តីល្អឲ្យពួកអ្នកថ្មៃប្រឌិត ទោះបីពួកគេ
ជួបឧបសគ្គ ត្រូវបានប្រឆាំង ត្រូវបានសើចចំអក តែពួកគេក៏មិន
ខ្លាចក្រែង នៅតែចំណាយកម្លាំងកាយចិត្តរុករកភារកិច្ចថ្មីៗ តទៅ។

គុណសម្បត្តិដូច្នេះជារឿងជម្រុញឲ្យពិភពលោករបស់យើង
ឈានមុខទៅយ៉ាងមិនស្រាកស្រាន្ត។ យើងមិនគួរអភិរក្ស គួរប្រើខួរ
ក្បាលគិតថ្មៃប្រឌិត លុះត្រាតែទទួលជោគជ័យ។

**113 ពេលធម្មតា គួរនិយាយតិចៗ ស្តាប់ច្រើនៗ។ ការស្តាប់ជាការ
ប្រមូលទុក ការនិយាយជាការចំណាយចេញ ទោះបីការចាយចេញ
នឹងឡើយឆាយ តែការរក្សាទុកក៏មានប្រយោជន៍ច្រើនជាង។**

កវីង

យើងត្រូវនិយាយរាល់ថ្ងៃ ការនិយាយមិនគ្រាន់តែជាអត្ថ
ន័យខ្លីមសារដែលសំខាន់បំផុតរបស់ជីវិតប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំង
ជាវិធីសាស្ត្រមួយដែលប្រើឆ្លុះបញ្ចាំងអារម្មណ៍នឹកគិតរបស់យើង
ចេញមកឲ្យមនុស្សខាងក្រៅទទួលដឹង ដូច្នេះ ទើបយើងមិនអាច

មើលងាយការនិយាយបានទេ។ បើយើងចេះនិយាយស្តីយ៉ាងសមរម្យ ជីវិតរបស់យើងក៏នឹងស្តុកស្តម្ភ គំនិតនឹងស្រឡះ ខួរក្បាលនឹងស្រស់បស់។ មនុស្សខ្លះនិយាយស្តីឥតបានការព្រោះមិនបានប្រើខួរក្បាលគិតសូម្បីតែបន្តិច។ ការនិយាយស្តីគ្មានន័យខ្លីមសារធ្វើឲ្យខួរក្បាលរបស់យើងយឺតស្លឹក ចិត្តគំនិតរឹងក្រិន ដូច្នេះ ការនិយាយទើបគួររកគូសន្ទនាដែលសមរម្យ បើបាននិយាយសេវនាជាមួយមិត្តរួមឧត្តមគតិក៏នឹងល្អបំផុត។ ការដោះដូរគំនិតយោបល់នឹងធ្វើឲ្យយើងបានចំណេះដឹងថ្មីៗ។ ការជជែកបញ្ហាធ្វើឲ្យរឿងដែលស្រពិចស្រពិលក្តីច្បាស់ឡើង។

ក្រៅពីនេះ យើងថែមទាំងត្រូវសិក្សាស្រាវជ្រាវរកបច្ចេកទេសក្នុងការនិយាយ។ អ្នកនិយាយដែលល្អតែងតែជាអ្នកស្តាប់ដ៏ល្អ មុនពេលឡើងមកអភិប្រាយឲ្យអ្នកដទៃស្តាប់ យើងត្រូវហ្វឹកហាត់ឲ្យចេះស្តាប់អ្នកដទៃនិយាយយ៉ាងស្ងាត់ៗ ជាមុនសិន។

114 តាំងក្តីសង្ឃឹមទុកហើយ តែមិនតាំងប្រណិធានក្នុងការធ្វើឲ្យក្តីសង្ឃឹមប្រាកដជាការពិត ប្រៀបដូចការប្រើផ្តលឆ្លុះៗ ទៅដងទឹកវិសេស។

Franz Werfel

ជីវិតរបស់មនុស្សយើង ប្រៀបប្រដូចនាវាកូនអណ្តែតនៅ
ក្នុងមហាសាគរដ៏ល្អឆ្ងាយគ្មានកោះត្រើយ។ យើងគួរតាំងក្តីសង្ឃឹម
ម្យ៉ាងឡើងមកដើម្បីជាកត្តាចង្អុលនាំវិថីជីវិត។

តែបើតាំងក្តីសង្ឃឹមហើយមិនព្យាយាមធ្វើឲ្យក្តីសង្ឃឹមក្លាយ
ជាការពិត តាំងទៅក៏ឥតប្រយោជន៍។ ជីវិតនឹងនៅតែអណ្តែត
ត្រសែតនៅកណ្តាលភាពអន្ធកានិងភាពភ័យខ្លាច ដូច្នេះកាលបើ
តាំងក្តីសង្ឃឹមទុកហើយ ក៏ត្រូវមានសេចក្តីព្យាយាមដ៏ខ្លាំងក្លា ត្រូវ
ពុះពារតស៊ូ ត្រូវព្យាយាមធ្វើក្តីសុបិនឲ្យក្លាយជាការពិត អនាគត
ទើបរុងរឿងស្រស់បំព្រង។

**115 កុំនិយាយច្រើន នឹងធ្វើឲ្យអ្នកដទៃខាន។ កុំនិយាយកុហក
នឹងធ្វើឲ្យអ្នកដទៃមើលងាយ។ កុំនិយាយស្តីក្លែងក្លាង នឹងអាប់យស
ដល់ខ្លួនឯង។**

ហ៊ុន សែន

អ្នកដទៃពេញចិត្តយើងរឺអត់ រូបបុគ្គលិកលក្ខណៈដែលជួប
គ្នាគ្រាដំបូងចាត់ទុកថាសំខាន់ណាស់។ រូបភាពនោះនឹងដក់ជិត
ជាប់ភ្នែកជាប់ចិត្ត ពិបាកក្នុងការកែប្រែរឺបំភ្លេចបាន។

ដូច្នេះ ក្នុងការជួបគ្នាគ្រាដំបូង យើងទើបត្រូវចាប់អារម្មណ៍ បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួនឯងឲ្យច្រើនៗ។ ជាបឋម យើងត្រូវមិន ធ្វើពុតរឺតែងរឿងតែងឫក មិនធ្វើមុខមាំ រឺសើចមុខរីក ដោយសង្ឃឹម ថាកាយវិការដូច្នេះនឹងសាងភាពពេញចិត្តដល់អ្នកជួបប្រទះ។ ការ ធ្វើឫកមាំហួសពេក នឹងធ្វើឲ្យអ្នកដទៃខ្លាចក្រែង មិនហ៊ានជជែកជា មួយ។ ការសើចកញ្ឆក់កញ្ឆាយ ក៏នឹងធ្វើឲ្យអ្នកដទៃមើលងាយយើង មើលមកយើងថាសតិមិនពេញ។ ប្រការតមកត្រូវចាប់អារម្មណ៍ទៅ លើសិល្បៈក្នុងការនិយាយស្តី គួរស្តាប់ឲ្យច្រើនជានិយាយ កុំគិត តែពីនិយាយអួតក្មេងក្មាងនិយាយបំប៉ាច់បំប៉ោចរហូតអ្នកដទៃរំខាន រឺអួតដឹងទៅគ្រប់រឿង រឺនិយាយស្តីខ្លះអ្នកនោះ ចោទប្រកាន់អ្នក នេះ។ ការនិយាយស្តីមិនច្នៃប្រឌិតទំនងនេះនឹងធ្វើឲ្យអ្នកស្តាប់ ទទួលមិនបាន ហើយមិនគួរលើកតម្កើងខ្លួនហួសហេតុពេករហូត មើលអ្នកដទៃមិនឃើញ។ ទន្ទឹមនឹងគ្នានេះដែរក៏មិនគួរមើលងាយ ខ្លួនឯង មានអារម្មណ៍ថាខ្លួនមានចំនុចខ្សោយ ទើបលាក់លៀមរឺធ្វើ កាយវិការក្រមើចក្រមើមគួរឲ្យរំខាន។

ការបណ្តោយតាមអ្នកដទៃគ្រប់រឿងក៏មិនល្អដូចគ្នា ជា កិរិយាដែលមិនសមរម្យ ធ្វើឲ្យអ្នកដទៃមើលមកយើងថាជាមនុស្ស គ្មានជំហរ រឺចូលចិត្តប្រថុបប្រថែង។ កាយវិការដែលល្អបំផុតក៏គឺ គ្រប់គ្រងអារម្មណ៍ឲ្យជាប្រក្រតី សម្តែងកិរិយាយ៉ាងសមរម្យមិន ក្មេងក្មាង តែក៏មិនរឹបខ្លួនរហូតមិនជាធម្មជាតិ។ គួរនិយាយស្តី សុភាពទន់ភ្លន់ ញញឹមញញែមជាគ្នាឯង ដូច្នេះទើបនឹងផ្តល់រូបភាព ពេញចិត្តដល់អ្នកជួបប្រទះ។

**116 មនុស្សឆ្លាត គិតមុននិយាយ មនុស្សល្ងង់ និយាយហើយទើប
គិត។**

គ្រិល

“ការស្ងៀមស្ងាត់ ជាសិល្បៈដ៏អស្ចារ្យបំផុតក្នុងការនិយាយ”
សម្តីនេះអាចនឹងមិនត្រឹមត្រូវមួយរយភាគរយ តែពេលអ្នកដទៃ
និយាយអំពីរឿងដែលយើងមិនយល់ ការស្ងៀមស្ងាត់ចាត់ទុកជាវិធី
ដែលល្អបំផុត។

ព្យាយាមធ្វើជាអ្នកស្តាប់ដែលល្អ តាំងចិត្តស្តាប់ ប្រើខួរ
ក្បាលគិត កុំនិយាយតាមចិត្តចង់ ព្រោះនឹងធ្វើឲ្យអ្នកដទៃមើល
ងាយយើងបានថាស្លៀកស្លៀកខ្លៅ។

ការនៅស្ងៀមក្នុងរឿងដែលយើងមិនដឹង ក្រៅពីមិនបង្ហាញ
ភាពល្ងង់ខ្លៅចេញមកហើយ ថែមទាំងជួយឲ្យយើងមានចំណេះដឹង
បន្ថែមច្រើនឡើងទៀតផង។

**117 មនុស្សតែងតែអាចសម្រេចតួនាទីដ៏អស្ចារ្យជាការងារដែល
ខ្លួនឯងកំពុងធ្វើ។ មានទេព្យកោសល្យតែម្យ៉ាង នៅមិនទាន់គ្រប់
គ្រាន់ទេ ត្រូវចេះប្រើផង។**

បណ្ឌិត កវីពើវី

ហេតុដែលបុគ្គលដ៏អស្ចារ្យអាចក្លាយជាបុគ្គលដ៏ស្នាមបាន ក៏ព្រោះពួកគេមានភាពជឿជាក់លើខ្លួនឯង មានគោលដៅ មាន ភាពពុះពារព្យាយាម អាចអភិវឌ្ឍសក្តានុពលដែលបង្កប់នៅក្នុងខ្លួន ឯងឲ្យសម្តែងថាមពលចេញមកយ៉ាងពេញទី។

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ សាកល្បងដោះស្រាយបញ្ហា ដោយខ្លួនឯងទៅមើល ជីកកកាយសក្តានុពលដែលបង្កប់នៅក្នុង ខ្លួនឯងចេញមកប្រើ ហើយអ្នកនឹងមានសេចក្តីសុខជាមួយផ្នែក ដែលល្អស្អាត រុងរឿងនិងគួរឲ្យពេញចិត្តរបស់ជីវិត។

ការសេពគប់មិត្ត

118 មិត្តភាពនិងជាប់តាមជីវិតរបស់យើងរហូតទៅដូចស្រមោល ដែលឃឹកវែងឡើង តាមដូងព្រះអាទិត្យដែលអស្ចង្គតនៅឯងជើង មេឃនាពេលព្រលប់។

អ៊ីមង

មនុស្សគ្រប់គ្នាសុទ្ធតែចង់បានមិត្តភក្តិ ក្នុងខណៈដែលជ័យ ជំនះនិងភាពជោគជ័យគេចឆ្ងាយចេញពីយើងទៅ ខណៈដែលផ្ទៃ មេឃងងឹត ចក្រវាលគ្មានពន្លឺ ខណៈដែលសម្តីគ្រប់មាត់គ្មាន ប្រសិទ្ធភាព ដៃនៃមិត្តភាពដែលហុចចូលមកក្នុងបេះដូងដ៏ស្រងូត ស្រងាត់រមែងមានតម្លៃជាងរបស់អ្វីៗទាំងអស់។

គួរឲ្យស្តាយដែលមនុស្សក្នុងយុគសម័យនេះទោះបីមានមិត្ត
តែក៏គ្រាន់ជាមិត្តក្នុងនាមតែប៉ុណ្ណោះគ្មានមិត្តភាពដ៏ពិតប្រាកដឡើយ។ អ្នកខ្លះជួបមុខគ្នាភ្លាមក៏ស្និទ្ធស្នាលគ្នាភ្លេត សេពគប់គ្នាបែប
សើវេរ ឆាប់ឆួល ងាយជិតស្និទ្ធជាងបាត់បង់លឿន មិនយូរប៉ុន្មានក៏
ចែកផ្លូវគ្នាម្នាក់មួយទិស។ មិត្តភាពដូច្នេះគេហៅថាមិត្តលេង សេព
គប់គ្នាសម្រាប់សប្បាយ ទីណាមានស៊ីចុក ទីណាមានដើរលេងក៏
បបួលគ្នាទៅសេពសុខ ពេលឈប់សប្បាយក៏ចែកផ្លូវគ្នា ជាមិត្តភាព
ដែលមិនជ្រាលជ្រៅ មិនស្ថិតស្ថេរ ហើយនៅមានមិត្តមួយប្រភេទ
ទៀត សេពគប់គ្នាព្រោះផលប្រយោជន៍ ក្រុមខ្លះសេពគប់គ្នាធ្វើ
អាក្រក់ ពេលមានផលប្រយោជន៍រួមគ្នាក៏ស្រលាញ់គ្នាប្រដូចបង
ប្អូន តែបើផលប្រយោជន៍ខ្ចាស់គ្នាពេលណា មិត្តភាពក៏ដាច់
ខ្ចាត់ខ្ចាយ គ្មានអ្វីពាក់ព័ន្ធចំពោះគ្នាទៅទៀត។

សភាវៈទាំងពួងញែកចេញពីគ្នាតាមប្រភេទ មនុស្សក៏ដូចគ្នា
ចែកបក្សចែកពួកតាមគំនិត។ មធ្យោបាយដែលល្អ យើងគួរ
ព្យាយាមចូលពួកជាមួយនឹងមនុស្សដែលឈ្នះខ្លួនឯង នឹងបាន
អាចយកឈ្នះខ្លួនឯងហើយនឹងឈានមុខឡើងរាល់ថ្ងៃ។

តែពួកយើងច្រើនតែខ្សោយបទពិសោធន៍ ទទួលផលប៉ះ
ទង្គិចពីអ្នកដទៃបានដោយងាយ។ រាល់លើកដែលត្រូវបានគេបោក
បញ្ឆោតដោយពាក្យផ្អែមល្ហែម តែងតែចិត្តទន់ ខ្វះសតិគ្រិះរិះញែក
ល្អអាក្រក់មិនចេញ ធ្វើខុសដោយមិនដឹងខ្លួន ដូច្នេះអាចនឹងបំផ្លាញ
ជីវិតបាន ទើបគួរប្រយ័ត្ន។

ក្នុងការសាងមិត្តភាពនោះ ជាដំបូងត្រូវបណ្តុះសាងចិត្ត
គំនិតដែលស្មោះត្រង់ឡើងមកសិន មានគំនិតដែលបើកចំហ មិន
ធ្វើខុសគិតអាក្រក់ មិត្តភាពដែលបរិសុទ្ធទើបនឹងស្ថិតនៅគូជាមួយ
ខ្លួនយើងជានិច្ចនិរន្តរ៍។

119 ខ្ញុំជឿជាក់បុគ្គលដែលចែករំលែកសេចក្តីទុក្ខរបស់ខ្ញុំក្នុងពេល
ដែលខ្ញុំធ្លាក់ខ្លួនលំបាក ច្រើនជាងមនុស្សដែលត្រូវការរួមសុខជាមួយ
ខ្ញុំក្នុងពេលដែលខ្ញុំរលូន។

George Grote

អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រជនជាតិអង់គ្លេស គ.ស. 1794-1871

កើតជាមនុស្ស គ្រប់គ្នាម្នាក់ត្រូវការមិត្ត ព្រោះថាមិត្តភាពជា
របស់ដែលមានតម្លៃខ្លាំងណាស់។ យើងជ្រួតជ្រាបទឹកចិត្តមិត្តក៏
ចំពោះពេលដែលធ្លាក់ខ្លួនលំបាក មិនមែនពេលដែលមានសេចក្តី
សុខនោះទេ។ មិត្តដែលគឺមិត្តដែលរួមទុក្ខរួមសុខជាមួយយើងបាន
ថែមទាំងសេពគប់គ្នាយូរអង្វែងដោយមិត្តភាពមិនរលត់រលាយ
ដូច្នេះទើបជាមិត្តពិត។

មនុស្សនិយាយថា “កើតមកមួយជាតិ ពិបាកណាស់ដែល
នឹងជួបប្រទះមិត្តស្គាល់ចិត្ត” ការពិតមិត្តដឹងចិត្តអាចមិនមែនជាមិត្ត
រួមទុក្ខក៏បាន តែមិត្តរួមទុក្ខនោះជាមិត្តដែលសេពគប់គ្នាដោយគុណ

ធម៌។ មិត្តភាពដែលកើតពីគុណធម៌ជាមិត្តដែលមានតម្លៃមិនអាច
កាត់ថ្លៃនិងកម្ររកបានក្នុងលោក។

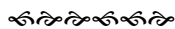

120 ការសេពគប់មិត្តជារឿងដែលល្អមានប្រយោជន៍ មនុស្សគ្រប់
គ្នាគួរនឹងព្យាយាមធ្វើការស្គាល់ជាមួយមិត្តភក្តិថ្មីៗ ព្រោះថាមិត្ត អាច
ពង្រីកក្របជីវិតរបស់យើងឲ្យទូលាយឡើង ធ្វើឲ្យយើងស្គាល់ពិភព
លោកមួយនេះយ៉ាងជ្រាលជ្រៅខ្លាំងឡើង។

លីនលៀង

អ្នកប្រាជ្ញបង្រៀនថា “សិក្សាខ្ពស់តែគ្មានមិត្តគ្មានសហាយ
នឹងឯកោកណ្តាចកណ្តែង”។

ដូច្នេះ ក្នុងអំឡុងពេលវេលាដ៏យូរអង្វែងរបស់យើង ទើប
យើងគួរចេះសេពគប់មិត្តសហាយឲ្យច្រើនៗ ភ្នែកត្រចៀកទើបទូលំ
ទូលាយ ជីវិតទើបស្រស់ថ្លា។

**121 ប្រសិនបើស្រលាញ់កេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្លួនឯង អ្នកក៏គួរសេពគប់
មិត្តភក្តិដែលមានឧបនិស្ស័យល្អ ប្រសិនបើត្រូវឡូកឡំជាមួយមនុស្ស
អាក្រក់ៗ សុខចិត្តនៅម្នាក់ឯង កុំមានមិត្តខូចឡើយនៅល្អជាង។**

ចច វ៉ាស៊ីនតោន

ការសេពគប់មិត្ត មិនចាំបាច់ត្រូវមានមិត្តច្រើនៗ តែគួរមាន
មិត្តពិតដែលស្មោះស្ម័គ្រចំពោះគ្នា។

បុរាណលោកថា “មិត្តភាពរបស់សុភាពជនសាបដូចទឹកថ្លា”
ពេលគឺ មិត្តដែលល្អចំពោះគ្នា មិនចាំបាច់ត្រូវសម្តែងកិរិយា
ស្មើទូលស្រលាញ់ចូលចិត្តដូចនឹងលេបគ្នាបានទេ តែត្រូវមាន
សេចក្តីស្មោះស្ម័គ្រចំពោះគ្នាជានិច្ច ចាំជួយសង្គ្រោះគ្នានិងគ្នាគ្រប់
ពេលវេលា។ ពេលមិត្តធ្វើខុស ភាគីម្ខាងទៀតនឹងដាស់តឿនគ្នា
ដោយបំណងល្អ ដូច្នេះទើបនឹងហៅបានថាមិត្តពិត។ តែបើជាមិត្ត
ដែលគិតតែពីប្រចុបប្រចែង យើងធ្វើខុសមិត្តក៏នៅតែញុះញង់
ផ្ទុះផ្តើម មិត្តបែបនេះចាត់ជាមិត្តស៊ី សេពគប់ហើយជាគ្រោះថ្នាក់
ដល់ខ្លួនឯង។

ក្នុងការសេពគប់មិត្ត យើងត្រូវជ្រើសរើសសេពគប់មនុស្ស
ដែលមានឧត្តមគតិត្រូវគ្នា មានចំណេះដឹង មានគុណធម៌ ជា
មនុស្សល្អ។ ជាទូទៅហើយ មិត្តអាចបង្ហាញឲ្យឃើញនូវចំណង់
ចំណូលចិត្តរបស់មនុស្សម្នាក់ទៀតបាន។ មនុស្សល្អរមែងសេពគប់
មនុស្សល្អ មនុស្សអាក្រក់ក៏ចូលចិត្តច្របូកច្របល់នៅជាមួយក្រុម
មនុស្សអាក្រក់។

**122 ស្តេចឃ្មុំចេះដេញកំទឹកផ្អែមពីផ្កាលឿងរាង លទ្ធផលនៃភាព
ស្មោះសជាតិឆ្ងាត់ក៏ដូចគ្នា វាភ្ជាស់ខ្លួនជារូបជារាងពីឧទ្យានអារម្មណ៍
ដែលផ្លាសប្តូរគ្រប់ពេលវេលា។**

Josef Kohler

មេធាវីជនជាតិអាល្លឺម៉ង់ គ.ស. 1849-1919

មនុស្សដែលមានទឹកចិត្តស្មោះសរមែងជាទីស្រឡាញ់របស់
អ្នកដទៃនិងគ្រប់គ្រងចិត្តអ្នកដទៃបានជានិច្ច។ មនុស្សដែលមាន
ភាពស្មោះស ផ្សេងគ្នាពីពួកឆក់ឌីកាសដែលចូលចិត្តពាក់របាំងមុខ
សម្តែងល្ខោនបោកប្រាស់អ្នកដទៃទាំងស្រុង។ ភាពស្មោះស្មាលមាន
ទឹកចិត្តដែលគេសម្តែងចេញនោះ កើតពីភាពស្មោះត្រង់ដែលហូរ
បុកចេញមកពីបេះដូងដ៏មេត្តា ពួកមិនខ្វល់ជាមួយនឹងលាភយស
សរសើរ ទើបមិនចាំបាច់ត្រូវសម្តែងល្ខោនដើម្បីរកសម្លេងដណ្តើម
អំណាចជាមួយនរណា។

ភាពស្មោះត្រង់មិនបានស្ថិតនៅលើភាពខ្លាំងពូកែមាន
សមត្ថភាព តែស្ថិតនៅលើឧបនិស្ស័យដែលស្រស់ស្អាត។ បើអ្នក
គិតចង់ប្រើប្រាក់ទិញទឹកចិត្តមនុស្ស អ្នកត្រូវអស់សង្ឃឹមយ៉ាងពិត
ប្រាកដ។ ពិតណាស់ មាសប្រាក់ចងចិត្តមនុស្សបាន តែទិញភាព
ស្មោះស្ម័គ្រមិនបានទេ បើចង់បានទទួលភាពស្មោះត្រង់ពីអ្នកដទៃ
យើងក៏ត្រូវជួយសង្គ្រោះអ្នកដទៃ ប្រតិបត្តិចំពោះអ្នកដទៃដោយភាព

ស្មោះសនិងយល់ចិត្តពិតៗ ទើបមានអារម្មណ៍មានសេចក្តីសុខ
យ៉ាងពិតប្រាកដ។

123 សៀវភៅដែលល្អនិងមិត្តដែលល្អ សំខាន់នៅលើគុណភាពមិន មែនបរិមាណទេ។

ភាសិតអាស្សាវរៈ

អ្នកខ្លះមានមិត្តពេញស្រុកពេញស្រែ តែរកមិត្តពិតស្ទើរតែ
មិនបាន ដូច្នេះរមែងមានអារម្មណ៍ខូចចិត្ត។

ការអានសៀវភៅក៏ដូចគ្នា យើងត្រូវជ្រើសរើសយ៉ាងល្អិត
ល្អន់ បច្ចុប្បន្ននេះមានសៀវភៅសព្វប្រភេទដាក់លក់នៅលើទីផ្សារ
ពាសពេញ តែសៀវភៅក៏មានទាំងសៀវភៅល្អនិងមិនល្អ សៀវភៅ
ដែលល្អគឺជាសៀវភៅដែលចង្អុលដឹកនាំឲ្យយើងគិត និយាយ ធ្វើ
ក្នុងរឿងដែលល្អ។ សៀវភៅមិនល្អអាចនឹងអានសប្បាយមិនធ្ងន់ខ្វះ
ក្បាល តែអានហើយធ្ងន់ចិត្ត ពោលគឺធ្វើឲ្យចិត្តគំនិតរបស់យើងធ្លាក់
ចុះ ឯបំបុលឈ្នួលគិតតែក្នុងរឿងមិនល្អ ផ្ដេសផ្ដាសគ្មានខ្លឹមសារ។

មិត្តនិងសៀវភៅមានភាពសំខាន់ចំពោះជីវិតរបស់យើង
ណាស់ ពីរយ៉ាងនេះស្រដៀងៗគ្នា អ្នកខ្លះដល់ថ្នាក់និយាយថា
សៀវភៅគឺជាមិត្ត ហើយមិត្តដែលល្អក៏ប្រៀបដូចសៀវភៅល្អៗ មួយ
ក្បាល តែការជ្រើសរើសសៀវភៅល្អៗ មកអាននៅងាយជាងការ

ជ្រើសរើសមនុស្សល្អៗ មកជាមិត្ត។ បុរាណលោកថា ស្គាល់នាម ស្គាល់មុខ តែមិនស្គាល់ចិត្ត។ ចិត្តមនុស្សជ្រាលជ្រៅហួសនឹងដឹង ដល់ ការសេពគប់មិត្តទើបមិនមែនជារឿងងាយឡើយ ថ្វីបើយ៉ាង នេះក្តី ក្នុងការសេពគប់មិត្តនោះយើងត្រូវមានភាពស្មោះត្រង់ចំពោះ គ្នាជាសំខាន់ មិនគួរសាងកំពែងការពារខ្លួនឯងទុកជាមុន បើមិន ដូច្នោះទេ យើងក៏នឹងត្រូវរស់នៅយ៉ាងឯកោកណ្តោចកណ្តែង គ្មាន ឪកាសបានទទួលមិត្តភាពពីអ្នកដទៃ។

124 សេពគប់មនុស្សអាក្រក់ជាមិត្ត ប្រៀបដូចស្រមោលពេល ព្រលឹម វេលាកន្លងផុតទៅប៉ុណ្ណា ស្រមោលក៏ខ្ចីចុះប៉ុណ្ណោះ។ សេព គប់មនុស្សល្អជាមិត្ត ប្រៀបដូចស្រមោលពេលល្ងាច វេលាកន្លងទៅ ប៉ុណ្ណា ស្រមោលយឺតវែងឡើងប៉ុណ្ណោះ។

Robert Hart

មិត្តមានឥទ្ធិពលចំពោះជីវិតរបស់យើងយ៉ាងក្រៃលែង ជា ពិសេសក្នុងអំឡុងយុវវ័យ សូម្បីតែពុកម៉ែក៏នៅមានឥទ្ធិពលផ្នែក ចិត្តគំនិតតិចជាងមិត្តភក្តិទៅទៀត។ ទោះយ៉ាងណាមិត្តក៏មានទាំង មិត្តដែលល្អនិងមិត្តដែលមិនល្អ ក្នុងការសេពគប់មិត្ត ទើបយើងគួរ ពិចារណាបន្តិច។

បុរាណលោកបង្រៀនណាស់ណាថា “សេពគប់ជនពាលៗ នាំទៅរកខុស សេពគប់បណ្ឌិតៗ នាំទៅរកផល” សម្តីនេះជាសច្ចធម៌ជានិច្ច។ វេលានៅក្នុងក្រុមមិត្តភក្តិ យើងតែងតែបណ្តោយឲ្យគ្នា ច្រើនអូសទៅ បើមិត្តរបស់យើងជាមនុស្សគ្មានខួរក្បាលគិត ប្រើជីវិតខុសៗ ចូលចិត្តប្រឡាក់ប្រឡូសអបាយមុខគ្រឿងញៀន រឺជាមនុស្សរើរវាយអណ្តែតអណ្តូង ធ្ងន់មិនធ្វើ ស្រាលមិនស៊ី មួយថ្ងៃៗ គិតតែពីដើរលេងត្រេតត្រេ ពេលយើងចូលទៅនៅក្នុងក្រុមមិត្តពួកនេះ គំនិត សម្តី ទង្វើរបស់យើងក៏នឹងស្រដៀងតាមពួកគេទៅដោយមិនដឹងខ្លួន។ ប្រសិនបើដូច្នោះ សាកល្បងគិតមើលទៅថា ជីវិតនឹងស្រស់ថ្លាបានរឺទេ? តែបើយើងចូលទៅនៅក្នុងក្រុមមនុស្សល្អ គ្រប់គ្នាតាំងចិត្តប្រាថ្នាការសិក្សា ប្រើជីវិតយ៉ាងរាបងាយ ចេះរក្សាសភាពបរិស្ថាន ថ្លៃប្រឌិតសង្គមឲ្យគួររស់នៅ ជាមនុស្សមានឧត្តមគតិ ចិត្តតស៊ូអត់ធ្មត់ យើងក៏នឹងបានទទួលឥទ្ធិពលដែលល្អពីមិត្តភក្តិ ជាយុវជនដែលល្អមានអនាគត។

125 ភាពសន្ធិៈសង្ស័យជាថ្នាំពុលនៃមិត្តភាព។

Roger Bacon

អ្នកគិតជនជាតិអង់គ្លេស គ.ស. 1214-1292

មិត្តភាពជារបស់មានតម្លៃយ៉ាងក្រៃលែង ប្រសិនបើប្រាសចាកមិត្តភាពហើយ លោកនេះក៏មិនគួរឲ្យរស់នៅ ដូច្នេះ ទើបយើង

ត្រូវផ្ទុកមរក្សាមិត្តភាពទុកឲ្យល្អ។ ការដែលមិត្តភាពនឹងយឺនយូរបាន
នោះ ភាពជឿជាក់ទុកចិត្តគ្នាចាត់ទុកជាកត្តាសំខាន់ណាស់។

បើគិតចង់សេពគប់នរណាជាមិត្ត ក៏ត្រូវស្មោះត្រង់ជាមួយ
គេ សិក្សាចំនុចល្អ យល់ចំនុចខ្សោយរបស់គេ ហើយអាចឲ្យអភ័យ
គេគ្រប់ពេល បើសន្ធិៈសង្ស័យគ្នាតាំងពីដើម មិត្តភាពក៏កើតឡើង
មិនបាន។

126 រឿងដែលសាងសេចក្តីឈឺចាប់ខ្លាំងបំផុតក្នុងជីវិតរបស់យើង
មិនមានអ្វីហួសការកាត់សម្ព័ន្ធភាពជាមួយមិត្តជិតស្និទ្ធដែលសេព
គប់គ្នាមកច្រើនឆ្នាំ។

Marcus Tullius Cicero

អ្នកនយោបាយក្រិចបុរាណ

មិត្តជិតស្និទ្ធដែលសេពគប់គ្នាមកជាយូររាប់សិបឆ្នាំ សម្ព័ន្ធ
ភាពរមែងជ្រាលជ្រៅជាពិសេស អ្នកខ្លះសេពគប់គ្នាតាំងពីក្មេង
រហូតដល់ចាស់ តែសុខៗ មិត្តភាពក៏ដាច់ខ្ទេចខ្ទីព្រោះផល
ប្រយោជន៍ខ្ពស់គ្នា រឺព្រោះយល់ខុសទៅលើគ្នា។ ហេតុការណ៍បែប
នេះរមែងសាងសេចក្តីឈឺចាប់ដល់ទាំងសងភាគីយ៉ាងក្រៃលែង តែ
ដោយការស្រលាញ់មុខមាត់ត្រូវបុគ្គលទីបីញុះញង់ សម្ព័ន្ធភាព

របស់ទាំងគូទើបមិនអាចត្រឡប់ល្អដូចដើមវិញបាន ពិតជាគួរឲ្យ
សោកស្តាយណាស់។

តែបើទាំងសងខាងម្នាក់ៗ ប្រកាន់យកមិត្តភាពជារបស់
សំខាន់ជាងរឿងដទៃៗ ក៏នឹងកើតការឲ្យអភ័យដល់គ្នា មិត្តភាពក៏
មិនស្លាប់ យើងក៏មិនបាច់ជួបជាមួយភាពឈឺចាប់ដែលផ្សារក្តៅ
រហូតមួយជីវិត។

**127 វិធីសាស្ត្រដូចគ្នាក្នុងការបានមិត្តភក្តិក៏គឺខ្លួនយើងខ្លួនឯងត្រូវធ្វើ
ជាភាគីចាប់ផ្តើមចូលរកអ្នកដទៃមុន ទៅចងមិត្តជាមួយអ្នកដទៃជាមុ
ន។**

Emerson

គ្រប់គ្នាត្រូវការមិត្តភក្តិ ត្រូវការសេចក្តីស្រឡាញ់ ការយក
ចិត្តទុកដាក់ពីមិត្តៗ តែក៏មានតិចតួចណាស់ដែលគិតនឹងហុចដៃនៃ
មិត្តភាពចេញទៅ ដោយជាអ្នកឲ្យវិជាភាគីចាប់ផ្តើមជាមុន។ ភាព
ស្មោះត្រង់នឹងសម្តែងចេញមកជា ស្នាមញញឹម ពាក្យរាក់ទាក់ដែល
ផ្តល់កិត្តិយសនិងការយកចិត្តទុកដាក់ រីករាយពេញចិត្តក្នុងការជួយ
សង្គ្រោះអ្នកដទៃ ប្រគល់ជាសុភមង្គលដល់អ្នកដទៃ សុខចិត្តជា
អ្នកចាញ់ប្រៀប ចិត្តគំនិតទូលំទូលាយ មិនគិតតិចតិតច្រើន អាចឲ្យ
អភ័យអ្នកដទៃបានគ្រប់វេលា។ ចេះសម្លឹងមើលពិភពលោកក្នុងផ្លូវ

ល្អ មើលឃើញសេចក្តីទុក្ខលំបាករបស់អ្នកដទៃ មិនទាមទារពីតឹងរឹង
ចំពោះអ្នកដទៃខ្លាំងហួសពេក។ ពាក្យសម្តីប្រភេទ “សុំទោស” “អរ
គុណ” “មេត្តា” នឹងធ្វើឲ្យយើងមានមិត្តភក្តិគ្រប់ទីកន្លែង។

សព្វថ្ងៃនេះ សង្គមកំពុងផ្លាស់ប្តូរ តម្លៃនិយមផ្លាស់ប្តូរ
មនុស្សប្រកួតប្រជែងដណ្តើមមុខមាត់គ្នា និងអាត្មានិយមច្រើនឡើ
ង។ មនុស្សយើងពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃកាន់តែគ្មានទឹកចិត្តចំពោះគ្នា
សុំឲ្យយើងមកជួយគ្នាសាងសង្គមដែលពេញទៅដោយសេចក្តី
ស្រលាញ់ដ៏កក់ក្តៅ សាងមិត្តភាពដែលពិតប្រាកដទាំងអស់គ្នាចុះ។

128 មិត្តនឹងរក្សាភាពជាមិត្ត ក៏លុះត្រាតែម្នាក់ៗ គោរពស្រលាញ់គ្នា
នឹងគ្នា តែបើរំពឹងដល់តែផលបានផលបង់ រមែងមិនស្មោះត្រង់
ចំពោះគ្នា មិនអាចជាមិត្តជិតស្និទ្ធគ្នាបាន។

និរនាម

មិត្តភាពជារបស់វិសេសមិនអាចកាត់ថ្លៃបាន មិនត្រឹមតែត្រូវ
ស្វែងរកប៉ុណ្ណោះ តែថែមទាំងត្រូវផ្ទុកផ្ទុក ពេលមានសេចក្តី
សុខ មិត្តនឹងជួយរីករាយជាមួយយើង ពេលមានសេចក្តីទុក្ខ យើង
រឹតតែត្រូវការការយកចិត្តទុកដាក់ពីមិត្ត មានតែមិត្តភាពប៉ុណ្ណោះ
ដែលជួយឲ្យយើងមានសេចក្តីសុខក្នុងចិត្តនិងកក់ក្តៅជានិច្ច។

មិត្តភាពដ៏ពិតប្រាកដជាបស់ដែលប្រាសចាកលក្ខខណ្ឌ ជា
របស់ដែលគួរលើកតម្កើងសរសើរ ជាបស់ដែលហូរចេញមកពី
ភាពស្មោះសនិងសេក្តីស្រឡាញ់ ជាបស់ដែលវត្ថុកិលេសមិនអាច
ជំនួសបាន តែជាសេចក្តីសុខផ្លូវចិត្ត ជាបស់បន្ថែមរសជាតិដល់
ជីវិត ហើយនឹងជាថ្នាំបំបាត់ការឈឺចាប់របស់ជីវិត។

មិត្តពិតមិនមែនមិត្តស៊ីទេ តែជាមិត្តទុក្ខមិត្តលំបាក អ្នកខ្លះ
អាចសេពគប់មិត្តមិនពូកែ តែគ្រប់គ្នាប្រាថ្នាក្នុងការមានមិត្តពិត
ដែលនឹងជាមិត្តជាមួយគេរហូតមួយជីវិត។

129 មិត្តភាពផ្ទុះផ្ដើមសេចក្តីសុខ បន្ទូរបន្ថយសេចក្តីទុក្ខដល់ជីវិត
របស់យើង ព្រោះថាមិត្តអាចធ្វើឲ្យពួកយើងបាត់អផ្សុក បាត់ក្រៀមក្រំ
មានភាពបីតិសុខច្រើនខ្លាំងឡើង។

អេឌីសាវ៉ា

មិត្តភាពប្រៀបដូចផ្កាឈើនៃជីវិត មិត្តភាពអាចចិញ្ចឹមបេះ
ដូងដែលក្រៀមស្ងួតឲ្យស្រស់បំព្រងមានជីវិតដ៏វ៉ាំ ពេលបរាជ័យ
ដួលរលំ អស់សង្ឃឹមសោកសៅខូចចិត្តជួយលូងលោម ចាំផ្តល់កំ
លាំងចិត្ត ផ្តល់ក្តីសង្ឃឹម ធ្វើឲ្យយើងរសាយសោកសៅ ហើយមាន
កម្លាំងចិត្តតស៊ូម្តងទៀត ពេលសប្បាយចិត្ត មិត្តក៏នឹងជួយត្រេកអរ
ធ្វើឲ្យសម្លេងសើចរបស់យើងស្រស់ថ្លាឯវិញខ្លាំងឡើង។

មនុស្សដែលគ្មានមិត្ត ពិភពលោកនឹងក្រៀមក្រោះ ស្វិតស្រពោនឯជិតឯង ជាជីវិតដែលគួរឲ្យសោកសៅបំផុត។

នរណាៗ ក៏ត្រូវការមិត្ត ជាពិសេសមិត្តដែលស្មោះស្ម័គ្រ មិត្តភាពពីមិត្តពិតវាក្រអូបឈ្មួញឈប់នាំឲ្យឈ្នាក់រង្វេងខ្លាំងណាស់ ។ មិត្តភាពដែលពិតប្រាកដគឺជាមិត្តភាពដែលពេញប្រៀបទៅដោយការយកចិត្តទុកដាក់ មើលថែ ជួយសង្គ្រោះ លះបង់ស្រលាញ់ចូលចិត្ត។ មិត្តភាពដូច្នេះ នឹងឆ្លុះពន្លឺចែងចាំងជានិច្ចនិរន្តរ៍ ហើយនឹងមិនរង្គោះរង្គើមិនរសាត់បាត់ទៅក្នុងវេលាដ៏ខ្លី។

សូមឲ្យពួកយើងមកជួយគ្នាផ្សព្វផ្សាយសេចក្តីស្រលាញ់ពីមិត្តភាពដ៏បរិសុទ្ធិឲ្យចែងចាំងទៅទូទាំងពិភពលោកចុះ។

130 ពេលល្អមានមិត្ត ពេលលំបាកពិសោធមិត្ត។

សៃរ៉ាស់

សម័យបុរាណ មនុស្សយើងមានទឹកចិត្តចំពោះគ្នាជ្រាលជ្រៅណាស់ គុណធម៌តែងតែច្រើនជាងផលប្រយោជន៍ ការមានមិត្តទើបហាក់ដូចជាងាយ តែបច្ចុប្បន្ន សង្គមចម្រើនច្រើនឡើង ជីវិតការរស់នៅរបស់មនុស្សយើងមានស្តង់ដាខ្ពស់ឡើង ទន្ទឹមនឹងគ្នានេះសម្ព័ន្ធភាពរវាងមនុស្សជាមួយមនុស្សក៏ប្តូរទៅ ភាគច្រើននឹង

ផ្ដោតទៅលើផលប្រយោជន៍ ភាពស្មោះត្រង់និងគុណធម៌ទើបរលត់
រលាយទៅរៀងៗ។

មិត្តពិតគឺជាមិត្តដែលសេពគប់ជាមួយយើងដោយសេចក្ដី
បរិសុទ្ធចិត្ត ពេលបរាជ័យដួលរលំ រួញរាឡើយណាយ គេនឹងផ្តល់
ជំនួយឲ្យយើងដោយមិនស្ទាក់ស្ទើរ នឹងចាំល្ងង់លោម ឲ្យកំលាំងចិត្ត
គាំទ្រឲ្យយើងក្រោកឡើងមកតស៊ូជាថ្មី ទោះបីយើងនឹងធ្លាក់ដុន
ជាបប៉ុណ្ណា គេក៏នៅតែសេពគប់យើងជាមិត្ត នឹងដឹងថាមិត្តស្មោះ
ត្រង់ជាមួយយើងអីអត់ ក៏ត្រូវមើលចិត្តគ្នាពេលលំបាកនេះឯង។ មិត្ត
ពិតច្រើនតែមិនចេះធ្វើពុតតែងរឿង ពេលសេពគប់គ្នាអាចនឹងមិន
សម្ដែងចេញអ្វីច្រើនទេ ស្រដៀងៗ នឹងមិនបានស្និទ្ធស្នាលចូលចិត្ត
ច្រើនប៉ុន្មាន តែសម្ព័ន្ធភាពនឹងស្មើចុងស្មើដើមជារៀងរហូត។ កើត
មកមួយជាតិ បើមានមិត្តពិតដូច្នេះបានម្នាក់ ក៏ចាត់ទុកថាមិនខូច
កំណើតហើយ។

មិត្តភាពជារបស់មួយដែលសាងសេចក្ដីសុខដល់ជីវិត និង
សេចក្ដីសុខដែលប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ក្រៃលែង។

131 បើអ្នកប្រាប់ខ្ញុំថា អ្នកសេពគប់មនុស្សប្រភេទណាជាមិត្ត ខ្ញុំក៏
នឹងប្រាប់បានភ្លាមថាអ្នកជាមនុស្សប្រភេទណា។

មិត្តមានឥទ្ធិពលចំពោះយើងណាស់ ជាពិសេសមនុស្សក្នុង
វ័យកម្លោះក្រមុំជាវ័យដែលត្រូវការមិត្តច្រើនជាទីបំផុត ថែមទាំង
ស្ថិតនៅក្នុងវ័យដែលបរិសុទ្ធ ខ្វះបទពិសោធន៍ជីវិត។

ពេលជួបមនុស្សដែលមានរូបឆោមកិរិយាត្រូវចិត្តត្រូវថ្លើម រឺ
ពូកែនិយាយ និយាយពិរោះ ពូកែយកចិត្តយកថ្លើម ក៏នឹង
ស្ម័គ្រស្មាលចូលចិត្ត សេពគប់ជាមិត្តជិតស្និទ្ធដោយមិនបែងចែកថា
មនុស្សម្នាក់នោះជាមនុស្សល្អរឺទេ។

ដោយហេតុនេះឯង មនុស្សកម្លោះក្រមុំទើបច្រើនតែត្រូវមិត្ត
មិនល្អទាញទៅក្នុងផ្លូវខូច ធ្វើឲ្យជីវិតធ្លាក់ដុនជាបទៅពេញមួយ
ជាតិ ការសេពគប់មិត្តជារឿងដែលសំខាន់ណាស់ គប្បីប្រយ័ត្នឲ្យ
មែនទែន។

132 ដើមប្របុសកណ្តាលព្រៃផ្ទៃ មិនបាច់ប្រើឈើទល់ក៏គ្រងបាន
ខ្លួនឯង ខ្សាច់ពណ៌សក្នុងទឹកថ្នាំខ្មៅ រមែងត្រូវបានជ្រលក់ឲ្យក្លាយជា
ពណ៌ខ្មៅទៅផងដែរ។

សុនដី

បើយើងនៅឡូកឡំជាមួយមនុស្សដែលគិតតែពីដើរលេង
ត្រេតត្រេ មិនចេះគ្រប់គ្រងខ្លួនឯងរាល់ថ្ងៃ យូរៗ ទៅ យើងក៏នឹងធ្វើ

រឿងមិនល្អមិនស្អាតដូចពួកគេ ដែលមិនត្រឹមតែធ្វើឲ្យខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះ
ខូចអនាគតប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងធ្វើឲ្យយើងត្រូវខូចចិត្តទៅរហូត
មួយជីវិតទៀតផង។

បើយើងបានជិតស្និទ្ធជាមួយមនុស្សដែលមានឧបនិស្ស័យ
ល្អ ឧស្សាហ៍ព្យាយាមសិក្សារៀនសូត្រ យូរថ្ងៃទៅ យើងក៏នឹងសិក្សា
យកគំរូតាមពួកគេ ជាមនុស្សអត់ធ្មត់ ហ៊ានតស៊ូ ហ៊ានយកឈ្នះ នៅ
ទីបំផុតយើងក៏នឹងទទួលជោគជ័យ។

ជីវិតរបស់យើងពាល់ត្រូវជាមួយរឿងល្អរឿងមិនល្អ រមែងពាក់
ព័ន្ធទៅដល់ភាពជោគជ័យរឺបរាជ័យរបស់ជីវិត ដូច្នេះ ទើបយើងត្រូវ
ប្រយ័ត្នប្រយែងក្នុងរឿងការសេពគប់មិត្ត។ ការចាត់ការបញ្ជា ការ
ជ្រើសរើសសភាពបរិស្ថាន យើងត្រូវជ្រួតជ្រាបសេចក្តីល្អរបស់អ្នក
ដទៃ កែខែចំនុចខ្វះខាតរបស់ខ្លួនឯង ប្រើសម្តីនិងទង្វើដែលត្រឹម
ត្រូវរបស់ខ្លួនឯង ដាស់តឿនការធ្វើដែលមិនត្រឹមត្រូវរបស់អ្នកដទៃ
ធ្វើឲ្យគ្រប់គ្នាជាគំរូដែលល្អរបស់គ្នានឹងគ្នា។

ការវិភាគវិះគន់

133 រីឯថ្នាំល្អតែល្វឹងមាត់នោះ រមែងជាផលល្អចំពោះការរក្សាពេក
ៗ រីឯសម្តីដាស់តឿនដែលពេញទៅដោយពាក្យស្មោះត្រង់សុចរិតតែ
ស្តាប់ទៅហើយទាស់ត្រចៀកនោះ រមែងមានប្រយោជន៍ក្នុងការនាំ
ទៅប្រតិបត្តិ។

ភាសិតបុរាណ

ពាក្យវិះគន់អាចនឹងបំផ្លាញអារម្មណ៍នឹកគិតរបស់យើង តែ
បើគិតបន្តិច យើងនឹងដឹងក្លាមថាសម្តីដែលធ្ងន់ធ្ងរទាំងនោះមាន
តម្លៃមានន័យច្រើនជាងសម្តីនិយាយដែលផ្អែមត្រចៀក ថែមទាំង
បុគ្គលដែលវិភាគវិះគន់នៅត្រូវប្រើគំនិតហើយនឹងសេចក្តីក្លាហាន
ច្រើនជាងបុគ្គលដែលសរសើរប្រថុបប្រថែងយើងទៅទៀត ព្រោះ
ទាំងដែលដឹងថាពេលវិះគន់ចេញមកហើយនឹងធ្វើឲ្យភាគីម្ខាងទៀត
មិនពេញចិត្ត តែគេក៏នៅហ៊ាននិយាយ ហ៊ានបែកបាក់ដោយសង្ឃឹម
ថានឹងឃើញភាពផ្លាស់ប្តូរក្នុងផ្លូវដែលល្អប្រសើរឡើង បើក្នុងជីវិត
របស់យើងបានជួបមិត្តដែលហ៊ានដាស់តឿនសតិយើងដោយសម្តី
ត្រង់ទៅត្រង់មកដូច្នេះ យើងគួរនឹងសប្បាយចិត្តហើយចាត់ទុកថា
ជាវាសនារបស់ជីវិតតែម្តង។

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ សម្តីដែលពិរោះផ្អែមត្រចៀក
ភាគច្រើនតែងតែជាវាចាដែលជឿជាក់មិនបាន ដូចភាសិតបុរាណ
ដែលពោលថា “ផ្អែមជាខ្យល់ ល្វឹងជាថ្នាំ” បើចូលចិត្តស្តាប់សម្តីផ្អែម

ដែលប្រចុបប្រចែងឲ្យរង្វេងភ្លេចការពិត អនាគតតែងតែខ្លី តែបើចង់
មានភាពឈានមុខក្នុងជីវិត ក៏គួរស្តាប់សម្តីដែលត្រង់ទៅត្រង់មក
ទោះបីវាទាស់អារម្មណ៍ តែក៏មានប្រយោជន៍មានខ្លីមសារ។

មនុស្សដែលអាចទទួលស្តាប់ពាក្យរិះគន់ដែលត្រង់ទៅត្រង់
មករបស់អ្នកដទៃបានបង្ហាញថាមានភាពក្លាហាននិងមានគុណធម៌
ខ្ពស់គួរសម មនុស្សដូច្នេះរមែងមានឪកាសទទួលជោគជ័យយ៉ាង
ពិតប្រាកដ។

134 ការតិះដៀលរិះគន់កំហុសឆ្គងតូចតាចច្រើនហួសពេក ក៏
ប្រៀបដូចប្រើពូថៅកាប់ក្បាលសត្វរុយតូចៗ ដែលទំនៅលើថ្ងាស
របស់មិត្តភក្តិ។

អ៊ីមង

មនុស្សខ្លះចូលចិត្តគិតថាខ្លួនឯងជាមនុស្សវិសេសណាស់
សម្តីនិងទង្វើល្អឥតខ្ចោះគ្មានកន្លែងរិះគន់ តែមើលអ្នកដទៃពេល
ណាក៏តែងទាស់ភ្នែកទាស់ត្រចៀកទៅគ្រប់រឿង មានអារម្មណ៍ថា
អ្នកដទៃមិនកើតការ ធ្វើខុស និយាយខុស អភ័យមិនបាន។

ការប្រើជីវិតនៅរួមជាមួយអ្នកដទៃនោះ យើងត្រូវចេះ
ឲ្យអភ័យ។ ការឲ្យអភ័យមិនមែនជាការអុីអើស្របតាមព្រមឲ្យអ្នក
ដទៃធ្វើខុសនោះទេ តែការឲ្យអភ័យជាការបើកឪកាសឲ្យបុគ្គលធ្វើ

ខុសបានកែខែចំនុចខ្សោយកំហុសឆ្គង។ ការឲ្យអភ័យជាគុណធម៌
ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសេចក្តីប្រាថ្នាល្អ ជាការយល់ចិត្តយល់ឆ្លើម ដែលជួយ
ឲ្យមនុស្សយើងស្រលាញ់និងសាមគ្គីគ្នាច្រើនខ្លាំងឡើង។

**135 រិះគន់អ្នកដទៃដោយចិត្តបែបដូចគ្នានឹងការរិះគន់ខ្លួនឯង
អភ័យឲ្យអ្នកដទៃដូចគ្នានឹងការឲ្យអភ័យខ្លួនឯង។**

ហ្វានឈុនយ៉េន

កើតជាមនុស្ស ត្រូវចេះសម្របខ្លួនឲ្យចូលជាមួយបរិស្ថាន
ជីវិតទើបនឹងមានសេចក្តីសុខ។ ក្នុងការសម្របខ្លួននោះ ជាបឋម
យើងត្រូវមិនអាត្មានិយម ហើយលំដាប់តទៅគឺត្រូវចេះគ្រប់គ្រងខ្លួន
ឯងឲ្យបាន។ ពេលមានគុណសម្បត្តិដែលល្អឥតខ្ចោះពីរប្រការនេះ
ហើយ ទើបនិយាយបានពេញមាត់ពេញ-កថាយើងអាចសម្របខ្លួន
ឯងបាន។

មូលហេតុដែលធ្វើឲ្យមនុស្សយើងព្រួយកង្វល់ ភាគច្រើន
តែងតែកើតឡើងដោយសារ ខ្លួនយើងខ្វះការដាក់ខ្លួន មិនព្រមចុះ
ញ័មបុគ្គលដទៃ មិនព្រមយល់ចិត្តអ្នកដទៃ មិនចេះយកចិត្តទុកដាក់
ដាក់ចិត្តយើង ទើបកើតការយល់ខុសរឺការទាស់ទែងគ្នាឡើង ដូច្នេះ
ទើបយើងគួរដុសខាត់ចាត់ឲ្យឃើញដល់ប្រយោជន៍សាធារណៈ
ចេះគ្រប់គ្រងខ្លួនឯង បញ្ហាទាស់ទែងទាក់ទងនឹងមនុស្សសម្ព័ន្ធក៏

នឹងកាត់បន្ថយតិចចុះ ធ្វើឲ្យជីវិតរបស់យើងមានសេចក្តីសុខច្រើន
ខ្លាំងឡើង។

136 សម្តីដែលអ្នកមិនចង់ស្តាប់ក្រៃលែង ជាសម្តីដែលអ្នកគួរតែស្តា ប់ឲ្យច្រើនបំផុត។

ភាសិតលោកខាងលិច

សម្តីដែលប្រចុបប្រចែង លើកដើង ជាសម្តីដែលមិនគួរឲ្យ
ស្តាប់បំផុត សម្តីដែលគួរឲ្យស្តាប់គឺសម្តីដែលសុចរិតមិនរៀចរ ត្រង់
ទៅត្រង់មករហូតមានអារម្មណ៍ទាស់ត្រចៀក។ មនុស្សដែលចង់
ស្តាប់តែសម្តីសរសើរលើកតម្កើង ស្តាប់បានតែសម្តីដែលផ្អែម
ស្រួលត្រចៀក ក៏នឹងត្រូវពុំទុំជុំវិញដោយមនុស្សថោកទាប។ មានតែ
មនុស្សដែលចិត្តទូលាយ ព្រមស្តាប់ពាក្យដាស់តឿនពាក្យរិះគន់ពី
អ្នកដទៃប៉ុណ្ណោះ ទើបមិនធ្វើខុសច្រើនដែល ទើបនឹងអាចកែប្រែ
សម្របសម្រួលខ្លួនឯងឲ្យឈានមុខបាន។

ក្នុងសង្គមរបស់យើង បុគ្គលដែលចូលចិត្តស្តាប់តែសម្តី
ដែលពីរោះត្រចៀកមានច្រើនហួសពេក បុគ្គលដែលមានចិត្តទូលំ
ទូលាយ ព្រមស្តាប់ពាក្យរិះគន់របស់អ្នកដទៃមានតិចណាស់
បរិយាកាសដែលលើកតម្កើងយ៉ាងបិទភ្នែកបិទច្រមុះទើបមាននៅ
ជាទូទៅ។

សភាពអត់ធ្មត់និងការស្ម័គ្រចិត្ត

137 ពេលដឹងថាត្រូវអ្នកដទៃបោកប្រាស់ ចូរកុំនិយាយច្រើន។
ពេលដឹងថាអ្នកដទៃយកប្រៀបចូរកុំសម្តែងចេញតាមទឹកមុខ។ ការ
ស្ម័គ្រចិត្តដូច្នេះ បានអារម្មណ៍និងបានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាង។

អ៊ីមង

មនុស្សកម្លោះក្រមុំតែងតែឈាមក្តៅ ឆេវឆាវ ចូលចិត្តយក
ឈ្នះ ទ្រាំចំពោះការចាញ់ប្រៀបមិនបានសូម្បីតែបន្តិច ទាំងនេះក៏
ព្រោះថាគំនិតមិនល្អិតល្អន់ គ្រប់គ្រងអារម្មណ៍មិននៅ ទើបមិនចេះ
អត់ធ្មត់ ការពិត មនុស្សដែលចេះអត់ធ្មត់នោះមិនមែនមនុស្សទន់
ខ្សោយទេ ហើយមនុស្សដែលស្ម័គ្រចិត្តក៏លើកកណ្តាប់ដៃស្ទើរ ក៏មិន
មែនមនុស្សក្លាហានដែរ។

ការអត់ធ្មត់មិនត្រឹមតែជួយឲ្យយើងសម្រេចគោលដៅក្នុង
ការហាត់ពត់លត់ដំខ្លួនជាមនុស្សមានគុណធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ តែថែម
ទាំងជួយកំចាត់ភាពមួមៅក្នុងបេះដូង ជួយឲ្យយើងអាចឈានទៅ
កាន់វិថីនៃភាពជោគជ័យបានទៀតផង។

138 យើងមិនគួរតាមចិត្តខ្លួនឯងហួសពេកទេ ត្រូវចេះទប់ចិត្តខ្លះ
គន្លឹះក្នុងការគ្រប់គ្រងអារម្មណ៍ខ្លួនឯងក៏គឺ “អត់ធ្មត់” កើតជាមនុស្ស
ត្រូវមានទឹកចិត្តៗ និងកើតក៏លុះត្រាចេះ “ឲ្យអភ័យ”។

៧៧៧

សេចក្តីអត់ធ្មត់ជាសិល្បៈម្យ៉ាង មនុស្សយើងរឹតតែធំ រឹតតែ
មានអាយុច្រើន ក៏រឹតតែដឹងជ្រួតជ្រាបនូវសិល្បៈរបស់ភាពអត់ធ្មត់។
បុគ្គលដែលមិនចេះសិល្បៈនិងគុណធម៌របស់ភាពអត់ធ្មត់ តែងតែ
ជាមនុស្សបាត់ពិភពលោក មិនស្គាល់ជីវិត រឺមិនដូច្នោះក៏កើតរោគ
ចិត្ត មានអារម្មណ៍ថាខ្លួនឯងជាមនុស្សដែលមិនដូចនរណា ចូល
ជាមួយនឹងអ្នកដទៃមិនបាន នៅទីបំផុតក៏គិតសម្លាប់ខ្លួន។

មនុស្សឆ្លាតវៃមែងដឹងច្បាស់ថាលោកមួយនេះវាកំពិតៗ
ក្រៀមៗ ដូច្នេះ ជីវិតទើបបត់បែនវៀចរង់ មិនរាបរលូនយ៉ាងនេះឯង
នឹងប្រកាន់ខ្ជាប់អ្វីជាមួយជីវិត? ត្រូវបណ្តោយៗ ចោលខ្លះទៅ ចិត្ត
គំនិតនឹងបានស្រស់បស់។ តែមនុស្សល្ងង់ច្រើនតែចិត្តគំនិតចង្អៀត
ចង្អល់ ចូលចិត្តនាំសេចក្តីទុក្ខមកគរទុកកណ្តាលទ្រូង ហើយមិន
ចេះទម្លាក់ចុះ នៅទីបំផុតមិនឆ្លៀតក៏ស្លាប់។ ការពិតអែយ្យរបស់
មនុស្សយើងមិនផ្សេងគ្នាច្រើនទេ តែដែលមានមនុស្សល្ងង់និង
មនុស្សឆ្លាតក៏ព្រោះមនុស្សយើងមានវិធីគិត វិធីមើលបញ្ហាដែល
ផ្សេងគ្នា ដូច្នេះ ទើបមានសេចក្តីអត់ធ្មត់ក្នុងកម្រិតដែលផ្សេងគ្នា
មានសេចក្តីសុខសេចក្តីទុក្ខមិនដូចគ្នា។

**139 បុគ្គលដែលអាចទ្រាំក្នុងរឿងដែលអ្នកដទៃទ្រាំមិនបាន រមែង
អាចសម្រេចភារកិច្ចដែលអ្នកដទៃមិនអាចសម្រេចបាន។**

សៀវភៅ

សេចក្តីអត់ធ្មត់មិនត្រឹមតែជាទ្វារនៃសេចក្តីសុខប៉ុណ្ណោះ តែ
ថែមទាំងជាគុណធម៌ដែលចង្អុលបង្ហាញនូវឧបនិស្ស័យដ៏ប្រសើរ
របស់មនុស្សម្នាក់ៗ។ សេចក្តីអត់ធ្មត់ធ្វើឲ្យមនុស្សយើងរឹងមាំ ល្អិត
ល្អន់នឹងជីវិត មានសតិសម្បជញ្ញៈ អាចគ្រប់គ្រងអារម្មណ៍របស់ខ្លួន
ឯង ហើយនាំយើងឈានទៅកាន់វិថីដែលត្រឹមត្រូវ។

បុគ្គលដែលមានភាពអត់ធ្មត់ដ៏អស្ចារ្យច្រើនតែជាបុគ្គល
ដែលមានឧត្តមគតិដ៏អស្ចារ្យ ដោយសារគេដឹងច្បាស់ថាខ្លួនឯង
មានគោលដៅដូចម្តេច មានភារកិច្ចធ្ងន់ធ្ងរប៉ុណ្ណា ទើបគេទ្រាំបាន
គ្រប់យ៉ាងដើម្បីឲ្យសម្រេចគោលដៅនោះ។

140 អត់ធ្មត់បន្តិច ជីវិតនឹងសុខា។

ភាសិតក្រិច

សេចក្តីអត់ធ្មត់ជាគុណធម៌ម្យ៉ាងដែលត្រូវបណ្តុះផ្សំឡើង
ថែមទាំងជាប្រភពនៃសេចក្តីល្អទាំងពួង។

សេចក្តីអត់ធ្មត់ជាគន្លឹះអាចកំបាំងនៃភាពជោគជ័យ បុគ្គល ដែលនឹងទទួលជោគជ័យដ៏អស្ចារ្យក្នុងផ្នែកអាជីពការងារបាននោះ ត្រូវអាចគ្រប់គ្រងអារម្មណ៍ មានសេចក្តីអត់ធ្មត់គ្រប់គ្រាន់ក្នុងការ យកឈ្នះខ្លួនឯងបាន។

បុរាណលោកបង្រៀនថា “រឿងតូចៗ អត់ធ្មត់មិនបាន នឹង ធ្វើឲ្យខូចការងារធំ” ហើយថែមទាំងបង្រៀនទៀតថា “សេចក្តីអត់ ធ្មត់ជារឿងលំបាក ទុក្ខល្វីងជូរចត់ តែផលរបស់វាផ្អែមត្រជាក់ខ្លាំង ណាស់” នេះជារឿងពិតតែម្តង។ ក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់យើង បើ យើងចេះអត់ធ្មត់បន្តិច ជីវិតនឹងមានសេចក្តីសុខច្រើនឡើងទៀត សន្លឹក ឧទាហរណ៍ថាមោហោក្រោធាឡូឡាដាក់យើង បើយើងចេះ អត់ធ្មត់ ប្រើកាយវិការដ៏ល្អិតល្អន់នឹងផឹងឆ្លើយទទួលកាយវិការ ដែលច្រងេងច្រងាងចិត្តក្តៅរបស់ភាគីម្ខាងទៀត ជឿចុះថាភាគីនោះ លោតមិនបានយូរក៏នឹងស្ងៀមស្ងាត់ ហើយបញ្ហាគ្រប់យ៉ាងនឹង រលាយទៅក្នុងផ្លូវដែលល្អ។

141 បុគ្គលដែលតាំងចិត្តបំពេញតបៈ ត្រូវទ្រាំចំពោះភាពមូមៅ ភាព លំបាកលំបិន ភាពកង្វល់ និងភាពភ័យខ្លាចបាន ទើបសម្រេចមគ្គុត ផល។

បុគ្គលដែលមានសេចក្តីអត់ធ្មត់ ត្រូវមានចិត្តគំនិតដែលទូលំ
ទូលាយ ព្រោះថាចិត្តចង្អៀតរមែងទ្រាំអ្វីមិនបានសូម្បីម្យ៉ាង ទោះបី
បង្ខំចិត្តធ្វើជាមានសេចក្តីអត់ធ្មត់ តែក្នុងឋានបីរបស់បេះដូងក៏
ពេញទៅដោយសេចក្តីឈឺចាប់ គិតចង់រកឪកាសសងសឹកគ្រប់
ពេលវេលា សេចក្តីអត់ធ្មត់ដូច្នេះជាការធ្វើពុត មិនមែនធម្មជាតិ។

បុគ្គលដែលមានសេចក្តីអត់ធ្មត់ ត្រូវទ្រាំចំពោះការនិន្ទា
ចោទប្រកាន់បាន បើទ្រាំមិនបានក៏នឹងបង្កើតការឈឺគ្រាំរកាំចិត្ត ធ្វើ
ឲ្យបាត់បង់អត្ថន័យនៃការអត់ធ្មត់។

ដោយហេតុនេះ បុគ្គលដែលមានសេចក្តីអត់ធ្មត់ទើបជា
បុគ្គលល្អិតល្អន់នឹងធីង ទៀងត្រង់មិនអាត្មានិយម មានចិត្តគំនិត
បម្រើប្រជាជន ពូកែសម្របខ្លួន ទទួលបានគ្រប់ស្ថានភាព បុគ្គល
ដូច្នេះទើបហៅបានថាមានសេចក្តីអត់ធ្មត់យ៉ាងពិតប្រាកដ។

**142 សុំត្រឹមមានភាពអត់ធ្មត់ ក្នុងលោកនេះឬមានរឿងដែលចាត់
ការមិនបាន?**

ចាងវៀរ

ការអត់ធ្មត់មើលទៅហាក់ដូចជារឿងដែលឈឺចាប់ណាស់
តែតាមការពិតមិនមែនជារឿងឈឺចាប់អត់តែវាអាស្រ័យនៅលើ

ទស្សនគតិរបស់យើងទេតើ បើយើងឃើញថាការអត់ធ្មត់ជារឿង
ដែលឈឺចាប់ ក៏រមែងឈឺចាប់ បើយើងឃើញថាការអត់ធ្មត់មិនមែន
រឿងឈឺចាប់ យើងក៏មិនឈឺចាប់ ពេលរឿងកន្លងទៅហើយ យើងក៏
នឹងមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនឯងបានទទួលអ្វីៗ ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ពី
ភាពអត់ធ្មត់។

ការអត់ធ្មត់មិនមែនជាទង្វើរបស់មនុស្សទន់ខ្សោយទេ តែជា
ទង្វើរបស់មនុស្សឆ្លាត មានសតិវិចិត្រ មានទស្សនៈទូលំទូលាយ
ជីវិតមនុស្សមានរឿងអស់សង្ឃឹមសន្លឹកសន្លាប់ បើមានរឿងអ្វីបន្តិច
ក៏មោហោក្រាប ធ្វើអ្វីល្ងង់ៗ ដោយខ្វះសតិគ្រិះរិះ ពេលរឿងកន្លង
ទៅហើយទើបគិតបាន ផលចុងក្រោយក៏នឹងត្រូវខូចចិត្តទៅរហូត
ដល់ស្លាប់។

**143 បុគ្គលដែលទ្រាំសេចក្តីទុក្ខដ៏សែនធ្ងន់ធ្ងរបាន ទើបនឹងក្លាយជា
មនុស្សដូចមនុស្ស។**

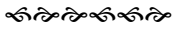
ភាសិតចិន

បុគ្គលដ៏អស្ចារ្យក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ សុទ្ធតែធ្លាប់ឆ្លងកាត់សេចក្តី
ទុក្ខដ៏សែនវេទនាទាំងអស់ សេចក្តីទុក្ខដែលពួកគេបានទទួល វា
សែនរន្ធត់ហួសនឹងមនុស្សទូទៅអាចទទួលបាន តែលោកអ្នកទាំង
នោះក៏ទ្រាំបាន ដោយហេតុនេះឯង លោកទាំងនោះទើបអាចជា

មនុស្សលើសមនុស្ស។ មនុស្សដែលអាចទ្រាំសេចក្តីទុក្ខ ទ្រាំការ
ហាត់ពត់លត់ដំបានច្រើនប៉ុណ្ណា ក៏រឹតតែអាចស្តាយទទួលការភ័យ
នាទីដ៏ធ្ងន់នៃយុគសម័យបានច្រើនប៉ុណ្ណោះ ហើយលទ្ធផលចុង
ក្រោយក៏នឹងបានទទួលសេចក្តីសុខដ៏អស្ចារ្យបំផុត។

បច្ចុប្បន្ននេះ មានមនុស្សកម្លោះក្រមុំខ្លះណាបានទទួលឥទ្ធិ
ពលដែលមិនល្អពីសង្គម ទើបចូលចិត្តជីវិតដែលជាសុភាព មិន
ព្រមចំណាយកម្លាំងធ្វើការងារ មិនព្រមឧស្សាហ៍ព្យាយាមសិក្សា
មិនប្រាថ្នាភាពឈានមុខ គិតតែពីបង្កើនអាក្រក់ដើម្បីស្ទង់
កិលេសតណ្ហាផ្ទាល់ខ្លួនទើបក្លាយជាដង្កូវអាក្រក់របស់សង្គម គួរឲ្យ
សោកស្តាយខ្លាំងណាស់។

កើតជាមនុស្ស មានជីវិតរស់នៅក្នុងលោកទូលាយ យើង
មិនគួរឈ្នាក់វង្វេងឯបង្កុលនៅតែក្នុងលោកនៃសេចក្តីសុបិន មួយ
ថ្ងៃៗ គិតតែពីរកសេចក្តីសុខសម្រាន្តដាក់ខ្លួន មិនហ៊ានតស៊ូ មិន
ហ៊ានប្រឈមមុខជាមួយនឹងការពិត មានជីវិតរស់នៅដូចសាកសព
ដើរបាន មនុស្សដូច្នេះនឹងធ្វើប្រយោជន៍ដល់សង្គមដូចម្តេចបាន?

ភាពដាក់ខ្លួន និង ភាពឆ្អឹងឆ្អែង

144 កូរស្រូវជ័សម្បូរបែបបំផុត ល្អបំផុត គឺកូរស្រូវដែលនៅជិតផ្ទះ
ដី។

សូណាល

មនុស្សដែលចេះដាក់ខ្លួនគឺជាមនុស្សរឹងមាំ ព្រោះថាមនុស្ស
ដែលចេះដាក់ខ្លួន រមែងយល់អំពីខ្លួនឯងនិងអ្នកដទៃ ដូច្នេះ ទើប
អាចដើរទៅកាន់វិថីនៃភាពជោគជ័យបានយ៉ាងគង់វង់ ថែមទាំងមិន
ឆ្អឹងឆ្អែងអ្វីអាង មិនធ្វើពុតក្លែងក្លាយ។

បុគ្គលដែលចូលចិត្តមើលងាយអ្នកដទៃហើយគិតថាខ្លួនជា
បុគ្គលវិសេសនោះ ការពិតគឺជាសាតាន។

រឿងដែលគួរឲ្យសោកសៅបំផុតសម្រាប់មនុស្សឆ្អឹងឆ្អែកគឺ
គេនឹងគ្មានឪកាសបានកែខែខ្លួនឯងឲ្យល្អប្រសើរឡើង ត្រឹមត្រូវ
ខ្លាំងឡើង ធ្វើឲ្យត្រូវបរាជ័យជាប្រចាំ មានតែមនុស្សដែលចេះដាក់
ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ទើបច្បាំងឈ្នះនិងទទួលជោគជ័យ មានសេចក្តីសុខ
សេចក្តីចម្រើនជានិច្ច។

ថើយើងពូកែហើយ ល្អហើយ យើងក៏មិនគួរមើលងាយអ្នក
ដទៃ ហើយត្រូវមិនមើលងាយខ្លួនឯង ដោយភាពឆ្អឹងឆ្អែង ពេញចិត្ត
ចំពោះភាពជោគជ័យដែលបានទទួល ចាំទុកថាបុគ្គលអស្ចារ្យពិត
ប្រាកដតែងមិនគិតថាខ្លួនឯងអស្ចារ្យ។

145 កើតជាមនុស្សត្រូវទ្រង់ តែកុំឆ្អឹងឆ្អែង។

អ៊ឹមង

ភាពទ្រង់ បានដល់ ការឆ្អឹងក្នុងកិត្តិយសរបស់ភាពជា
មនុស្ស ជាអាមេណូដែលស្រលាញ់ខ្លួនឯង តែមិនអន្តរាយដល់អ្នក
ដទៃ ខុសពីភាពឆ្អឹងឆ្អែងដែលជាកិរិយាក្រអីតក្រទម មើលងាយអ្នក
ដទៃ បុគ្គលដែលឆ្អឹងឆ្អែងក្រអីតក្រទមច្រើនតែគ្មានមិត្ត រឺមានតែតិច
ណាស់។

“ដាក់ខ្លួនធ្វើឲ្យយើងឈានមុខ ឆ្អឹងឆ្អែងធ្វើឲ្យយើងថយ
ក្រោយ” បើយើងទទួលជោគជ័យរឺមានចំណុចលេចធ្លោអ្វីម្យ៉ាង យើង
ក៏មិនគួរឆ្អឹងឆ្អែងក្រអីតក្រទមអ្វីតអាង មើលអ្នកដទៃមិនឃើញ ផ្ទុយ
ទៅវិញ បើយើងចេះដាក់ខ្លួន ចិត្តទូលាយព្រមចុះញ៉មឲ្យដល់អ្នក
ដទៃ នរណាៗ ក៏គោរពលើកតម្កើង។

**146 រោគដែលធ្វើឲ្យមនុស្សយើងឈឺធ្ងន់បំផុតគឺរោគឆ្អឹងឆ្អែង បុគ្គល
ជាបុត្របើឆ្អឹងឆ្អែក៏មិនកតញ្ញ បុគ្គលជាបិតាបើឆ្អឹងឆ្អែក៏នឹងខ្វះមេត្តា
អ្នកជាមិត្តបើឆ្អឹងឆ្អែក៏ជឿជាក់មិនបាន។**

ព្រំយ៉ាងមីង

ផ្កាឈើដែលកំពុងតែរីកជាផ្កាឈើដែលស្រស់ស្អាតគួរឲ្យ
ស្រលាញ់បំផុត មានតម្លៃដល់ការកោតសរសើរច្រើនបំផុត តែបើរីក
ស្ទុះស្អាយពេញទីកាលណា សម្រស់ពណ៌ក៏នឹងស្លេកចុះ ក្លិនក្រអូប
ក៏ខ្សោយចុះ ស្រទាប់ផ្កាចាប់ផ្តើមរុះរោយ។

សមត្ថភាពរបស់មនុស្សយើងក៏ដូចគ្នា ខ្លាចការបើកចំហ
ខ្លាំងបំផុត បើសិនបើកំហែងចេញមករហូតដល់អស់រលីង ក៏ជិតដល់
ពេលធ្លាក់ខ្សោយហើយ ដូចជាសត្វលាហើយនឹងសត្វតោនោះអី។
សត្វតោមួយក្បាលមិនធ្លាប់ឃើញសត្វលាមកពីមុន លុះឃើញសត្វ
លាក់នឹកក្រែងៗ ចំណែកសត្វលាក់ឆ្អឹងឆ្អែកអីតក្រទម។ លុះសត្វ
តោដើរចូលទៅជិត ក៏អួតសក្តាដោយការលើកជើងធាក់សត្វតោ។
សត្វតោញញឹមភ្លាម ព្រោះដឹងហើយថាលាមានពូកែក៏ត្រឹមប៉ុណ្ណេះ
ឯង ទើបស្ទុះចូលចាប់លាស៊ីជាអាហារ។ ដូច្នេះ មនុស្សដែលឆ្អឹង
ឆ្អែកអួតអាង ទើបគួរសង្រួមទុកខ្លះ ភាពឆ្អឹងឆ្អែកអីតក្រទមជា
ប្រភពនៃសេចក្តីវិនាសសាបសូន្យ ខ្លួនឯងអាចនឹងមានចំណុចលេច
ធ្លោនិងចំណុចល្អខ្លះបន្តិចបន្តួច ក៏កុំរីករាយ ការដើរនិយាយអួតគ្រប
សង្កត់អ្នកដទៃនឹងធ្វើឲ្យយើងបាក់មុខងាយៗ។

មនុស្សល្អនិងមនុស្សអាក្រក់៖

147 បុគ្គលដែលមានគុណធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ក៏គឺបុគ្គលដែលមិន អួតខ្លួនថាជាបុគ្គលទ្រទ្រង់គុណធម៌ តែនឹងមានអារម្មណ៍ពេញចិត្ត ចំពោះជីវិតជានិច្ច។

ឆ្លាតុត

មនុស្សល្អមានសីលធម៌ពិតៗ នឹងដាក់ខ្លួន មិនដែលអួតខ្លួន សូម្បីតែម្តង មនុស្សដែលគួរឲ្យស្អប់ខ្ពើមបំផុតក៏គឺ មនុស្សដែលចូល ចិត្តអាស្រ័យសេចក្តីទុក្ខលំបាកក្តៅក្រហាយរបស់អ្នកដទៃមកសាង កេរ្តិ៍ឈ្មោះឲ្យដល់ខ្លួនឯង មានតែបុគ្គលដែលប្រកបដោយគុណធម៌ យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ពិតប្រាកដប៉ុណ្ណោះ ទើបនឹងចេះដាក់ខ្លួន មិនធ្លាប់ និយាយស្តីអួតខ្លួនឯង មនុស្សដូច្នេះនឹងរក្សាសេចក្តីល្អបានរហូត ទៅ ហើយមានអារម្មណ៍ជានិច្ចថាខ្លួនឯងតូចល្អិតណាស់។

មនុស្សភាគច្រើនតែងមិនដឹងថាមនុស្សមានសីលធម៌ពិតៗ នោះវាដូចម្តេច ក្នុងសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រក្បាលក្រាស់ៗ បានកត់ ត្រារឿងរ៉ាវរបស់បុគ្គលអ្នកយកឈ្នះស្តេចអាក្រក់ មន្ត្រីអាក្រក់ យោធាយោធិ៍ស្រុកស៊ីទេសច្រើនហួសពេក រហូតគ្មានកន្លែងទំនេរ ល្មមគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការកត់ត្រារឿងរ៉ាវរបស់ប្រាជ្ញមេដឹកនាំឈឺចាប់ ជាមួយនឹងសេចក្តីទុក្ខលំបាកក្តៅក្រហាយរបស់ប្រជាជន មនុស្ស ល្អដែលការពារសច្ចធម៌ រហូតដល់អ្នកបួសអ្នកប្រៀនប្រដៅកូនចៅ របស់អ្នកដទៃ។

រាប់តាំងពីអតីតរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន មានតែមនុស្សដែល
ចិត្តមេត្តាករុណា ដាក់ខ្លួនរាប់រាយ ល្អិតល្អន់ រាងវែ មានឧត្តមគតិដ៏
អស្ចារ្យប៉ុណ្ណោះទើបនឹងរាប់បានថាជាមនុស្សដ៏អស្ចារ្យយ៉ាងពិត
ប្រាកដ ទោះបីមនុស្សទាំងនេះនឹងទទួលជោគជ័យដ៏អស្ចារ្យប៉ុណ្ណា
មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញប៉ុណ្ណាក៏ដោយ តែពួកគេច្រើនតែឈរនៅ
ខាងប្រជាជន ប្រើជីវិតយ៉ាងរាប់រាយជានិច្ច។

148 មនុស្សល្អត្រូវមនុស្សដូចគ្នាធ្វើបាប តែមេឃមិនដែលធ្វើបាប
មនុស្សល្អ។ មនុស្សល្អបានទទួលការលើកតម្កើងពីមនុស្សទូទៅ
មេឃក៏រីករាយជាមួយដែរ។ មនុស្សយោរយៅជាទីខ្លាចក្រែងរបស់
បុគ្គលដទៃ តែមេឃមិនដែលខ្លាចក្រែងមនុស្សយោរយៅ។ មនុស្ស
គិតអាក្រក់ចំពោះមនុស្ស តែមេឃមិនព្រម មេឃនឹងដាក់ទោសយ៉ាង
មិនប្រណី។

ភាសិតចិន

មនុស្សបែបណាហៅថាមនុស្សល្អ? មនុស្សបែបណាហៅ
ថាមនុស្សអាក្រក់? ទោះបីឆ្លើយបានច្រើនសំណួរ តែសរុបហើយក៏
គឺ បើធ្វើខុសច្បាប់ មនុស្សទូទៅក៏នឹងចាត់ទុកថាបុគ្គលនោះជា
មនុស្សអាក្រក់។

សភាវៈក្នុងលោកនេះសុទ្ធតែស្វែងរកការពិត សេចក្តីល្អ ភាពស្រស់ស្អាត មនុស្សក៏ដូចគ្នា ទោះបីជាស្វែងរកដូច្នេះ តែរបស់ ដែលមិនល្អ មិនស្អាត មិនពិត ក៏នៅតែស្ថិតនៅ មិនថាយុគណា សម័យណា ភាពស្រស់ស្អាតក៏នៅជាតួជាមួយនឹងភាពមិនស្អាត ជា អង្គឯកភាពនឹងគ្នា ផ្សំគ្នាជាធម្មជាតិដ៏អស្ចារ្យ។

ដោយហេតុនេះឯង មនុស្សទើបត្រូវមានសីលធម៌ប្រចាំ ហឫទ័យ ចិត្តគំនិតត្រូវទូលំទូលាយ មានសេចក្តីអត់ធ្មត់តស៊ូ ព្រោះ ថាក្នុងសង្គមនេះ ទោះបីជាមានមនុស្សល្អមិនតិច តែក៏មានមនុស្ស អាក្រក់ជាច្រើនផងដែរ បើចិត្តគំនិតរបស់យើងមិនទូលំទូលាយ គ្រប់គ្រាន់ មិនអត់ធ្មត់ មិនឲ្យអភ័យអ្នកដទៃ យើងក៏មានតែសេចក្តី ទុក្ខ ត្រូវសោកសៅខូចចិត្តគ្រប់ពេលវេលា។

បុរាណលោកថា “បាយដូចគ្នា ចិញ្ចឹមមនុស្សគ្រប់ប្រភេទ” មនុស្សក្នុងលោកនេះមិនមែនមានតែមនុស្សល្អទាំងអស់ តែមាន ទាំងមនុស្សល្អនិងមនុស្សអាក្រក់លាយឡំគ្នា ដូច្នេះទើបយើងត្រូវ ដុសខាត់ចិត្តគំនិតឲ្យមានសេចក្តីអត់ធ្មត់ ចេះឲ្យអភ័យ។

**149 ទឹកក្នុងទន្លេឡើងងាយស្រកងាយ ចិត្តគំនិតមនុស្សថោកទាប
ក៏ដូចគ្នា ប្តូរទៅប្តូរមកងាយខ្លាំងណាស់។**

ភាសិតចិន

ពេលអដ្ឋក ពេលសោកសៅ រឺពេលភ្លៀងរលឹមសស្រិច
ប្រសិនបើបានអោបក្បាលដង្កង់ដដែកជាមួយមិត្តជិតស្និទ្ធម្នាក់ ពិត
ជាមានសេចក្តីសុខអ្វីម៉្លេះទេ។

ពេលរូញរាស្រងូតស្រងាត់ បើបានទទួលសំបុត្រពីមិត្ត
សម្លាញ់មួយច្បាប់ ក៏នឹងកក់ក្តៅអ្វីដូច្នោះ? នេះគឺជាភាពក្រអូប
ឈ្ងុយឈ្ងប់ដែលជះចេញមកពីមិត្តភាព។

តែថាមនុស្សសម័យនេះច្រើនពាក់រំពាំងមុខដាក់គ្នា មនុស្ស
ខ្លះសម្តីផ្អែមចិត្តអាក្រក់ បើយើងសេពគប់មិត្តដោយមើលពីសម្តី
ដែលបញ្ជាក់ឲ្យ យើងក៏នឹងមិនជួបមិត្តភាពដែលពិតប្រាកដ រឺសេព
គប់មិត្តដោយមើលពីផលប្រយោជន៍ដែលមានចំពោះគ្នា មិត្តភាព
នោះក៏នឹងមានតម្លៃតិច ពិតណាស់ ការធ្វើធុរកិច្ចនោះត្រូវមានមិត្ត
បើគ្មានញាតិមិត្តចាំជួយគាំទ្រក៏នឹងដួលរលំបានងាយ តែមិត្តដែល
គួរឲ្យខ្លាចបំផុតក៏គឺមិត្តស៊ី។

សម្រាប់មិត្តពិតនោះ ទោះបីយើងធ្លាក់នៅក្នុងភាវៈអ្វីក៏
ដោយ គេក៏នឹងចាំជួយសង្គ្រោះ ផ្តល់កំលាំងចិត្តល្អឯលោមយើងជា
និច្ច ទោះបីមានមិត្តពិតដូច្នោះតែម្នាក់ក៏មោទនភាពបានហើយ។

ការដែលនឹងមានមិត្តពិតបាននោះ យើងត្រូវជាមនុស្សល្អ មានសីលធម៌ស្មោះត្រង់។ បុរាណលោកថា “មនុស្សថោកទាបគ្មាន មិត្តពិតទេ មានតែសុភាពជនប៉ុណ្ណោះទើបនឹងមានមិត្តពិត។” ទាំង នេះក៏ព្រោះថា មនុស្សថោកចិត្តគំនិតចង្អៀតចង្អល់ ត្រឡប់ត្រឡិន រកភាពស្មោះត្រង់គ្មាន ទើបពិបាកក្នុងការនឹងបានទទួលភាពស្មោះ ត្រង់ពីជនដទៃ។

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ អ្នកប្រហែលមានមិត្តច្រើន សន្លឹកសន្លាប់ហើយ សង្ឃឹមថាអ្នកប្រហែលនឹងចេះស្រឡាញ់ព្រម ទាំងហ្វូងហែងមិត្តដ៏មានតម្លៃទាំងនេះ!។

150 មនុស្សល្អនឹងធ្វើរឿងផ្សេងៗ ដោយពិចារណាដល់សីលធម៌ ទើបនឹងជាមនុស្សដែលមានភាពបរិសុទ្ធិចិត្តជាគុណធម៌ ពាក្យនិន្ទា ចោទប្រកាន់ ការសម្តែងអំណាចឫកធំ រឺកុហកបោកប្រាស់នឹងមិន សេសសល់នៅក្នុងចិត្តរបស់គេសូម្បីតែបន្តិច។

គេស៊ុនស៊ី

ភាពទន់ភ្លន់ ចិត្តល្អមានមេត្តា ស្មើត្រង់បើកចំហ ចិត្ត ទូលាយសុទ្ធតែជាគុណសម្បត្តិដ៏មានតម្លៃ គឺមានតម្លៃជាងទ្រព្យ សម្បត្តិម៉ឺនលានសែនលានទៅទៀត ហើយគុណសម្បត្តិទាំងនេះ ថែមទាំងជាគុណសម្បត្តិដែលមិនបាច់ខ្វះខាតមានសប្រាស់ទៅទិញ

រកមក ផ្ទុយទៅវិញ ត្រឡប់ជាគុណសម្បត្តិដែលអាចធ្វើឲ្យធុរកិច្ច
ការងារផ្សេងៗ ចម្រើនរុងរឿងឡើង ប្រសិនបើយើងធ្វើការងារ
ដោយចិត្តគំនិតដូច្នេះ ការងារនោះក៏នឹងអភិវឌ្ឍឈានមុខរហូតធ្វើ
ឲ្យអ្នកដទៃភ្ញាក់ផ្អើល។

ក្នុងជីវិតរបស់មនុស្សយើងនោះ គ្មានសម្បត្តិអ្វីនឹងមានតម្លៃ
ជាងសេចក្តីមេត្តាទន់ភ្លន់ ចិត្តកុសល ធ្វើតែសេចក្តីល្អទៀតហើយ។

មិត្តជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ តើយើងធ្លាប់ជួយសង្គ្រោះ
អ្នកដទៃខ្លះទេ? ធ្លាប់ឲ្យកម្លាំងចិត្តអ្នកដទៃរឺទេ? នេះជាការឲ្យដែល
មិនធ្វើឲ្យយើងក្រីក្រចុះ ផ្ទុយទៅវិញ វាមានតែកើនហើយកើនច្រើន
ឡើង។ យើងផ្តល់ការជួយសង្គ្រោះផ្តល់កំលាំងចិត្តដល់អ្នកដទៃ
ច្រើនប៉ុណ្ណា អ្នកដទៃក៏រឹតតែឲ្យការជួយសង្គ្រោះឲ្យកម្លាំងចិត្តតប
ស្នងដល់យើងវិញច្រើនឡើងប៉ុណ្ណោះ។

151 មនុស្សនិស្ស័យល្អ ប្រសើរជាងមនុស្សពូកែតែនិស្ស័យមិនល្អ។

២២ ហុបតើរ

មិនថាស្ថិតនៅក្នុងតំណែងណាក៏ដោយ ប្រសិនបើយើងជា
មនុស្សស្មោះត្រង់ សុភាពទន់ភ្លន់ មានទឹកចិត្ត ចូលចិត្តជួយអ្នក
ដទៃ ចិត្តទូលាយ អ្នកដទៃរមែងស្រឡាញ់និងគោរពយើង។

ឧបនិស្ស័យរបស់មនុស្សយើងនេះសំខាន់ណាស់ ជាកត្តា ចង្អុលដល់កម្រិតវប្បធម៌ គុណធម៌ សុជីវធម៌របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ មើលពីឧបនិស្ស័យ យើងអាចប្រាប់បានភ្លាមថាបុគ្គលម្នាក់នេះជា មនុស្សល្អអត់។

ឧបនិស្ស័យមានសម្ព័ន្ធភាពជាមួយនឹងការសិក្សាយ៉ាង ជ្រាលជ្រៅ។ មនុស្សដែលបានទទួលការសិក្សាខ្ពស់រមែងមាន ឪកាសសិក្សាហេតុផលផ្សេងៗ បានច្រើនជាងមនុស្សដែលបាន ទទួលការសិក្សាតិច។ តែមិនបានមានន័យថាបុគ្គលដែលមានការ សិក្សាមានចំណេះដឹងខ្ពស់នឹងជាបុគ្គលដែលមានឧបនិស្ស័យល្អជា និច្ចទៅទេ។ ទាំងនេះដោយសារបុគ្គលនោះផ្ដោតទៅលើតែរឿងការ សិក្សាផ្នែកទ្រឹស្តី ផ្ដោតការហ្វឹកហាត់ខ្លួនឲ្យក្លាយជាមនុស្សមាន ថ្វីដៃខ្លាំងពូកែ តែមិនបានខ្វល់ខ្វាយពីការដុះខាត់ចិត្តឲ្យខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបយើងតែងជួបប្រទះមនុស្សពូកែដែលអាត្មានិយម ចូលចិត្តយក ប្រៀបអ្នកដទៃ មនុស្សប្រភេទនេះទោះបីជាខ្លាំងពូកែប៉ុណ្ណា ក៏មិន អាចយកឈ្នះចិត្តអ្នកដទៃបានឡើយ។ ដូច្នេះប្រាជ្ញទើបថា មនុស្ស និស្ស័យល្អ ប្រសើរជាងមនុស្សពូកែដែលនិស្ស័យមិនល្អ។

152 ភាពជាមនុស្សល្អនោះ ជាដំបូងត្រូវធ្វើឲ្យខ្លួនឯងចាក់ផ្ដុះសច្ច ធម៌ កុំបណ្ដោយឲ្យត្រូវកិលេសបិទភ្នែកបិទច្រមុះ បន្ទាប់ពីនោះទើប

ផ្សព្វផ្សាយអរិយធម៌ទៅកាន់មហាជន ធ្វើឲ្យអ្នកដទៃក៏ចាក់ផ្លូវការ
ពិត កែប្រែខ្លួនឯងជាថ្មីដូចគ្នានឹងយើង។

៧៧

មនុស្សមានតម្រូវការដ៏គ្មានព្រំដែន ដើម្បីតបស្នងកិលេស
តណ្ហារបស់ខ្លួនឯង ការប្រកួតប្រជែងដណ្តើមមុខមាត់ជាមួយនឹង
អ្នកដទៃទើបជារឿងដែលចៀសវាងមិនបាន។ តែបើមនុស្សគ្រប់គ្នា
ម្នាក់ៗ កិលេសក្រាស់ គ្រប់គ្នាម្នាក់ៗ នាំគ្នាដណ្តើម កើបកោយ
អាត្មានិយម មិនចេះទប់ចិត្តទប់អារម្មណ៍ ពិភពលោកប្រហែលនឹង
វិនាសភ្លាម។

បុរាណលោកបង្រៀនថា “រាប់តាំងពីព្រះចៅផែនដីដរាប
ដល់សាមញ្ញជន គ្រប់គ្នាសុទ្ធតែត្រូវកាន់យកការដុសខាត់ចិត្តអប់រំ
ខ្លួនឯងជាសំខាន់ ប្រសិនបើខ្លួនឯងជាមនុស្សមិនល្អ នឹងធ្វើអ្វីក៏មិន
ល្អទាំងអស់។” នឹងឃើញបានថា មនុស្សសម័យមុនផ្តល់សារ
សំខាន់ទៅលើការដុសខាត់អប់រំនិស្ស័យជាលំដាប់ដំបូង បច្ចុប្បន្ន
នេះទោះបីសង្គមនឹងអភិវឌ្ឍមករហូតដល់យុគសម័យបច្ចេកវិទ្យា
ហើយក៏ដោយ តែគោលការនេះក៏នៅតែប្រើបានជានិច្ច ព្រោះ
មនុស្សជាសត្វសង្គម ត្រូវប្រើជីវិតរួមក្រុម យើងទើបត្រូវស្គាល់
គោលការក្នុងការរស់នៅជាមួយនឹងអ្នកដទៃ ពោលគឺត្រូវតឹងរឹង
ជាមួយខ្លួនឯង ត្រូវរក្សាចិត្តគំនិតរបស់ខ្លួនឯងឲ្យស្អាតបរិសុទ្ធជា
និច្ច

កាលបើចិត្តគំនិតរបស់យើងមានតែគុណធម៌ដ៏ប្រសើរ
យើងក៏នឹងមិនអាត្មានិយម មិនប្រកួតប្រជែងជាមួយនឹងនរណា មិន
ធ្វើអំពើអាក្រក់ ចេះឲ្យ ចេះគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក ពិភពលោកក៏
នឹងមានតែសន្តិសុខ។

**153 គ្រប់ជីវិតម្នាក់ៗ មានតួនាទី កំហុសឆ្គងរបស់យើងមិនបាន
ស្ថិតនៅលើធ្លាប់ធ្វើខុស តែស្ថិតនៅលើមិនធ្លាប់ធ្វើអំពើល្អទេតើ។**

Henrik Johan Ibsen

អ្នកតែងបទល្ខោនជនជាតិនរវេស គ.ស.1828-1906

ប្រាជ្ញយូរបស់ចិនពោលថា “ធាតុពិតរបស់មនុស្សជាមនុស្ស
ល្អ” ថ្វីបើរាប់តាំងពីអតីតរហូតដល់បច្ចុប្បន្ន មិនថាប្រទេសណាៗ ក៏
សុទ្ធតែមានមនុស្សអាក្រក់នៅសន្លឹកសន្លាប់ មនុស្សអាក្រក់ទាំង
នេះ ក-កម្មធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ សាងបាបសាងកម្មគួរឲ្យព្រើព្រួច តែ
ពេលវិភាគឲ្យជាក់លាក់ នឹងឃើញថាវិសគល់នៃអំពើអាក្រក់ទាំង
នោះសុទ្ធតែកើតពីកិលេសតណ្ហា។ ដូច្នេះ ប្រសិនបើមនុស្សយើង
អាចច្បាំងឈ្នះកិលេសតណ្ហាក្នុងចិត្តខ្លួន មិនខ្វល់ចំពោះវត្ថុដែលធ្វើ
ឲ្យស្រើបស្រាលខាងក្រៅ មនុស្សម្នាក់នោះក៏នឹងជាមនុស្សល្អ បើ
យកឈ្នះមិនបាន ធាតុពិតដែលល្អក្នុងខ្លួនបុគ្គលម្នាក់នោះក៏នឹងត្រូវ
បានបិទបាំង ធ្វើឲ្យបុគ្គលម្នាក់នោះធ្វើតែអំពើអាក្រក់។

បើពិភពលោកយើងមានមនុស្សល្អច្រើនជាងមនុស្ស
អាក្រក់។ មនុស្សអាក្រក់ចំនួនតិចរមែងមិនជាឧបសគ្គចំពោះការ
អភិវឌ្ឍសង្គម សង្គមក៏នឹងនៅរស់សុវត្ថិភាព តែបើលោករបស់យើង
មានមនុស្សអាក្រក់ច្រើនជាងមនុស្សល្អ សង្គមក៏មិនស្ងប់សុខ។

គុណធម៌

154 ត្រី ខ្ញុំក៏នឹងយក ក្រញាំជើងខ្លាឃ្មុំខ្ញុំក៏ចូលចិត្ត តែបើត្រូវជ្រើស
រើសយកម្យ៉ាង ខ្ញុំសូមលះបង់ត្រីយកក្រញាំជើងខ្លាឃ្មុំ។ ជីវិតខ្ញុំក៏យក
គុណធម៌ ខ្ញុំក៏នឹងយក តែបើត្រូវជ្រើសរើសម្យ៉ាង ខ្ញុំលះបង់ជីវិត
ជ្រើសយកគុណធម៌។

មេងជី

កើតជាមនុស្សត្រូវរើបម្រាស់ដើម្បីភាពរស់រានមានជីវិត
ទើបពិបាកក្នុងការនឹងចៀសវាងការស្វែងរកលាភ យស សរសើរ
ដាក់ខ្លួន។

តែរបស់ទាំងនេះស្វែងរកតែល្មមសមគួរក៏បានហើយ មិន
គួរល្មោភពេកហួសគួរ ថែមទាំងក្នុងខណៈដែលចាប់យកក៏គួរសួរ
ខ្លួនឯងញយៗ ថា លាភ យស សរសើរនេះ បានមកយ៉ាងត្រឹមត្រូវរឺ
ទេ?

ប្រសិនបើជាផលប្រយោជន៍ដែលត្រឹមត្រូវដោយធម៌ ក៏ដូចជា
 ដងយកចុះ តែបើមិនត្រឹមត្រូវ ទោះបីជាផលប្រយោជន៍ត្រឹមធម៌ដ៏
 ក៏មិនគួរចាប់យកដាច់ខាត បុរាណលោកបង្រៀនថា “សុភាពជន
 ចូលចិត្តលាភ តែកើបកោយយកដោយគុណធម៌។” ផលប្រយោជន៍
 នឹងគុណធម៌ត្រូវនៅជាគូគ្នាជានិច្ចដូច្នេះទើបល្អ បើធ្វើមិនបានក៏
 សូមលះបង់ផលប្រយោជន៍ដើម្បីរក្សាគុណធម៌ប្រសើរជាង នឹងបាន
 មិនខូចឈ្មោះខូចមនុស្ស ត្រូវបរាមុខថាជាមនុស្សអាក្រក់ និស្ស័យ
 ថោក។

155 ភាពស្តុកស្តម្ភនិងកិត្តិយសជាបស់ដែលមនុស្សគ្រប់គ្នាប្រាថ្នា
 តែបើបានរបស់ទាំងពីរនេះមកយ៉ាងមិនត្រឹមត្រូវក៏មិនគួរធ្វើ។ ក្រីក្រ
 អន់ខ្សោយជាបស់ដែលមនុស្សគ្រប់គ្នាស្អប់ខ្ពើម តែបើដើម្បីរក្សា
 គុណធម៌ ទោះបីត្រូវក្រីក្រក៏មិនគួរជិនណាយ។

ឧបដ្ឋាន

មនុស្សខ្លះគិតដល់តែការសេពសុខផ្នែកវត្ថុ សុខចិត្តធ្វើ
 អាក្រក់សព្វសារពើព្រោះល្មោភក្នុងលាភ យស សរសើរ មនុស្ស
 ប្រភេទនេះជាមនុស្សធ្ងន់ផែនដី មួយថ្ងៃៗ គិតតែពីរកមធ្យោបាយ
 បោកប្រាស់អ្នកស្រុក ស្វែងរកវិធីអាក្រក់ផ្សេងៗ នានាដើម្បីយក
 ប្រៀបអ្នកដទៃ សុំសូរបន្តិចចុះថា ជីវិតបែបនេះមានតម្លៃមានន័យ

ត្រង់ណា? ក្រៅពីគ្មានតម្លៃហើយ ជីវិតបែបនេះថែមទាំងជាជីវិត
ដែលគ្មានស្ថេរភាពទៀតផង។

មនុស្សយើងត្រូវបានបោកប្រាស់ ត្រូវបានគេយកប្រៀប
ត្រឹមតែម្តងក៏រាងចាលហើយ គ្មានមនុស្សល្ងង់ឯណាព្រមឲ្យបោក
ប្រាស់ព្រមឲ្យយកប្រៀបគ្រប់ពេលវេលានោះទេ។ ពេលធាតុពិត
ត្រូវបានបើកចំហ មនុស្សម្នាក់នោះនៅមានមុខលើលោកនេះយ៉ាង
យ៉ាងមានសេចក្តីសុខទៀតរឺ? បើមានស្តុកស្តម្ភយ៉ាងស្មោះត្រង់មិន
បាន ក៏កុំមានឡើយវាល្អជាង។ ជាមនុស្សស្មោះត្រង់ចុះណា ទោះបី
អាចក្រីក្រ តែក៏សប្បាយចិត្ត ធានាថានឹងមិនត្រូវបានរឹបអូសទ្រព្យ
សម្បត្តិរឺត្រូវប្តឹងថាមានស្តុកស្តម្ភខុសប្រក្រតី ជាផលល្អទាំងចំពោះ
ខ្លួនឯងនិងចំពោះសង្គម។

សង្គមដែលមានតែមនុស្សល្អរមែងស្ងប់ត្រជាក់ត្រជុំនិង
ចម្រើនរុងរឿង កាលបើសង្គមចំរើនរុងរឿង គ្រប់គ្នារួមទាំងខ្លួនយើង
ក៏នឹងរស់នៅស្រួលមានសេចក្តីសុខទៅផងដែរ។

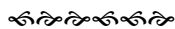

156 មនុស្សថោកស្វែងរកត្រឹមតែប្រាក់កាស មនុស្សខ្ពង់ខ្ពស់ស្វែង
រកតែគុណធម៌ កាំងឈិនប្រាថ្នាតែក្នុងលាភយស កុងឈិនសាង
គុណធម៌។

ភាសិតបារាំងពេលថា “អំណាចរបស់មាសប្រាក់គឺជាថាមពល។” ភាសិតចិនពេលថា “មានប្រាក់សូម្បីខ្មោចក៏ត្រូវស្តាប់បញ្ជា។” សម្តីទាំងនេះសុទ្ធតែអធិប្បាយអំពីអំណាចមាសប្រាក់ថាអស្ចារ្យប៉ុណ្ណា។

ខណៈជាមួយគ្នាក៏មានភាសិតមួយប្រភេទទៀតដែលបរិយាយឲ្យឃើញអំពីគ្រោះភ័យរបស់ប្រាក់កាស់ថាជាបីសាច់បំផ្លាញមនុស្សដូចម្តេចខ្លះ ដូចជា “បក្សីស្លាប់ព្រោះល្មោភអាហារ មនុស្សស្លាប់ព្រោះមាសប្រាក់។” “សេចក្តីលោភជាវិសគល់នៃសេចក្តីអាក្រក់ទាំងពួង។”

មាសប្រាក់ជារបស់ល្អ បើយើងចេះប្រើយ៉ាងសមរម្យ តែងតែបណ្តាលសេចក្តីសុខសេចក្តីចម្រើនដល់យើងប្រដូចអ្នកបម្រើដែលស្មោះត្រង់ តែបើប្រើប្រាក់យ៉ាងមិនសមរម្យ យើងក៏នឹងក្លាយជាទាសករនៃមាសប្រាក់ ហើយធ្លាក់ជាចំណីរបស់អំណាចមាសប្រាក់។

157 សេចក្តីកតញ្ញជាកំពូលនៃគុណធម៌។

ភាសិតចិន

ពុកម៉ែមានព្រះគុណចំពោះយើងច្រើនបំផុតក្នុងជីវិត យើង ទើបត្រូវកត់ត្រាកត់វេទីចំពោះលោក។ មនុស្សដែលអកតត្រូវចំពោះ ពុកម៉ែនោះអាក្រក់ជាងសត្វតិរច្ឆាន។ មនុស្សដែលមិនចេះកត់ត្រា ចំពោះពុកម៉ែជាមនុស្សដែលឈោរឈៅបំផុត ព្រោះថាសូម្បីតែពុក ម៉ែរបស់ខ្លួនឯងគេនៅមិនស្រលាញ់ ហើយជាមួយអ្នកដទៃ គេនឹង មិនកាន់តែគ្មានទឹកចិត្តកាន់តែឈោរឈៅទេរឺ?

ភាសិតចិនពោលថា “តុងឈិនតែងតែជាកូនអកតត្រូវ” ទាំង នេះដោយសារមនុស្សដែលកត់ត្រាចំពោះពុកម៉ែ ស្រលាញ់បង ស្រលាញ់ប្អូន ភាគច្រើនជាមនុស្សដែលមានចិត្តគំនិតល្អ មានគុណ ធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មានតែមនុស្សដែលមានគុណខ្ពង់ខ្ពស់ប៉ុណ្ណោះ ទើប នឹងអាចធ្វើការបម្រើជាតិបម្រើប្រជាជនដោយសេចក្តីស្មោះត្រង់ សុចរិតបាន។

158 ធ្វើការដោយកាន់គោលគុណធម៌ ទោះបីគ្មានសេចក្តីសុខកើន ច្រើនឡើង តែក៏កាត់បន្ថយភាពកង្វល់បាន។

Jeremy Bentham

មេធាវីជនជាតិអង់គ្លេស គ.ស. 1748-1832

សេចក្តីសុខជាប្រភពនៃទ្រព្យសម្បត្តិផ្នែកអារម្មណ៍ ទោះបី
សភាពបរិស្ថានខាងក្រៅនឹងមានផលចំពោះចិត្តគំនិតរបស់យើងក៏
ដោយ តែកត្តាសំខាន់ក៏នៅតែអាស្រ័យលើខ្លួនយើងខ្លួនឯង។

បើចង់មានសេចក្តីសុខដែលពិតប្រាកដ យើងក៏ត្រូវចេះ
ជួយសង្គ្រោះអ្នកដទៃជាប្រចាំ ត្រូវប្រតិបត្តិចំពោះអ្នកដទៃដោយ
ភាពជិតស្និទ្ធ អ្នកដទៃទើបនឹងស្រលាញ់ហើយជួយសង្គ្រោះយើង
វិញ ធ្វើឲ្យយើងមានអារម្មណ៍ថាមានសេចក្តីសុខយ៉ាងពិតប្រាកដ។

ការដែលយើងផ្តល់ការជួយសង្គ្រោះហើយផ្តល់កំលាំងចិត្ត
អ្នកដទៃនោះ មិនត្រឹមតែមិនធ្វើឲ្យសេចក្តីសុខដែលយើងមានស្រុត
ថយចុះ តែបែរជាជួយឲ្យជីវិតរបស់យើងស្រស់បំព្រងមានជីវិតដ៏រីក
ច្រើនខ្លាំងឡើង។

~ ឧត្តមគតិដើម្បីសាធារណៈ ~

159 ការសាងកេរ្តិ៍ឈ្មោះ គួរនឹងជាកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលខ្វះខាតជានិច្ច
និរន្តរ៍ ការស្វែងរកផលប្រយោជន៍ គួរនឹងជាផលប្រយោជន៍ដើម្បីជន
ទូទាំងផែនដី។

រៀងខែឆេក

កើតជាមនុស្ស ជីវិតមានតម្លៃក៏ព្រោះមានឧត្តមគតិ មានគោលដៅ ថែមទាំងជាឧត្តមគតិ គោលដៅដែលមិនមែនត្រឹមតែជាប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ចាំបាច់ពេលថា “បុរសត្រូវមានភាពពុះពារជ័អស្ចារ្យ ទើបអាចធ្វើការងារសំខាន់ហើយមានអនាគតដ៏ទូលំទូលាយបាន។”

ការស្វែងរកកេរ្តិ៍ឈ្មោះនិងលាភយស ជាសភាវៈគតិនៃការតស៊ូដើម្បីភាពរស់រានមានជីវិតរបស់មនុស្ស។ នរណាខ្លះដែលមិនចង់មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញជានិច្ចនិរន្តរ៍ នរណាខ្លះដែលមិនចង់មានទ្រព្យសម្បត្តិមាសប្រាក់សេពសុខមិនចេះអស់? តែបើកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់យើងល្បីល្បាញក្នុងរឿងមិនល្អ ជាទីដាក់បណ្តាសារបស់អនុជនជំនាន់ក្រោយរហូតទៅ អ្នកនឹងយកទេ? រឺលោកអ្នកមានស្តុកស្តម្ភជាមហាសេដ្ឋីដោយវិធីដែលប្រាសចាកសីលធម៌សេពសុខម្នាក់ឯង ក្នុងខណៈដែលមហាជនមានតែសេចក្តីទុក្ខក្តៅក្រហាយ អ្នកចូលចិត្តរឺទេ?

ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ មានស្តេចអាក្រក់និងមន្ត្រីកាំងឈិនមិនតិចទេដែលល្មោភលោភលន់ក្នុងលាភ យស សរសើរ ពួកគេគិតតែសេចក្តីសុខផ្ទាល់ខ្លួន កើបកោយកេងស៊ី ដណ្តើមអំណាច ដណ្តើមសម្បត្តិគ្នារហូតស្រុកទេសច្របូកច្របល់ ប្រជាជនទុក្ខលំបាកក្តៅក្រហាយហួសនឹងទ្រាំទ្រ នៅទីបំផុតក៏ក្រោកឡើងប្រឆាំងផ្ដួលរំលំអំណាចផ្តាច់ការ ហើយផ្ទុយទៅវិញ ក៏មានមហាវាជហើយនឹងមន្ត្រីតុងឈិនច្រើនសន្លឹកសន្ធាប់ដែលធ្វើការងារបម្រើប្រជាជនយ៉ាងអស់ពីកម្លាំងកាយចិត្ត សាងភាពចម្រើនរុងរឿងដល់ប្រទេសជាតិ

សាងជាសក្តានុពលដល់ពួងជន ប្រសិនបើមនុស្សគ្រប់គ្នាប្រតិបត្តិ
តាមគន្លងធម៌របស់ប្រាជ្ញទាំងនេះ សង្គមរបស់យើងប្រហែលនឹង
មាន សេចក្តីសុខចម្រើនខ្លាំងឡើង។

160 បង្គោលភ្លើងមិនចេះនិយាយ តែពន្លឺរបស់វាចែងចាំងនៅលើផ្ទៃ
សមុទ្រលឺមៗ រាល់រាត្រីកាល វាមិនធ្លាប់ស្រែកប្រកួកប្រកាស់ថាខ្លួន
ឯងធ្វើអំពើល្អ ខ្លួនមានភាពសំខាន់ណាស់ តែកម្មករនាវាគ្រប់គ្នាម្នា
កៗ ត្រូវមើលពន្លឺដ៏ចែងចាំងរបស់វា។

អ៊ីម៉ង

បង្គោលភ្លើងដែលតាំងជ្រដោនៅលើផ្ទៃសមុទ្រ ប្រដូចគ្នា
នឹងយក្សធំចិត្តក្លាហានដែលមិនខ្លាចខ្យល់ល្អះរលកធំៗ បោកបាច
កណ្តាលភាពងងឹត បង្គោលភ្លើងនៅតែឆ្លុះពន្លឺចែងចាំងជានិច្ច
ដើម្បីចង្អុលនាំនាវាដែលរង្វេងទិសខុសផ្លូវកណ្តាលសមុទ្រ ឲ្យពួក
គេត្រេចចរទៅកាន់គោលដៅយ៉ាងសុវត្ថិភាព។ ពន្លឺពីបង្គោលភ្លើង
ឆ្លុះពន្លឺគ្មានថ្ងៃរលត់ ចិត្តគំនិតដែលលះបង់របស់បង្គោលភ្លើងនោះ
ធំធេងណាស់ វាជាអ្នកឲ្យដោយមិនធ្លាប់ទាមទារផលតបស្នង។ វា
តាំងជំហរបម្រើពេលយប់ដោយមិនធ្លាប់ហាមាត់រអ៊ូ។ វាធ្វើការងារ
ដោយមិនខ្លាចសេចក្តីទុក្ខលំបាក ហើយទទួលខុសត្រូវដោយភាព
ស្មោះត្រង់។

យើងគួរជាមនុស្សដែលមានប្រយោជន៍ដូចបង្គោលភ្លើង
ឆ្កុះពន្លឺសេចក្តីស្រឡាញ់ចេញមកចង្អុលនាំអ្នកវង្វេងខុសឲ្យឈាន
ទៅកាន់ជីវិតដែលត្រឹមត្រូវ ដូច្នេះទើបនឹងមានជីវិតដែលមានតម្លៃ
មានន័យ។

**161 មនុស្សដែលមិនខ្វល់អ្នកដទៃគឺមនុស្សដែលមិនដឹកនាំខ្លួនឯង
មនុស្សប្រភេទនេះតែងតែជួបប្រទះភាពបរាជ័យភាគច្រើន។**

ស្អាញហេក

សេចក្តីស្រឡាញ់ជាថាមពលរបស់ជីវិត ជាផ្កាឈើដែល
រំសាយស្រទាប់ស្រស់ស្អាតកណ្តាលដូងចិត្តមនុស្ស ជីវិតរបស់
មនុស្សយើងនឹងមានតម្លៃមានន័យក៏លុះត្រាតែមានសេចក្តី
ស្រឡាញ់ដ៏បរិសុទ្ធ។

សេចក្តីស្រឡាញ់ត្រូវការភាពអត់ធ្មត់ ពុះពារ ឲ្យអភ័យ
ស្មោះត្រង់ ដាក់ខ្លួន មិនប្រកែប្រកាន់រករឿង មិនប្រាថ្នាផលតប
ស្នង ជាភាគីឲ្យ ជាភាគីលះបង់ដោយមិនសោកស្តាយសូម្បីតែ
បន្តិច នេះគឺជាសេចក្តីស្រឡាញ់ដែលរោលរាលស្មោះស្ម័គ្រ បរិសុទ្ធ
និងធំធេង។

សូម្បីតែវីរបុរសអ្នកមានឧត្តមគតិដ៏អស្ចារ្យ បើបេះដូងមិន
មានសេចក្តីស្រឡាញ់ចាំចិញ្ចឹមហើយនោះ គេក៏គ្មានផ្លូវទទួល

ជោគជ័យក្នុងជីវិតបាន ថែមទាំងជីវិតរបស់គេនឹងត្រូវបញ្ចប់ដោយ
ភាពកណ្តោចកណ្តែងក្រៀមក្រោះ។

កេរ្តិ៍ឈ្មោះ

162 កេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលល្អ ត្រូវនាំគ្នាប្រើពេលសាងមួយជីវិត តែបើនឹង
ធ្វើឲ្យកេរ្តិ៍ឈ្មោះរលត់រលាយ ត្រឹមមួយពព្រិចភ្នែកក៏រលាយខ្ទេចហើ
យ។

ភាសិតល្បី

មានតែមនុស្សប៉ុណ្ណោះដែលចេះមានអារម្មណ៍អៀនខ្មាស
សត្វតិរច្ឆាននឹងគ្មានអារម្មណ៍ជំប្រសើរដូច្នេះទេ ដូច្នេះ ដរាបណា
ដែលមនុស្សយើងនៅមានជីវិតនៅឡើយ មិនថានឹងធ្វើអ្វីក៏ដោយ
ពាក្យថា “មានកិត្តិយស” និង “ខូចកិត្តិយស” ទើបជាប់តាមយើង
គ្រប់ពេលវេលា។

ពេលយើងធ្វើសេចក្តីល្អ ធ្វើខ្លួនឲ្យឈានមុខ យើងក៏មាន
កិត្តិយស មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ តែបើយើងធ្វើខ្លួនអាក្រក់ បណ្តោយខ្លួន
ឲ្យធ្លាក់ទាបថយក្រោយ យើងក៏នឹងខូចកិត្តិយសខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះ
មានតែភាពអាប័យសអាម៉ាស់មុខ ទៅកាន់ទីណាក៏ត្រូវមនុស្សស្អប់
ខ្ពើមមើលងាយ មានអារម្មណ៍ឈឺចិត្តខ្លាំងណាស់ គ្មាននរណាចង់

ឲ្យជីវិតរបស់ខ្លួនជួបជាមួយជតាកម្មដូច្នេះទេ ដូច្នេះទើបយើងត្រូវ
ប្រើជីវិតយ៉ាងប្រយ័ត្នប្រយោជន៍ នាំជីវិតឈានទៅកាន់វិថីនៃភាពក្លី
រុងរឿង សាងតែសេចក្តីល្អ ទើបនឹងផុតពីវិថីនៃភាពអាម៉ាស់។

163 សេចក្តីលោភ ជាសុសាននៃកេរ្តិ៍ឈ្មោះ។

ឆេកស្ប៉ែ

ភាពលោភលោភលន់ ធ្វើឲ្យមនុស្សយើងប្រព្រឹត្តិខុសសីល
ធម៌ ខុសច្បាប់ស្មើនឹងប្រើដៃខ្លួនឯងដឹករណ្តៅ កប់ចិត្តវិញ្ញាណដ៏
បរិសុទ្ធរបស់ខ្លួនឯង ក្នុងលោកនេះមិនមានទង្វើណាស្មើល្មើជាងនេះ
ទៀតហើយ។

កេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលកើតឡើងពីភាពជាមនុស្សចិត្តស្មោះ ដៃ
ស្អាត មិនកេងប្រវ័ញ្ចពុករលួយ ជារឿងប្រសើរមានតម្លៃបំផុតក្នុង
ជីវិត ប្រសិនបើខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះពេលណា ភាពជាមនុស្សរបស់យើង
ក៏បែកធ្លាយភ្លាម កាលបើភាពជាមនុស្សបែកធ្លាយហើយក៏គ្មានផ្លូវ
ជួសជុលឲ្យល្អដូចដើមបាន។

កេរ្តិ៍ឈ្មោះ ការពិតគឺជាក្លិនក្រអូបពិដោរតាមធម្មជាតិ ដែល
ចេញមកពីឧបនិស្ស័យចិត្តគំនិតរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ ជីវិតរបស់
មនុស្សយើងមានគុណតម្លៃដូចម្តេច សុទ្ធតែអាស្រ័យនៅលើកម្រិត
ភាពក្រអូបរបស់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ មនុស្សដែលតឹងរឹងជាមួយនឹងខ្លួនឯង

ច្រើនៗ ចិត្តគំនិតនឹងមានគុណធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់ កេរ្តិ៍ក៏នឹងរក្សាភាព
ក្រអូបជារៀងរហូតទៅ។ តែបើមិនតឹងរឹងខ្លាំង ប្រើជីវិតយ៉ាងធ្វេស
ប្រហែស ក្លិនក្រអូបនេះក៏នឹងសូន្យរលាយភ្លាម តាមការពិតហើយ
មនុស្សដែលខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះនោះ ចិត្តគំនិតក៏ស្មើនឹងត្រូវទោស
ប្រហារជីវិតទៅហើយ ទោះបីនឹងមានជីវិតនៅតទៅ ក៏គ្រាន់តែជា
សាកសពដើរបានប៉ុណ្ណោះឯង ដូច្នេះ យើងទើបត្រូវការពាររក្សាកេរ្តិ៍
ឈ្មោះរបស់យើងទុកឲ្យល្អ។

សេរីភាព

164 ជីវិតជារបស់មានតម្លៃ តែសេចក្តីស្រឡាញ់ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងជីវិត
យ៉ាងណាក៏ដោយ ដើម្បីសេរីភាព ខ្ញុំលះបង់បានទាំងពីរយ៉ាងនោះ។

ភាសិតចិន

គ្រប់ភាវៈរស់នៅក្នុងលោកនេះសុទ្ធតែស្រឡាញ់សេរីភាព
សូម្បីតែបក្សីរឹសតូចៗដែលកម្រិតអាយុមិនខ្ពស់ស្មើនឹងមនុស្ស ក៏
នៅចេះស្រឡាញ់សេរីភាព វេលាយើងចាប់បក្សីរឹសតូចៗព្រមកយ៉ាង
ទុកក្នុងទ្រុង ទោះយកអាហារដ៏ល្អបំផុតមកឲ្យវាស៊ីរហូតឆ្អែតឆ្អន់ វា
ក៏នៅតែគ្មានសេចក្តីសុខ វាតែងគិតចង់គេចចូលព្រៃគ្រប់ខ្យល់
ដង្ហើម ដូច្នេះ ទើបមិនប្លែកឡើយដែលមនុស្សស្រឡាញ់និង

ហ្វូងហែងសេរីភាពក្រៃលែងជាងជីវិត។ ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រមានវិវ
បុរសរាប់មិនអស់ដែលបានពលីជីវិតដើម្បីសេរីភាពទៅហើយ។

តែសេរីភាពក៏ត្រូវមានព្រំដែនដូចគ្នា ពោលគឺ ត្រូវមិនសាង
ភាពក្តៅក្រហាយដល់អ្នកដទៃ ការធ្វើរឿងផ្សេងៗ តាមចំណង់ចិត្ត
នឹងធ្វើឲ្យសង្គមច្របូកច្របល់រំលំវាយ ដូច្នេះ ទើបត្រូវមានច្បាប់
រក្សារបៀបសង្គម យើងគ្រប់គ្នាត្រូវគោរពច្បាប់ សេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួន
ទើបមានការធានាហើយសង្គមទើបស្ងប់ស្ងុះ។

**165 ប្រសិនបើមិនអាចគ្រប់គ្រងកិលេសតណ្ហាក្នុងខ្លួនឯង ក៏មិន
អាចបានទទួលសេរីភាពដ៏ពិតប្រាកដ។**

អេ ខេជីព

ការគ្រប់គ្រងខ្លួនឯងជាឫសគល់នៃគុណធម៌ទាំងពួង និងជា
ប្រភពនៃសេរីភាពគ្រប់ប្រភេទ។ មនុស្សយើងចាំបាច់ត្រូវចេះ
គ្រប់គ្រងសន្តាននៅរបស់ខ្លួនឯងឲ្យបានឧបនិស្ស័យដ៏ប្រសើរទើប
អាអភិវឌ្ឍ ដូចពាក្យប្រៀនប្រដៅផ្នែកសាសនាពោលទុកថា “មនុស្ស
គប្បីគ្រប់គ្រងចិត្តវិញ្ញាណរបស់ខ្លួនឯងឲ្យបាន”។

ភាពជោគជ័យហើយនឹងភារកិច្ចដ៏អស្ចារ្យនឹងកើតឡើង
បាន ក៏លុះត្រាតែឆ្លងកាត់ការលត់ដំខ្លួនឯងមកហើយយ៉ាងតឹងរឹង

បំផុត មានតែបុគ្គលដែលហាត់ពត៌តំលត់ដំខ្លួនរហូតមានចិត្តគំនិត
រឹងប៉ឹងទើបនឹងមានថាមពលដ៏អស្ចារ្យដូច្នេះបាន។

សេរីភាពមាន 2 ប្រភេទ គឺ សេរីភាពក្លែងក្លាយហើយនឹង
សេរីភាពពិតប្រាកដ។ សេរីភាពក្លែងក្លាយបានដល់ការចង់ធ្វើរឿង
អ្វីក៏ធ្វើរឿងនោះ តែសេរីភាពពិតប្រាកដបានដល់ការធ្វើក្នុងរឿង
ដែលគួរធ្វើយ៉ាងឥស្សរៈសេរី មានតែបុគ្គលយកឈ្នះខ្លួនឯងបាន
ប៉ុណ្ណោះ ទើបនឹងមានសិទ្ធិជ្រើសរើសសេរីភាពយ៉ាងណានីមួយពី
សេរីភាពទាំងពីរប្រភេទនេះ។

កោតស្ងប់ស្ងែងជីវិត

166 តន្ត្រីនឹងលាងជម្រះលំអងធុលីនៃជីវិតចេញពីចិត្តវិញ្ញាណ
របស់ជីវិតយើង។

អាល់បាត

ជីវិតមិនអាចគ្មានតន្ត្រី ថ្ងៃខែដែលគ្មានសម្លេងតន្ត្រី ជីវិតនឹង
ស្ងាត់ជ្រងំស្ងួតស្រពោន។ ការស្តាប់តន្ត្រីដែលពីរោះ ជាសេចក្តីសុខ
ម្យ៉ាងរបស់ជីវិត។

សម្លេងតន្ត្រីអាចសង្កត់អារម្មណ៍របស់មនុស្សយើងឲ្យហោះ
ហើរអណ្តែតអណ្តូងប្រដូចស្ថិតនៅក្នុងដែនដីនៃក្តីសុបិន។ សម្លេង
តន្ត្រីជួយឲ្យយើងរសាយទុក្ខរសាយកង្វល់ ពេលច្រៀងចំរៀងភាព
ក្រៀមក្រំចង្អៀតចង្អល់ក្នុងទ្រូងរលាយបាត់ទៅភ្លាម តន្ត្រីទើបជាថ្នាំ
ពេបេះដូងជាអាហារចិញ្ចឹមចិត្តគំនិតដ៏ល្អបំផុត។

មិត្តៗ ទាំងឡាយ ចូរឈានចូលមកកាន់ពិភពលោកនៃតន្ត្រី
ទាំងអស់គ្នា ចូលមកជាមិត្តជាមួយនឹងសម្លេងចម្រៀង ជាមិត្ត
ជាមួយនឹងសម្លេងតន្ត្រី ហើយជីវិតរបស់អ្នកនឹងរីករាយស្រស់
បំពេញមានជីវិតដ៏រីករាយឡើង។

ការអានសៀវភៅ

167 សៀវភៅដែលសុទ្ធតែមានរបស់ដែលដូចគ្នាម្យ៉ាង គឺ ក្រោយពីអានសៀវភៅមួយក្បាលនោះចប់ហើយ អ្នកនឹងមានអារម្មណ៍ជឿរឹងរ៉ឹងក្នុងសៀវភៅមួយក្បាលនោះជាការពិត ហើយជឿរឹងរ៉ឹងទាំងនោះថែមទាំងស្រដៀងជាមួយជឿដែលកើតឡើងចំពោះអ្នកខ្លួនឯងមិនថាអ្នកក្រក់ ឬគ្រាបរឺញួយចិត្ត វាក៏នឹងក្លាយជាបទពិសោធន៍របស់អ្នកទៅជានិច្ចនិរន្តរ៍។

Ernest Hemingway

អ្នកនិពន្ធដនជាតិអាមេរិច គ.ស. 1899-1961

ការដាក់ទុនដែលមានប្រយោជន៍ច្រើនជាទីបំផុតរបស់មនុស្សកម្លោះក្រមុំគឺ ការអានសៀវភៅល្អៗ ព្រោះថាសៀវភៅល្អៗនឹងជួយឲ្យចិត្តគំនិតរបស់យើងទូលំទូលាយ។ យើងនឹងបានទទួលចំណេះដឹងដែលជាប្រយោជន៍ពីសៀវភៅល្អៗ ទាំងនោះ ការអានសៀវភៅល្អមានគុណតម្លៃនឹងជួយឲ្យយើងពូកែឡើង អាចទទួលជោគជ័យក្នុងផ្នែកការងាររហូតទៅ។

ទោះបីសៀវភៅល្អៗ នឹងមិនបានចង្អុលបង្ហាញអ្វីដល់អ្នកឡើយ តែក៏អាចបែងចែកកម្រិតគុណធម៌របស់អ្នកឲ្យខ្ពស់ឡើងសៀវភៅល្អៗ តែងជាប្រភពដុះខាត់ឧបនិស្ស័យដ៏ល្អបំផុតរបស់មនុស្សយើង។

ជីវិតរបស់មនុស្សយើងនោះ ភាគច្រើនលោតលេងនៅក្នុងព្រំដែនរបស់ការនឹកគិត សៀវភៅដែលល្អបំផុតក៏គឺសៀវភៅដែល

រូបរួមពាក្យល្អៗ ពាក្យស្លោកនាំឲ្យគិតហើយនឹងគំនិតដែលមាន
តម្លៃប្រដូចមាស ច្រកទុកនៅក្នុងសៀវភៅ បើយើងអាចចងចាំនិង
នាំទៅប្រតិបត្តិយ៉ាងតឹងរឹង សៀវភៅក៏នឹងក្លាយជាការដូនិងមិត្តពិត
បំផុតរបស់យើង។

168 គោលដៅក្នុងការអានសៀវភៅនោះ មិនមែនគ្រាន់តែដើម្បី
បង្កើនចំណេះដឹងតែម្យ៉ាង តែថែមទាំងជាការស្វែងរកសច្ចធម៌ និង
ដុសខាត់ឧបនិស្ស័យ ផ្លាស់ប្តូរទង្វើឲ្យត្រឹមត្រូវទៀងត្រង់ខ្លាំងឡើង
បើមនុស្សម្នាក់អានសៀវភៅរបស់ប្រាជ្ញមេធីហើយ តែទង្វើនៅតែមិន
បើកចំហ មិនប្រកបដោយគុណធម៌ ក៏មានន័យថាបុគ្គលម្នាក់នោះ
ចោលម្សៀតដែលបានសិក្សាមក។

លំអដើន

សៀវភៅជាកំណត់ត្រាបទពិសោធន៍របស់បុព្វជន ជាកែវ
ចរណៃនៃសតិបញ្ញា ថែមទាំងជាកំណប់ទ្រព្យដែលដឹកមិនចេះអស់
ប្រើមិនចេះអស់។ សៀវភៅគឺជាអ្នកបើកទ្វារទៅកាន់ការសិក្សា
របស់អនុជនជំនាន់ក្រោយ ហើយជាកត្តាចង្អុលតម្រង់ទិសនាំផ្លូវ
ក្នុងការទ្រទ្រង់ជីវិតរបស់មនុស្ស ភាសិតលោកថា “ចំណេះដឹងគឺ
ថាមពល” បើចង់មានចំណេះដឹងក៏ត្រូវអានសៀវភៅ។ ការអាន

សៀវភៅទើបស្នើនឹងការសន្សំថាមពល ជារបស់ចាំបាច់ក្នុងការ
ស្វែងរកការរស់រានមានជីវិតរបស់មនុស្ស។

ក្នុងលោកយុគបច្ចេកវិទ្យាដូចសព្វថ្ងៃនេះ មានសៀវភៅថ្មីៗ
បោះពុម្ពចេញមកសន្លឹកសន្លាប់ខ្លាំងណាស់ យើងគ្មានបញ្ហាអាន
សៀវភៅបានអស់គ្រប់ក្បាល ថែមទាំងមិនចាំបាច់ត្រូវធ្វើដូច្នោះផង
ដែរ តែយើងគួរចាប់អារម្មណ៍បញ្ហាដែលថាធ្វើដូចម្តេចទើបនឹងបាន
ប្រយោជន៍ខ្ពស់បំផុតពីការអានសៀវភៅ វិធីដែលងាយបំផុតហើយ
នឹងជំនាញបំផុតក៏គឺ ត្រូវប្រមូលមេរៀនពីបុព្វបុរស។

**169 អានសៀវភៅម៉ឺនវិជ្ជា ឲ្យចាំជាក់ក្នុងឪវ៉ា ពេលសរសេររលូន
ណាស់ណា ជក់ប្រដូចទេព្ពាជីកនាំ។**

ឡូ

ការអានសៀវភៅច្រើនៗ ជារឿងល្អ តែដែលសំខាន់គឺត្រូវ
អានឲ្យយល់ ពាក្យថា “ឲ្យជាក់លាក់ក្នុងឪវ៉ា” មានន័យថា អាន
ហើយត្រូវរំលាយបាន ពោលគឺអាចស្រូបយកវិជ្ជាចំណេះដឹងក្នុង
សៀវភៅ ហើយអាចនាំមកអនុវត្តប្រើឲ្យកើតប្រយោជន៍ក្នុងជីវិត
ពិត ធ្វើឲ្យចំណេះក្នុងតម្រាភ្លាយជាបញ្ញារបស់ពួកយើង ដូច្នេះ
តម្រាម៉ឺនវិជ្ជាដែលអានចូលទៅទើបនឹងមិនភ្លាយជាចំណេះដែល

ងាប់ក្រឡា ហើយខ្លួនយើងក៏នឹងមិនត្រូវបរាមុខថាជាដង្កូវសៀវ
កៅ។

170 មនុស្សដែលក្រីក្របំផុតក៏គឺមនុស្សដែលដែលមានបេះដូងដ៏
ក្រីក្រ ថ្នាំវិសេសដែលរក្សាភាពក្រីក្រក្នុងបេះដូងបានក៏គឺអានសៀវ
កៅ។

៧៧

មនុស្សដែលមានបេះដូងដ៏ក្រីក្រ បានដល់ មនុស្សដែលចិត្ត
គំនិតចង្អៀតចង្អល់ ទុទិដ្ឋិនិយម អាត្មានិយម គ្មានទឹកចិត្ត មានជីវិត
ដ៏សៅហ្មង គួរឲ្យអាណិតណាស់។

ការអានសៀវកៅអាចប្តូរទស្សនគតិរបស់មនុស្សយើងឲ្យ
ទូលំទូលាយ ដុសខាត់ចិត្តគំនិតរបស់មនុស្សយើងឲ្យមានគុណធម៌
អូសទាញឲ្យយើងឈានទៅកាន់វិថីជីវិតដែលមានតម្លៃមានន័យ
ព្រោះហេតុដូច្នេះ ទោះបីយើងមានការងាររវល់ប៉ុណ្ណា យើងក៏គួរ
ឆ្លៀតវេលាចេញមកអានសៀវកៅបានមួយថ្ងៃ 5 នាទី 10 នាទីក៏នៅ
ល្អ។ ការអានសៀវកៅល្អៗ មួយក្បាលនឹងជួយឲ្យគំនិតរបស់យើង
ស្រស់ថ្លា ចិត្តគំនិតសុខសប្បាយ យើងទើបគួរបណ្តុះសាង
ឧបនិស្ស័យដែលស្រលាញ់ការអានតាំងពីពេលនេះ។

**171 ផ្ទះមួយខ្នង ប្រសិនបើគ្មានសៀវភៅ ទស្សនាវដ្តី
កាសែត ផ្ទះមួយខ្នងនោះក៏ប្រៀបដូចផ្ទះដែលគ្មានបង្អួច។**

ម៉ែរបស់ហោនរិក លុយ

ម៉ែរបស់ហោនរិក លុយមានអាជីពស៊ីឈ្នួលបោកខោអាវ
នាងនឹងសន្សំសំចៃមាសប្រាក់ដែលបានមកពីតំណក់ញើសកម្លាំង
ពលកម្មទុកទិញសៀវភៅ ទើបជាទីគោរពរបស់មនុស្សទូទៅ នាង
ឃើញថាសៀវភៅជារបស់សំខាន់ម្យ៉ាងក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ។

ក្រុមគ្រួសារសម័យថ្មីនឹងខ្វះសៀវភៅមិនបានដាច់ខាត
ព្រោះថាការអានសៀវភៅជាការបន្ថែមចំណេះដឹង ធ្វើឲ្យមនុស្ស
យើងជាមនុស្សល្អ ហើយនឹងជាការសម្រាកសម្រាន្តចិត្តដែលសន្សំ
សំចៃបំផុត។ មនុស្សខ្លះចូលចិត្តទិញខោអាវគ្រឿងប្រដាប់តម្លៃថ្លៃៗ
មានប្រាក់ក៏យកទៅស៊ីយកទៅដើរលេងត្រេតត្រេហ៊ីហា តែជាមួយ
សៀវភៅវិញកំណាញ់ខ្លាំងណាស់ ពិតជាគួរឲ្យស្តាយណាស់។

**172 តាំងចិត្តប្រាកដប្រជា អានសៀវភៅមួយថ្ងៃបន្តិច អានរាល់ថ្ងៃ
មួយថ្ងៃ 50 នាទី មួយឆ្នាំក៏ដឹងផល។**

ការអានសៀវភៅនោះ យើងត្រូវសាងនិស្ស័យឲ្យស្រលាញ់
ការអាន ហើយត្រូវចេះជ្រើសរើសសៀវភៅដែលនឹងអាន។

គ្រាមួយអេឌីសាន់ អ្នកប្រឌិតជ័យអស្ចារ្យរបស់ពិភពលោក
ចង់ជ្រាបថា ធាតុផ្សំរបស់គ្រឿងអង្ករលីលេខមានអ្វីខ្លះ ទើបបញ្ជាឲ្យ
អ្នកជំនួយការទៅស្រាវជ្រាវសៀវភៅពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងអង្ករលីលេខ
មកពីបណ្ណាល័យ។ អ្នកជំនួយការជញ្ជូនសៀវភៅមួយគំនរធំមក
ឲ្យគាត់ បើអេឌីសាន់អានសៀវភៅទាំងនេះគ្រប់ក្បាលគ្រប់ទំព័រ ក៏
ប្រហែលខូចពេលទៅជាច្រើន ហើយនឹងយកពេលឯណាទៅគិត
ប្រឌិតស្រាវជ្រាវ? តែអេឌីសាន់អាចស្រាវជ្រាវទិន្នន័យផ្សេងៗ បាន
ក្នុងវេលាត្រឹមតែពាក់កណ្តាលថ្ងៃប៉ុណ្ណោះឯង ទាំងនេះដោយសារ
អេឌីសាន់ប្រើវិធីអានចំពោះរឿងដែលចង់ដឹងប៉ុណ្ណោះ។ នឹងឃើញ
បានថា វិធីដែលលឿនបំផុតហើយបានផលល្អបំផុតក្នុងការសិក្សា
ស្រាវជ្រាវក៏គឺ រូបរួមទិន្នន័យឲ្យបានច្រើនបំផុតហើយនឹងទូលាយ
បំផុត បន្ទាប់ពីនោះទើបជ្រើសរើសអានចំពោះរឿងដែលយើងត្រូវ
ការសិក្សា។

ការក្តោបក្តាប់ពេលវេលាចាត់ទុកជាគន្លឹះម្យ៉ាងដែលសំខាន់
ណាស់សម្រាប់ការអានសៀវភៅ លើកឧទាហរណ៍ដូចជា មាន
មនុស្សពីរនាក់ ឆ្លាតប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ទាំងគូមានវិធីអាន
សៀវភៅស្រដៀងគ្នាហើយតាំងចិត្តសិក្សាស្មើគ្នា តែម្នាក់ទៀតមិន
ចេះវិធីក្តោបក្តាប់វេលា តែងខូចពេលវេលាទៅលើការទទួលទាន

អាហារ សម្រាកសម្រាន្ត ជជែកគ្នា មើលទូរទស្សន៍រហូតយប់ជ្រៅ
ដូច្នេះ ទោះបីនឹងតាំងចិត្តសិក្សារកចំណេះដឹង តែនៅទីបំផុតក៏ធ្វើ
មិនបាន ចំណែកអ្នកម្នាក់ទៀតក្តោបក្តាប់ពេលវេលាបានល្អណាស់
គេគ្រប់គ្រងខ្លួនឯងយ៉ាងតឹងរឹងជានិច្ច គេបង្កើតគម្រោងការឲ្យខ្លួន
ឯង កំណត់វេលាតែម្តងថានឹងត្រូវអានសៀវភៅមួយថ្ងៃប៉ុន្មាននាទី
នៅទីបំផុតក៏សិក្សាសម្រេច។

**173 សៀវភៅជាគ្រូចង្អុលបង្ហាញផ្លូវរបស់មនុស្សកម្លោះក្រមុំ ជាមិត្ត
របស់មនុស្សជរា ជាអ្នកផ្តល់សេចក្តីសុខ សេចក្តីរីករាយចិត្តក្នុងពេល
ស្ងៀមស្ងាត់។**

អ៊ីម៉ង

អ្នកធ្លាប់មានអារម្មណ៍ធុញ រឺម្ល៉េះម៉ៅចិត្តដោយមិនជ្រាបមូល
ហេតុរឺទេ? ប្រសិនបើមានអាការៈដូច្នេះ យើងសូមណែនាំឲ្យអ្នករក
សៀវភៅមកអានបានមួយក្បាល មកជាមិត្តជាមួយសៀវភៅ ហើយ
អាការៈដូចពោលនឹងបាត់ទៅខ្លួនឯង។

ខណៈដែលយើងចិត្តផ្តោតនៅជាមួយនឹងសៀវភៅ យើង
នឹងភ្លេចភាពមឃុនចិត្តរហូតអស់រលីង ខួរក្បាលនឹងស្រស់បំព្រង
ជួនកាលសៀវភៅល្អជាងថ្នាំវិសេសទៅទៀត។ សៀវភៅជាមិត្តដ៏
ល្អបំផុតរបស់មនុស្សយើង ពេលមនុស្សយើងបាត់បង់គ្រប់យ៉ាង

ទៅអស់ហើយ គ្មានទ្រព្យសម្បត្តិមាសប្រាក់ គ្មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ គ្មាន
នរណាចង់សេពគប់ជាមិត្ត តែសៀវភៅនឹងនៅតែជាមិត្តជាមួយគេ
រហូតទៅ។

សៀវភៅមិនធ្លាប់ដក់ដាច់ មិនធ្លាប់ប្រកាន់យសសក្តិ សុំត្រឹម
យើងត្រូវការ វាក៏នឹងមិនបដិសេធជីព្រងើយកន្តើយចំពោះយើង។

មនុស្សនគរី

174 មនុស្សយើងធំធាត់ឡើងមកពីសេចក្តីទុក្ខលំបាក មានតែតស៊ូ
យ៉ាងសុទ្ធជិនិយមប៉ុណ្ណោះ ទើបនឹងធំធាត់ឡើងមកបានយ៉ាងមិន
ជាចម្រើន មិនដូច្នោះក៏នឹងមានជីវិតរស់នៅយ៉ាងធម្មតាសាមញ្ញរហូត
ទៅ។

ណាប៉ូលេអុង

មនុស្សរឹងមាំតែងសុទ្ធជិនិយម និងមានសតិសម្បជញ្ញៈល្អ
ណាស់ វេលាដែលមនុស្សសុទ្ធជិនិយម ជាមួយនឹងមនុស្សទុទ្ធជិនិ
យមរស់នៅជាមួយគ្នា នឹងមានការសម្តែងចេញផ្សេងគ្នា
ទាំងស្រុង ដូចជាភ្នាក់ងារលក់ពីរនាក់ទៅលក់ទ្រនាប់ជើងក្នុងតំបន់
ដាច់ស្រយាលមួយកន្លែង មនុស្សទុទ្ធជិនិយមនឹងនិយាយថា “យ៉ាប់
មែន មនុស្សទីនេះមិនពាក់ទ្រនាប់ជើង យើងលក់ទ្រនាប់ជើងមិន

បានទេ” តែមនុស្សសុទ្ធិដ្ឋិនិយមនឹងនិយាយថា “ល្អដល់ហើយ
មនុស្សទីនេះនៅមិនទាន់មានទ្រនាប់ជើងពាក់ ធានាថាយើងលក់
ដាច់ដូចចាក់ទឹកមិនខានឡើយ”។

ក្នុងលោកនេះឯងឆ្ងល់យឹង មនុស្សសុទ្ធិដ្ឋិនិយមតែងតែរក
ឃើញមធ្យោបាយក្តីបានយ៉ាងឆាប់រហ័ស ក្នុងសង្គមដែលអាក្រក់
ពួកគេក៏សម្លឹងឃើញលោកស្រស់ស្អាតបានមុននរណាៗ។ ពួកគេ
នឹងប្រើទស្សនៈដែលសុទ្ធិដ្ឋិនិយមមកមើលពិភពលោក មកកោត
ស្ងប់ស្ងែងជីវិត ពេលមានបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ ពួកគេក៏ហ៊ានប្រឈមបញ្ហា
យ៉ាងមុខរីករាយ មិនដែលរអ៊ូ មិនដែលដកដង្ហើមធំឲ្យខ្លះខ្លាយថាម
ពល។ ពួកគេឈានទៅខាងមុខយ៉ាងក្លាហាន ដណ្តើមអនាគតដ៏
រុងរឿងដោយបេះដូងដែលហ៊ឹកហ៊ាក់រស់រវើក។

175 បើអ្នកចិត្តទូលាយជាមួយនឹងគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាងអព្វតហេតុដ៏
អស្ចារ្យនិងកើតឡើងភ្លាម គ្រោះអាក្រក់នឹងត្រឡប់ក្លាយជាសំណាង
ល្អ ភាពទាស់ទែងនឹងត្រឡប់ក្លាយជាភាពសាមគ្គី។

ស្នេ

ចិត្តរបស់អ្នកទូលាយប៉ុណ្ណា អ្នកក៏នឹងមានសេចក្តីសុខច្រើន
ប៉ុណ្ណោះ។

មនុស្សចិត្តចង្អៀតតែងទ្រាំចំនុចខ្សោយកំហុសឆ្គងរបស់
 អ្នកដទៃមិនបានសូម្បីតែបន្តិច ប្រៀបប្រដូចកែវភ្នែកដែលទន់ខ្ចី
 ណាស់ មានកំទេចល្អងចុលីចូលភ្នែកតែបន្តិចក៏ទ្រាំមិនបានទៅ
 ហើយ។ មនុស្សចិត្តចង្អៀតក៏ដូចគ្នា លុះឃើញអ្នកដទៃធ្វើអ្វីមិនត្រូវ
 ចិត្តក៏ចង្អៀតចង្អល់រំខាន ដូច្នេះនឹងរស់នៅជាមួយអ្នកដទៃដូចម្តេច
 ជីវិតនឹងរកសេចក្តីសុខបានរឺ?

**176 សុទិដ្ឋិនិយមជាចង្អៀតគោមនៃក្តីសង្ឃឹម វានឹងនាំយើងឈាន
 ចេញពីរណ្តៅនរក ជួយឲ្យយើងបានជួបជាមួយនឹងជីវិតថ្មី ក្តីសង្ឃឹម
 ថ្មី គាំទ្រឧត្តមគតិរបស់យើងមិនឲ្យរលត់រលាយ។**

ជាវិន

សុទិដ្ឋិនិយមជាការសម្តែងរបស់មនុស្សទន់ខ្សោយ
 សុទិដ្ឋិនិយមជាការសម្តែងរបស់មនុស្សរឹងមាំ។

សម្លេងសើចដែលរីករាយជាការសម្តែងចេញរបស់សេចក្តី
 សុខ ជាកម្លាំងជម្រុញរបស់គ្រប់យ៉ាងទោះបីធ្លាក់នៅក្រោមស្ថាន
 ការណ៍ដ៏អាក្រក់ប៉ុណ្ណា យើងក៏គួរនឹងសើច។

ពេលប្រឈមមុខជាមួយនឹងឧបសគ្គ សម្លេងសើចនឹងធ្វើឲ្យ
យើងសប្បាយចិត្ត កក់ក្តៅជឿជាក់ មានថាមពលគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការ
ពុះពារភាពងងឹតឆ្ពោះទៅកាន់លោកដែលភ្លឺស្វាងម្តងទៀត។

ត្រាមួយ ខុងជឺត្រេចចរមកដល់ភ្នំថៃសាន គាត់ជួបបុរសជរា
ម្នាក់កំពុងដើររើសស្រូវធ្លាក់នៅក្នុងស្រែ។ កាយវិការរបស់បុរសជរា
ម្នាក់នោះមុខមាត់ទ្រុឌទ្រោមណាស់តែបុរសជរាក៏នៅតែច្រៀងចំ
រៀងយ៉ាងមានសេចក្តីសុខ។ ខុងជឺសង្ស័យណាស់សួរបុរសជរាថា
ជីវិតលំបាកលំបិនដល់ថ្នាក់នេះហើយនៅមានសេចក្តីសុខបាន
ទៀតរឺ? បុរសជរាឆ្លើយតបថា “រឿងដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំមានសេចក្តីសុខ
នោះច្រើនសន្លឹកសន្ធាប់ ជាអាទិ៍ថាខ្ញុំបានកើតមកជាមនុស្សដែល
ប្រសើរបំផុតក្នុងបណ្តារការរស់រាន់ទាំងឡាយ ខ្ញុំមែនមានអារម្មណ៍
សុខខ្លាំងណាស់ ថែមទាំងខ្ញុំមានអាយុរហូតដល់ចាស់ជរាដែលតិច
គ្នាណាស់នឹងមានជីវិតយឺនយូរដូច្នេះ នេះបង្ហាញថាខ្ញុំមានវាសនា
តើនឹងមិនឲ្យខ្ញុំមានសេចក្តីសុខដូចម្តេចបាន?

នឹងឃើញបានថា មនុស្សដែលចេះស្ងប់ស្ងែងជីវិត មនុស្ស
ដែលចេះពេញចិត្តក្នុងរបស់ដែលខ្លួនមានតែងតែមើលពិភពលោក
ក្នុងផ្លូវល្អ ជាមនុស្សសុខចិត្តនិយម។ ជីវិតរបស់គេនឹងមានសេចក្តី
សុខជានិច្ច ព្រោះសូម្បីតែរឿងធម្មតាសាមញ្ញក្នុងជីវិតក៏នៅក្លាយជា
កត្តាដែលធ្វើឲ្យគេមានសេចក្តីសុខបាន។ សេចក្តីសុខមិនចាំបាច់
ត្រូវដូរមកដោយទ្រព្យសម្បត្តិមាសប្រាក់។ សេចក្តីសុខជារបស់
ងាយៗ ដែលនៅជាតួជាមួយភាពបរិសុទ្ធក្នុងចិត្តយើង មិនចាំបាច់
តាមស្រវាចាប់មកដោយសេចក្តីនឿយលំបាក។ តែបើយើងមើល

ពិភពលោកក្នុងផ្លូវអាក្រក់ ជាមនុស្សទុច្ចិចនិយម បេះដូងរបស់
យើងក៏កើតធាតុពុល សេចក្តីសុខក៏នឹងត្រូវបានបណ្តេញចេញពី
បេះដូងយ៉ាងស្ងៀមស្ងាត់។ ជីវិតរបស់យើងនឹងជួបប្រទះតែសេចក្តី
ទុក្ខ។ រឿងតូចៗ មិនជារឿងជារ៉ាវក៏ធ្វើឲ្យយើងសោកសៅបានពេញ
មួយថ្ងៃ។

**177 ការមើលពិភពលោកក្នុងផ្លូវអាក្រក់ជាការខ្លះខ្លាយថាមពល
ហើយនឹងជាការពិន័យសម្រាប់បុគ្គលដែលមិនចេះប្រើជីវិត។**

Hemingway

ភាពរូសរាយស្រស់ស្រាយជាចិត្តវិញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែល
ទទួលជោគជ័យ។ បើយើងសម្លឹងមើលក្នុងផ្នែកដែលភ្លឺស្វាងស្រស់
បំព្រង មានសេចក្តីសុខ មានអនាគតជានិច្ច ជីវិតរបស់យើងក៏នឹង
មានតែភាពស្រស់បស់ ពេញប្រៀបទៅដោយសេចក្តីសង្ឃឹមនិង
សេចក្តីសុខ ធ្វើឲ្យមានថាមពលក្នុងការច្នៃប្រឌិតរឿងដែលល្អ
សម្រាប់ខ្លួនឯងនិងសង្គម។

តែបើយើងមើលឃើញតែផ្នែកដែលងងឹត មិនមានអនាគត
មិនមានសេចក្តីសុខ ជីវិតរបស់យើងក៏នឹងមានតែភាពសោកសៅ
ពេញទៅដោយឧបសគ្គដែលដោះស្រាយមិនបាន មានតែភាព

បរាជ័យ អស់សង្ឃឹម ហើយបញ្ចប់ជីវិតដូចមនុស្សទន់ខ្សោយដែល
គ្មានស្មារតី គ្មានកិត្តិយស គ្មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ។

178 ពីរភាគីឈ្មោះវិវាទគ្នា បុគ្គលីបីបានប្រយោជន៍។

ភាសិតចិន

មនុស្សយើងតែងតែចូលចិត្តយកឈ្នះគ្នា ចិត្តគំនិតដែល
ចូលចិត្តយកឈ្នះមិនមែនរឿងអាក្រក់ទេ តែបើគិតនឹងយកឈ្នះ
គ្រប់រឿង គ្រប់ករណី គ្រប់មធ្យោបាយ ដោយមិនពិចារណាដល់
ភាពត្រឹមត្រូវ យុត្តិធម៌ ជ័យជំនះដូច្នេះទោះបានមកក៏មិនសមថ្លៃ
ខូចខាត។

មូលហេតុដែលមនុស្សយើងចូលចិត្តយកឈ្នះគ្នានោះមាន
2 ប្រការ គឺ ដើម្បីកេរ្តិ៍ឈ្មោះ និង ដើម្បីផលប្រយោជន៍។ ការចង់
មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះមិនមែនរឿងមិនល្អ តែកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលបានមកនោះ
ត្រូវជាកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលល្អ ដែលពិតប្រាកដ ដូចជា មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ
ព្រោះជាមនុស្សមានចំណេះដឹងមានគុណធម៌ មិនមែនមានកេរ្តិ៍
ឈ្មោះព្រោះធ្វើកម្មអាក្រក់រហូតនរណាៗ ក៏ភ័យខ្លាច។ ចង់មាន
ស្តុកស្តម្ភក៏ជារឿងល្អ តែត្រូវស្តុកស្តម្ភយ៉ាងត្រឹមត្រូវតាមគន្លងធម៌
មិនមែនមានបានព្រោះពុករលួយកេញប្រវត្តិអ្នកដទៃ។

បើមានទស្សនៈដែលត្រឹមត្រូវចំពោះរឿងកេរ្តិ៍ឈ្មោះហើយ
នឹងផលប្រយោជន៍ហើយនោះ យើងរមែងមិនគិតក្នុងការយកឈ្នះ
គ្នាដោយវិធីខុសៗ មិនប្រកាន់ទិដ្ឋភាពទុក្ខរហូតជនទីបីបាន
ប្រហោងចូលគ្រប់គ្រងប្រយោជន៍ដោយស្រួលតែម្នាក់ឯង។ ដូច
និទានតៀនចិត្តដែលថា មានសត្វកុកមួយក្បាលរកស៊ីនៅលើឆ្នេរ
ខ្សាច់ វាឃើញត្រីមួយក្បាលកំពុងហាមាត់យឺតត្រសែតស្វែងយ៉ាង
សប្បាយអារម្មណ៍ សត្វកុកក៏ប្រញាប់ហុចមាត់ចូលទៅបំណងនឹង
ចិញ្ចឹមសាច់ត្រីៗ ខ្លឹបសម្បកកៀបមាត់សត្វកុកទុក។ ម្នាក់ៗ មិន
ព្រមលែង។ អ្នកនេសាទដើរមកឃើញ ក៏ចាប់ទាំងបក្សីនិងត្រីទៅធ្វើ
ម្ហូបស៊ីជាអាហារទៅ។

179 ភាពរូសរាយស្រស់ស្រាយប្រៀបប្រដូចបាតរបស់ជីវិត បើ ជីវិតមានសេចក្តីសុខច្រើនៗ បាតក៏នឹងកាន់តែខ្ពស់ឡើង។

Gustave Flaubert

អ្នកនិពន្ធជាតិបារាំង គ.ស.1821-1880

មនុស្សម្នាក់ បើមានភាពរូសរាយស្រស់បស់ជាប់ខ្លួនមកជា
និស្ស័យ ក៏ចាត់ទុកថាសំណាងល្អជាងបានកែវដ៏មានតម្លៃ ។ តម្លៃ
របស់ភាពរូសរាយស្រស់បស់នោះមិនអាចកាត់ថ្លៃបានពិតៗ មុខ
មាត់ដែលញញឹមញញែមស្រស់ស្រាយ ជាសញ្ញាសំគាល់ចង្អុល

ប្រាប់នូវចិត្តគំនិតដែលស្រស់បស់រីករាយ ដូច្នេះស្វ័យសំខាន់របស់
ភាពរួសរាយទើបអាស្រ័យនៅលើចិត្ត។ បុគ្គលដែលមានសេចក្តី
ស្រលាញ់ពេញប្រៀបដេះដូងតែងតែមានសេចក្តីសុខ មានភាព
រីករាយជានិច្ច សូម្បីតែដើមឈើដើមស្មៅតូចៗ ក៏ធ្វើឲ្យគេស្វាហាប់
ហ៊ឹកហ៊ាក់បាន។

ការដែលមនុស្សយើងមិនរីករាយ គ្មានសេចក្តីសុខនោះ ក៏
ព្រោះយើងគិតដល់ខ្លួនឯងច្រើនហួសពេក ប្រសិនបើយើងមិនចេះ
ស្រលាញ់អ្នកដទៃខ្លះ លោកនេះក៏នឹងមានតែសេចក្តីទុក្ខ មានតែ
ភាពមិនស្អាត មិនគួរឲ្យរស់នៅ មិនគួរឲ្យអភិរម្យ។

ភាពរួសរាយស្រស់បស់ ការមើលពិភពលោកក្នុងផ្លូវល្អ ការ
ធ្វើការងារយ៉ាងស្វាហាប់ជារឿងដែលនាំគ្នាអប់រំបាន សូមឲ្យយើង
ចិត្តទូលាយបន្តិច ស្រលាញ់អ្នកដទៃច្រើនបន្តិច គិតដល់ខ្លួនឯងតិច
បន្តិច យើងក៏នឹងមានជីវិតដែលរួសរាយស្រស់បស់ខ្លាំងឡើង។

អារម្មណ៍កំប្លែង

180 ក្នុងការចាត់ការបញ្ជា យើងគួរមានអារម្មណ៍កំប្លែង បុគ្គល
ដែលចេះសម្របខ្លួនតែងតែសើចចំពោះកំហុសឆ្គងរបស់ខ្លួនឯងជា
និច្ច ធ្វើឲ្យចិត្តគំនិតដែលភ័យខ្លាចរសាយស្រួលចុះទៅខ្លះ។

បើចង់ក្លាយជាមនុស្សដែលមានសេចក្តីសុខ ក៏គួរហ្វឹកហាត់ ខ្លួនឲ្យជាមនុស្សមានអារម្មណ៍កំប្លែង មនុស្សដែលគ្មានអារម្មណ៍ កំប្លែងតែងតែងាយខឹង តែសម្រាប់មនុស្សដែលមានអារម្មណ៍ កំប្លែង គេនឹង “សើច” ដើម្បីរំសាយទុក្ខឲ្យខ្លួនឯង ថែមទាំងអាចប្រើ អារម្មណ៍កំប្លែងរបស់ខ្លួនជួយកែបញ្ជាឲ្យដល់អ្នកដទៃបានផងដែរ។

ប្រធានាធិបតីលិនខនជាមនុស្សដែលមានអារម្មណ៍កំប្លែង ល្អណាស់ គាត់តែងតែសើចមុខមាត់ដែលគួរឲ្យកំប្លែងរបស់គាត់ មុនពេលដែលគាត់ចូលមកទទួលតំណែងប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអា មេរិច មានគូសត្រូវផ្នែកនយោបាយម្នាក់វិះគន់គាត់ថាជាមនុស្សមុខ ពីរ។ ប្រធានាធិបតីលិនខនឆ្លើយតបយ៉ាងកំប្លែងថា “សុំឲ្យអ្នក ស្តាប់គ្រប់គ្នាជួយជាសាក្សីផងចុះ ប្រសិនបើខ្ញុំមានមុខពីរពិតមែន លោកអ្នកគិតថាខ្ញុំនឹងយកមុខនេះមកជួបជាមួយគ្រប់គ្នា?” សម្តី ដែលកំប្លែងរបស់គាត់ទាក់ទាញសម្លេងសើចពីប្រជាជនបាន គគ្រឹកគគ្រេង បើគាត់ឆ្លើយតបជាមួយគូបដឹកនាំផ្នែកនយោបាយ រហូតមុខក្រហម ផលរបស់វានឹងចេញមកមួយបែបទៀត។

នឹងឃើញបានថា អារម្មណ៍កំប្លែងមិនត្រឹមតែអាចរំសាយ ស្រួសបានប៉ុណ្ណោះ តែនៅជួយកែបញ្ជាធ្ងន់ៗ បានថែមទៀតផង ពេលយើងសើច អ្នកដទៃ ក៏នឹងសើចទៅជាមួយយើង។

កើតជាមនុស្ស តើនឹងនៅមានអ្វីសុខជាងការបានសើច ជាមួយអ្នកដទៃទៀតទៅ?

181 អារម្មណ៍កំប្លែងធ្វើឲ្យយើងទ្រាំរឿងផ្សេងៗ បានច្រើនឡើង។

បាច់ឈើ

មនុស្សដែលមានអារម្មណ៍កំប្លែងគឺជាមនុស្សដែលតែងតែ មានសេចក្តីសុខ ព្រោះថាគេអាច “សើច” ជាមួយបញ្ហាបានគ្រប់ បញ្ហា ទើបអាចពុះពារឧបសគ្គទៅបានយ៉ាងមិនលំបាកណាស់។

ក្រៅពីនេះ អារម្មណ៍កំប្លែងនៅជួយលាងជម្រះអារម្មណ៍ ក្រោធខឹងរបស់អ្នកដ៏ទៃឲ្យសាបរលាបចុះ ក្នុងខណៈដែលបរិយា កាសពេញទៅដោយភាពស្រួស ប្រសិនបើមាននរណាម្នាក់ និយាយអ្វីផ្អាកកំប្លែងឡើង សម្លេងសើចនឹងជួយឲ្យបរិយាកាស ស្រស់ស្រាយឡើងភ្លាម។

អារម្មណ៍កំប្លែងនឹងកើតឡើងបានក៏លុះត្រាតែយើងមើល ពិភពលោកក្នុងផ្លូវល្អ មិនស្រួសជាមួយនឹងជីវិតខ្លាំងហួសពេក។

ភាពស្រស់ស្អាត

182 ភាពស្រស់ស្អាតខាងក្រៅជារឿងដែលគ្មានតម្លៃសមគួរដល់ ការនិយាយអំពីវាណាស់ណាទេ មានតែភាពស្រស់ស្អាតខាងក្នុង ប៉ុណ្ណោះដែលជាអមតៈនិរន្តរ៍។

អ៊ុយង

ឧបនិស្ស័យអាចឆ្លុះបញ្ចាំងកម្រិតវប្បធម៌របស់មនុស្សយើង បានយ៉ាងច្បាស់លាស់បំផុត។ កាយវិការនិយាយស្តីរបស់បុគ្គល ម្នាក់ៗ ចង្អុលបង្ហាញនូវនិស្ស័យចិត្តគំនិត អារម្មណ៍នឹកគិត តម្លៃ និយមចំណង់ចំណូលចិត្ត គុណធម៌ រហូតដល់ជាតិកំណើត ហើយ នឹងសភាពសង្គម។

ចំណេះដឹងផ្នែកទ្រឹស្តីនោះបង្រៀនឲ្យមនុស្សយើងចេះធ្វើ ការរកស៊ីតែម្យ៉ាង ប្រសិនបើមិនខ្វល់ខ្វាយអប់រំអ្នកសិក្សាឲ្យមាន គំនិត មានគុណធម៌ជាគូគ្នាទៅវិញទៅហើយ ការសិក្សាបែបនោះក៏មិនសម្បូរ បែបគ្រប់សព្វ។

ជីវិតរបស់មនុស្សភាគច្រើនតែងតែមានឧបសគ្គ តែចិត្ត គំនិតដែលល្អនឹងជួយឲ្យវិចីជីវិតរលូនខ្លាំងឡើង។ មនុស្សម្នាក់ទោះ បីនឹងមានបច្ចេកទេស មានថ្វីដៃខ្លាំងពូកែ តែបើនិយាយស្តីគម្រោះ គម្រើយ និស្ស័យល្មោភ គេក៏នឹងគ្មានមិត្តគ្មានអនាគត ទើបយើងគួរ ហ្វឹកហាត់ខ្លួនឲ្យល្អព្រមទាំងបច្ចេកទេសថ្វីដៃហើយនឹងគុណធម៌ គំនិត ត្រូវធ្វើជាមនុស្សពូកែដែលនិស្ស័យល្អមានមារយាទ។

183 ការពិតជារឿងស្រស់ស្អាត ភាពក្លែងក្លាយជារឿងអាក្រក់។

Benedetto Croce

អ្នកប្រារព្ធដនជាតិអ៊ីតាលី គ.ស. 1866-1952

គ្រប់យ៉ាងក្នុងលោកនេះសុទ្ធតែមានគូបដបក្សនឹងគ្នា ដូចជា មានកើតរមែងមានរលត់ មានទុក្ខរមែងមានសុខ មានស្រស់ស្អាតរមែងមានសេចក្តីអាក្រក់។ល។

សម្រាប់ភាពស្រស់ស្អាតជាមួយភាពអាក្រក់នោះ ខ្សែបែងចែករបស់វាអាស្រ័យនៅលើខ្សែភ្នែកនិងទស្សនៈគំនិតរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ។ របស់ខ្លះយើងអាចនឹងឃើញថាស្អាតតែអ្នកដទៃត្រឡប់ឃើញថាគួរស្អប់ ទើបមិនចម្លែកដែលយើងតែងឃើញថាគួរស្នេហ៍របស់យើងជាមនុស្សដែលស្អាតបំផុត។

តាមធម្មតាយើងតែងតែបែងចែកឋានៈភាពស្រស់ស្អាតនិងភាពគួរឲ្យស្អប់រូបឆោមខាងក្រៅ តែតាមការពិតហើយ ភាពស្រស់ស្អាតពិតប្រាកដគឺជាភាពស្រស់ស្អាតខាងក្នុង។ មនុស្សដែលមានចិត្តល្អ គំនិតល្អ ឧបនិស្ស័យដែលគួរឲ្យស្រលាញ់ ទោះបីមុខមាត់មិនទាក់ភ្នែកណាស់ណា តែរឹតតែសេពគប់គ្នាក៏រឹតតែមានអារម្មណ៍ថានាងស្រស់ស្អាតខ្លាំងណាស់ ខុសពីមនុស្សដែលមុខមាត់ស្រស់ស្អាត តែអាត្មានិយម រើរវាយ មានល្បិចកល រឹតតែសេពគប់គ្នាក៏រឹតតែមានអារម្មណ៍ថានាងគួរឲ្យស្អប់ខ្ពើមខ្លាំងណាស់។

នរណាក៏ស្រឡាញ់ភាពស្រស់ស្អាតទាំងអស់ ជាពិសេស
មនុស្សស្រី។ យើងព្យាយាមតែងខ្លួនប្រដាប់ប្រដាវកាយឲ្យ
ស្រស់ស្អាតគួរឲ្យមើល។ យើងលះបង់ពេលវេលានិងថវិការ
សម្រាប់ការតុបតែងរូបឆោមខាងក្រៅឲ្យស្រស់ស្អាតប្រភេទមិន
សោកស្តាយ តែយើងធ្លាប់ឲ្យពេលវេលានិងថវិការសម្រាប់ការ
ទំនុកបម្រុងភាពស្រស់ស្អាតខាងក្នុងដែលជាភាពស្រស់ស្អាតពិត
ប្រាកដឲ្យកាន់តែស្រស់ស្អាតខ្លាំងឡើងខ្លះដែររឺទេ?

សេចក្តីសង្ឃឹម

184 មនុស្សមានជីវិតរស់នៅដើម្បីសេចក្តីសង្ឃឹមនិងស្លាប់
ដើម្បីសេចក្តីសង្ឃឹម។ ជីវិតដែលគ្មានសេចក្តីសង្ឃឹមប្រៀបដូចនាវា
តូច ដែលអណ្តែតនៅកណ្តាលមហាសមុទ្រដ៏ទូលាយយ៉ាងគ្មាន
គោលដៅ មិនដឹងថានឹងគេចខ្យល់គេចភ្លៀងទៅទីណា មិនដឹងថា
នឹងទៅចតនៅច្រាំងឯទីណា។

ហៃដើ

សេចក្តីសង្ឃឹមរបស់មនុស្ស តាមការពិតហើយក៏គឺត្រូវការ
សម្តែងខ្លួនប៉ុណ្ណោះឯង ក្នុងលោកនៃសេចក្តីសង្ឃឹម សេចក្តីសង្ឃឹម
គ្រប់ប្រភេទសុទ្ធតែស្រស់ស្អាត ប្រសិនបើមើលពិភពលោកដោយ
ខ្សែភ្នែកដែលពេញប្រៀបទៅដោយសេចក្តីសង្ឃឹម ក៏នឹងឃើញថា

ជីវិតពិតជាស្រស់ស្អាតអ្វីដូច្នេះ។ ទាំងនេះក៏ព្រោះថាសេចក្តីសង្ឃឹម
អាចធ្វើឲ្យជីវិតមានន័យច្រើនខ្លាំងឡើង ហើយបណ្តាលឲ្យជីវិត
ស្រស់ស្អាតក្រៃលែងឡើង ថែមទាំងជួយអភិវឌ្ឍសតិបញ្ញា ជួយ
ដុះខាត់ចិត្តគំនិតឲ្យល្អិតល្អន់ម៉ត់ចត់។

185 បុគ្គលដែលគិតនឹងធ្វើការងារធំ មុនដំបូងត្រូវមាន “សេចក្តី
សង្ឃឹម” ដ៏អស្ចារ្យនិងទូលាយដល់ដាច់ដំបូង ព្រោះសេចក្តីសង្ឃឹម
ជាប្រភពនៃសេចក្តីព្យាយាម។

កូនលីអ៊ុន

“សេចក្តីសង្ឃឹម” ប្រៀបប្រដូចគប់ភ្លើងដែលផ្តល់ពន្លឺភ្លើង
ដល់យើងក្នុងពេលងងឹត សេចក្តីសង្ឃឹមប្រៀបដូចថ្នាំពេលបេះដូង
ដែលជួយទំនុកបម្រុងភាពជឿជាក់ ដាច់ខាតក្លាហានដល់យើង។

មនុស្សគ្រប់គ្នាម្នាក់ៗ មានសេចក្តីសង្ឃឹម ហើយសេចក្តី
សង្ឃឹមរបស់មនុស្សម្នាក់ៗ ក៏ផ្សេងគ្នាតាមសភាព តែមិនមែន
មនុស្សគ្រប់គ្នានឹងសមបំណង។ លក្ខខណ្ឌដែលចង្អុលបង្ហាញថា
នឹងសមបំណងអត់អាស្រ័យនៅលើថាតើយើងមានការតាំងចិត្ត
ពិតរឺទេ មានភាពក្លាហាននិងស្មោះស្អាតក្នុងការស្រវាចាប់រឺទេ មាន
ភាពអត់ធ្មត់ ហ៊ានលុយសម្រក ហ៊ានប្រថុយរឺអត់។

បុគ្គលដែលខ្វះភាពជឿជាក់ ខ្វះភាពដាច់ខាត ខ្វះភាពស្មោះ
ស្មា ខ្វះភាពក្លាហាន រមែងគ្មានផ្លូវទទួលជោគជ័យ ទោះបីគេមាន
ចំណេះដឹងខ្ពស់ប៉ុណ្ណាមានសមត្ថភាពច្រើនប៉ុណ្ណាក៏ដោយ។

តាមការពិតហើយ វិថីជីវិតគឺជាផ្លូវបត់បែនពត់ពែន ពិបាក
ដើរណាស់ ដូច្នេះ ការដួលរលំបរាជ័យនៅតាមផ្លូវ ទើបជាឧបត្តិ
ហេតុធម្មតា ដែលពិបាកនឹងចៀសបាន។ យើងមិនគួររុញរកក្រៀម
ក្រំ ឈប់តស៊ូព្រោះតែឧបសគ្គតូចៗ ទាំងនេះ កើតជាមនុស្ស ត្រូវ
មិនខ្លាចការដួលរលំ តែដែលគួរឲ្យខ្លាចបំផុតគឺដួលហើយមិន
ព្រមក្រោក។

មិត្តសម្លាញ់ទាំងឡាយ ចាំទុកចុះថាជីវិតគឺជាការតស៊ូដែល
គ្មានទីបញ្ចប់ តើអ្នកមានគម្រោងការហើយរឺនៅ? អ្នកតាំងក្តីសង្ឃឹម
ហើយមែនទេ? បើដូច្នោះ ចូរតម្រង់ទិសទៅកាន់គោលដៅ ចាប់មុខ
សញ្ញាឲ្យជាប់ ឈានទៅតាមចង្វាក់យ៉ាងស្ទុះស្ទា អនាគតរបស់អ្នក
ទើបវារុងរោចន៍ស្រស់បំព្រង។

186 បុគ្គលអ្នកមានបញ្ញារមែងអាចអត់ធុត់ចំពោះការឈឺចាប់នៃ
ជីវិតដើម្បីសេក្តីសង្ឃឹមដែលមាននៅ។

អេលីឌីត

កើតជាមនុស្ស មានជីវិតក៏មានសេចក្តីសង្ឃឹម មនុស្សគ្រប់គ្នាម្នាក់ៗ មានសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់ខ្លួនឯង។ អ្នកខ្លះក៏សង្ឃឹមក្នុងភាពជាអ្នកធំ។ អ្នកខ្លះក៏សង្ឃឹមក្នុងការមានមាសប្រាក់ស្តុកស្តម្ភជាមហាសេដ្ឋី។

មនុស្សយើងកើតដើម្បីសេចក្តីសង្ឃឹម ហើយមានជីវិតរស់នៅកណ្តាលក្តីសង្ឃឹម។ ក្តីសង្ឃឹមជាឧត្តមគតិដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ជីវិតជាកម្មការវិនិច្ឆ័យទង្វើរបស់ខ្លួនឯង ជាដើមទុនដែលស្តុកស្តម្ភបំផុតរបស់ចិត្តគំនិត។ ការមានជីវិតរស់នៅកណ្តាលក្តីសង្ឃឹម ជួយឲ្យយើងបានពាល់ត្រូវជាមួយអត្ថន័យដ៏ពិតប្រាកដរបស់ជីវិត បានជ្រួតជ្រាបជាមួយនឹងសេចក្តីសុខដ៏ពិតប្រាកដរបស់ជីវិត។

ទោះបីក្នុងជីវិតពិតរបស់យើងនឹងជួបប្រទះជាមួយឧបសគ្គច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ តែយើងត្រូវមិនភ្លេចថាយើងនៅមានសេចក្តីសង្ឃឹម។ កណ្តាលភាពឈឺចាប់របស់ជីវិត។ សេចក្តីសង្ឃឹមប្រៀបប្រដូចពន្លឺមួយខ្សែដែលចែងចាំងនៅក្នុងរាត្រីកាលដ៏វែងអន្លាយ ធ្វើឲ្យយើងកក់ក្តៅខ្លាំងឡើង មានភាពក្លាហានខ្លាំងឡើង ហ៊ានក្នុងការពុះពារឧបសគ្គទាំងពួងយ៉ាងអង់អាចមុះមុត។

មានផ្កាមួយប្រភេទ មិនរុះរោយជារៀងរហូត សុំត្រឹមដាំវា
ប៉ុណ្ណោះ វាក៏នឹងបែកស្លឹកបែតងខ្ចីចេញផ្កាស្រស់ស្អាត បញ្ចេញក្លិន
ក្រអូបពេញមួយថ្ងៃ ផ្កាឈើនោះគឺជាផ្កាឈើនៃសេចក្តីសង្ឃឹម។

មានចង្កៀងមួយ មិនធ្លាប់រលត់ឡើយ សុំត្រឹមអុជវាប៉ុណ្ណោះ
វាក៏នឹងឆេះពន្លឺដល់យើងគ្រប់រដូវកាល ចង្កៀងមួយនោះគឺចង្កៀងនៃ
សេចក្តីសង្ឃឹម។

មានផ្លូវមួយខ្សែ មិនធ្លាប់ទាល់ឡើយ សុំត្រឹមឈានដើរ
ប៉ុណ្ណោះ វាក៏នឹងផ្តេកខ្លួនវែងអន្លាយឲ្យយើងដើរទៅមួយឆ្នាំហើយ
មួយឆ្នាំទៀត ឆ្លងកាត់គិរីបព្វតា ឆ្លងជ្រោះជ្រលង ឆ្លងកាត់ទីរាប
ឆ្ពោះសំដៅជ័យជំនះ ផ្លូវមួយនោះគឺផ្លូវនៃសេចក្តីសង្ឃឹម។

សេចក្តីសង្ឃឹមនៅក្បែរកាយយើង នៅក្នុងខ្លួនយើង នៅក្នុង
ចិត្តយើង បក់ដៃហៅយើងគ្រប់ពេលវេលា។

សេចក្តីស្រលាញ់

188 ភាពយល់ចិត្តយល់ឆ្លើយជាអារម្មណ៍នឹកគិតដែលជាធម្មជាតិ
ណាស់ ហើយជះឥទ្ធិពលឲ្យមនុស្សយើងចេះប្តូរសេចក្តីស្រលាញ់ដ៏
រោលរាលដែលមានចំពោះខ្លួនឯងឲ្យក្លាយជាសេចក្តីស្រលាញ់ដ៏កក់
ក្តៅដែលនឹងការពារពពួកមនុស្សជាតិ។

Romain Rolland

អ្នកនិពន្ធ អ្នកតន្ត្រីជនជាតិបារាំង គ.ស. 1866-1944

ចរន្តនៃយុគសម័យថ្មីធ្វើឲ្យចិត្តគំនិតរបស់មនុស្សរួមសង្គម
មានភាពខ្លះខ្លាយរើរវាយខ្លាំងឡើង សីលធម៌ក្នុងចិត្តមនុស្សថយ
ថយចុះ សម្ព័ន្ធភាពរវាងមនុស្សនិងមនុស្សក៏មានភាពស្រួយផុយ
ខ្លាំងឡើង ភាពយល់ចិត្តថ្លើមគ្នានឹងគ្នាទើបធ្លាក់តិចចុះ ភាពអាត្មា
និយមក្លាយជាលក្ខណៈចិត្តគំនិតរបស់មនុស្សទូទៅ ជាពិសេស
មនុស្សក្នុងទីក្រុងធំៗ ម្នាក់ៗ ពាក់រំពាំងមុខចូលរកគ្នា រកភាពស្មោះ
ត្រង់ស្ទើរតែមិនបាន គ្រប់គ្នាខ្លាចក្រែងថាការយល់ចិត្តយល់ឆ្លើយ
នឹងនាំភាពស្អប់ស្អាញមកកាន់ខ្លួន ដូច្នេះ ទើបមានការសម្តែងចេញ
ដែលខ្សត់ទឹកចិត្តខ្លាំងណាស់។

នេះពីព្រោះបរិស្ថានធ្វើឲ្យប្រព្រឹត្តិទៅ យើងមិនគួររិះគន់
តិះដៀលពួកគេច្រើនពេកទេ តែថាភាពអស្ចារ្យរបស់មនុស្សនោះ
ស្តែងចេញដោយការមានទឹកចិត្តនេះឯង ទាំងដែលរឿងខ្លះមិនពាក់
ព័ន្ធអ្វីជាមួយខ្លួនឡើយ តែភាពយល់ចិត្តថ្លើមធ្វើឲ្យពួកគេចូលទៅ
ជួយសង្គ្រោះឧបត្ថម្ភប្រដូចផុររបស់ខ្លួនឯងក៏មិនស្មើ។

ទាំងអស់នេះកើតឡើងក៏ព្រោះទឹកចិត្តជាកត្តាជម្រុញនោះ
ឯង ដោយហេតុនេះ ទើបយើងហ៊ាននិយាយយ៉ាងពេញមាត់ថា
មនុស្សដែលខ្សត់ទឹកចិត្តគឺបានដល់មនុស្សដែលប្រាសចាកនូវភាព
ជាមនុស្ស។

189 ឃ្លាំងនៃសេចក្តីសុខរបស់មនុស្សជាតិគឺការផ្តល់សេចក្តីមេត្តា
ករុណារបស់មនុស្សម្នាក់ អាចធ្វើឲ្យមនុស្សចំនួនច្រើនមានចិត្តគំនិត
ស្រស់ស្អាត ដូច្នេះ ការឲ្យទើបសាងសុខដល់ខ្លួនឯងនិងដល់អ្នកដ
ទៃ។

Jeremy Bentham

មេធាវីជនជាតិអង់គ្លេស គ.ស. 1748-1832

ពេលយើងស្មោះត្រង់ចំពោះអ្នកដទៃ អ្នកដទៃរមែងស្មោះ
ត្រង់ចំពោះយើង ដូច្នេះ ផលដែលចេញមកទើបជាផលល្អទាំង
ចំពោះអ្នកទទួលហើយនឹងអ្នកឲ្យ។

ប្រសិនបើយើងមានសេចក្តីស្មោះត្រង់ចំពោះគ្រប់ៗ គ្នា
ដែលហែរហាមខ្លួនយើង មនុស្សដែលមានសេចក្តីសុខខ្លាំងបំផុតក៏
គឺខ្លួនយើងខ្លួនឯង។

**190 មនុស្សយើងតែងតែមានជីវិតនៅកណ្តាលសេចក្តីស្រលាញ់
ហើយនឹងមិនដឹងខ្លួនថាសេចក្តីស្រលាញ់ជាថាមពលចិញ្ចឹមជីវិត
របស់យើង។**

អ៊ីម៉ង់

ទីណាមានមនុស្ស ទីនោះមានសេចក្តីស្រលាញ់។ សេចក្តីស្រលាញ់ជ្រែកខ្លួននៅគ្រប់បរិមាណរបស់ចក្រវាឡ លាក់ខ្លួនពូនអាត្មានៅក្នុងបាតបឹងនៃដួងហឫទ័យរបស់មនុស្សគ្រប់គ្នា។ សេចក្តីស្រលាញ់មិនមែនជាភាពអាត្មានិយមដែលគិតចង់គ្រប់គ្រងទុកតែម្នាក់ឯង តែសេចក្តីស្រលាញ់គឺជាភាពអត់ធ្មត់យល់ចិត្តយល់ឆ្លើម ឲ្យអភ័យជួយសង្គ្រោះ យកចិត្តទុកដាក់ កោតសរសើរ គោរពរាប់អាន មិនប្រកាន់ មិនប្រាថ្នាផលតបស្នង។

អត្ថន័យរបស់សេចក្តីស្រលាញ់ គឺ ការពិត សេចក្តីល្អ ហើយនឹងភាពស្រស់ស្អាត។ សេចក្តីស្រលាញ់ដែលប្រាសចាកការពិតនឹងមិនគង់វង់។ សេចក្តីស្រលាញ់ដែលប្រាសចាកសេចក្តីល្អនឹងក្លាយជាសេចក្តីស្រលាញ់ដែលបោកប្រាស។ សេចក្តីស្រលាញ់ដែលប្រាសចាកភាពស្រស់ស្អាតនឹងគ្មានរសជាតិ។

ក្នុងលោកនៃសេចក្តីស្រលាញ់ គ្រប់យ៉ាងសុទ្ធតែស្រស់ស្អាត ប្រសិនបើមើលជីវិតដោយខ្សែភ្នែករបស់សេចក្តីស្រលាញ់ ជីវិតនឹងស្រស់បំព្រងដោយសេចក្តីសង្ឃឹម។

**191 ជីវិតដែលប្រាសចាកសេចក្តីស្រលាញ់គឺជាសញ្ញាសំគាល់
របស់មនុស្សល្ងង់។**

ចច ហៃ

សេចក្តីស្រលាញ់នឹងសេចក្តីសុខជារបស់គូគ្នា ទីណាមាន
សេចក្តីស្រលាញ់ ទីនោះរមែងមានសេចក្តីសុខ។ បេះដូងដែលមាន
សេចក្តីស្រលាញ់ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រៀបដូចបេះដូងដែលមានប្រភពនៃ
ថាមពលដែលគ្មានទីបំផុត។

សេចក្តីស្រលាញ់ សេចក្តីមេត្តា នឹងធ្វើឲ្យចិត្តគំនិតរបស់
យើងទូលំទូលាយ ចេះឲ្យអភ័យចេះអត់ធ្មត់ មានសេចក្តីព្យាយាម។
ពេលមានសេចក្តីស្រលាញ់ដ៏ប្រសើរ ភាពអាត្មានិយម ទន់ខ្សោយ
ល្ងង់ខ្លៅក៏នឹងបាត់ទៅ នឹងមានក៏តែសតិបញ្ញា ភាពស្មោះត្រង់ ភាព
បរិសុទ្ធ ហើយនឹងឧបនិស្ស័យដែលរឹងមាំល្អស្អាត សេចក្តីស្រលាញ់
ធ្វើឲ្យជីវិតរបស់មនុស្សយើងស្រស់បស់មានជីវិតដ៏រីក មានសេចក្តី
សុខ ហើយនឹងល្អស្អាតដូច្នេះឯង ព្រោះហេតុនេះ មនុស្សដែលមិន
ស្គាល់សេចក្តីស្រលាញ់ រឺមនុស្សដែលមិនមានសេចក្តីស្រលាញ់
ក្នុងបេះដូងទើបជាមនុស្សល្ងង់។

192 យើងបានទទួលសេចក្តីសុខពីការស្រលាញ់អ្នកដទៃច្រើនជាង ត្រូវអ្នកដទៃស្រលាញ់។ បើអាចស្រលាញ់មនុស្សទាំងពិភពលោក ទោះបីបេះដូងនៃសេចក្តីស្រលាញ់ទ្រុឌទ្រោម តែក៏នៅស្រលាញ់មិត្ត មនុស្សតទៅ ជីវិតដូច្នេះជាជីវិតដែលអង់អាចក្លាហាននិងមានសេចក្តីសុខ។

ប៉កលើស

សេចក្តីស្រលាញ់គឺជាជីវិត សេចក្តីស្រលាញ់គឺជារឿងថ្ម ប្រឌិត បើយើងអាចស្រលាញ់អ្នកដទៃយ៉ាងអស់ពីបេះដូង ជីវិតក៏ មានតម្លៃ មានន័យច្រើនខ្លាំងឡើង។

សេចក្តីស្រលាញ់ជួយឲ្យពិភពលោកស្រស់បំព្រង។ សេចក្តី ស្រលាញ់ជួយឲ្យជីវិតមានគុណតម្លៃ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រលាញ់ រមែងគ្មានការពិតផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ គ្មានភាពស្រស់ស្អាតនៃសិល្បៈ គ្មានសេចក្តីល្អនៃបញ្ញា។

បុគ្គលដែលមានចិត្តស្រលាញ់គង់វង់ គឺជាមនុស្សដែលមាន ទឹកចិត្ត។ ទឹកចិត្តធ្វើឲ្យជីវិតរបស់យើងរីករាយស្រស់ស្រាយមាន ជីវិតដ៏វ៉ា ហើយធ្វើឲ្យយើងមានភាពពុះពារ អាចរក្សាឧត្តមគតិ មាន ភាពព្យាយាមប្រឹងប្រែងមិនរួញរា។ សេចក្តីស្រលាញ់ធ្វើឲ្យមនុស្ស យើងអត់ធ្មត់ ឧស្សាហ៍ស្វាហាប់ ស៊ូមិនរាថយ ពេលបេះដូងមាន សេចក្តីស្រលាញ់ នៅទីបំផុតក៏នឹងទទួលជោគជ័យ។

សេចក្តីសុខ

193 ដោះលែងចិត្តគំនិតចេញពីកិលេសទាំងពួង ចិត្តគំនិតរបស់
យើងទើបមានសេចក្តីសុខយ៉ាងពិតប្រាកដ។

Johann Wolfgang Von Goethe

កវីជនជាតិអាល្លឺម៉ង់ គ.ស. 1749-1832

នរណាៗ ក៏ចង់មានសេចក្តីសុខ តែត្រឡប់មិនដឹងថានឹង
ស្វែងរកសេចក្តីសុខបានដូចម្តេច។ មនុស្សខ្លះរកសេចក្តីសុខខុស
គោលការ ទោះបីនឹងបានទទួលសេចក្តីសុខខ្លះបន្តិចបន្តួច តែ
ក្រោយពីនោះ ជីវិតក៏ត្រូវជួបជាមួយសេចក្តីឈឺចាប់យ៉ាងសែនធ្ងន់
ធ្ងរ។

សេចក្តីសុខជាអារម្មណ៍ដ៏ល្អិតល្អន់ដែលកើតចេញពីចិត្ត
គំនិត ជារឿងដែលមានអារម្មណ៍បានតែពាល់ត្រូវមិនបាន អារម្មណ៍
ប្រភេទនេះផ្សេងៗ គ្នាស្រេចតែបុគ្គលម្នាក់ៗ។ សរុបហើយក៏គឺសេ
ចក្តីសុខបានដល់ការមានជីវិតរស់នៅយ៉ាងប្រាសចាកទុក្ខកង្វល់
មនុស្សដែលចេះពេញចិត្តពេញថ្លើមក្នុងជីវិត ចិត្តនឹងស្ងប់ ពេលចិត្ត
ស្ងប់ សេចក្តីសុខក៏នឹងបង្កើតឡើង។

សេចក្តីសុខគួរជារឿងគង់វង់ សេចក្តីសុខត្រឹមតែមួយខណៈ
នោះមិនមែនជាសេចក្តីសុខ ដូចជា មនុស្សដែលចូលចិត្តរកសេចក្តី
សុខដោយការផឹកស្រា លេងល្បែងភ្នាល់សេពគ្រឿងញៀន មួយ
ថ្ងៃៗ គិតតែពីប្រមឹកមិនព្រមធ្វើការងារ មនុស្សបែបនេះ ទោះបីមាន

មរតករាប់ពាន់លានក៏ធ្លាក់ខ្លួនក្រីក្របាន។ ខណៈពេលឈ្នាក់
អបាយមុខអាចនឹងមានសេចក្តីសុខពិតមែន តែបើបំផ្លាញប្រាក់
អស់ពីខ្លួនពេលណា ក៏នឹងជួបទុក្ខវេទនាជាងធ្លាក់នរកអវេចី។ អ្នក
ខ្លះលេងស្រីរហូតឆ្លងមេរោគអេដស៍យកជីវិតមិនរួច មនុស្សពួកនេះ
សុទ្ធតែរកសេចក្តីសុខខុសវិធី ទើបសុខច្រើនជាងទុក្ខ។

កើតជាមនុស្សគួរប្រកាន់យកគតិថា “លំបាកមុនស្រណុក
ក្រោយ” ប្រឹងប្រែងធ្វើការងារឲ្យបានល្អ ដំណើរជីវិតឲ្យត្រូវគន្លងធម៌
ជីវិតទើបមានសេចក្តីសុខយ៉ាងពិតប្រាកដ។

194 គន្លឹះអាថ៌កំបាំងនៃសេចក្តីសុខមិនមែនស្ថិតនៅលើការធ្វើក្នុង
រឿងដែលអ្នកចង់ធ្វើ តែស្ថិតនៅលើការធ្វើចិត្តឲ្យស្រឡាញ់ក្នុងរឿង
ដែលអ្នកកំពុងធ្វើ។

Ambroise Pare

ពេទ្យៈកាត់ជនជាតិបារាំង គ.ស. 1510-1590

សង្គមជាអង្គការដែលច្របូកច្របល់ មនុស្សទើបត្រូវបែង
ចែកការងារគ្នាធ្វើ។ ក្នុងការបែងចែកការងារគ្នានេះ ពេលខ្លះមើល
ទៅក៏មានហេតុមានផល តែពេលខ្លះហាក់ដូចគ្មានហេតុផល។ អ្នក
អាចបានធ្វើការងារដែលអ្នកជំនាញ ធ្វើការងារដែលអ្នកចូលចិត្ត

ស្រលាញ់ វិអាចនឹងត្រូវធ្វើការងារដែលអ្នកមិនជំនាញ ហើយចិត្តក៏
មិនស្រលាញ់។

តែយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រសិនបើអ្នកចង់មានសេចក្តីសុខនៅ
ក្នុងលោកដែលច្របូកច្របល់មួយនេះ អ្នកក៏គួរតែព្យាយាម
ស្រលាញ់ការងារដែលអ្នកកំពុងធ្វើ។ ពេលណាអ្នកធ្វើចិត្តបាន
ហើយ អ្នកនឹងមើលឃើញថាធម្មជាតិពិតជារៀបចំគ្រប់បែបគ្រប់
យ៉ាងបានស៊ីសង្វាក់គ្នាល្អខ្លាំងណាស់ ហើយចាប់ផ្តើមមិនប្រាកដ
ចិត្តថា លោកនេះមិនយុត្តិធម៌រឺក៏មកពីខ្លួនឯងខ្វះហេតុផល។ អ្នក
នឹងរកឃើញទៀតថាការងារគ្រប់យ៉ាងមានសារៈសំខាន់ មានតម្លៃ
មានន័យទាំងអស់។ ការដែលយើងមិនចូលចិត្តការងារមួយនេះក៏
ព្រោះយើងចូលចិត្តសេចក្តីសុខសប្បាយ ឃើញថាការងារបែបនេះ
ជាការងារតូចទាប ការងារធ្ងន់ប្រាក់ខែតិច ធ្វើទៅក៏គ្មានអនាគត
ទើបមិនចូលចិត្ត ហើយដែលចូលចិត្តការងារបែបនោះក៏ព្រោះថា
ការងារឡើយឆាយ ការងារស្រាលប្រាក់ខែល្អ។ ការពិតយើងមិន
គួរនាំប្រាក់កាស់មកវាស់តម្លៃរបស់ការងារ ព្រោះតម្លៃរបស់ការងារ
អាស្រ័យនៅលើប្រយោជន៍សុខដែលផលការងារនោះផ្តល់ឲ្យ
ចំពោះមនុស្សក្នុងសង្គមទេតើ។ ការងារដែលបានផ្លែជូលទាបទើប
មិនមែនជាការងារតូចទាបអន់ផ្លែជានិច្ចនោះទេ អត្រាផ្លែជូល
ការងារគ្រាន់តែជាផ្លែតបស្នងដែលមនុស្សមួយក្រុមកំណត់ឡើង
ហើយមនុស្សមួយក្រុមនោះក៏គឺមនុស្សដែលមានប្រៀបក្នុងសង្គម រឺ
មនុស្សដែលក្តោបក្តាប់អំណាចផ្នែកនយោបាយទុកក្នុងដៃ។

ក្នុងសង្គមដែលយុត្តិធម៌ អត្រាថ្លៃជួលកម្លាំងពលកម្មនឹងមិន
 លើសលោះទាបខ្ពស់ផ្សេងគ្នាណាស់ណា ថ្លៃរបស់ការងារក៏វាស់គ្នា
 ឯប្រយោជន៍របស់ស្មាដែរ រហូតដល់ការទទួលខុសត្រូវនិងការតាំង
 ចិត្តរបស់អ្នកធ្វើការងារ ពេលគិតបានដូច្នេះហើយ យើងក៏មិនរំពឹង
 ដល់លាភ យស សរសើរ អាចលះបង់កាយចិត្តធ្វើការងារក្នុងតួ
 នាទីបានយ៉ាងពេញទី ហើយនឹងបង្កើតចិត្តគំនិតបម្រើប្រជាជន
 ឡើងមកខ្លួនឯង ធ្វើឲ្យយើងមានសេចក្តីសុខជាមួយការងារគ្រប់
 យ៉ាងដែលបានប្រគល់ឲ្យ ពេលធ្វើបានដូច្នេះ ទោះបីនឹងនៅក្នុងខ្ទម
 រឹកមិគ្រឹះ ជីវិតរបស់យើងក៏នឹងតោងជាប់នៅជាមួយនឹងខ្លឹមសារនៃ
 សេចក្តីសុខជានិច្ចទៅ។

195 សម្រាប់បុគ្គលដែលចេះល្មមទោះបីជាត្រីក្រលំបាកក៏នៅមាន
 សេចក្តីសុខជានិច្ច អ្នកដែលមិនល្មមទោះបីមានយសសក្តិក៏នៅមាន
 សេចក្តីតទុក្ខ។

អ៊ុំមង

បើចង់មានជីវិតដែលគ្មានទុក្ខគ្មានកង្វល់ មានសេចក្តីសុខ
 គ្រប់ពេលវេលា យើងក៏ត្រូវគិតឲ្យជ្រះស្រឡះឲ្យបាន មិនសាងភាព
 ស្មុគស្មាញចងខ្លួនឯង ក្នុងករណីនេះ យើងចាំបាច់ត្រូវសាងមូល
 ដ្ឋានគំនិត 4 ប្រការគឺ

1.ចេះល្មមព្រមចិត្ត មានសេចក្តីសុខជានិច្ច ការចេះល្មមព្រមចិត្តមិនមែនជាភាពឆ្អឹងឆ្អៃ អភិរក្ស ឈប់ទ្រឹងនៅនឹងមួយកន្លែង តែបានដល់ចិត្តគំនិតដែលចេះកោតស្ងប់ស្ងែងរបស់ដែលមាន មិនគិតតិចគិតច្រើន ទន្ទឹមនឹងនេះក៏ស្វែងរកភាពឈានមុខយ៉ាងពុះពារព្យាយាម បើយើងមិនគិតតិចគិតច្រើន យើងក៏មិនមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនឯងចាញ់ប្រៀប ធ្វើឲ្យមិនកើតទុក្ខមិនម្ល៉ៅ ចិត្តគំនិតទើបស្ងប់សុខ មិនក្តៅក្រហាយ។

2.ពឹងខ្លួនឯង សុខជាទីបំផុត មនុស្សជាច្រើនតាំងសំនួរថា “តើខ្ញុំនឹងទៅរកសេចក្តីសុខបានពីទីណា?” ការពិត សេចក្តីសុខស្ថិតនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់យើងនេះឯង មិនបាច់ទៅសុំពីនរណាទីណាទេ តែដែលមិនជួបសេចក្តីសុខក៏ព្រោះយើងមិនចាប់អារម្មណ៍ទើបក្តោបក្តាប់សេចក្តីសុខមិនបាន បណ្តោយឲ្យវារបូតដៃអីលហូរចេញពីដៃរបស់យើងទៅយ៉ាងស្ងៀមស្ងាត់ បើចង់មានសេចក្តីសុខក៏ចូរសុំពីខ្លួនឯង ចង់បានសេចក្តីសុខច្រើនប៉ុណ្ណាក៏រមែងបាន បេះដូងរបស់យើងអាចផ្តល់ឲ្យដោយប្រាសចាកព្រំដែនកំណត់។

3.រឹងមាំនៅគ្រប់ស្ថានការណ៍ យើងអាចប្រើសតិបញ្ញាថ្លៃប្រឌិតយុគសម័យ ប្រើសមត្ថភាពផ្លាស់ប្តូរស្ថានការណ៍ ដូច្នេះទោះបីយើងនឹងធ្លាក់នៅក្នុងស្ថានការណ៍អាក្រក់អាក្រីប៉ុណ្ណាក៏ដោយ យើងក៏មិនគួររុញរាត្រៀមក្រំ រឺព្រួយកង្វល់ តែគួរនឹងល្អិតល្អន់នឹងជីង ធ្វើចិត្តឲ្យរឹងមាំ ហើយរកវិធីដោះស្រាយបញ្ហាយកឈ្នះសេចក្តីទុក្ខលំបាក។

4.មិនរកទុក្ខដាក់ខ្លួន មនុស្សជាច្រើនចូលចិត្តរកចៃមកដាក់លើក្បាល រករឿងដាក់ខ្លួន ការពិតខ្លួនឯងក៏រស់នៅដេកស្រួលស៊ីស្រួល ការរៀនឈានមុខ ការងាររលូន ក្រុមគ្រួសារកក់ក្តៅនិងមានសេចក្តីសុខស្រាប់ហើយ តែគេត្រឡប់គ្មានសេចក្តីសុខ ព្រោះអ្វីនោះ? ក៏ព្រោះគេប្រើជីវិតយ៉ាងមិនត្រឹមត្រូវល្អ ចិត្តគំនិតទើបរកសុខមិនបាន។ ការប្រើជីវិតយ៉ាងគ្មានខ្លឹមសារហួសពេកនឹងធ្វើឲ្យមនុស្សយើងគិតរឿងវាយ ហើយនោះគឺជាប្រភពនៃសេចក្តីទុក្ខ មនុស្សដែលទំនេរហួសពេកតែងតែចូលចិត្តរករឿងដាក់ខ្លួនឯងនិងអ្នកដទៃ ធ្វើឲ្យជីវិតត្រូវកើតទុក្ខកង្វល់និងសៅសោក ដូច្នេះរមែងរកសេចក្តីសុខមិនបានឡើយ។

196 មនុស្សគ្រប់គ្នាជាវិស្វករកសាងសេចក្តីសុខឲ្យដល់ខ្លួនឯង។

Claudius

កវីជនជាតិរ៉ូម

គ្មាននរណាផ្តល់សេចក្តីសុខដល់យើងបានច្រើនស្មើនឹងខ្លួនយើងខ្លួនឯង យើងទើបមិនគួរអង្វរករសុំសេចក្តីសុខពីអ្នកដទៃ តែគួរសាងសេចក្តីសុខដល់ខ្លួនឯង។

ក្នុងខ្លួនយើងមានរបស់វិសេសសន្ធឹកសន្ធាប់ ដូចជាមោទនភាពចំពោះខ្លួនឯង ការយល់ចិត្តខ្លួនឯង ភាពជឿជាក់ ហើយនឹង

ភាពក្លាហាន ប្រសិនបើយើងរកឃើញរបស់ទាំងនេះ យើងក៏នឹង
កែខែបញ្ជាជីវិតបាន ហើយមានសេចក្តីសុខយ៉ាងពិតប្រាកដ។

**197 ក្នុងខណៈដែលអ្នកកំពុងយំព្រោះគ្មានស្បែកជើងពាក់ អ្នកគួរ
នឹងគិតដល់មនុស្សដែលគេគ្មានសូម្បីតែជើង។**

ស៊ីណាស

អ្នកដែលគិតថាខ្លួនឯងគ្មានសេចក្តីសុខ គេក៏នឹងមិនមាន
សេចក្តីសុខជារៀងរហូត។

មនុស្សយើងប្រៀបដូចជាមាន់បានពេជ្រ ខ្លួនឯងមានសេចក្តី
សុខស្រាប់ហើយ តែត្រឡប់មិនដឹងថាសុខ ចូលចិត្តរអ៊ូថាអានេះ
មិនល្អ អានោះយ៉ាប់ណាស់ រឹតតែរអ៊ូក៏រឹតតែមានអារម្មណ៍ថាខ្លួន
ឯងសំណាងអាក្រក់ មិនសមបំណងទៅគ្រប់រឿង ទើបគ្មានសេចក្តី
សុខ មុខមាត់ជ្រីវជ្រួញពេញមួយថ្ងៃ។ តើហេតុអ្វីយើងមិនគិតមិន
មើលក្នុងផ្នែកដែលល្អខ្លះ? ប្រាជ្ញលោកបង្រៀនថា ក្នុងរឿងជីវិតការ
រស់នៅនោះ យើងគួរប្រៀបធៀបជាមួយមនុស្សដែលយ៉ាប់ជាង
យើង នោះយើងនឹងមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនឯងសំណាងល្អជាង
មនុស្សជាច្រើនទៀតសន្លឹកសន្លាប់ទៀត តែក្នុងរឿងការងារវិញ
យើងគួរប្រៀបធៀបជាមួយមនុស្សដែលល្អជាងយើង ទើបយើង
មិនឆ្អឹងឆ្អែតអាក្រក់។

ប្រយ័ត្នភាពខូចខាតដែលនឹងកើតចំពោះសេចក្តីសុខក្នុងអនាគត។

សាណាគា

ស្វាហាប់បន្តិចមិត្តសម្លាញ់ កុំរវល់បំបុលនៅជាមួយនឹង ភាពរើរវាយឡើយ តើហេតុអ្វីមិនសម្តែងភាពក្លាហានរបស់អ្នក ចេញមក? ហេតុអ្វីបណ្តោយឲ្យអនាគតដ៏ស្រស់ថ្លារលត់រលាយទៅ ជាមួយនឹងសេចក្តីសុខចំពោះមុខដែលខ្លីហើយនឹងសែនខ្លីនេះទៅ វិញ? ហេតុអ្វីមិនហ្វឹកហាត់ខ្លួនឯងឲ្យរឹងមាំ? តើនឹងបណ្តោយឲ្យ ជីវិតរយឺតរយាកដូច្នេះទៅរហូតរឺ? វិថីដែលធំទូលាយជាងនេះកំពុង រងចាំអ្នកទៅត្រួសត្រាយ បើមិនបញ្ចេញកម្លាំងកំហែង ធ្វើម្តេចនឹង បានប្រមូលផល នៅស្នាក់ស្ទើរអ្វីទៀត? បើពេលនេះឈានខុសទៅ មួយជំហានអ្នកនឹងខូចចិត្តអស់មួយជីវិត តើអ្នកព្រមឲ្យជីវិតធ្លាក់ ដុនដាបងាយៗ ដូច្នេះរឺ? បើអ្នកនៅអាល័យអាឡោះសេចក្តីសុខ ចំពោះមុខទៀត ដឹងទេថាសេចក្តីឈឺចាប់នឹងចោមរោមសម្រុកចូល មកកាន់អ្នកទៀតច្រើនប៉ុណ្ណា?

ចូរក្រោកឡើងតស៊ូចុះមិត្តទាំងឡាយ មានតែប្រណិធាន និងភាពស្វាហាប់ស្ទុះស្ទាបរបស់អ្នកប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចនាំជីវិតរបស់ អ្នកឈានទៅកាន់អនាគតដ៏រុងរឿងបាន កុំរវល់លង់លក់នៅ ជាមួយភាពផ្អែមល្អែមក្នុងអតីត កុំរវល់តែក្រៀមក្រំនៅជាមួយនឹង ភាពឈឺចាប់ដែលកន្លងមក ចូរឈានថ្វីជើងយ៉ាងក្លាហានរបស់អ្នក

ទៅកាន់ភាពឈានមុខចុះ! ភាពជោគជ័យដ៏ល្អរបស់ជីវិតកំពុងបក់
ដៃហៅអ្នកហើយ។

**199 សេចក្តីសុខជាមួយនឹងការសម្រេចតួនាទីជារឿងដែលញែក
ចេញពីគ្នាមិនបាន រាល់លើកដែលសម្រេចការងារក្នុងតួនាទី ខ្ញុំនឹង
មានអារម្មណ៍ជាសុខណាស់។**

ចច កាំស៊ីនតោន

លៀងឈឺនៅ អ្នកគិតអ្នកនិពន្ធជនជាតិចិន បញ្ជាក់ជានិច្ច
ថា ទំនួលខុសត្រូវចំពោះតួនាទីជារឿងសំខាន់ណាស់ គាត់សរសេរ
ទុកក្នុងអត្ថបទរឿង “ទុក្ខជាទីបំផុតជាមួយនឹងសុខជាទីបំផុត” ថា
“បុគ្គលដែលធ្វើការក្នុងតួនាទីយ៉ាងអស់ពីសមត្ថភាព ពេលសម្រេច
តួនាទីហើយនឹងមានសេចក្តីសុខបំផុត មនុស្សយើងមានជីវិតរស់
នៅក្នុងលោកនេះថ្ងៃមួយក៏ត្រូវធ្វើការងារដែលគប្បីធ្វើ នេះគឺជាតួ
នាទី”។

ប្រសិនបើពុះពារព្យាយាម ធ្វើការក្នុងតួនាទីរហូតទទួល
ជោគជ័យ ក៏នឹងមានសេចក្តីសុខយ៉ាងក្រៃលែង តែបើមិនហ៊ាន
ទទួលខុសត្រូវ គិតតែរកមធ្យោបាយគេចវេសវិចៀសវាង ក៏នឹងរឹត
តែទុក្ខខ្លាំង “ការងារដែលគួរធ្វើនៅមិនទាន់បានសម្រេចក៏ប្រដូច
មានអម្រែកជាច្រើនគោនសង្កត់នៅលើស្មា” “ក្នុងខ្សែភ្នែកបុគ្គល

នូ ចំណាន

មានបញ្ហានោះ កើត ចាស់ ឈឺ ស្លាប់ មិនមែនជាបញ្ហាដែលគួរឲ្យកង្វល់ តែបើមិនសម្រេចតួនាទីនេះវិញ ចិត្តសម្បជញ្ញៈនឹងចាំរិះគន់ខ្លួនឯងគ្រប់ពេលវេលា។ ការងារដែលគួរធ្វើឲ្យរួចស្រេចក្នុងថ្ងៃនេះតែត្រឡប់ធ្វើមិនសម្រេច លុះពេលយប់ក៏រមែងលក់មិនស្មើទូជីវិតក្នុងថ្ងៃនោះក៏នឹងទុក្ខពេញមួយថ្ងៃ។ មនុស្សដែលមិនសម្រេចការៈតួនាទីរបស់ជីវិតក៏ដូចគ្នា ទោះបីស្លាប់ទៅហើយក៏ដេកសោកសៅនៅក្នុងក្តារមឈូស។”

ពេលធ្វើការងាររួចរាល់ យើងតែងតែបានឮមនុស្សជាច្រើននិយាយយ៉ាងរីករាយចិត្តថា “ដូចលើកភ្នំចេញពីទ្រូង” សេចក្តីសុខដែលកើតចេញពីការសម្រេចការៈតួនាទីជាសេចក្តីសុខយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ពិតៗ វាធ្វរស្រាល សប្បាយចិត្តយ៉ាងប្រាប់មិនត្រូវ ជឿជាក់ថាអ្នកខ្លួនឯងក៏ប្រហែលធ្លាប់មានអារម្មណ៍ដូច្នេះមកហើយ។

200 ថ្ងៃណាមានសេចក្តីសុខ ថ្ងៃនោះគឺជាថ្ងៃដែលយើងឆ្លាតវៃ។

Katherine Mansfield

អ្នកនិពន្ធជាតិអង់គ្លេស គ.ស. 1888-1923

សេចក្តីសុខមានគោលងាយៗ ថា បើយើងរឹតតែបែងចែកសេចក្តីសុខឲ្យដល់អ្នកដទៃ យើងក៏រឹតតែមានសេចក្តីសុខ រឹតតែ

ឆ្លាតវៃ។ សរុបហើយក៏គឺ សេចក្តីសុខជារឿងល្អ សេចក្តីទុក្ខជារឿង
មិនល្អ។

ខណៈពេលដែលយើងមានសេចក្តីសុខ យើងនឹងមើល
ឃើញធម្មជាតិស្រស់ស្អាតខ្លាំងឡើង បុប្ផជាតិក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់
ខ្លាំងឡើង អាហាររសជាតិឆ្ងាញ់ខ្លាំងឡើង សម្លេងទឹកហូរក៏ពីរោះ
សោតខ្លាំងឡើង ដៃនៃមិត្តភាពគោរពជាប់គ្នាកាន់តែណែនខ្លាំង
ឡើង សម្លេងនិយាយទន់ភ្លន់ខ្លាំងឡើង មានទឹកចិត្តខ្លាំងឡើង តែ
បើយើងគ្មានសេចក្តីសុខ យើងនឹងមើលមិនឃើញភាពស្រស់ស្អាត
របស់ធម្មជាតិ មិនធំក្លិនក្រអូបរបស់ផ្កាឈើ អាហារក៏មិនឆ្ងាញ់ ចិត្ត
គំនិតក៏ស្លឹក សម្លេងនិយាយក៏ក្រៀមក្រោះ។

សេចក្តីសុខនៅក្នុងចិត្តរបស់គ្រប់គ្នា ពោលគឺ នឹងមានសេច
ក្តីសុខរឹតតែសុទ្ធតែអាស្រ័យនៅលើខ្លួនយើងខ្លួនឯង ប្រសិនបើ
យើងគិតដល់អ្នកដទៃខ្លះ សេចក្តីសុខក៏នឹងពង្រីកខ្លួនធំឡើង ពេល
យើងចែកសេចក្តីសុខឲ្យដល់អ្នកដែលត្រូវការសេចក្តីសុខពេល
ណា យើងក៏នឹងរឹតតែជាសុខ។

ពេលទុក្ខសោក ចិត្តគំនិតរបស់យើងក៏នឹងព្រិលស្រអាប់
ទើបយើងមើលមិនឃើញចំនុចល្អរបស់ខ្លួនឯង រិះគន់ខ្លួនឯង
មើលងាយខ្លួនឯង ធ្វើឲ្យខ្វះសតិ បញ្ញាមិនកើត មិនអាចបែងចែក
រឿងផ្សេងៗ បាន ដូច្នេះ បើចង់ក្លាយជាមនុស្សឆ្លាត យើងក៏ធ្វើចិត្ត
ឲ្យមានសេចក្តីសុខ មានភាពស្រស់បស់រីករាយជានិច្ច។

ពាក្យសុភាសិតជំន្រសំស្ក្រឹត ពង្រីកអត្ថន័យឲ្យអាន ងាយយល់និងនាំ
ទៅប្រើបានពិត មានច្រើនរឿងរ៉ាវ គ្របដណ្តប់ជ្រុងគំនិតផ្សេងៗ របស់ជីវិត ផ្នែក
ទាំងគំនិត អារម្មណ៍ សង្គម ការងារ សេចក្តីស្រឡាញ់ ។ល។

ពីព្រោះទស្សនៈមេធាវីទាំងពិភពលោកមកជាសៀវភៅបង្កើនកម្លាំងជម្រុញចិត្ត អុជ
ភ្លើងជីវិតឲ្យឆេះសន្ទោសន្ទោរដោយក្តីសង្ឃឹម បន្ថែមថាមពល ដើម្បីឈានតទៅកាន់
ភាពជោគជ័យ។

✚ បើចិត្តយើងជឿជាក់ថាធ្វើបាន ទោះបីត្រូវរំកិលភ្នំលប់សមុទ្រ
នៅទីបំផុតក៏សម្រេចទាល់តែបាន តែបើចិត្តយើងគិតថាធ្វើមិន
បាន ទោះបីជាងាយត្រឹមត្រូវឡាប់បាតដៃ ក៏នៅគ្មានថ្ងៃទទួល
ជោគជ័យ។

បណ្ឌិត សុនយ៉ាត់សេន

✚ ប្រវត្តិកេរ្តិ៍ឈ្មោះដ៏អស្ចារ្យបំផុតក្នុងជីវិតរបស់យើង មិនមែន
អាស្រ័យនៅលើការដែលមិនធ្លាប់បរាជ័យសូម្បីតែម្តងនោះទេ
តែវាអាស្រ័យនៅលើការដែលបរាជ័យដូចលំដាប់លើកណា ក៏អាច
ក្រោកឡើងមកតស៊ូជាថ្មីទៀតបានទេតើ។

គីតេ ស៊ុច

✚ បុគ្គលដែលអាចរក្សាទុកសេចក្តីសុខដែលកើតឡើងដោយចៃ
ដន្យ ពីជីវិតដែលពោរពេញទៅដោយភាពរលាក់រលែក បុគ្គល
ដែលអាចពាល់ត្រូវនូវសេចក្តីទុក្ខដែលកើតឡើងដោយចៃដន្យ
ពីជីវិតដែលសែនរលូនបាន បុគ្គលនោះគឺជាបុគ្គលដែលចេះ
ជ្រើសរើសប្រើជីវិត។

ឥមិល

